

2018

**ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ 2014-
2020»**

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Ε.4.Α.2

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 2017

Ε.Π. «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

31 Μαρτίου 2018

Ανάδοχος:

REMACO A.E. ΕΤΑΜ α.ε.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ εταιρεία συμβούλων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Γενική Διεύθυνση
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων,
Συντονισμού και Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	1
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.....	1
1.2 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ.....	2
1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ.....	8
2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	11
2.1 ΔΟΜΗ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	11
2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	17
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΩΝ	27
3.1 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31/12/2017.....	27
3.1.1 Διαχρονική εξέλιξη της πορείας ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ.....	28
3.1.2 Πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων.....	29
3.1.3 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ ανά Χρηματοδοτικό Ταμείο	36
3.1.4 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ συνολικά & ανά Άξονα Προτεραιότητας.....	38
3.1.5 Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΕΠΑΑΑ	45
3.2 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ.....	48
3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»	48
3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών»	80
3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος».....	91
3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων».....	108
3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα»	124
3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»	143
3.2.7 Άξονες Προτεραιότητας 7Α & 7Β«ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»	164
3.3 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ.....	172
3.3.1 Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο	172
3.3.2 Πρόοδος υλοποίησης ανά Τομέα Παρέμβασης.....	178
4. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	185

4.1	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ 2018 - 2019	185
4.2	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	195
4.2.1	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 1	196
4.2.2	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 2	198
4.2.3	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 3Α	199
4.2.4	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 4Α	200
4.2.5	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 5	201
4.2.6	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 6	203
4.3	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.....	205
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	211

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί την **δεύτερη έκδοση του Παραδοτέου Ε.4.Α.1 «Έκθεση Αξιολόγησης 2016 Ε.Π. “Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη”**» του Έργου «Παροχή Υπηρεσιών για την Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Ε.Π. “Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη” και του Ε.Π. “Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή” 2014-2020», το οποίο **εκπονείται από την Ένωση Εταιρειών REMACO Α.Ε. – ETAM Α.Ε.**, με βάση την από 15 Φεβρουαρίου 2017 σχετική σύμβαση που υπογράφηκε με την Αναθέτουσα Αρχή «Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ)» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η αναθεώρηση των Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) **έχει μεταβάλλει δραστικά τον ρόλο της Αξιολόγησης** σε σχέση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Ενώ στο παρελθόν η Αξιολόγηση έτεινε να εστιάζει περισσότερο στις παραμέτρους υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ), για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 **δίνει έμφαση πρωτίστως στα αποτελέσματα των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ, στην τεκμηρίωσή τους και στις αναγκαίες αναθεωρήσεις που απαιτούνται προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και να επιτευχθούν οι στόχοι που είχε θέσει ο αρχικός προγραμματισμός.** Η αλλαγή στην φιλοσοφία ένταξης έργων από μία διαδικασία που βασιζόταν κυρίως στο βαθμό ωριμότητάς τους σε μία διαδικασία που στηρίζεται πρωτίστως στη αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων ως προς την επίτευξη των στόχων προγραμματισμού, αποτελεί θεμελιώδη μεταβολή στην προσέγγιση υλοποίησης των ΕΠ, η οποία ενισχύει τον χαρακτήρα της Αξιολόγησης ως ένα δυναμικό εργαλείο προγραμματισμού, παρακολούθησης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των ΕΠ.

Σκοπός της Έκθεσης Αξιολόγησης είναι να παρουσιάσει την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος όπως αυτή αποτυπώνεται στην πρόοδο των χρηματοοικονομικών δεικτών (εντάξεις, συμβάσεις, πληρωμές) αλλά και στην επιτευχθείσα φυσική πρόοδο, όπως αυτή αποτυπώνεται στην εξέλιξη της επίτευξης των δεικτών εκρών και αποτελεσμάτων. Κύριος στόχος της Έκθεσης Αξιολόγησης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» είναι να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων (Επιτροπή Παρακολούθησης, Διαχειριστική Αρχή κλπ) τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, καθώς και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με στόχο τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας για την πρόοδο υλοποίησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων των ΕΠ. Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης παρουσιάζει διεξοδικά την πρόοδο υλοποίησης του **φυσικού και οικονομικού αντικειμένου** και εκτιμά την **αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα**, την επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών **στόχων** και ειδικότερα την πρόοδο αναφορικά με το **Πλαίσιο Επίδοσης**.

1.2 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Με δεδομένο ότι το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2014, το χρονικό διάστημα μέχρι την 31/12/2016 της παρούσας έκθεσης Αξιολόγησης αποτέλεσε περίοδο αφενός ολοκλήρωσης των ενεργειών προετοιμασίας και αφετέρου αρχικής ενεργοποίησης του Προγράμματος. Έτσι, κατά τα πρώτα δύο έτη του Προγράμματος (2014 και 2015) οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν κυρίως σε ενέργειες προετοιμασίας και ωρίμανσης των έργων που θα χρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα, ενώ μέχρι την 31/12/2016 προωθήθηκε η προκήρυξη Προσκήσεων και η ένταξη περιορισμένου αριθμού έργων.

Ειδικότερα, εντός του 2014 και πριν την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος εκδόθηκαν πέντε (5) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο αντίστοιχου αριθμού Σχεδίων Χορηγιών, ενώ κατά τη διάρκεια του 2015 δεν εκδόθηκαν Προσκήσεις υποβολής προτάσεων στο ΕΠΑΑ, ενώ η ουσιαστική ενεργοποίηση του Προγράμματος αρχίζει ουσιαστικά κατά το 2ο εξάμηνο του 2016, περίοδο κατά την οποία εκδόθηκαν έντεκα (11) νέες Προσκήσεις υποβολής προτάσεων, ενώ οι δηλωθείσες στην ΕΕ δαπάνες περιορίστηκαν στις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την υλοποίηση ενός και μόνον έργου.

Το 2017 αποτελεί το έτος δυναμικής επιτάχυνσης της ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ. Ειδικότερα εντός του 2017 εκδόθηκαν δεκαεννέα (19) νέες Προσκήσεις υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 326,19 εκ. €, που αντιστοιχεί στο 46,62% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ.

Μέχρι την 31.12.2017 είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ, με την εξαίρεση του Θεματικού Στόχου 9, δεκαπέντε (15) από τις δεκαεπτά (17) Επενδυτικές Προτεραιότητες και είκοσι ένας (21) από τους είκοσι τέσσερις Ειδικούς Στόχους του Προγράμματος.

Συνολικά, μέχρι την 31.12.2017 η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ είχε ως εξής:

- ▶ Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ ενεργοποίησης** (% Δημόσιας Δαπάνης Προσκήσεων ως προς τους συνολικούς πόρους του ΕΠ) **ανήλθε στο 66,57%**, ποσοστό ικανοποιητικό σε σχέση με την εικόνα καθυστέρησης ενεργοποίησης που παρουσίαζε το Πρόγραμμα μέχρι το τέλος του 2016.
- ▶ Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) **ανήλθε στα 315,58 εκατ. €**, ποσοστό που αντιστοιχεί στο **45,10% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- ▶ Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη υπογεγραμμένων συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 281,76 εκατ. €**, ποσό που αντιστοιχεί στο **40,27% του προϋπολογισμού** του και το 89,28% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

- ▶ Οι **δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **130,43 εκατ. €**, απορροφώντας το **18,64% του προϋπολογισμού του Προγράμματος**, το 41,33% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 46,29% των νομικών δεσμεύσεων.

Πιο συγκεκριμένα, και ανά Άξονα Προτεραιότητας, η συνοπτική εικόνα της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 1. Συνοπτική Εικόνα της Πορείας Υλοποίησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» μέχρι την 31/12/2017

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
1 – Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	11	2 Δ.Σ. & 254 Σ.Χ.	<p>Στο πλαίσιο του Α.Π.1 είχαν εκδοθεί συνολικά 11 Προκλήσεις (8 Σχεδίων Χορηγιών και 3 Δημοσίων Συμβάσεων), εκ των οποίων 6 εκδόθηκαν το 2017 (3 Σχεδίων Χορηγιών και 3 Δημοσίων Συμβάσεων). Ο συνολικός Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη) των παραπάνω Προσκλήσεων ανήλθε στα €115,85 εκατ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό ενεργοποίησης 67,91% της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα και 16,56% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Ε.Π..</p> <p>Στο πλαίσιο των 8 δημοσιευμένων Προσκλήσεων Σχεδίων Χορηγιών, που αφορούσαν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, στην ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας, στην προώθηση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού και στην εξοικονόμηση ενέργειας στις επιχειρήσεις υποβλήθηκαν 1.622 προτάσεις έργων, εκ των οποίων εγκρίθηκαν οι 863, υπεγράφησαν 785 Συμφωνίες Δημόσιας Χρηματοδότησης (η προθεσμία υποβολής προτάσεων του Σχεδίου Χορηγιών επενδύσεων στον τουρισμό λήγει το 2018). Συνολικά παρατηρείται χαμηλή ενσωμάτωση των εγκεκριμένων προτάσεων και των δαπανών τους στο ΟΠΣ. Επίσης στο πλαίσιο των 3 Προσκλήσεων Δημοσίων Συμβάσεων εντάχθηκαν στο Ε.Π. συνολικά 2 έργα. Η επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε €63,11 εκατ., αντιπροσωπεύοντας το 37,00% της διαθέσιμης Δαπάνης του Α.Π.1 ή το 9,02% του Ε.Π., ενώ η απορρόφηση παραμένει σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα (€26,96 εκ. ή 15,80% των πόρων του Άξονα).</p> <p>Έχουν πιστοποιηθεί ιδιωτικές επενδύσεις ύψους €3,88 εκ., ενώ συνολικά έχει πιστοποιηθεί μέρος ή το σύνολο των επενδυτικών δαπανών 129 επενδυτικών προτάσεων. Ταυτόχρονα, ως αποτέλεσμα των παρεχόμενων κινήτρων, αναμένεται να αυξηθεί η απασχόληση των ενισχυόμενων επιχειρήσεων κατά 380 εργαζόμενους. Επίσης, έχουν δημοσιευθεί Προκηρύξεις 12 Προγραμμάτων RESTART, οι οποίες δεν έχουν ενταχθεί στο Ε.Π..</p>
2 - Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	2	3	<p>Η χρηματοοικονομική και φυσική πρόοδος του Άξονα Προτεραιότητας 2 παραμένει σε χαμηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στην τελευταία θέση μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος ως προς το βαθμό ενεργοποίησης των προγραμματισμένων πόρων (38,60%) και την απορρόφηση των δαπανών (7,22% των κατανεμημένων πόρων).</p> <p>Στον ΑΠ 2 έχουν ενταχθεί συνολικά 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 20,62 εκ. € (32,17% του προϋπολογισμού του ΑΠ 2 ή το 3,54% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ). Δύο (2) από τα τρία (3) ενταγμένα έργα αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2018.</p> <p>Δεν έχει ενεργοποιηθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα 2β και ειδικότερα τα Σχέδια Κινήτρων για τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους και προώθησης του ηλεκτρονικού εμπορίου.</p>

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
3Α - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	4	9	<p>Ο ΑΠ 3Α, μεταξύ όλων των Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π., παρουσιάζει τις καλύτερες επιδόσεις ως προς το βαθμό ενεργοποίησης των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων (31,8 εκ. € ή 104,79% του συνολικού Π/Υ του Άξονα), εντάξεων (30,47 εκ. ή 100,38%) και νομικών δεσμεύσεων (€29,54 εκ. ή 97,32%) και τη δεύτερη καλύτερη επίδοση ως προς την απορρόφηση των πόρων του άξονα (€ 9,91 εκ. ή 32,66%).</p> <p>Στον Α.Π. 3Α έχουν ενταχθεί 5 έργα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (κυματοθραύστες), εκ των οποίων 1 έχει ολοκληρωθεί και τα υπόλοιπα βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής. Επίσης εντάχθηκε και ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της μελέτης Διαμόρφωσης Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών, ενώ εντάχθηκαν και 3 έργα προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς (τα 2 βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και το τρίτο αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2019).</p> <p>Δεν έχει ενεργοποιηθεί η Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ και οι σχετικοί πόροι για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000.</p>
4Α - Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	6	5	<p>Στο πλαίσιο του ΑΠ 4Α έχουν δημοσιευθεί έξι (6) Προσκλήσεις και έχουν ενταχθεί πέντε (5) έργα Δημοσίων Συμβάσεων εκ των οποίων τέσσερα (4) βρίσκονται στη φάση ολοκλήρωσής τους ή έχουν ολοκληρωθεί (ΟΕΔΑ Λεμεσού, Ανάπτυξη Δικτύου Πράσινων Σημείων [Green Points] στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας, Αποχετευτικό Δήμου Αθηνών και Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου), ενώ το Αποχετευτικό του Συμπλέγματος Σολέας βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής (ολοκληρώνεται το 2018). Η ένταξη και ανάθεση των κατασκευαστικών συμβολαίων του Αποχετευτικού των Κοκκινόχωριών (μεγάλο έργο του Προγράμματος) καθυστερεί λόγω διοικητικών και δικαστικών εμπλοκών.</p> <p>Ο βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του Άξονα ανέρχεται στο 77,54% (€127,10 εκ.), η επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων σε €40,91 εκ., αντιπροσωπεύοντας το 24,96% των διαθέσιμων πόρων του Α.Π.4Α ή το 5,95% του Ε.Π., ενώ η απορρόφηση παραμένει σε χαμηλά επίπεδα (€24,44 εκ. ή 14,91% μόλις των πόρων του Άξονα).</p>
5 - Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	5	4	<p>Στο πλαίσιο του Α.Π. 5 έχουν δημοσιευθεί πέντε (5) Προσκλήσεις και έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα Δημοσίων Συμβάσεων. Περιλαμβάνονται δύο (2) έργα που συμβάλλουν στην ενίσχυση της κινητικότητας των αστικών περιοχών (“Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά” που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και “Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων” που το ανακατασκευασμένο οδικό δίκτυο σήμερα υφίσταται και λειτουργεί), καθώς και τα συνεχιζόμενα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έργα της Αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού (βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης) και το μεγάλο έργο του Προγράμματος Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου (το πρώτο τμήμα του ολοκληρώνεται εντός του 2018 και το δεύτερο την άνοιξη του 2019).</p> <p>Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii του Άξονα δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι πόροι για την εξοικονόμηση ενέργειας στα δημόσια κτίρια, ενώ τα έργα εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ (στη σχετική Προκήρυξη υποβλήθηκαν 1.183 προτάσεις, από τις οποίες 783 συμβασιοποιήθηκαν).</p>

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
6 - Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	6	8	<p>Ο Άξονας Προτεραιότητας 5, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π., παρουσιάζει τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση ως προς το βαθμό ενεργοποίησης (47,96%), την τρίτη καλύτερη ως προς το ύψος εντάξεων (37,56%), ενώ χαμηλή παραμένει η απορρόφηση επί των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων (15,64%).</p> <p>Στον Α.Π. 6 έχουν εκδοθεί πέντε (5) Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 58 εκ. € (72,23% των πόρων του Άξονα) και έχουν ενταχθεί συνολικά 8 έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €59,25 εκ. (73,79% του προϋπολογισμού του ΑΠ 6 ή το 16,79% των συνολικών πόρων του Ε.Π.). Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους 49,15 εκ. €, ήτοι το 61,21% του προϋπολογισμού του Α.Π.. Οι δαπάνες ανέρχονται σε 32,87 εκ. € (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το 40,93% του προϋπολογισμού του ΑΠ (υψηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π.).</p> <p>Μέσω του Α.Π. 6 υποστηρίζεται η εφαρμογή των εγκεκριμένων στρατηγικών ΟΒΑΑ των τεσσάρων (4) αστικών Δήμων της χώρας. Από τα οκτώ (8) ενταγμένα έργα τα επτά (7) χωροθετούνται στο Δήμο Πάφου (τα 6 ολοκληρώθηκαν και το άλλο ολοκληρώνεται εντός του 2018) και το ένα (Πλατεία Ελευθερίας) στον Δ. Λευκωσίας. Δεν έχουν ενεργοποιηθεί παρεμβάσεις στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9β.</p>
7Α - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	1	4	<p>Στον Α.Π. 7Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού ύψους 7,8 εκ. € (104,43% των πόρων του Α.Π.) και έχουν ενταχθεί συνολικά 4 έργα, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 10,74 εκ. € (143,76% των πόρων του Α.Π.). Αφορούν στην Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Α.Π. για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη και των Ενδιάμεσων Φορέων του Ε.Π. (ΚΟΤ, ΥΕΕΒΤ και ΙΠΕ).</p> <p>Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους 8,48 εκ. €, ήτοι το 113,56% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 79,00% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι δαπάνες ανέρχονται σε 2,05 εκ. € (27,43% των πόρων του Α.Π. ή το 19,08% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).</p>
7Β - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείο Συνοχής	1	5	<p>Στον Α.Π. 7Β έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού ύψους 21,5 εκ. € (117,59% των πόρων του Α.Π.) και έχουν ενταχθεί συνολικά 5 έργα, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 28,62 εκ. € (156,61% του προϋπολογισμού του ΑΠ 7Β ή το 4,09% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ). Αφορούν σε έργα ενίσχυσης της ΓΔ ΕΣΠΑ, της Αρχής Ελέγχου (Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου), του Γενικού Λογιστηρίου και των Ενδιάμεσων Φορέων του Προγράμματος (Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων).</p> <p>Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους 20,87 εκ. €, ήτοι το 114,11% των πόρων του Α.Π. ή το 72,91% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι δαπάνες ανέρχονται σε 3,81 εκ. (20,87% των πόρων του Α.Π.).</p>
Σύνολο	35	40 Δ.Σ. & 254 Σ.Χ.	

Κατόπιν **ανάλυσης των διαθέσιμων στοιχείων** που σχετίζονται με την υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι την 31/12/2017, **προκύπτουν τα παρακάτω συμπεράσματα τα οποία χρήζουν της προσοχής των Αρχών Διοίκησης του Ε.Π.:**

Ο βαθμός απορρόφησης των πόρων του Προγράμματος παραμένει χαμηλός (απόρροια και της καθυστερημένης ενεργοποίησης των πόρων του και σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στα Σχέδια Χορηγιών, καθυστέρηση των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκρισης των έργων).

Ειδικά για τους χρηματοδοτικούς στόχους του Προγράμματος επισημαίνονται τα ακόλουθα κρίσιμα σημεία:

- α. παρά το ότι μέχρι την 31.12.2017 οι Άξονες Προτεραιότητας που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, παρουσίαζαν σχετικά υψηλότερο ποσοστό απορρόφησης των πόρων τους συγκριτικά με τους Άξονες που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής, εντοπίζονται ζητήματα στην επίτευξη του επιμέρους χρηματοδοτικού στόχου για το έτος 2018,
- β. ο κύκλος ζωής των έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής και ιδιαίτερα η φάση που αφορά στην ολοκλήρωσή τους προβλέπεται να παρουσιάσει “κόπωση” (στο Ταμείο Συνοχής έχουν προς το παρόν ενταχθεί αρκετά ώριμα έργα, ορισμένα εκ των οποίων είναι συνεχιζόμενα έργα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο).

Για την αποφυγή κινδύνου αυτόματης αποδέσμευσης των πόρων του Προγράμματος, απαιτείται η κατάρτιση και παρακολούθηση δεσμευτικών Σχεδίων Δράσης ανά Ενδιάμεσο Φορέα, στα οποία θα πρέπει να τεθούν συγκεκριμένοι δεσμευτικοί στόχοι.

Αντίστοιχα και με βάση τις εκτιμήσεις για την πρόοδο υλοποίησης του **Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος**, επισημαίνονται τα ακόλουθα κρίσιμα ζητήματα:

- α. **υψηλός είναι ο κίνδυνος μη επίτευξης των ενδιάμεσων στόχων του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 1** του Προγράμματος. Ιδιαίτερα υψηλός είναι ο βαθμός κινδύνου μη επίτευξης του Δείκτη Οροσήμου CO27 (ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης) του 2018 και μάλιστα σε ποσοστό χαμηλότερο του 65%, ενώ επισφαλής είναι και η επίτευξη του Χρηματοοικονομικού Δείκτη του Άξονα.
- β. η σημαντική καθυστέρηση στην ωρίμανση, ένταξη και έναρξη υλοποίησης των έργων των περισσότερων στρατηγικών ΟΒΑΑ μπορεί υπό συνθήκες να δημιουργήσει προβλήματα στην **επίτευξη** τόσο του Οροσήμου του 2018, όσο και του τελικού προγραμματικού στόχου του **Χρηματοοικονομικού Δείκτη του Άξονα Προτεραιότητας 6**.

Ως προς τα Σχέδια Χορηγιών, εξακολουθούν να ισχύουν οι επισημάνσεις και οι προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης του Προγράμματος το έτος 2016 και ειδικότερα η ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση και επιτάχυνση της υλοποίησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος που καλύπτεται με Σχέδια Χορηγιών.

Για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων απόκλισης από τους τεθέντες στόχους του Προγράμματος, καθώς και για την άμεση διάχυση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων του στο παραγωγικό και κοινωνικό ιστό της χώρας προτείνεται:

- Η άμεση κινητοποίηση πόρων και παρεμβάσεων στις Επενδυτικές Προτεραιότητες και Ειδικούς Στόχους που δεν έχουν ακόμα ενεργοποιηθεί, που αποτελούν δεδηλωμένες προτεραιότητες του Προγράμματος (κοινωνικές υπηρεσίες στο πλαίσιο των ΟΒΑΑ, προστασία και ανάδειξη των περιοχών NATURA, εφαρμογή κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ και την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, την ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων, καθώς και την ενίσχυση του τουρισμού της υπαίθρου)
- Η συστηματική παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, μέσω και του περιοδικού απολογισμού και της υποβολής εκθέσεων προόδου υλοποίησης και αξιολόγησης της εφαρμογής τους από τα όργανα Διοίκησης των ΟΒΒΑ.

1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Η παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», σε εφαρμογή του Σχεδίου Αξιολόγησης που υιοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2015 και σε συμφωνία με τις διατάξεις των άρθρων 54, 56 και 114 του Καν. 1303/2013, εξετάζει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2016, σε σχέση με συγκεκριμένα αξιολογικά ερωτήματα που προσδιορίζονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολούθησε ο Σύμβουλος για τη διαμόρφωση και τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης βασίστηκε σε δραστηριότητες οι οποίες αφορούν τις παρακάτω φάσεις:

- **Φάση Α:** Σχεδιασμός της Αξιολόγησης
- **Φάση Β:** Συλλογή και ανάλυση στοιχείων
- **Φάση Γ:** Εκτέλεση της Αξιολόγησης
- **Φάση Δ:** Διατύπωση και επικύρωση Συμπερασμάτων.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της **Φάσης Α'** ο Σύμβουλος αποδελτίωσε τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τις κανονιστικές διατάξεις του ευρωπαϊκού πλαισίου αξιολόγησης των ΕΠ και του ΣΕΣ, τις προβλέψεις του εγκεκριμένου Σχεδίου Αξιολόγησης για τα ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», καθώς και των ειδικών κατευθύνσεων/οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Επίσης στο πλαίσιο των απαραίτητων προπαρασκευαστικών

ενεργειών, ο Σύμβουλος συνεργάστηκε στενά και εκ του σύνεγγυς με τη Διαχειριστική Αρχή προκειμένου:

- ✓ να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στα απαραίτητα στοιχεία πληροφόρησης που σχετίζονται με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος,
- ✓ να προσδιοριστούν τα μεθοδολογικά εργαλεία και η προσέγγιση ανάλυσης των διαθέσιμων στοιχείων,
- ✓ να διατυπωθούν οι στόχοι και τα γενικά/ειδικά ερωτήματα της Έκθεσης Αξιολόγησης σε σχέση με την παρούσα –αρχική- φάση υλοποίησης του Προγράμματος καθώς και
- ✓ να σχεδιάσουν την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την συγκέντρωση στοιχείων ΕΦΔ ή/και Δικαιούχων, που δεν είναι διαθέσιμα στο ΟΠΣ, με τρόπο άμεσο και αποτελεσματικό.

Κατά τη **Φάση Β'** οι δραστηριότητες του Συμβούλου επικεντρώθηκαν στη συλλογή και ανάλυση των απαιτούμενων στοιχείων-δεδομένων για την υλοποίηση του έργου της αξιολόγησης. Καθώς το Ε.Π. βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο υλοποίησης και ο αριθμός των ενταγμένων έργων είναι σχετικά μικρός, εργαλεία συγκέντρωσης και ανάλυσης στοιχείων όπως η διενέργεια έρευνας πεδίου δεν βρίσκουν ακόμα εφαρμογή. Ως εκ τούτου, ο Σύμβουλος αξιοποίησε εκείνες τις μεθόδους που κρίνονται καταλληλότερες για την εξαγωγή αξιόπιστων και χρήσιμων συμπερασμάτων σε σχέση με την παρούσα φάση υλοποίησης του Προγράμματος όπως:

- η διενέργεια επαφών και συνεντεύξεων με αρμόδια στελέχη της ΓΔ ΕΠΣΑ ή/και Ενδιάμεσων Φορέων, υπεύθυνων για τον Προγραμματισμό, τη διαχείριση, την εφαρμογή και τον έλεγχο των δράσεων του Ε.Π.
- η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων που παράγονται από το ΟΠΣ σχετικά με την πορεία υλοποίησης των παρεμβάσεων του Ε.Π.
- η συλλογή πρόσθετης ποιοτικής και ποσοτικής πληροφόρησης που τεκμηριώνει το επίπεδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος
- η αξιοποίηση δευτερογενών στοιχείων πληροφόρησης όπως στατιστικά δεδομένα από την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, εθνικές αρχές και την EUROSTAT
- η βιβλιογραφική επισκόπηση προγραμματικών εγγράφων σχετικά με εθνικές και τομεακές στρατηγικές που εκτελούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία, υφιστάμενων αξιολογήσεων του Προγράμματος, εγκυκλίων και οδηγιών που έχουν εκδοθεί από τη ΓΔ ΕΠΣΑ καθώς και κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών της Ε.Ε. σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των Ε.Π.

Στη **Φάση Γ'** ο Σύμβουλος επικεντρώθηκε σε εκείνες τις δραστηριότητες που αποτελούν τον πυρήνα της αξιολόγησης και αφορά την αξιοποίηση και ανάλυση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν σε σχέση με:

- το βαθμό εκτίμησης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας από τη μέχρι την 31/12/201 υλοποίηση του Προγράμματος
- το βαθμό επίτευξης των στόχων εκροών και αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων

- τις τυχόν αποκλίσεις που εντοπίζονται από τους αρχικούς ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους και τις βασικές αιτίες τους και
- τις διορθωτικές παρεμβάσεις που προτείνονται σε σχέση με εκείνους τους στόχους που παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις και ενδέχεται να δυσχεράνουν την ομαλή υλοποίηση του Προγράμματος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Σύμβουλος ανέπτυξε τις εργασίες του σχετικά με την αξιολόγηση επίδοσης του Προγράμματος σε τρία επίπεδα:

1. ως προς τις εγκρίσεις Έργων Δημοσίων Συμβάσεων & Σχεδίων Χορηγιών
2. ως προς τους ποσοτικούς φυσικούς Δείκτες / στόχους εξετάζοντας την πρόοδο του φυσικού αντικειμένου
3. ως προς τους ποσοτικούς χρηματοδοτικούς Δείκτες / στόχους, εξετάζοντας την πρόοδο του οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος (Προσκλήσεις, Εντάξεις Έργων, Νομικές Δεσμεύσεις, Οικονομικό Αντικείμενο εκτελεσθέντος φυσικού αντικειμένου, Δηλωθείσες και Πιστοποιηθείσες δαπάνες).

Τέλος, στη **Φάση Δ'** ο Σύμβουλος προέβει σε συνθετική αξιολόγηση της ανάλυσης που έγινε στη Φάση Γ', στον εντοπισμό βασικών ζητημάτων για τα οποία απαιτούνται συστάσεις και στη διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων σχετικά με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος και τη μελλοντική πρόοδό του.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

2.1 ΔΟΜΗ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020 (ΕΠΑΑΑ)** αποτελεί ένα πολυετές αναπτυξιακό πρόγραμμα, στο οποίο αναλύεται η **αναπτυξιακή στρατηγική της Κύπρου**, μέσω της οποίας θα αξιοποιηθούν οι πόροι του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής (Τ.Σ.) στο πλαίσιο του στόχου «Επένδυση στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» κατά την περίοδο 2014-2020. Η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίζεται στις πρόνοιες του Άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, καθώς και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 288/2014.

Το ΕΠΑΑΑ επικεντρώνεται στους ακόλουθους **Θεματικούς Στόχους και Επενδυτικές Προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**:

Πίνακας 2. Θεματικοί Στόχοι & Επενδυτικές Προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες
Θ.Σ.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	<ul style="list-style-type: none"> 1α: Ενίσχυση των υποδομών και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας σε Έρευνα και Καινοτομία και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας 1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης
Θ.Σ.2: Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	<ul style="list-style-type: none"> 2β: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ 2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία
Θ.Σ.3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	<ul style="list-style-type: none"> 3α: Προαγωγή της Επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων
Θ.Σ.4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	<ul style="list-style-type: none"> 4β: Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ΑΠΕ από επιχειρήσεις 4ε & 4ν: προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης
Θ.Σ.5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	<ul style="list-style-type: none"> 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσαρμογών

Θ.Σ.6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

- 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών
- 6ε: Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου
- 6ι: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις
- 6ii: Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Θ.Σ.7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

- 7ι: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

- 9β: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών περιοχών

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» εγκρίθηκε με την υπ' αριθμό C(2014) 10084/16.12.2014 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος, που εγκρίθηκε με την ως άνω απόφαση, ανήλθε σε €660.989.087, εκ των οποίων €292.299.018 προέρχονταν από το ΕΤΠΑ, €269.541.702 από το Ταμείο Συνοχής και €99.148.367 από εθνικούς πόρους.

Για σκοπούς βελτίωσης της υλοποίησης και της αποτελεσματικής εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και αξιοποίησης των πρόσθετων πόρων των ΕΔΕΤ που διατέθηκαν στην Κυπριακή Δημοκρατία, η Διαχειριστική Αρχή εισηγήθηκε στην Επιτροπή Παρακολούθησης την τροποποίηση του Προγράμματος ως ακολούθως:

1η Τροποποίηση

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, με την υπ' αριθμό C(2015) 6245 Εκτελεστική Απόφασή της, την πρώτη τροποποίηση του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020. Η τροποποίηση αφορούσε τη **μεταφορά €200.000** από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας ΕΤΠΑ προς την **Ομάδα Στήριξης για την Κύπρο (Support Group)**, η οποία δημιουργήθηκε στην ΕΕ τον Μάρτιο του 2013 με στόχο τη διευκόλυνση της Κύπρου στην υλοποίηση του Μνημονίου και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης.

2η Τροποποίηση

Τον Απρίλιο του 2017 η Διαχειριστική Αρχή γνωστοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πρόθεσή της να τροποποιήσει το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014- 2020» για να εντάξει

σε αυτό **δύο Μεγάλα Έργα**: (α) Β' Φάση του Αποχετευτικού Συστήματος Κοκκινοχωριών και (β) Β' Φάση του Δρόμου που συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου. Η σχετική Απόφαση λήφθηκε κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος στις 30/9/16.

3η Τροποποίηση

Στις 7 Δεκεμβρίου 2017 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την 3η τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 με την Εκτελεστική της Απόφαση C(2017) 8340. Η τροποποίηση αφορούσε κυρίως στην:

- α. κατανομή** στους Άξονες Προτεραιότητας του Ε.Π. **πρόσθετων πόρων ύψους €33,1 εκ.** (€25,3 εκ. Ταμείο Συνοχής και €7,8 εκ. ΕΤΠΑ) που διατέθηκαν στην Κύπρο λόγω της τεχνικής αναπροσαρμογής των εθνικών δημοσιονομικών φακέλων της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ,
- β. πρόβλεψη**, με βάση τα σχετικά πορίσματα της Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης της **χρήσης Μέσων Χρηματοοικονομικής Τεχνικής (ΜΧΤ)**, για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που εντοπίστηκε **στους τομείς των ΜΜΕ και της ενεργειακής** απόδοσης με τη χρήση των ακόλουθων ανά τομέα χρηματοδοτικών εργαλείων/προϊόντων:
 - **ΜΜΕ**: Δημιουργία α) Εγγυοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου το οποίο αναμένεται να καλύψει μέρος του ρίσκου των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ώστε να αυξηθεί η δυνατότητα παροχής πίστωσης εκ μέρους τους, και β) Εργαλείου διευκόλυνσης συγχρηματοδότησης που θα καλύπτει όλες τις ΜΜΕ, με ιδιαίτερο βάρος στις νεοφυείς επιχειρήσεις, και το οποίο θα καλύπτει την χρηματοδότηση των σταδίων ανάπτυξης μιας επιχείρησης με υψηλό προφίλ ρίσκου.
 - **Ενεργειακή απόδοση**: Δημιουργία δανειοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, που θα απευθύνεται τόσο στον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά και ΜΜΕ) όσο και στο δημόσιο. Το εν λόγω εργαλείο θα επιτρέπει την παροχή χρηματοδότησης, μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, με χαμηλά επιτόκια και μακρά περίοδο αποπληρωμής.
- γ. αναθεώρηση του Άξονα Προτεραιότητας 6: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη**, του Ε.Π. (σύμφωνα με τις πρόνοιες του Σχεδίου Δράσης της Διαχειριστικής Αρχής που υποβλήθηκε με την αρχική έγκριση του Ε.Π. και λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα των εγκεκριμένων από αυτήν Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των αστικών κέντρων Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου), περιλαμβανομένης της οριστικοποίησης/επιβεβαίωσης της λογικής παρέμβασης, της ενίσχυσης των πόρων του Θ.Σ. 6 για την κάλυψη των αναγκών βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, και της συμπλήρωσης των κενών, που αφορούσαν κυρίως στους Δείκτες Αποτελέσματος και στους Δείκτες Εκρμών.
- δ. προσαρμογή της δομής του Ε.Π.** για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής πόρων με την κατάργηση ενός Άξονα και την επαναδιατύπωση δύο (2) Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π. (με την κατάλληλη μεταφορά Επενδυτικών Προτεραιοτήτων μεταξύ Α.Π.), καθώς και την κατάργηση της Επενδυτικής

Προτεραιότητας 2α (με βάση τα πορίσματα της Μελέτης του Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων για την ανάπτυξη Δικτύων Επόμενης Γενιάς - NGA, προκρίθηκε ως βέλτιστη λύση η καθοδηγούμενη από την αγορά προσέγγιση για την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών υπέρ-υψηλών ταχυτήτων, για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων και του γενικού πληθυσμού)

- ε. **προσαρμογή των χρηματοοικονομικών στοιχείων** του Ε.Π., ως αποτέλεσμα του συνόλου των παραπάνω αλλαγών και προσαρμογών (κατανομή πρόσθετων πόρων Ταμείων Πολιτικής Συνοχής, προσαρμογή Αξόνων Προτεραιότητας / μεταφορά Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και αντίστοιχη προσαρμογή στην κατανομή των πόρων και των πηγών χρηματοδότησης).

Ο **συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος**, όπως εγκρίθηκε με την 3η τροποποίηση του Ε.Π., ανέρχεται σε **€699.726.575**, εκ των οποίων €299.898.560 προέρχονται από το ΕΤΠΑ, €294.869.025 από το Ταμείο Συνοχής και €104.958.990 από εθνικούς πόρους.

Σημειώνεται ότι, παρά τις δομικές αλλαγές που επέφερε η 3η τροποποίηση του Ε.Π., δεν επηρεάστηκαν οι αρχικοί στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος, εκτός του Ειδικού Στόχου που αφορούσε στην «Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ μέσω του εκσυγχρονισμού των υποδομών ΤΠΕ», ο οποίος απαλείφθηκε λόγω της κατάργησης της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2α.

Έτσι, **βασικός στόχος** του Προγράμματος εξακολουθεί να παραμένει η **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας στα πλαίσια συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης**.

Η **επαναφορά της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας**, ενώ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης **επιτακτική είναι η ανάγκη εφαρμογής μιας επικεντρωμένης στρατηγικής** η οποία θα καλύπτει τους τομείς που προσδιορίζουν το επίπεδο ανταγωνιστικότητας.

Προς την κατεύθυνση αυτή η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) καταδεικνύει τους τομείς και κλάδους της οικονομίας που παρουσιάζουν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα: Τουρισμός, Ενέργεια, Γεωργία-Τρόφιμα, Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, Μεταφορές-Ναυτιλία, Υγεία, Περιβάλλον, ΤΠΕ.

Η επίτευξη του βασικού στόχου του Ε.Π. στηρίζεται στην **υλοποίηση επιμέρους στόχων**, όπως είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η προώθηση των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, η βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών, η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η προστασία και διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, η αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας της χώρας και η ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.

Η **καταγραφή των αναπτυξιακών αναγκών** και η προτεραιοποίηση της κρισιμότητας αντιμετώπισης τους, σύμφωνα με την 3η τροποποίηση του Ε.Π., οδήγησε στην υιοθέτηση των παρακάτω **Αξόνων Προτεραιότητας**:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας - ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας.
- Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας.
- Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος
- Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού.
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών - ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Άξονας Προτεραιότητας 3Α: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος – ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών
- Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Άξονας Προτεραιότητας 4Α: Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής – Ταμείο Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
- Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Άξονας Προτεραιότητας 5: Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα - Ταμείο Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

- Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας
- Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Άξονας Προτεραιότητας 6: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης.
- Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές.
- Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.
- Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές.

Άξονας Προτεραιότητας 7Α – Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας εξειδικεύεται στον παρακάτω Ειδικό Στόχο:

- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ

Άξονας Προτεραιότητας 7B - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας εξειδικεύεται στον παρακάτω Ειδικό Στόχο:

- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή».

Στο πλαίσιο του Ε.Π. προβλέπεται η προώθηση παρεμβάσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, μέσω της προώθησης επενδύσεων στον τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας, των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών και ενίσχυσης των ΜΜΕ, παρεμβάσεις στον τομέα του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και των Μεταφορών και παρεμβάσεις για την προώθηση της ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε υποβαθμισμένες περιοχές. Οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν επενδύσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και Σχέδια Χορηγιών/Κινήτρων που απευθύνονται προς τους φορείς του ιδιωτικού τομέα. Μέσω των παρεμβάσεων προωθείται η επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020, καθώς και η εναρμόνιση της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο στους τομείς της Διαχείρισης Αποβλήτων και της Διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων.

2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

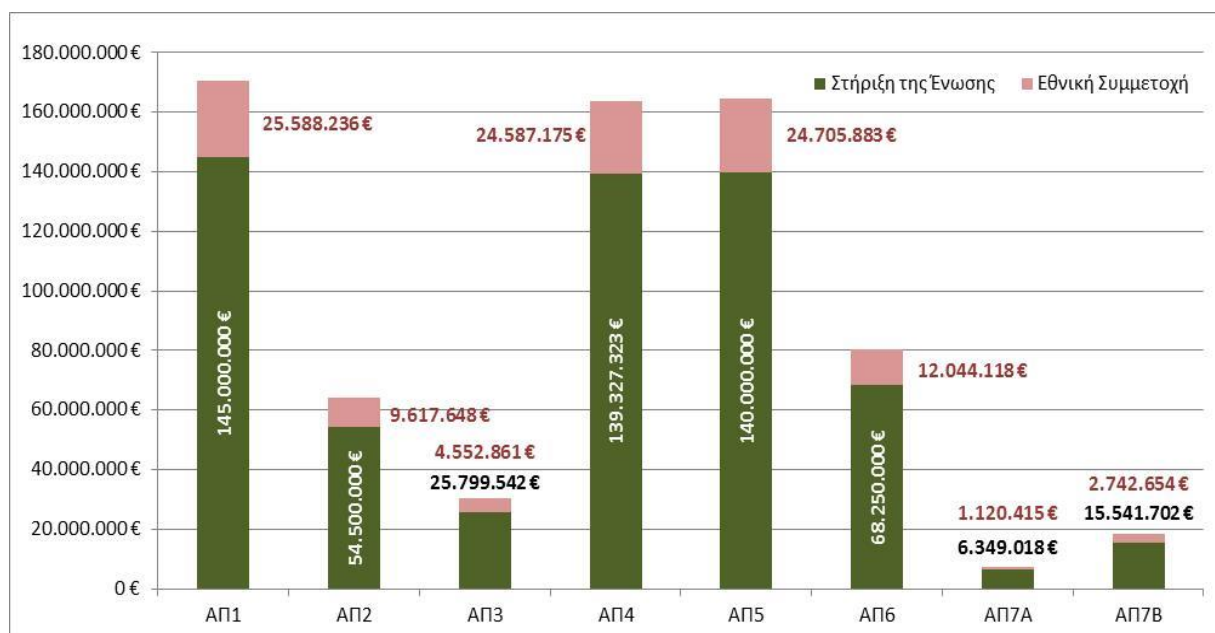
Για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων, οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. έχουν κατανεμηθεί στους έξι Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) ως ακολούθως:

1. Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας: €145,0εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
2. Προώθηση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών: €54,5εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
- 3Α. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος: €25,8εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
- 4Α. Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων: €139,33εκ. (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής)
5. Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα: €140εκ. (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής)
6. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη: €68,25εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)

Η παροχή Τεχνικής Βοήθειας αποτελεί τον 7^ο Άξονα Προτεραιότητας και η συνολική χρηματοδότησή του ανέρχεται σε €21,89 εκατ. (ΕΤΠΑ – 1,07% & ΤΣ – 2,61% της συνδρομής της Ε.Ε.)

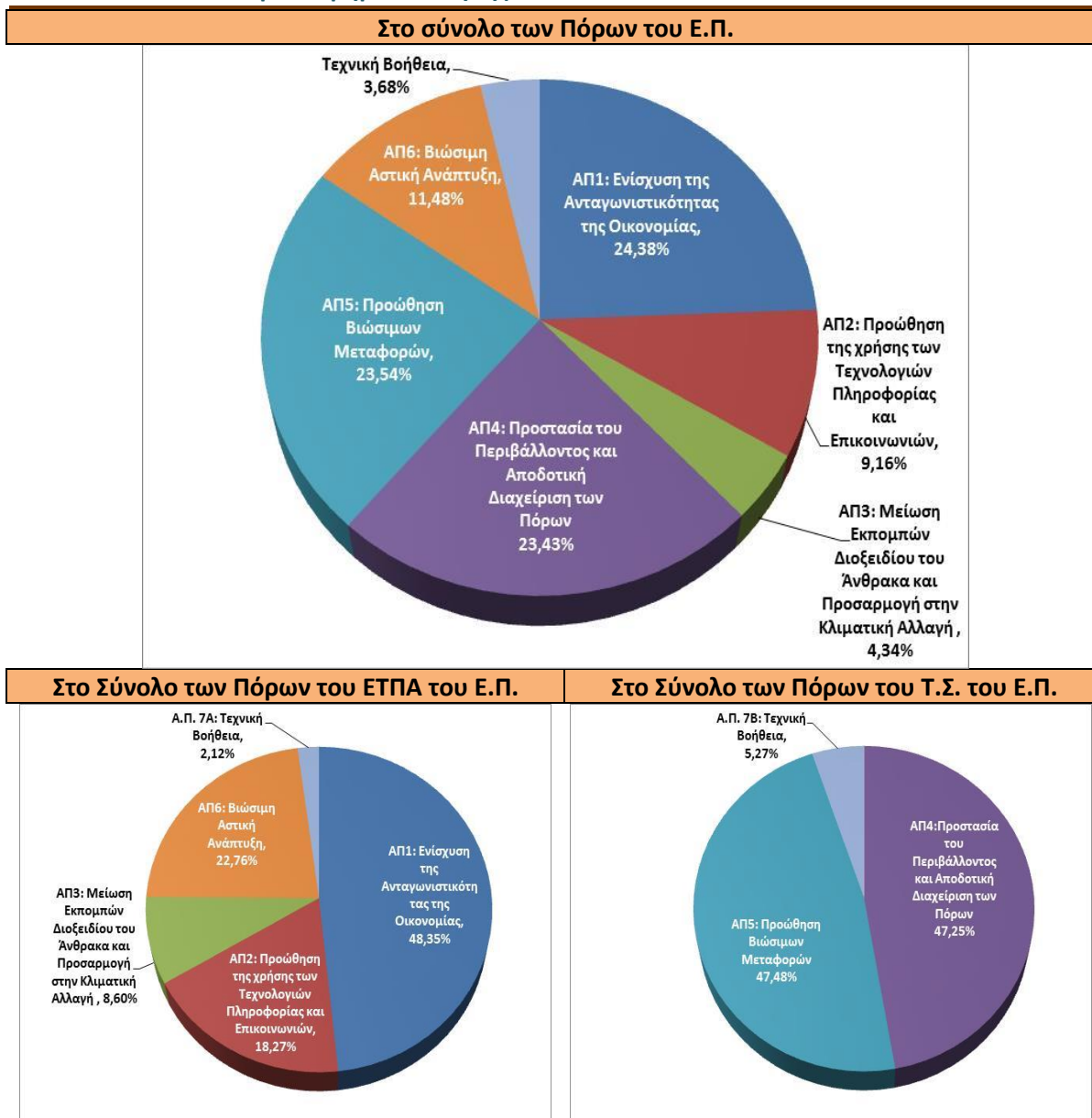
Η κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη», μετά την τρίτη τροποποίηση του Προγράμματος παρατίθεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 1α: Κατανομή πόρων ανά ΑΠ του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Αντίστοιχα η ποσοστιαία κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας συνολικά στο επίπεδο του Ε.Π. και ανά Ταμείο χρηματοδότησης αποτυπώνεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 2β: Κατανομή πόρων ανά ΑΠ του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας διατίθεται το **24,38%** των ενωσιακών πόρων του Ε.Π., μέσω του **Άξονα Προτεραιότητας 1** του Ε.Π. (πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα).

Σε μικρή απόσταση από πλευράς χρηματοδοτικής βαρύτητας ακολουθούν, στην **δεύτερη** και **τρίτη θέση**, οι **Άξονες Προτεραιότητας 5 και 4Α**. Ειδικότερα στις παρεμβάσεις για την προώθηση των

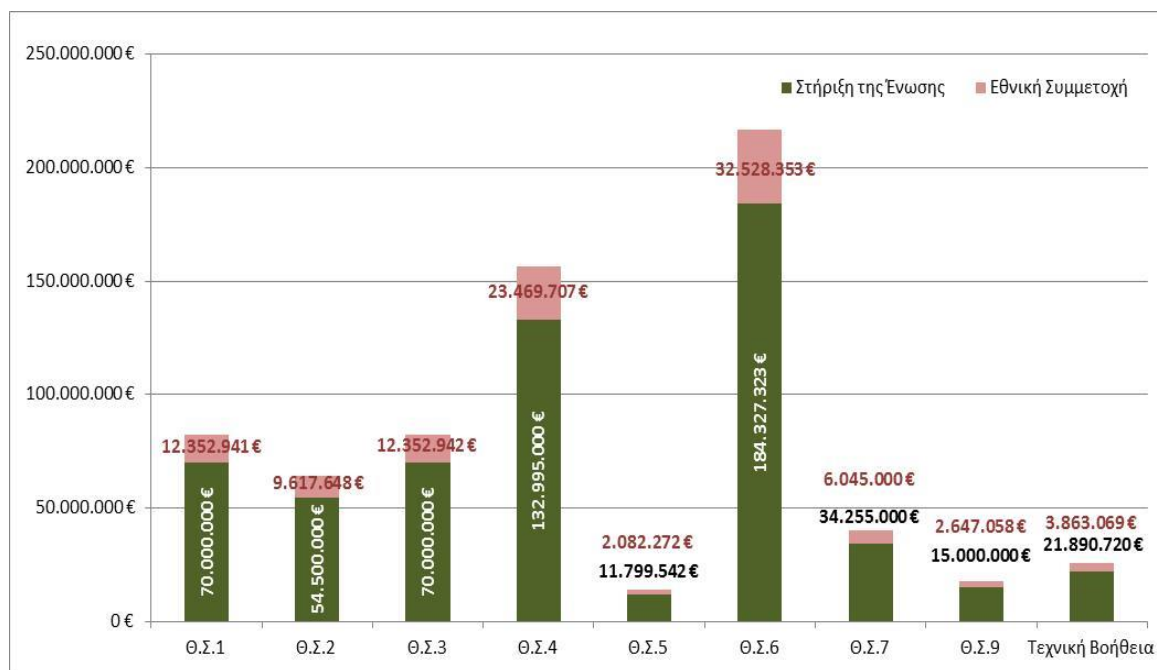
βιώσιμων μεταφορών και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (μέσω δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας) διατίθεται το **23,54%** των πόρων του Ε.Π. (Άξονας Προτεραιότητας 5), ενώ για τις παρεμβάσεις Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων το **23,43%** της κοινοτικής συνδρομής.

Την **τέταρτη θέση** σε χρηματοδοτική βαρύτητα καταλαμβάνει ο **Άξονας Προτεραιότητας 6 (11,48%** των πόρων), μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται οι στρατηγικές Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Ανάπτυξης των τεσσάρων αστικών κέντρων της χώρας.

Τέλος, το **9,16%** των πόρων κατανέμεται στον **Άξονα Προτεραιότητας 2**, για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων προώθησης της χρήσης ΤΠΕ στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, ενώ αντίστοιχα το 4,34% κατανέμεται στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

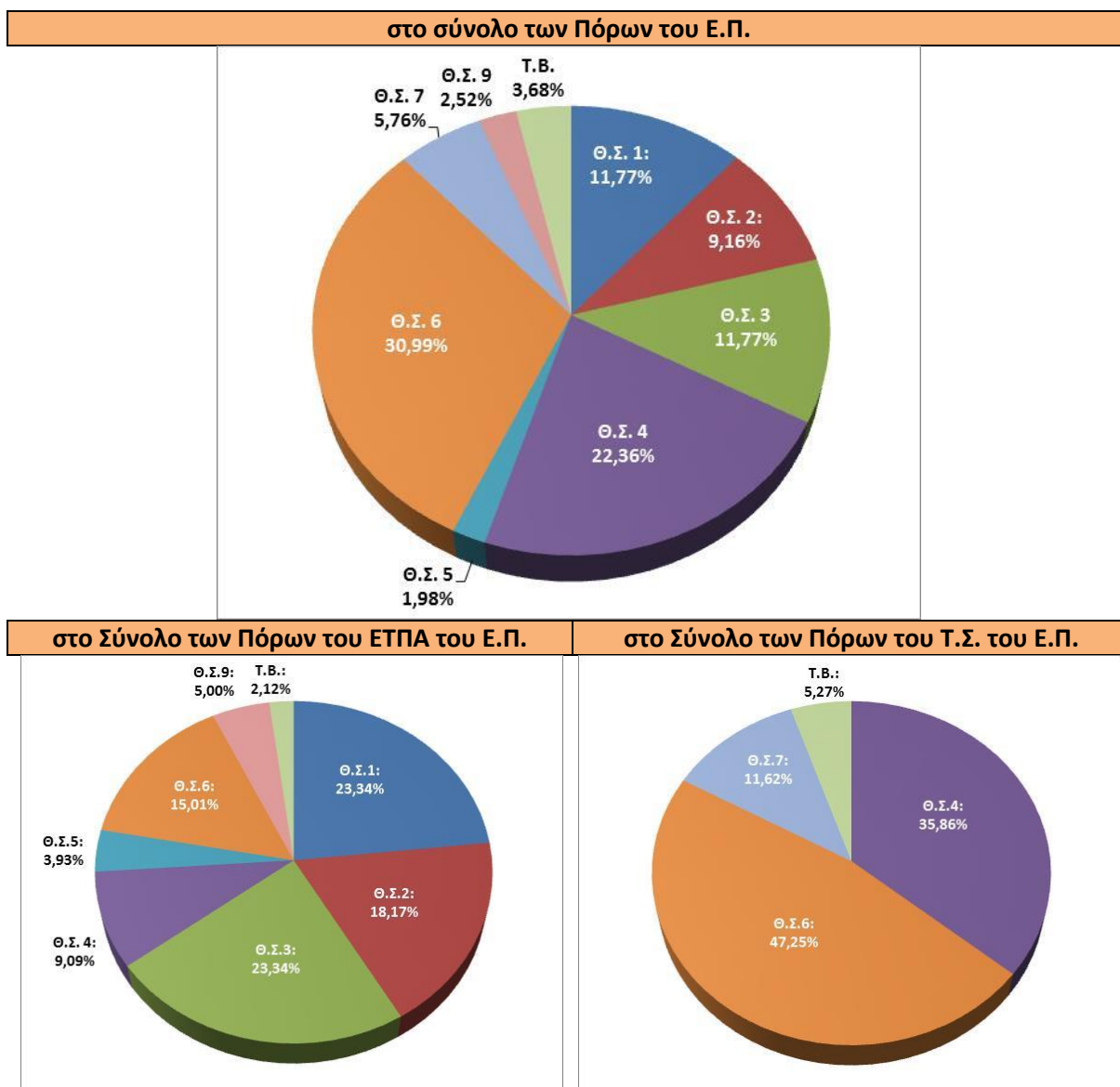
Η **κατανομή των πόρων ανά Θεματικό Στόχο** του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 3: Κατανομή πόρων ανά Θ.Σ. του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Αντίστοιχα η ποσοστιαία κατανομή των πόρων ανά Θεματικό Στόχο στο σύνολο του Ε.Π. και ανά Ταμείο χρηματοδότησης παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 4: Κατανομή πόρων ανά Θεματικό Στόχο του ΕΠΑΑΑ και ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

Πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα αναδεικνύεται ο **Θ.Σ. 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, στον οποίο κατανέμονται €184.327.323 ή το 31% περίπου των συνολικών πόρων του Ε.Π. (15,01% των πόρων του ΕΤΠΑ και 47,25% των πόρων του Ταμείου Συνοχής). Η υψηλή ένταση της χρηματοδότησης αυτού του Θ.Σ., ιδιαίτερα από το Ταμείο Συνοχής, εκπορεύεται από την ανάγκη ανταπόκρισης στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος σχετικά με τη συμμόρφωση ως προς τις διεθνείς της υποχρεώσεις, ιδίως στους τομείς διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων, όπου διαπιστώνεται σημαντική υστέρηση.

Στους **Θεματικούς Στόχους** που σχετίζονται άμεσα με τη **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**, κατανέμονται **€194.500.000**, δηλαδή το 32,7% του συνόλου της Κοινοτικής Συνδρομής του Ε.Π. ή το 64,86% των πόρων του ΕΤΠΑ. Ειδικότερα:

- Στο **Θ.Σ.1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»** κατανέμεται το 23,34% των συνολικών πόρων του ΕΤΠΑ (€70.000.000).
- Στο **Θ.Σ.2 «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών»** κατανέμεται το 18,17% των πόρων του ΕΤΠΑ (€54.500.000)
- Στο **Θ.Σ.3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»** κατανέμεται το 23,34% των πόρων του ΕΤΠΑ (€70.000.000).

Ο **Θ.Σ. 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»** συγκεντρώνει τη **δεύτερη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα** του ΕΠ (22,36%) με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την εξοικονόμηση ενέργειας τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα (ΜΜΕ, νοικοκυριά), καθώς και την κάλυψη των αναγκών αστικής κινητικότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη τον **Θ.Σ.4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, στον οποίο κατανέμεται το 9,09% των πόρων του ΕΤΠΑ (€27.250.000) διαπιστώνεται ότι οι 4 πρώτοι Θ.Σ. συγκεντρώνουν το 69,19% των πόρων του ΕΤΠΑ, υπερκαλύπτοντας τις απαιτήσεις του Καν. 1301/20123, Αρ. 4, σημείο 1 & 3, σχετικά με τη θεματική συγκέντρωση.

Επιπλέον, δεδομένου ότι στο Θ.Σ. 4 κατανέμονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής συνολικοί πόροι ύψους €132.995.000, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 44,3% της συνολικής Κοινωνικής Συδρομής ΕΤΠΑ στο Πρόγραμμα, διαπιστώνεται ότι εκπληρώνεται η απαίτηση του ίδιου Κανονισμού, σχετικά με την θεματική συγκέντρωση των πόρων στον Θ.Σ., δυνάμει του σημείου 3 του Αρθ. 4.

Στον **Θ.Σ. 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»**, κατανέμεται το 5,76% των συνολικών πόρων του Προγράμματος, που χρηματοδοτεί τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών μεταφορών για την επέκταση δυναμικότητας των λιμένων της χώρας (Λιμένας Λεμεσού) και την ολοκλήρωση των συνδέσεων των λιμένων της χώρας με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών.

Στον **Θ.Σ. 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας»** κατανέμεται το 2,52% των πόρων του Προγράμματος για την χρηματοδότηση δράσεων σε αστικές περιοχές που στοχεύουν στην προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης.

Τέλος, στον **Θ.Σ. 5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων»** κατανέμεται το 1,98% της συνολικής στήριξης της Ένωσης στο Πρόγραμμα.

Για την κάλυψη των Τεχνικών Αναγκών του Προγράμματος, διατίθεται το 2,12% των πόρων του ΕΤΠΑ και το 5,27% των πόρων του ΤΣ.

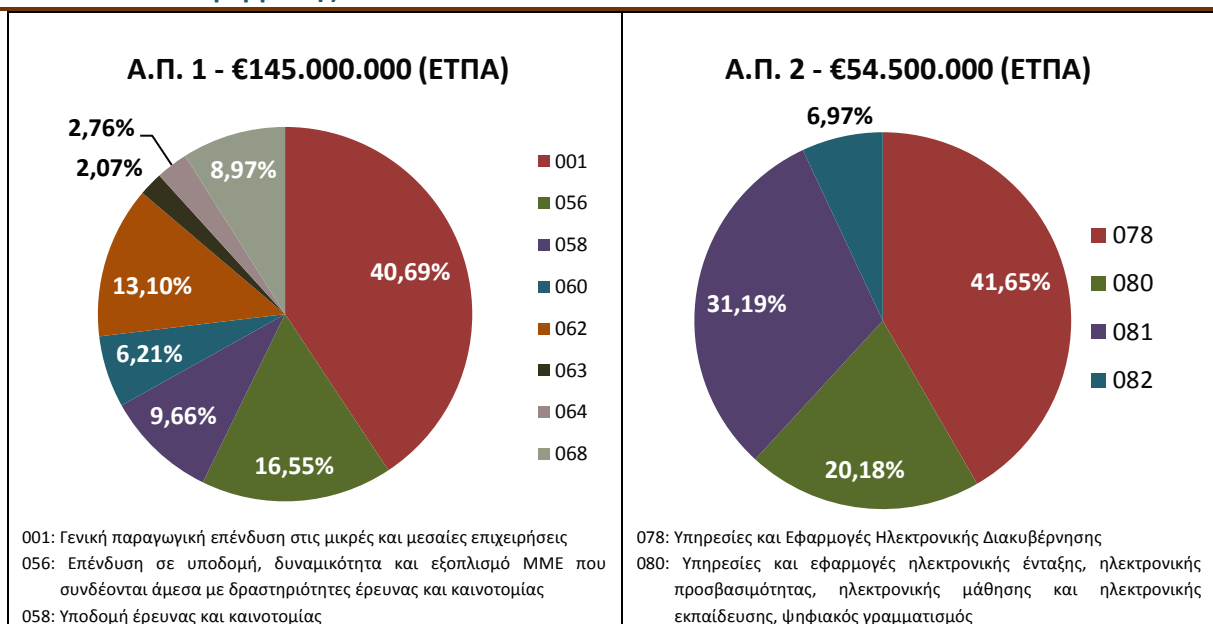
Η συνολική κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Θεματικό Στόχο παρατίθεται στον Πίνακα που Ακολουθεί:

Πίνακας 3. Κατανομή Πόρων του Ε.Π. ανά Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) και Θεματικό Στόχο (Θ.Σ.)

Α.Π.	Περιγραφή	Θ.Σ.	Συνολικός Π/Υ	Εθνική Συμμετοχή	Στήριξη της Ένωσης	ΕΤΠΑ	Τ.Σ.
ΑΠ 1	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας	1	82.352.942	12.352.942	70.000.000	70.000.000	
		3	72.941.176	10.941.176	62.000.000	62.000.000	
		4	15.294.118	2.294.118	13.000.000	13.000.000	
ΑΠ 2	Πρώθηση της χρήσης των ΤΠΕ	2	64.117.648	9.617.648	54.500.000	54.500.000	
ΑΠ 3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5	13.881.814	2.082.272	11.799.542	11.799.542	
		6	16.470.589	2.470.589	14.000.000	14.000.000	
ΑΠ 4Α	Διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδατικών πόρων	6	163.914.498	24.587.175	139.327.323		139.327.323
ΑΠ 5	Πρώθηση των βιώσιμων μεταφορών και Μείωση Εκπομπών CO ₂	4	124.405.883	18.660.883	105.745.000		105.745.000
		7	40.300.000	6.045.000	34.255.000		34.255.000
ΑΠ 6	Βιώσιμη αστική ανάπτυξη	3	9.411.765	1.411.765	8.000.000	8.000.000	
		4	16.764.706	2.514.706	14.250.000	14.250.000	
		6	36.470.589	5.470.589	31.000.000	31.000.000	
		9	17.647.058	2.647.058	15.000.000	15.000.000	
ΑΠ 7Α	Τεχνική Βοήθεια	Δ.Ε.	7.469.433	1.120.415	6.349.018	6.349.018	
ΑΠ 7Β	Τεχνική Βοήθεια	Δ.Ε.	18.284.356	2.742.654	15.541.702		15.541.702
Σύνολο			699.726.575	104.958.990	594.767.585	299.898.560	294.869.025

Η κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Άξονα Προτεραιότητας και Τομέα Παρέμβασης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» αναλύεται στα Διαγράμματα που ακολουθούν:

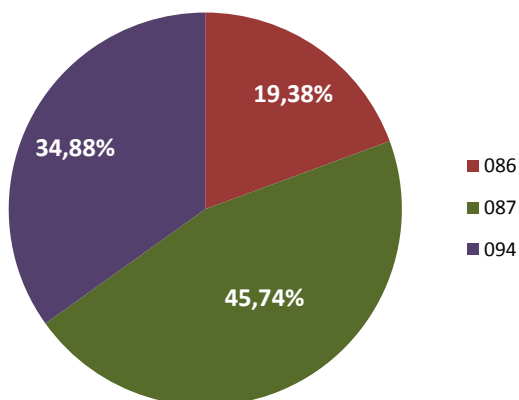
Διάγραμμα 5. Κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Άξονα Προτεραιότητας και Τομέα Παρέμβασης

060: Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης
062: Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος των ΜΜΕ
063: Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (clusters) και δίκτυα επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος των ΜΜΕ
064: Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων κουπονιών, διεργασιών, σχεδιασμού, υπηρεσιών και κοινωνικής καινοτομίας)
068: Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα

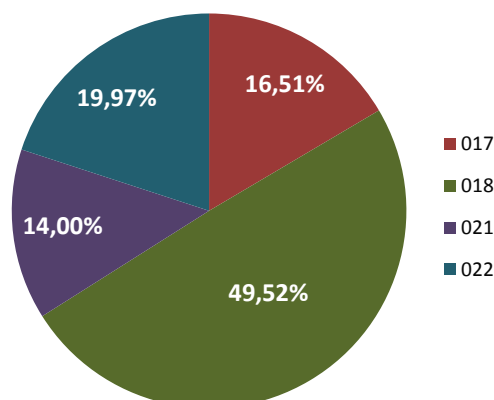
081: Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας
082: Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ

Α.Π. 3 - €25.799.542 (ΕΤΠΑ)

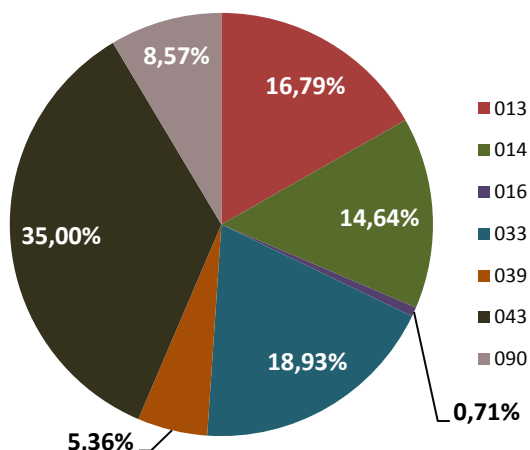
086: Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000
087: Μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα, όπως η διάβρωση, οι θύελλες και η ξηρασία
094: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς

Α.Π. 4 - €139.327.323 (ΤΣ)

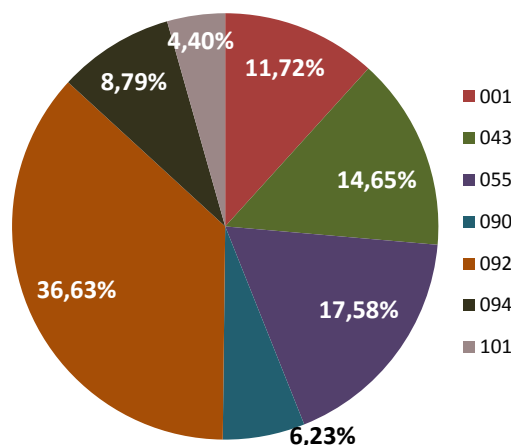
017: Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης)
018: Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα μηχανικής επεξεργασίας, θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης και υγειονομικής ταφής)
021: Διαχείριση Αποβλήτων και Εξοικονόμηση πόσιμου νερού
022: Επεξεργασία Υγρών Λυμάτων

Α.Π. 5 - €140.000.000 (ΤΣ)

013: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα
014: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα
016: Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση
033: Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ
039: Θαλάσσιοι λιμένες

Α.Π. 6 - €68.250.000 (ΕΤΠΑ)

001: Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
043: Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών
055: Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη
090: Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια
092: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιοχής

<p>043: Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών 090: Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια</p>	<p>094: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς 101: Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ (ενίσχυση ενεργειών τύπου ΕΚΤ που είναι αναγκαίες για την ικανοποιητική εφαρμογή του επιχειρησιακού μέρους του ΕΤΠΑ και συνδέονται άμεσα με αυτό)</p>
<p style="text-align: center;">Α.Π. 7Α - €6.349.018 (ΕΤΠΑ)</p> <p style="text-align: center;"> ■ 121 ■ 122 ■ 123 </p> <p>121: Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση 122: Αξιολόγηση, μελέτες 123: Πληροφόρηση – Επικοινωνία</p>	<p style="text-align: center;">Α.Π. 7Β - €15.541.702 (ΤΣ)</p> <p style="text-align: center;"> ■ 121 ■ 122 ■ 123 </p> <p>121: Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση 122: Αξιολόγηση, μελέτες 123: Πληροφόρηση – Επικοινωνία</p>

Η κατανομή των πόρων (Κοινωνική Συνδρομή) ανά Τομέα Παρέμβασης, αναλύεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4. Κατανομή Πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά κατηγορία Παρέμβασης

Κωδ.	Τομέας Παρέμβασης	Α.Π.	Ποσό	%
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	1	59.000.000	11,26%
		6	8.000.000	
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5	23.500.000	3,95%
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5	20.500.000	3,45%
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	5	1.000.000	0,17%
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων μέτρων ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης)	4A	23.000.000	3,87%
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπερ. της μηχανικής βιολογικής & θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης & υγειονομικής ταφής)	4A	69.000.000	11,60%
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	4A	19.500.000	3,28%
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	4A	27.827.323	4,68%
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	5	26.500.000	4,46%
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	5	7.500.000	1,26%
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	5	49.000.000	9,92%
		6	10.000.000	
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	6	12.000.000	2,02%
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	1	24.000.000	4,04%
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	1	14.000.000	2,35%
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	1	9.000.000	1,51%
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	1	19.000.000	3,19%
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	1	3.000.000	0,50%
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	1	4.000.000	0,67%
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	1	13.000.000	2,19%
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	2	22.700.000	3,82%
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	2	11.000.000	1,85%
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	2	17.000.000	2,86%
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	2	3.800.000	0,64%
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	3A	5.000.000	0,84%

Κωδ.	Τομέας Παρέμβασης	Α.Π.	Ποσό	%
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	3Α	11.799.542	1,98%
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	5	12.000.000	2,73%
		6	4.250.000	
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	6	25.000.000	4,20%
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	3Α	9.000.000	2,52%
		6	6.000.000	
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	6	3.000.000	0,50%
121	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	7Α	4.384.312,60	2,57%
		7Β	10.879.192,00	
122	Αξιολόγηση και μελέτες	7Α	982.352,70	0,56%
		7Β	2.331.255,00	
123	Πληροφόρηση και Επικοινωνία	7Α	982.352,70	0,56%
		7Β	2.331.255	
Σύνολο			594.767.585	100%

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΩΝ.

Στη συνέχεια γίνεται μία αναλυτική απεικόνιση της προόδου υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2017. Η ανάλυση γίνεται σε κάθε δυνατό επίπεδο δεδομένης της παρούσας φάσης υλοποίησης στην οποία βρίσκεται το Ε.Π., δηλαδή σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, Θεματικού Στόχου, Επενδυτικής Προτεραιότητας, Ειδικού Στόχου και Κατηγορίας Παρέμβασης.

Τα δεδομένα βασίζονται στα στοιχεία τα οποία είχαν εισαχθεί στο ΟΠΣ μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία, δεδομένης και της σημαντικής προόδου που σημειώθηκε στην ενσωμάτωση σε αυτό των στοιχείων ενεργοποίησης των πόρων του Προγράμματος, καθώς και των στοιχείων υλοποίησης των ενταγμένων έργων.

Παρόλα αυτά εξακολουθούν και υπάρχουν καθυστερήσεις στην ενσωμάτωση στοιχείων ενεργοποίησης του Προγράμματος και στοιχείων υλοποίησης των ενταγμένων έργων, φαινόμενο όμως που περιορίζεται κατά κανόνα στην ενσωμάτωση των στοιχείων ενεργοποίησης και υλοποίησης έργων του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑ και ειδικότερα των επενδυτικών έργων των Σχεδίων Χορηγιών.

Για τις ανάγκες επόμενα της αξιολόγησης του ΕΠΑΑΑ, συμπληρωματικά των στοιχείων του ΟΠΣ, λαμβάνονται υπόψη και στοιχεία της Διαχειριστικής Αρχής και των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης, τα οποία δεν είχαν ακόμα ενσωματωθεί στο ΟΠΣ, αλλά αφορούν στην περίοδο υλοποίησης μέχρι 31/12/2017, κυρίως για τις ανάγκες αποτίμησης της πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ και εκτίμησης της δυνατότητας επίτευξης των τεθέντων προγραμματικών στόχων..

3.1 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31/12/2017

Η υλοποίηση του ΕΠΑΑΑ ξεκίνησε με σημαντική καθυστέρηση, όπως συμβαίνει στο σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, τόσο της παρούσας, όσο και των προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων.

Πέρα από το σύνηθες πρόβλημα της καθυστερημένης «ενεργοποίησης» των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, λόγω της εστιασμένης προσπάθειας στην ολοκλήρωση των παρεμβάσεων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, με αποτέλεσμα οι ρυθμοί υλοποίησής τους αρχίζουν από πολύ χαμηλά επίπεδα (με ουσιαστική «απώλεια» των 2-3 πρώτων ετών), η χρονική υστέρηση που παρατηρείται στην εφαρμογή των παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ οφείλεται και στους ακόλουθους λόγους:

- ▶ στην πολυπλοκότητα του νέου κανονιστικού πλαισίου και του συστήματος υλοποίησης της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου,
- ▶ στην ανάγκη προσαρμογής και συμμόρφωσης για την εκπλήρωση σειράς προαπαιτούμενων ενεργειών (αιρεσιμοτήτων) για την ενεργοποίηση σειράς παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ,
- ▶ στην ανάγκη ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των εμπλεκόμενων στη διαχείριση των παρεμβάσεων (Ενδιάμεσων Φορέων) με τη διάθεση κατάλληλα εκπαιδευμένου στελεχιακού

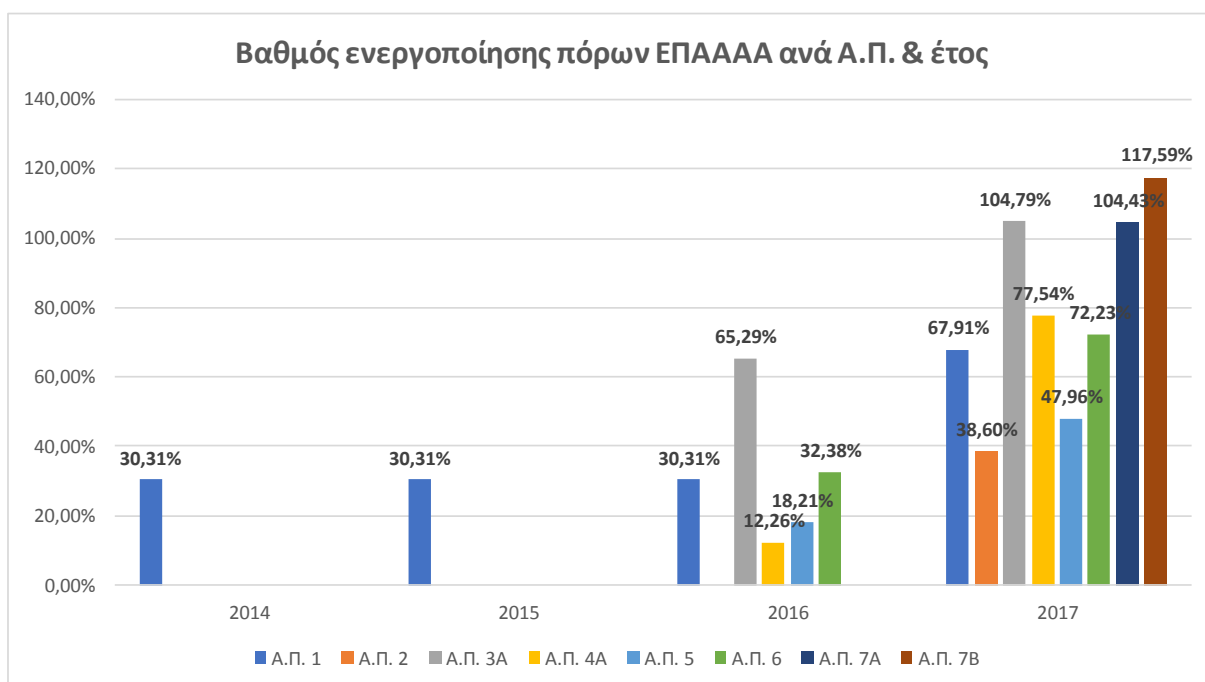
δυναμικού (περιορισμοί στις προσλήψεις και αναγκαστική προσφυγή σε διαδικασίες στελέχωσης των Φορέων με μετακινήσεις προσωπικού ή προσφυγή σε υπηρεσίες τρίτων),

- ▶ στην ανάγκη προσαρμογής και αναβάθμισης των εργαλείων διαχείρισης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων (προσαρμογή ΟΠΣ, ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων Ενδιάμεσων Φορέων κοκ.).

3.1.1 Διαχρονική εξέλιξη της πορείας ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ

Συνολικά ο διαχρονικός βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του Προγράμματος (ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης των Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σε σχέση με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό) ανά Άξονα Προτεραιότητας παρουσιάζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 6. Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Α.Π. & έτος

Ειδικότερα, εντός του 2014 και πριν την έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος εκδόθηκαν πέντε (5) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο αντίστοιχου αριθμού Σχεδίων Χορηγιών, για τις οποίες υπήρχε σχετική εμπειρία και τεχνογνωσία διαχείρισής τους εκ μέρους των Ενδιάμεσων Φορέων (νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα, ενίσχυση ΜΜΕ της μεταποίησης και άλλων δραστηριοτήτων, εξοικονομώ στις επιχειρήσεις και ενίσχυση καινοτομικής επιχειρηματικότητας). Ακόμη όμως και σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτήθηκε σημαντικός χρόνος για την οργάνωση και την οριστικοποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων, ενώ δεν έχουν ολοκληρωθεί ακόμη μέχρι σήμερα οι διαδικασίες ενσωμάτωσης του συνόλου των εν λόγω έργων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΠΣ κατά τη διάρκεια του 2015 δεν εκδόθηκαν Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων στο ΕΠΑΑ, ενώ η ουσιαστική ενεργοποίηση του Προγράμματος αρχίζει ουσιαστικά κατά το 2^ο εξάμηνο του 2016, περίοδο κατά την οποία εκδόθηκαν έντεκα (11) νέες Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, ενώ οι δηλωθείσες στην ΕΕ δαπάνες περιορίστηκαν στις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από την υλοποίηση ενός και μόνου έργου.

Σημειώνεται σε κάθε περίπτωση ότι την περίοδο έως και το 2016 ξεκίνησε η ωρίμανση και ως ένα βαθμό η υλοποίηση σειράς έργων υποψήφιας προς ένταξη στο ΕΠΑΑΑ, που δεν αποτυπώθηκε όμως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Το 2017 αποτελεί το έτος δυναμικής επιτάχυνσης της ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ. Ειδικότερα εντός του 2017 εκδόθηκαν **δεκαεννέα (19) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 326,19 εκ. €**, που αντιστοιχεί στο **46,62% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**.

3.1.2 Πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων

Η συνολική εικόνα ενεργοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2017 ανά Τύπο Έργων έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 5. Πορεία υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων

Τύπος Έργων	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων	Υποβληθείσες στο ΟΠΣ Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ
Σχέδια Χορηγίων		€67.700.000,00	€22.067.194,58	€7.285.397,05	€6.777.131,07
Δημόσιες Συμβάσεις		€398.107.000,00	€293.516.196,63	€126.907.932,24	€123.650.289,38
Σύνολο	€699.726.575	€465.807.000,00	€315.583.391,21	€134.193.329,29	€130.427.420,45

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Πιο αναλυτικά, η συγκεντρωτική εικόνα σχετικά με την **υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι την 31/12/2017** έχει ως εξής:

Σχέδια Χορηγίων

Έχουν ενεργοποιηθεί 6 Σχέδια Χορηγίων (Σ.Χ.) που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο των οποίων έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις συνολικής Δημόσιας Δαπάνης ύψους € 67,70 εκατ., ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ενεργοποίηση του 9,68% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος.

Το ως άνω ποσοστό ενεργοποίησης αυξάνεται στο 16,75% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος, εάν συνυπολογισθούν και οι Προκηρύξεις που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο Σχεδίων

Χορηγιών δώδεκα (12) Προγραμμάτων RESTART, συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 49,53 εκ. €, που δεν έχουν προς το παρόν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Ειδικότερα μέχρι το τέλος του 2017 είχαν ενεργοποιηθεί και ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ Προσκλήσεις ή/και έργα των ακόλουθων Σχεδίων Χορηγιών:

1. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
2. Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
3. Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
4. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β)
5. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β)
6. Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)

Από τα παραπάνω δεν έχουν ενταχθεί μέχρι την 31/12/2017 στο ΕΠΑΑΑ έργα του Σχεδίου ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, ενώ η προθεσμία υποβολής προτάσεων στο Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου εκπνέει τον Φεβρουάριο του 2018.

Ο συνολικός αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν, εγκρίθηκαν και εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑ προς χρηματοδότηση μέχρι το τέλος του 2017, παρουσιάζεται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν.

Πίνακας 6. Αριθμός έργων ανά Σχέδιο Χορηγιών (31/12/2017)

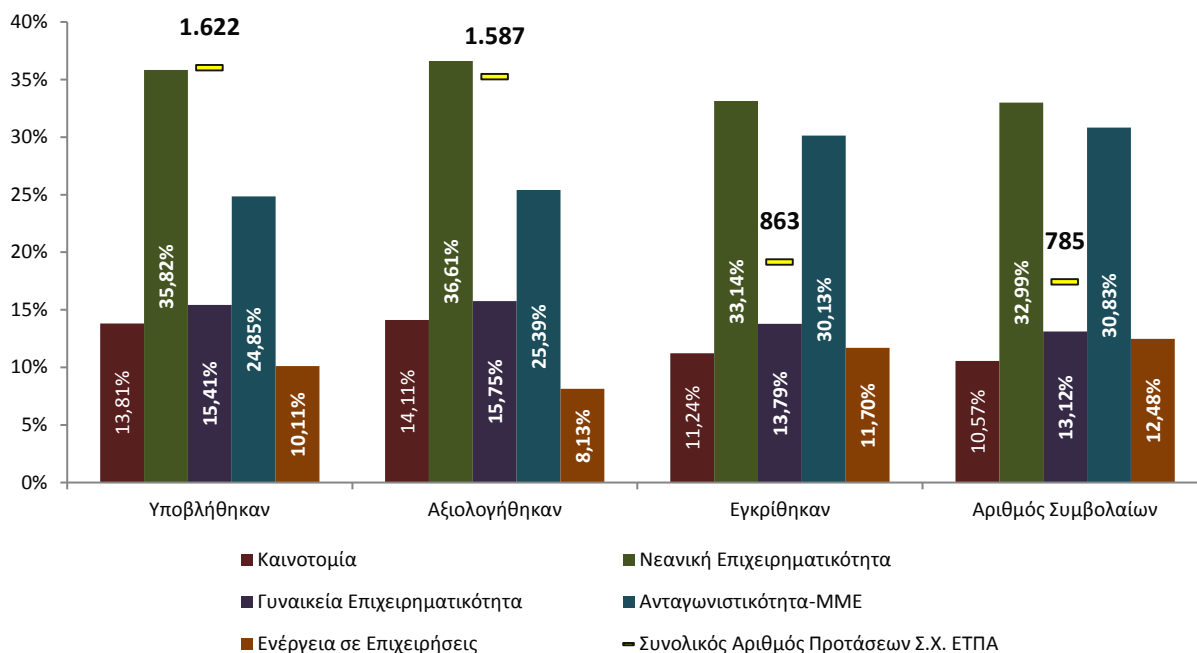
Σχέδιο Χορηγιών	Υποβλήθηκαν	Αξιολογήθηκαν	Εγκρίθηκαν	Αριθμός Συμβολαίων	Αριθμ. ενταγμένων έργων ¹
Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων	403	403	260	242	152
Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	581	581	286	259	41
Ενίσχυση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	250	250	119	103	0
Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	224	224	97	83	22
Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις	164	129	101	98	39
Σύνολο	1.622	1.587	863	785	254

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

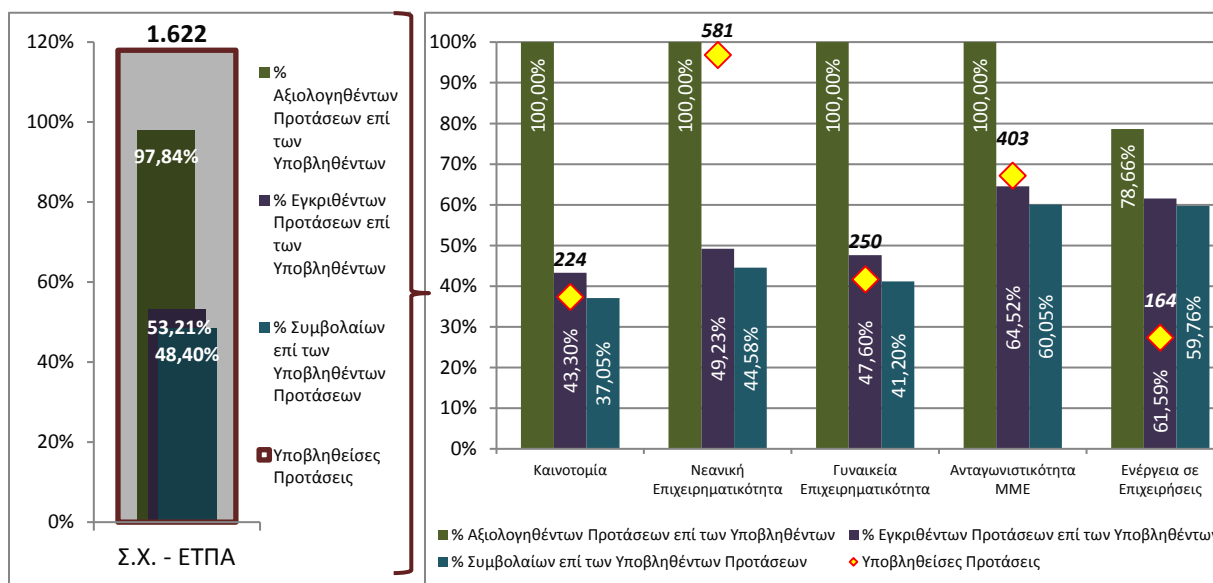
Η ποσοστιαία συμμετοχή των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν, εγκρίθηκαν και του αριθμού των έργων που καλύπτονται με συμφωνία χρηματοδότησης, καθώς και τα ποσοστά προόδου υλοποίησης κάθε Σχεδίου Χορηγιών παρατίθενται στα Διαγράμματα που ακολουθούν.

¹ Ο συνολικός αριθμός των ενταγμένων έργων την 31/01/2018 ανέρχεται στα 280 έργα

Διάγραμμα 7. Ποσοστό Αριθμού Προτάσεων ανά Σχέδιο Χορηγιών

Διάγραμμα 8. Ποσοστά Πρόοδου Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι **θετικά αξιολογήθηκε το 54,38% των αποδεκτών προτάσεων που υποβλήθηκαν** (863 προτάσεις έναντι 1.587 αποδεκτών), ενώ μέχρι 31/12/2017 **το 90,96% των εγκεκριμένων προτάσεων κατέληξε στην υπογραφή συμφωνιών χρηματοδότησης.**

Παρατηρείται επίσης ακόμη **εξαιρετικά χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης (ένταξης) των έργων** που καλύπτεται με συμφωνίες χρηματοδότησης **στο ΕΠΑΑ (μόλις το 32,36%)**, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά το σύνολο των δεικτών οικονομικής και φυσικής προόδου των Σχεδίων Χορηγιών και συνολικά του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Ιδιαίτερα **χαμηλή ενσωμάτωση** στο ΕΠΑΑΑ εντοπίζεται στα Σχέδια Χορηγιών για την **ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (μηδενικές εντάξεις)** και την **ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας (15,83%)**.

Σημειώνεται επίσης ότι έχουν ενεργοποιηθεί **Σχέδια Χορηγιών του Προγράμματος RESTART 2016-2020 για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία** (Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β), συνολικού προϋπολογισμού ύψους 49,3 εκ. €, που ομοίως δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ, ενώ η προθεσμία υποβολής προτάσεων στο **Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α) εκπνέει τον Φεβρουάριο του 2018.

Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Η πορεία ενεργοποίησης και υλοποίησης των έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ως εξής:

συγχρηματοδοτούμενης Δημόσιας Δαπάνης ύψους €398,107 εκατ., ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε **ενεργοποίηση του 56,98% του Συνολικού Προϋπολογισμού του Προγράμματος**.

- ▶ Μέχρι την 31.12.2017 είχαν εκδοθεί **είκοσι επτά (27) Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων για έργα Δημοσίων Συμβάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 398,107 εκ. €**, που αντιστοιχεί στο **56,98% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**.
- ▶ Η **συνολική επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη** (μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) των ενταγμένων **έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθε** στα **293,52 εκατ. €**, ποσοστό **45,10% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- ▶ Ο **συνολικός προϋπολογισμός** των ενταγμένων έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθε στα **339,77 εκ. €**, γεγονός που υποδηλώνει ότι πρόσθετοι πόροι ύψους 46,25 εκ. € καθίστανται αναγκαίοι για τη χρηματοδότηση των ενταγμένων έργων.
- ▶ Οι μέχρι την 31.12.2017 **νομικές δεσμεύσεις** των έργων Δημοσίων Συμβάσεων (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 259,69 εκατ. €**, ποσό που αντιστοιχεί στο **37,11% του προϋπολογισμού** του ΕΠΑΑΑ και το 88,84% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.
- ▶ Οι **δαπάνες** των έργων Δημοσίων Συμβάσεων μέχρι την 31.12.2017 **ανήλθαν σε 123,65 εκατ. €**, απορροφώντας το **17,67% του προϋπολογισμού του Προγράμματος**, το 42,13% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 47,61% των νομικών δεσμεύσεων των Δημοσίων Έργων.

Σημειώνεται ότι στην οικονομική πρόοδο των ως άνω έργων δεν περιλαμβάνονται τα έργα του Σχεδίου «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες», που δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Τα **έργα Δημοσίων Συμβάσεων** – εκτός εκείνων που αφορούν το Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες» – που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα **μέχρι την 31/12/2017** **ανέρχονται σε 40** και είναι τα ακόλουθα.

Πίνακας 7. Ενταγμένα Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
1	Πανεπιστήμιο Κύπρου	Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»
2	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου
3	Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας	Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο
4	Υπουργείο Εσωτερικών	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"
5	Γενικό Λογιστήριο	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας
6	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπ. Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών
7	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744
8	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762
9	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761
10	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763
11	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745
12	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου
13	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου
14	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας
15	Υπουργείο Εσωτερικών	Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας.
16	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)
17	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθένου - Φάση Β
18	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου
19	Υπουργείο Εσωτερικών	Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β
20	Αρχή Λιμένων Κύπρου	Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση
21	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά
22	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
23	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων
24	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου
25	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο
26	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών" στην Πάφο
27	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο
28	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο
29	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κένεντυ στην Πάφο
30	Δήμος Πάφου (ΟΒΑΑ)	Αποκατάσταση, Εξωραϊσμός και Αναβάθμιση της Δημοτικής Αγοράς
31	Δήμος Λευκωσίας (ΟΒΑΑ)	Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β
32	Υπουργείο Εσωτερικών	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ
33	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ
34	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ- Υπ. Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας & Τουρισμού
35	Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας	Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ
36	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ
37	Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
38	ΓΔ ΕΠΣΑ	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή
39	Γενικό Λογιστήριο	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
40	Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

3.1.3 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ ανά Χρηματοδοτικό Ταμείο

Η συνολική εικόνα ενεργοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2016 ανά Ταμείο Χρηματοδότησης έχει ως εξής:

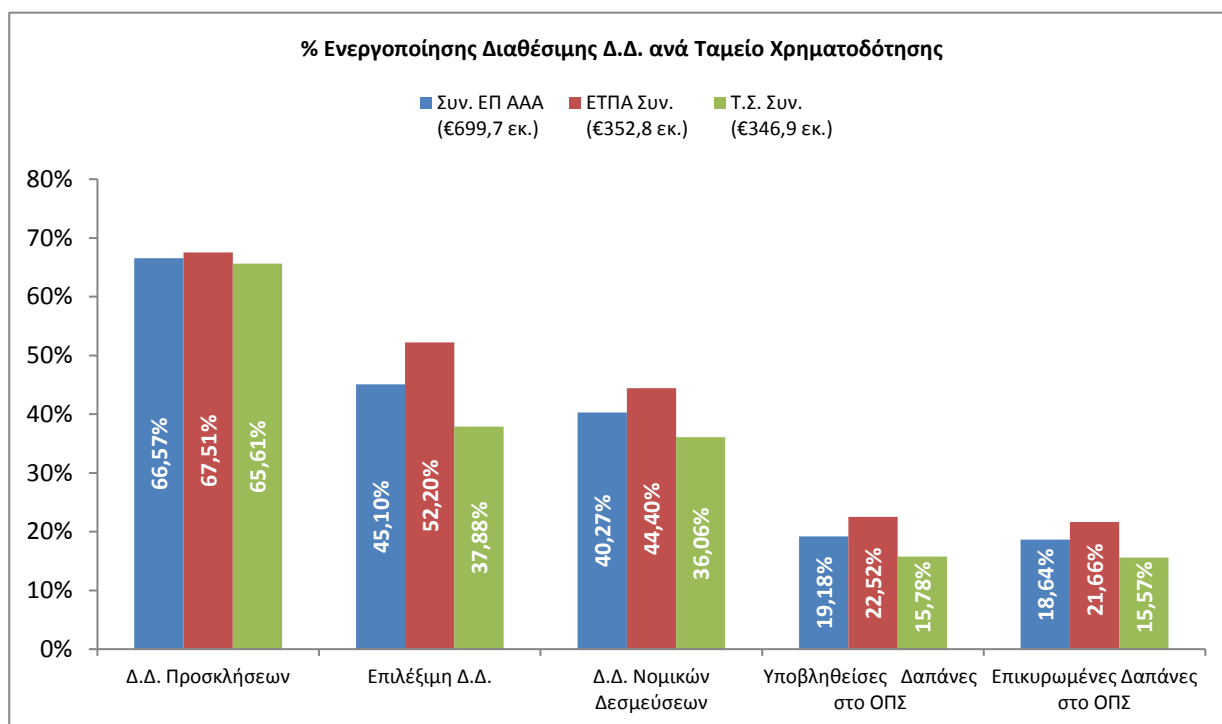
Πίνακας 8. Πορεία υλοποίησης του Ε.Π. Α.Α.Α. ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

Ταμείο Χρ/σης	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Δημόσια Δαπάνη Προσκήσεων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων	Νομικές Δεσμεύσεις	Υποβληθείσες Δαπάνες Έργων	Επικυρωμένες Δαπάνες Έργων
ΕΤΠΑ	352.821.838,53	238.207.000,00	184.190.088,89	156.655.547,95	79.445.447,86	76.415.699,94
Ταμείο Συνοχής	346.904.737,00	227.600.000,00	131.393.302,32	125.101.162,69	54.747.881,43	54.011.720,51
Σύνολο	699.726.575,53	465.807.000,00	315.583.391,21	281.756.710,64	134.193.329,29	130.427.420,45

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Στα **Διαγράμματα που ακολουθούν** παρουσιάζεται **συνοπτικά η συνολική εικόνα της πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ** βάσει των προϋπολογισμών των δημοσιευμένων Προσκήσεων και της Επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ανά Ταμείο Χρηματοδότησης και Είδος Συμβάσεων.

Διάγραμμα 9. Ενεργοποίηση Διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (%)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Όπως προκύπτει από το παραπάνω Διάγραμμα ο βαθμός ενεργοποίησης των διαθέσιμων πόρων ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (Δημόσια Δαπάνη Προσκήσεων προς τη συνολική Δημόσια Δαπάνη που έχει καταμετρηθεί προγραμματικά στα Ταμεία) κινείται στα ίδια περίπου επίπεδα με το ΕΤΠΑ να παρουσιάζει ελαφρά καλύτερη επίδοση (67,51% έναντι 65,61% του Ταμείου Συνοχής). Η διαφορά ως προς τις επιδόσεις ενεργοποίησης των

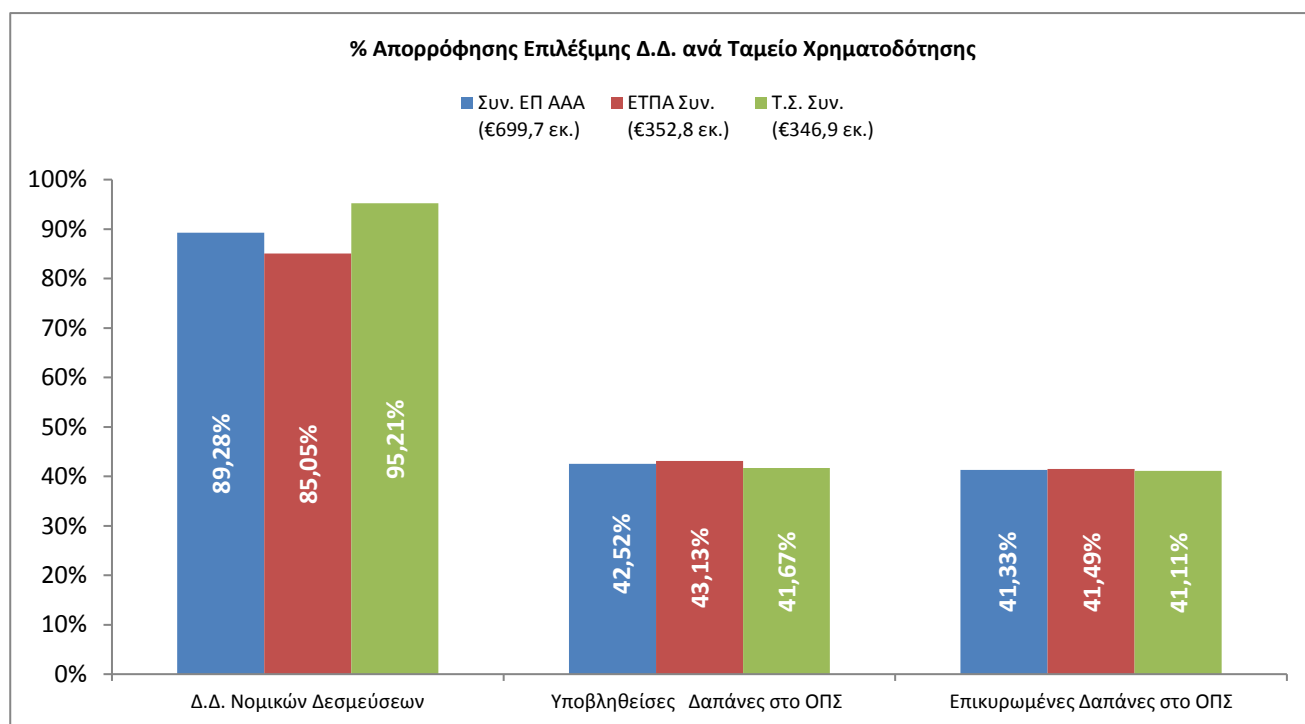
πόρων μεγεθύνεται σημαντικά εάν ληφθούν υπόψη και οι πόροι του ΕΤΠΑ από τα Σχέδια Χορηγιών των Προγραμμάτων RESTART που δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Σε ότι αφορά στην υλοποίηση των παρεμβάσεων των επιμέρους Ταμείων το ΕΤΠΑ παρουσιάζει σαφώς καλύτερες επιδόσεις και ειδικότερα:

- ▶ Το ποσοστό δέσμευσης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **52,20%**, έναντι **37,88%** του Ταμείου Συνοχής.
- ▶ Το ποσοστό συμβασιοποίησης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των νομικών δεσμεύσεων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **44,40%**, έναντι **36,06%** του Ταμείου Συνοχής.
- ▶ Το ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων (% επικυρωμένων δαπανών των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **21,66%**, έναντι **15,57%** του Ταμείου Συνοχής.

Τέλος, όπως προκύπτει από το Διάγραμμα που ακολουθεί τα έργα του Ταμείου Συνοχής παρουσιάζουν καλύτερες επιδόσεις ως προς το βαθμό συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων τους, ενώ υστερούν ελαφρά ως προς την υλοποίηση του οικονομικού αντικειμένου τους.

Διάγραμμα 10. Απορρόφηση επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης ενταγμένων έργων ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (%)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

3.1.4 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ συνολικά & ανά Άξονα Προτεραιότητας

Μέχρι την 31.12.2017 η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ είχε ως εξής:

- ▶ Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων μέχρι την 31.12.2017 **ανήλθε στο 66,57%** επί της συνολικής συγχρηματοδοτούμενης Δημόσιας Δαπάνης του ΕΠΑΑΑ, ποσοστό ικανοποιητικό σε σχέση με την εικόνα καθυστέρησης ενεργοποίησης που παρουσίαζε το Πρόγραμμα μέχρι το τέλος του 2016.
- ▶ Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων** μέχρι την 31.12.2017 **έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) **ανήλθε στα 315,58 εκατ. €**, ποσοστό που αντιστοιχεί στο **45,10% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- ▶ Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 281,76 εκατ. €**, ποσό που αντιστοιχεί στο **40,27% του προϋπολογισμού** του και το 89,28% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.
- ▶ Οι **δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **130,43 εκατ. €**, απορροφώντας το **18,64% του προϋπολογισμού του Προγράμματος**, το 41,33% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 46,29% των νομικών δεσμεύσεων.

Η συγκεντρωτική εικόνα της χρηματοοικονομικής πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ συνολικά και ανά Άξονα Προτεραιότητας παρουσιάζεται στους Πίνακες και τα Γραφήματα που ακολουθούν:

Πίνακας 9. Χρηματοοικονομική Πορεία Υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας²

Α.Π.	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Ταμείο	Δ.Δ. Προσκήσεων	Π/Υ Εγκριθέντων Έργων	Επιλέξιμη Δ.Δ. ενταγμένων έργων	Νομικές Δεσμεύσεις	Υποβληθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	170.588.236 €	ΕΤΠΑ	115.850.000,00 €	97.303.271,32 €	63.110.881,38 €	50.840.029,44 €	27.468.073,32 €	26.959.807,34 €
2	64.117.648 €	ΕΤΠΑ	24.750.000,00 €	22.895.914,00 €	20.623.623,00 €	18.643.653,00 €	4.626.898,87 €	4.626.898,87 €
3Α	30.352.403 €	ΕΤΠΑ1	31.807.000,00 €	32.231.602,27 €	30.468.402,27 €	29.538.102,36 €	12.298.290,52 €	9.914.205,85 €
4Α	163.914.498 €	Ταμείο Συνοχής	127.100.000,00 €	53.089.800,95 €	40.909.005,66 €	41.664.278,61 €	24.435.630,15 €	24.435.630,15 €
5	164.705.883 €	Ταμείο Συνοχής	79.000.000,00 €	77.525.059,93 €	61.868.014,26 €	62.571.999,74 €	26.497.160,42 €	25.760.999,50 €
6	80.294.119 €	ΕΤΠΑ	58.000.000,00 €	60.574.958,40 €	59.249.410,40 €	49.151.206,12 €	33.003.565,39 €	32.866.168,12 €
7Α	7.469.433 €	ΕΤΠΑ	7.800.000,00 €	10.737.771,84 €	10.737.771,84 €	8.482.557,03 €	2.048.619,76 €	2.048.619,76 €
7Β	18.284.356 €	Ταμείο Συνοχής	21.500.000,00 €	28.616.282,40 €	28.616.282,40 €	20.864.884,34 €	3.815.090,86 €	3.815.090,86 €
Μερικά Σύνολα	352.821.838,53 €	ΕΤΠΑ	238.207.000,00 €	223.743.517,83 €	184.190.088,89 €	156.655.547,95 €	79.445.447,86 €	76.415.699,94 €
	346.904.737,00 €	Ταμείο Συνοχής	227.600.000,00 €	159.231.143,28 €	131.393.302,32 €	125.101.162,69 €	54.747.881,43 €	54.011.720,51 €
Σύνολο	699.726.575,53 €	ΕΤΠΑ/Τ.Σ.	465.807.000,00 €	382.974.661,11 €	315.583.391,21 €	281.756.710,64 €	134.193.329,29 €	130.427.420,45 €
% Συν.			66,57%		45,10%	40,27%	19,18%	18,64%
			% Π/Υ Προσκλ.		67,75%	60,49%	28,81%	28,00%
					% Επιλ. Δαπανών	89,28%	42,52%	41,33%
						% Νομ. Δεσμεύσεων	47,63%	46,29%
							% Αιτ. Ποσό Υποβολής	97,19%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

² Επιμέρους διαφορές με τα καταχωρημένα στην SFC στοιχεία του Π/Υ εγκριθέντων έργων και επικυρωμένων δαπανών του ΑΠ1, καθώς και των δαπανών των ΑΠ 4Α και 5, που οφείλονται στον διαφορετικό χρονισμό καταχώρησής τους, δεν αλλοιώνουν σημαντικά τη συνολική εικόνα υλοποίησης του ΕΠ και των επιμέρους ΑΠ αυτού

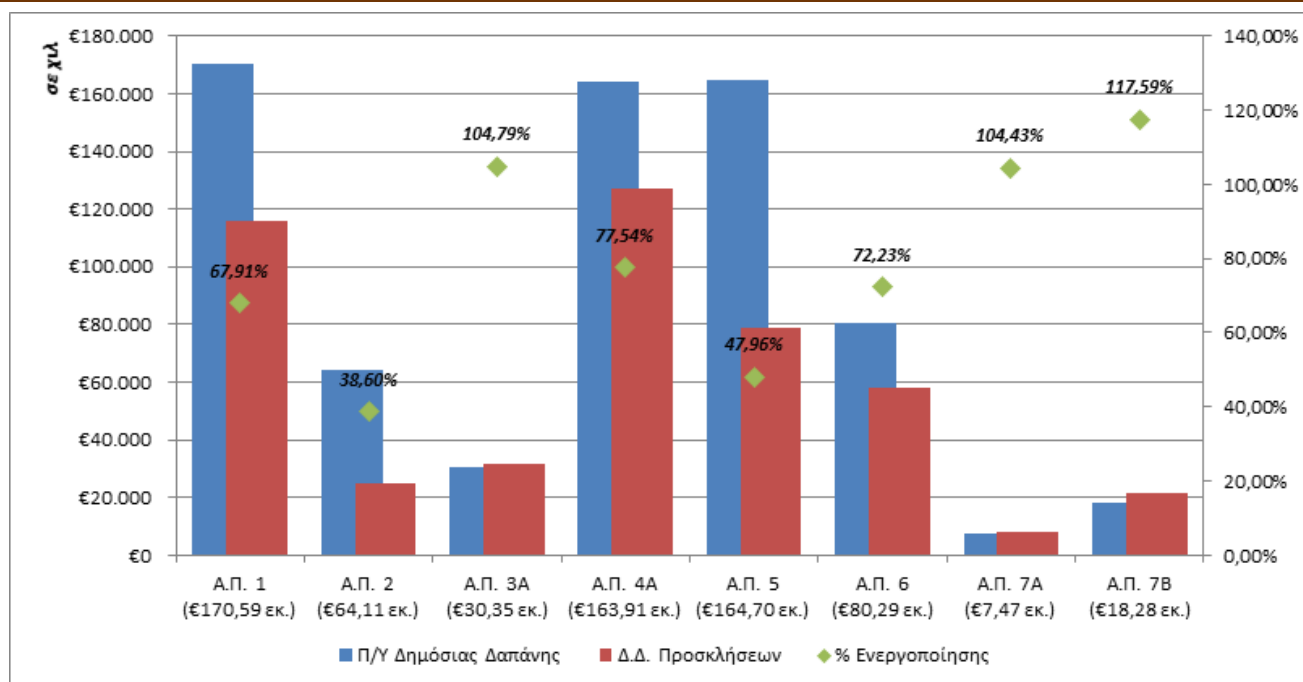
Μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ με τους υψηλότερους ενεργοποιημένους πόρους βρίσκεται ο ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων 127,1 εκ. €) μέσω των Προσκλήσεων για την κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών (ολοκληρωμένη επεξεργασία αποβλήτων και κλείσιμο χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων), την αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόκλησης δημιουργίας αποβλήτων (επέκταση δικτύου πράσινων σημείων και έργα μείωσης σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή), τη βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων και την ενίσχυση του υδατικού δυναμικού.

Ακολουθεί ο ΑΠ 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων 79,00 εκ. €) μέσω των Προσκλήσεων για τη βελτίωση της κινητικότητας στις αστικές περιοχές, την αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού και την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων (Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός ενεργοποίησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης Προσκλήσεων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 11. Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Την καλύτερη επίδοση ως προς την ενεργοποίηση των πόρων μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (εξαιρουμένων δηλαδή των Αξόνων Προτεραιότητας 7Α και 7Β της Τεχνικής Υποστήριξης) παρουσιάζει ο **ΑΠ 3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος», με τους

ενεργοποιημένους πόρους (31,81 εκ. €) να ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτόν πόρους (ποσοστό ενεργοποίησης 104,79%).

Ακολουθούν οι ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» και 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» με τα ποσοστά ενεργοποίησης να ανέρχονται στο 77,54% και 72,23% αντίστοιχα.

Το ποσοστό ενεργοποίησης του ΑΠ 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» ανέρχεται στο 67,91%, μη περιλαμβανομένης της Δημόσιας Δαπάνης των Προσλήσεων των Σχεδίων Χορηγιών των Προγραμμάτων RESTART. Η συνολική ενεργοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας 1 με την ενσωμάτωση του συνόλου των Προσλήσεων των Προγραμμάτων RESTART ανέρχεται στο 96,95%.

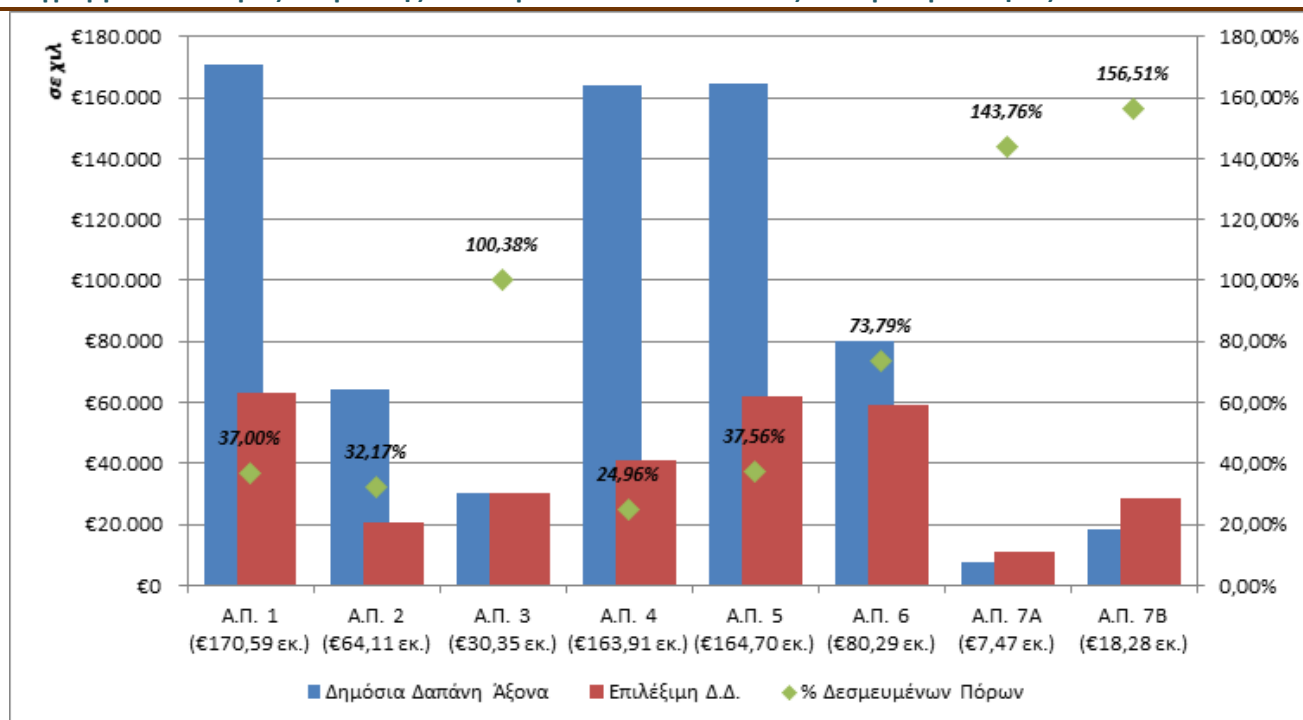
Χαμηλός παραμένει ο βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΑΠ 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (ποσοστό ενεργοποίησης 47,96%), ενώ ιδιαίτερα χαμηλός παραμένει ο βαθμός ενεργοποίησης του ΑΠ 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών».

Τέλος οι ενεργοποιημένοι πόροι των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &Β ξεπερνούν τους διαθέσιμους ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά ενεργοποίησης 104,43% και 117,59%).

Βαθμός δέσμευσης των πόρων (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός δέσμευσης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 12. Βαθμός δέσμευσης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Την καλύτερη επίδοση ως προς το ποσοστό των δεσμευμένων πόρων (επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ παρουσιάζει ομοίως ο **ΑΠ 3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος», με τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων (30,47 εκ. €) να ξεπερνά τους κατανεμημένους σε αυτόν πόρους (**ποσοστό δεσμευμένων πόρων 100,38%**).

Ακολουθεί ο **ΑΠ 6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» με τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων να ανέρχεται στα 59,25 εκ. € και το **ποσοστό των δεσμευμένων πόρων στο 73,79%**.

Σε σημαντική απόσταση από τις παραπάνω επιδόσεις ακολουθούν οι **ΑΠ 5** «Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (**ποσοστό δεσμευμένων πόρων 37,56%**), **ΑΠ 1** «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» (37,00%) και **ΑΠ 2** «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (32,17%). Σημειώνεται ότι την επίδοση του ΑΠ 1 επηρεάζει και το γεγονός ότι το σύνολο σειρά έργων των Σχεδίων Χορηγιών δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης τους ΕΠΑΑΑ (το σύνολο των έργων του Σχεδίου για την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και ένα μεγάλο μέρος των έργων των λοιπών Σχεδίων Χορηγιών).

Ο **ΑΠ 4Α** «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων», παρότι είναι ο Άξονας με τη δεύτερη καλύτερη επίδοση ως προς την ενεργοποίηση των πόρων του, εμφανίζει συγκριτικά **τον χαμηλότερο βαθμό δεσμεύσεων (24,96%)**, δεδομένου ότι οι Προσκλήσεις για το κλείσιμο των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων και των έργων μείωσης σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή, που εκδόθηκαν στα μέσα του 2017, δεν έχουν οδηγήσει ακόμη σε εντάξεις έργων.

Τέλος οι δεσμευμένοι πόροι των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &B ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά ενεργοποίησης 143,76% και 156,51%).

Βαθμός συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων - Νομικές Δεσμεύσεις (Δημόσια Δαπάνη Συμφωνιών Χρηματοδότησης έργων Σχεδίων Χορηγιών και συμβάσεων Δημοσίων Έργων)

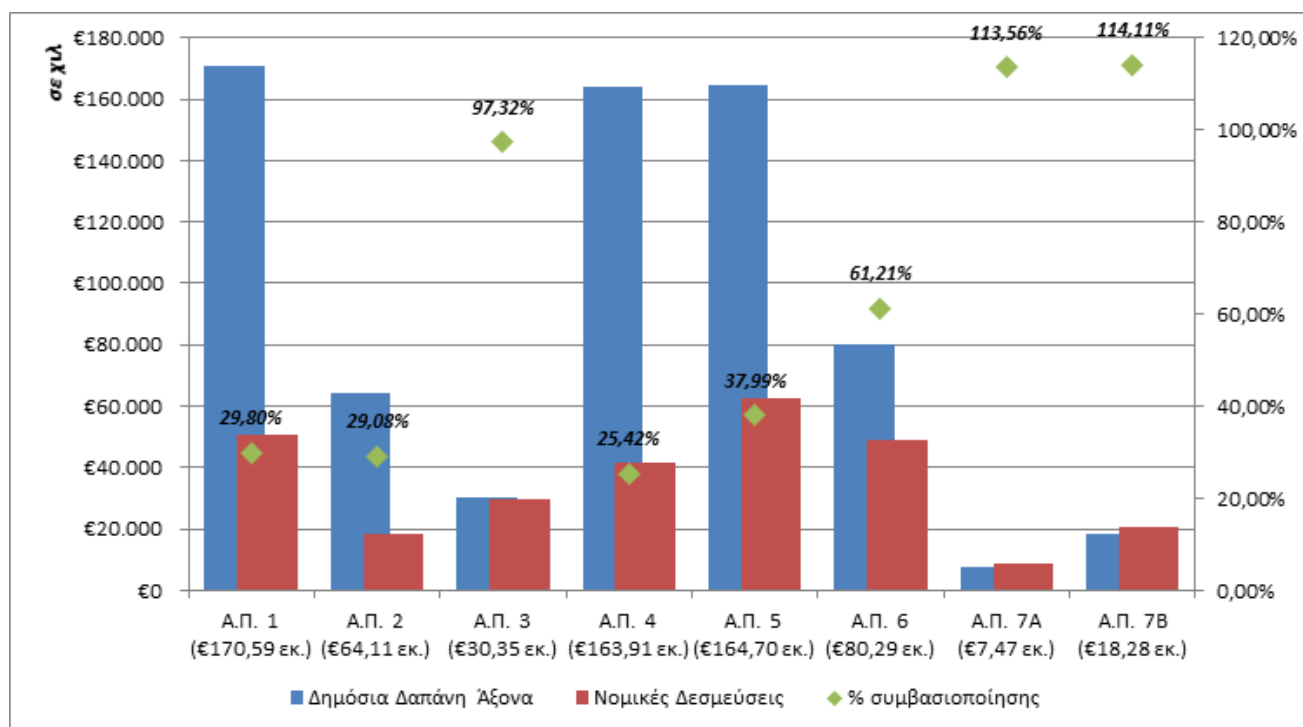
Στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη συνέχεια αποτυπώνεται ο βαθμός συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων ανά Άξονα Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης νομικών δεσμεύσεων των ενταγμένων έργων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Πολύ υψηλό βαθμό συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων παρουσιάζει και εδώ ο **ΑΠ 3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος», με τη Δημόσια Δαπάνη των συμβάσεων των ενταγμένων έργων (29,54 εκ. €) να αγγίζει το ύψος των προγραμματικά κατανεμημένων πόρων του Άξονα (**97,32%**).

Δεύτερη καλύτερη επίδοση παρουσιάζει ομοίως ο **ΑΠ 6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (**61,21%**) και ακολουθεί ο **ΑΠ 5** «Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (37,99%).

Με ποσοστά συμβασιοποίησης που πλησιάζουν το 30% ακολουθούν οι Άξονες Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» και 2 «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (32,17%), ενώ τη χειρότερη επίδοση παρουσιάζει ο ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (25,42%).

Διάγραμμα 13. Βαθμός συμβασιοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Τέλος, οι νομικές δεσμεύσεις των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &B ξεπερνούν και εδώ τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά συμβασιοποίησης 113,56% και 114,11% αντίστοιχα).

Βαθμός απορρόφησης των πόρων (επικυρωμένη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων)

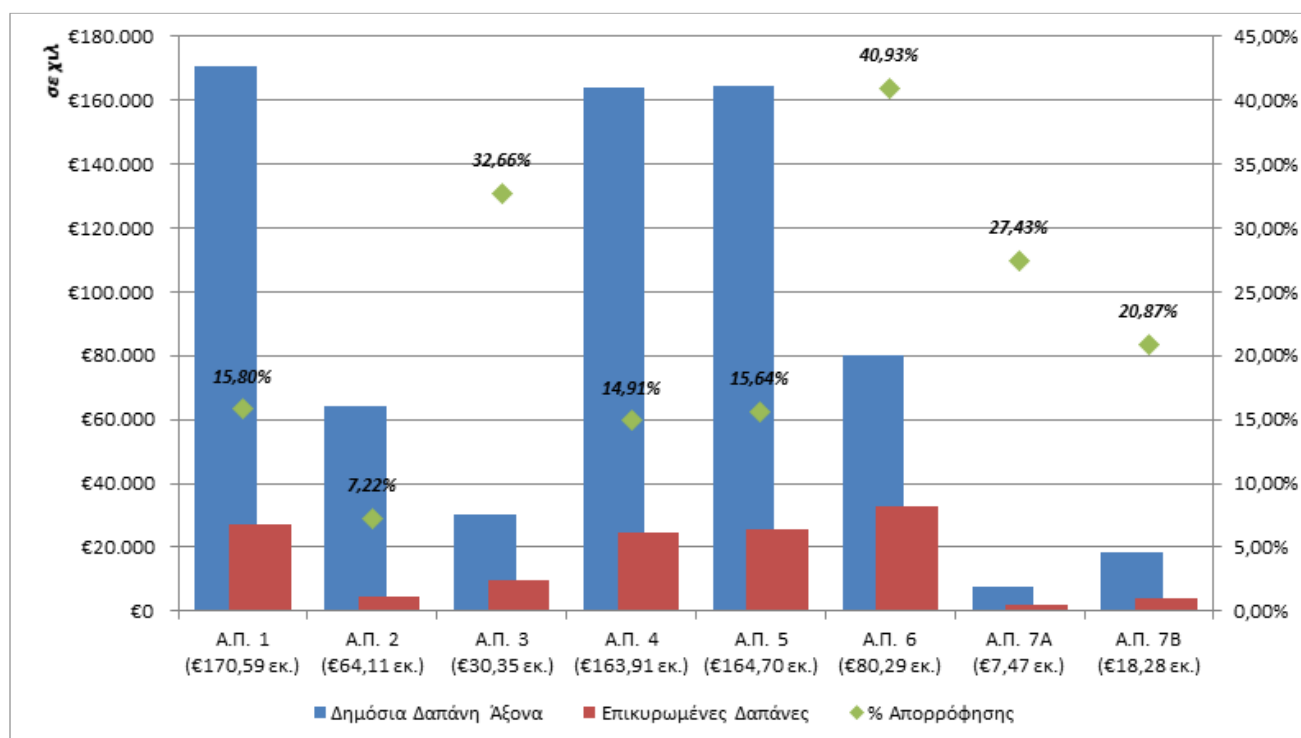
Στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη συνέχεια αποτυπώνεται ο βαθμός απορρόφησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό των επιλέξιμων προς συγχρηματοδότηση δαπανών των ενταγμένων έργων, που πραγματοποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τα όργανα διαχείρισης του Προγράμματος, επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Υψηλότερο βαθμό απορρόφησης των κατανεμημένων σε αυτούς πόρων παρουσιάζουν οι Άξονες Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (40,93%), και 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» (32,66%), ως αποτέλεσμα της προχωρημένης εφαρμογής των έργων υποδομών του Δήμου Πάφου και της κατασκευής κυματοθραυστών αντίστοιχα.

Σε απόσταση ακολουθούν οι Άξονες Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας», 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» και 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» με ποσοστά απορρόφησης της τάξης του 15%.

Τη χειρότερη επίδοση παρουσιάζει ο ΑΠ 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» με το βαθμό απορρόφησης να κινείται σε ιδιαίτερα βραδείς ρυθμούς (7,22%).

Διάγραμμα 14. Βαθμός Απορρόφησης των πόρων του Ε.Π. ανά Άξονα Προτεραιότητας

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας από τη φύση τους επιτάσσουν την εμπροσθοβαρή υλοποίησή τους, για σκοπούς γρήγορης διάχυσης των αποτελεσμάτων τους στους εμπλεκόμενους με τη διαχείριση των έργων φορείς και των πληροφοριών στους δυνητικούς δικαιούχους του Προγράμματος (ενέργειες δημοσιότητας), σχετική χαμηλός εκτιμάται ο βαθμός απορρόφησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας 7Α και 7Β (27,43% και 20,87% αντίστοιχα).

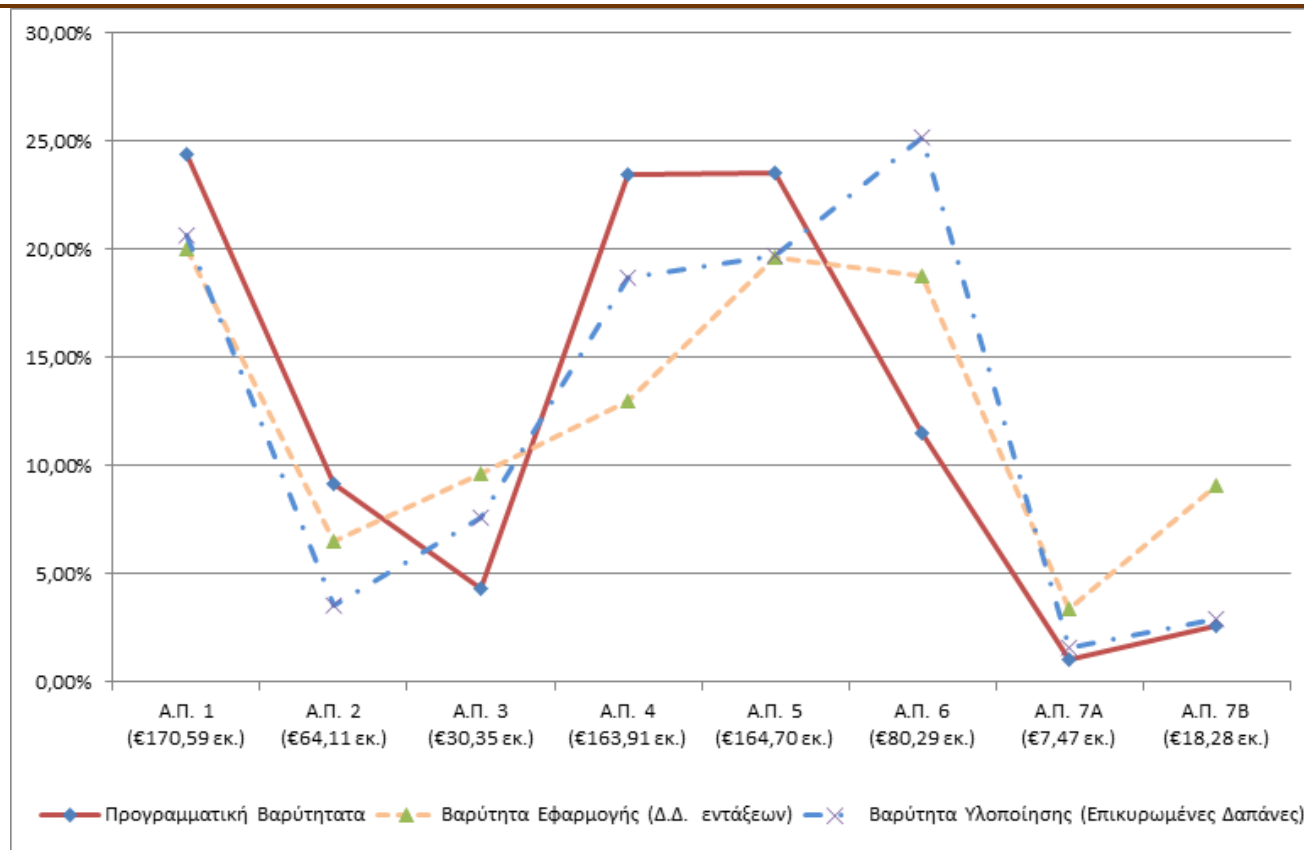
Χρηματοδοτικές Βαρύτητες των Αξόνων Προτεραιότητας

Συγκρίνοντας τις χρηματοδοτικές βαρύτητες των Αξόνων Προτεραιότητας, μεταξύ του προϋπολογισμού προγραμματισμού, του προϋπολογισμού εφαρμογής (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων), και του προϋπολογισμού υλοποίησης (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων που έχει πραγματοποιηθεί και επικυρωθεί από τα όργανα διαχείρισης του Προγράμματος) παρατηρούνται δυσαναλογίες (βλέπε το Διάγραμμα που ακολουθεί).

Αναμένεται όμως αυτές οι δυσαναλογίες κατά τη διάρκεια του 2018 να εξομαλυνθούν σε μεγάλο βαθμό, ως απόρροια της ωρίμανσης συνολικά του Προγράμματος, της δημοσίευσης νέων Προσκλήσεων, της ενσωμάτωσης στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ των έργων που είναι ήδη ώριμα να ενταχθούν στο Πρόγραμμα (π.χ. τα εγκεκριμένα έργα των Σχεδίων Χορηγιών που ήδη καλύπτονται με συμφωνίες δημόσιας χρηματοδότησης), καθώς και της ενσωμάτωσης στο ΟΠΣ του συντριπτικού ποσοστού των

πραγματοποιημένων δαπανών (ανάγκη κάλυψης του στόχου απορρόφησης που προκύπτει από τον κανόνα n+3, καθώς και των Οροσήμων/χρηματοοικονομικών δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης)

Διάγραμμα 15. Χρηματοδοτική Βαρύτητα των Α.Π. του Ε.Π – Προγραμματική – Εφαρμογής - Υλοποίησης

Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται η σημαντική υστέρηση που παρουσιάζεται στην υλοποίηση των παρεμβάσεων του ΑΠ 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών», ενώ συστηματικής παρακολούθησης χρήζει και η παρακολούθηση της πορείας ενεργοποίησης και υλοποίησης των παρεμβάσεων των Αξόνων Προτεραιότητας που διαθέτουν μεγάλη προγραμματική χρηματοδοτική βαρύτητα και κυρίως του ΑΠ 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» (καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των παρεμβάσεων που συνδέονται με τις υποδομές και τις επενδύσεις στην έρευνα και καινοτομία) και του ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (αργή πρόοδος των διαδικασιών ωρίμανσης και ένταξης των έργων).

3.1.5 Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΕΠΑΑΑ

Για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων του Προγράμματος εφαρμόστηκε μια προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω (bottom up) αναγωγής, από το επίπεδο του Έργου στα υπερκείμενα προγραμματικά επίπεδα (Θεματικός Στόχος, Άξονας Προτεραιότητας, ΕΠΑΑΑ). Σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα, η μεθοδολογία αυτή συνίσταται στην μέτρηση του βαθμού υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου κάθε Έργου και στην αναγωγή στα ανώτερα δομικά επίπεδα του Προγράμματος με τη μέθοδο

της χρηματοδοτικής στάθμισης, χρησιμοποιώντας δηλαδή τη χρηματοδοτική βαρύτητα κάθε επιπέδου του Προγράμματος στο αμέσως υπερκείμενο επίπεδο (Έργο, Θεματικός Στόχος, Άξονας Προτεραιότητας, συνολικό Πρόγραμμα).

Η εκτίμηση της αποδοτικότητας πραγματοποιήθηκε μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων της φυσικής και της οικονομικής υλοποίησης των έργων και στη συνέχεια όλων των δομικών επιπέδων του ΕΠΑΑΑ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας ανά Άξονα Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ, από τους οποίους με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας που αναφέρθηκε ανωτέρω, προκύπτει ο συνολικός δείκτης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Προγράμματος. Επισημαίνεται ότι, η ανάλυση της αποτελεσματικότητας & αποδοτικότητας για τους επιμέρους Άξονες Προτεραιότητας παρατίθεται στην Ενότητα 3.2 που ακολουθεί.

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, ο συνολικός **δείκτης αποτελεσματικότητας** του Προγράμματος ανέρχεται σε **0,483**, τιμή η οποία εκτιμάται ως ικανοποιητική στην παρούσα χρονική στιγμή της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου. Θετικά συμβάλλει στην αποτελεσματικότητα του ΕΠΑΑΑ ο Άξονας Προτεραιότητας 6, ο οποίος εμφανίζει δείκτη αποτελεσματικότητας 0,67 και παράλληλα έχει την τρίτη υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα ως προς τις εντάξεις στο Πρόγραμμα (18,8%), ενώ το υπάρχει σημαντική πρόοδος στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου των ενταγμένων έργων. Θετικά συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του ΕΠΑΑΑ και οι Άξονες Προτεραιότητας 4Α και 5, οι οποίοι εμφανίζουν δείκτες αποτελεσματικότητας 0,74 και 0,48 αντίστοιχα. Η χρηματοδοτική βαρύτητα των δύο τελευταίων Αξόνων ανέρχεται στο 32,6%, με αποτέλεσμα οι σταθμισμένοι τους Δείκτες να ανέρχονται σε 0,096 και 0,094 αντίστοιχα.

Παράλληλα, ο **δείκτης αποδοτικότητας** του ΕΠΑΕ εμφανίζει τιμή **1,17**, χαρακτηριστικό του γεγονότος ότι συνολικά στο Πρόγραμμα εντάσσονται πλήρως ώριμα έργα, η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου των οποίων έχει ήδη εκκινήσει πριν την τυπική τους ένταξη στο Πρόγραμμα και η ολοκλήρωση του φυσικού τους αντικείμενου δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τη μόχλευση των πόρων του Προγράμματος. Εξαίρεση αποτελεί ο Άξονας Προτεραιότητας 1, που παρουσιάζει εν μέρει τυπική απορρόφηση του προϋπολογισμού των εντάξεων τους, λόγω των προκαταβολών που έχουν λάβει έργα των Σχεδίων Χορηγιών.

Πίνακας 10. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΕΠΑΑΑ

ΑΠ	Τίτλος Άξονα Προτεραιότητας	Δ.Δ. ενταγμένων έργων	Νομ. Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Δαπάνες (ΔΔ)	Βαρύτητα ΑΠ στο σύνολο των εντάξεων του ΕΠΑΑΑ	Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΑΠ	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΑΠ - Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΕΠΑΑΑ	% Απορρόφησης Ενταγμένων Έργων ΑΠ / ΕΠΑΑΑ	Δείκτης Αποδοτικότητας ΑΠ / ΕΠΑΑΑ
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	63.110.881,38	50.840.029,44	26.959.807,34	20,0%	0,41	0,083	42,7%	0,97
2	Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	20.623.623,00	18.643.653,00	4.626.898,87	6,5%	0,32	0,021	22,4%	1,44
3Α	Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	30.468.402,27	29.538.102,36	9.914.205,85	9,7%	0,43	0,042	32,5%	1,32
4Α	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής – Ταμείο Συνοχής	40.909.005,66	41.664.278,61	24.435.630,15	13,0%	0,74	0,096	59,7%	1,24
5	Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα - Ταμείο Συνοχής	61.868.014,26	62.571.999,74	25.760.999,50	19,6%	0,48	0,094	41,6%	1,15
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	59.249.410,40	49.151.206,12	32.866.168,12	18,8%	0,67	0,126	55,5%	1,21
7Α & Β	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ & Ταμείο Συνοχής	39.354.054,24	29.347.441,37	5.863.710,62	12,5%	0,18	0,022	14,9%	1,18
Σύνολο ΕΠΑΑΑ		315.583.391,21	281.756.710,64	130.427.420,45	100%		0,483	41,3%	1,17

3.2 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Στην Ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνει ανάλυση της πρόόδου υλοποίησης των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πρόοδος οικονομικού και φυσικού αντικείμενου, ανάλυση της πρόόδου ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, πρόοδος επίτευξης των στόχων και ανάλυση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων).

3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»

Ο παρακάτω Πίνακας συνοψίζει τα βασικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας», όπως περιγράφονται στο ισχύον (3^η τροποποίηση) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	
<p>Στόχος: Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσα από μία σειρά παρεμβάσεων, που θα στοχεύουν στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα σε ορισμένους τομείς και στην αντιμετώπιση των επιμέρους παραγόντων που διαμορφώνουν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Η επίτευξη του στόχου του Άξονα επιδιώκεται μέσω παρεμβάσεων ενίσχυσης της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας των ΜΜΕ.</p>	
<p>Ειδικό Στόχο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας • 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας • 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών • 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος • 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού • 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις 	
<p>Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των επιμέρους Ειδικών Στόχων:</p>	
1α.1	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ερευνητικών μονάδων • Υλοποίηση ερευνητικών έργων από νέους ερευνητές • Δράσεις συμπληρωματικότητας/συνέργειας με το πρόγραμμα Ε.Ε. «Ορίζοντας 2020» • Ενίσχυση νέων και υφιστάμενων υποδομών καινοτομίας
1β.1	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση των ΜΜΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών • Υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων συνεργασίας διατομεακού και διεπιστημονικού χαρακτήρα στους τομείς που προκύπτουν από την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας • Δράσεις δημιουργίας ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία • Δράσεις ενίσχυσης για δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και για πιστοποιήσεις προϊόντων • Δράσεις ενθάρρυνσης της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς και προώθηση της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων • Δράσεις για εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου με νέες σύγχρονες διατάξεις και γ αναβάθμιση των μηχανισμών υποστήριξης του συστήματος ΕΤΑΚ.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

3α	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδια Χορηγιών για την ολοκληρωμένη στήριξη και εκσυγχρονισμό της λειτουργίας υφιστάμενων επιχειρήσεων και την ίδρυση νέων • Δημιουργία κέντρου/ων επιχειρηματικής υποστήριξης και εφαρμογή σχεδίου κινήτρων για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων • Σχέδια Χορηγιών για την αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου προϊόντος και των υπηρεσιών υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού. • Δράσεις και μέτρα προώθησης, προβολής και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος (συμπεριλαμβανομένων δράσεων branding) • Δράσεις για ανάπτυξη / ενίσχυση του Αγροτουρισμού και του τουρισμού της υπαίθρου • Σχέδια χορηγιών για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων από ειδικές ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση (π.χ. γυναίκες και νέοι). • Μέτρα προώθησης της εφαρμογής εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για στήριξη των ΜΜΕ.
4β	<ul style="list-style-type: none"> • Διενέργεια ενεργειακών ελέγχων σε ΜΜΕ και υλοποίηση επενδύσεων εξοικονόμησης ενέργειας • Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων • Επενδύσεις για τη χρήση ΑΠΕ, με προτεραιότητα στην ηλιακή ενέργεια • Επενδύσεις στην αποθήκευση ενέργειας, στην συμπαραγωγή ηλεκτρισμού/ θερμότητας/ ψύξης και στην έξυπνη διαχείριση της ενέργειας • Επενδύσεις σε συστήματα βιομάζας • Επενδύσεις σε συστήματα διαχείρισης ενέργειας ή σε συστήματα ανάκτησης ενέργειας

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανέρχεται σε **€170.588.236** και αντιπροσωπεύει το **48,35%** και **24,38%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Η συνολική **ενεργοποίηση** του ΑΠ 1 ανέρχεται στο **67,91%**. Σημειώνεται ότι υφίστανται σημαντικοί ενεργοποιημένοι πόροι, που συνδέονται με προγραμματισμένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ και οι οποίοι δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης της υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ (Προσκλήσεις Προγραμμάτων RESTART). Η συνολική ενεργοποίηση του ΑΠ 1 με την ενσωμάτωση του συνόλου των Προσκλήσεων των Προγραμμάτων RESTART ανέρχεται στο **96,95%**.

Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 11. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 1 ανά Θεματικό Στόχο

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθ. ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημ. Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	82.352.942,00	50.000.000,00	23	53.005.981,96	37.869.183,20	31.598.331,26	20.943.092,67	20.943.092,67
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	72.941.176,00	57.150.000,00	194	37.996.657,68	21.998.328,84	15.998.328,84	4.466.161,12	4.191.649,77
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	15.294.118,00	8.700.000,00	39	6.300.631,68	3.243.369,34	3.243.369,34	2.058.819,53	1.825.064,90
Σύνολα*		170.588.236,00	115.850.000,00	256	97.303.271,32	63.110.881,38	50.840.029,44	27.468.073,32	26.959.807,34

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017 [όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)]

Πίνακας 12. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 1 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2017) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθ. ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημ. Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	59.000.000,00	41.650.000,00	193	13.598.579,51	3.796.236,95	3.562.902,30
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	24.000.000,00	8.500.000,00	22	2.401.671,94	646.353,94	646.353,94
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	14.000.000,00	34.000.000,00	1	29.787.133,78	17.155.274,83	17.155.274,83
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	9.000.000,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	19.000.000,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	3.000.000,00	5.100.000,00	1	5.100.000,00	0,00	0,00
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	4.000.000,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00
066	Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)	0,00	1.827.500,00	0	0,00	0,00	0,00
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	13.000.000,00	7.395.000,00	39	2.756.863,94	1.749.996,60	1.551.305,17
Σύνολα		145.000.000,00	98.472.500,00	256	53.644.249,17	23.347.862,32	22.915.836,24

Στον Άξονα Προτεραιότητας 1 έχουν **ενταχθεί** συνολικά **256 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **63.110.881,38 €** (37,00% του προϋπολογισμού του ΑΠ 1 ή το 9,02% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 50.840.029,44 €**, ήτοι το **29,80%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 80,56% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **26.959.807,34 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας μόλις το **15,80%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, το 42,72% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 53,03% των νομικών δεσμεύσεων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2017 **είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των τριών (3) Θεματικών Στόχων**, ενώ τα ποσοστά πρόόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

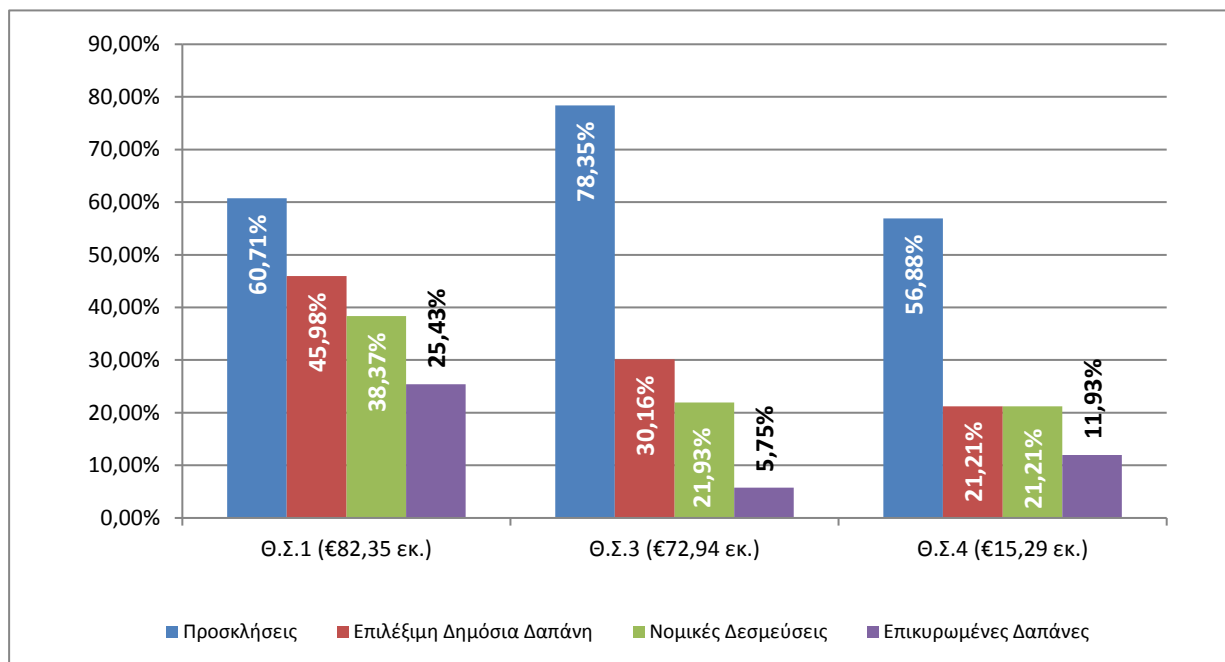
Πίνακας 13. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 1 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Εντάξεων	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	60,71%	45,98%	38,37%	25,43%
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	78,35%	30,16%	21,93%	5,75%
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	56,88%	21,21%	21,21%	11,93%
Άξονας Προτεραιότητας 1		67,91%	37,00%	29,80%	15,80%
ΕΤΠΑ		32,84%	17,89%	14,41%	7,64%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		16,56%	9,02%	7,27%	3,85%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του ΑΠ 1, υψηλότερη “τυπική” ενεργοποίηση (βλέπε στη συνέχεια για τους ενεργοποιημένους πόρους που δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ) παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 3 (78,35%), ενώ υψηλότερους ρυθμούς συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων (νομικές δεσμεύσεις) και απορρόφησης (επικυρωμένες δαπάνες) ο Θεματικός Στόχος 1. Η εικόνα αυτή επηρεάζεται από το γεγονός ότι στον Θεματικό Στόχο 3 έχει ενταχθεί ένα έργο Δημοσίων Συμβάσεων υψηλού προϋπολογισμού που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ στους λοιπούς Θεματικούς Στόχους περιλαμβάνονται κυρίως έργα Σχεδίων Χορηγιών χαμηλού σχετικά προϋπολογισμού, που η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού τους αντικειμένου δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Διάγραμμα 16: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θ.Σ. του Α.Π.1 που έχουν ενταγμένα έργα (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π.1)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 1 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΘΣ 1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 37.869.183,20 € (45,98% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 31.598.331,26 € (38,73%) και επικυρωμένες δαπάνες 20.943.092,67 € (25,43% των πόρων του ΘΣ)
- ▶ Στον **ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»**, έχουν ενταχθεί εκατό ενενήντα τέσσερα (194) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 21.998.328,84 € (30,16% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 15.998.328,84 € (21,93%) και δαπάνες μόλις 4.191.649,77 € (5,75%).
- ▶ Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχουν ενταχθεί τριάντα εννέα (39) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 3.243.369,34 € (21,21% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με ισόποσες νομικές δεσμεύσεις και επικυρωμένες δαπάνες 1.825.064,90 € (11,93% της κατανομής πόρων στη ΘΠ, ή 56,27% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).

Σημειώνεται ότι στον **ΘΣ 1** υπάρχουν **σημαντικοί επιπλέον ενεργοποιημένοι πόροι**, ύψους 49.530.000,00 €, ενώ στον **ΘΣ 3** υπάρχει αριθμός έργων με **σημαντικούς δεσμευμένους πόρους** (μέσω συμφωνιών χρηματοδότησης) και **δαπάνες** που δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠ.

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 1 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον ΤΠ 001 «Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)», έχουν ενταχθεί εκατό ενενήντα τρία (193) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 13.598.579,51 € (23,05% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 3.562.902,30 € (μόλις το 6,04% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον ΤΠ 056 «Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας», έχουν ενταχθεί είκοσι δύο (22) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 2.401.671,94 € (10,01% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 646.353,94 € (μόλις το 2,69% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον ΤΠ 058 «Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)», έχει ενταχθεί μόνο ένα (1) έργο η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και οι επικυρωμένες δαπάνες του οποίου υπερβαίνουν τους προγραμματισμένους ενδεικτικούς πόρους του ΤΠ (212,77% και 122,54% αντίστοιχα).
- ▶ Στον ΤΠ 063 «Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ», έχει δημοσιευθεί μία (1) Πρόσκληση με Π/Υ που υπερβαίνει την ενδεικτική κατανομή των πόρων του ΤΠ (170,00%).
- ▶ Στον ΤΠ 068 «Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα», έχουν ενταχθεί τριάντα εννέα (39) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 2.756.863,94 € (21,21% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 1.551.305,17 € (11,93% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στους ΤΠ 060 «Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης», 062 «Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ» και 064 «Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ», οι οποίοι δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί.

Σημειώνεται ότι πρόσθετα των παραπάνω έχει εκδοθεί μία (1) Πρόσκληση με αντικείμενο που αντιστοιχεί στον ΤΠ 066 «Προηγμένες υπηρεσίες στήριξης για ΜΜΕ και ομίλους ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένου των υπηρεσιών διαχείρισης, μάρκετινγκ και σχεδιασμού)», για τον οποίο δεν υπάρχει ενδεικτική κατανομή πόρων στο ΕΠΑΑ.

Η ως άνω συνολική εικόνα ενεργοποίησης και υλοποίησης των ΤΠ αναμένεται να διαφοροποιηθεί σημαντικά με την ενσωμάτωση ενεργοποιημένων πόρων, αριθμού έργων, νομικών δεσμεύσεων και δαπανών που δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 1

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η δημοσίευση των 3 Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 6 Προκηρύξεων Σχεδίων Χορηγιών έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 1, καθώς και το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 14. Ενεργοποιημένες Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π.1

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων/ Σχεδίων Χορηγιών	Π/Υ Πρόσκλησης
1α: Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας	1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	€40.000.000,00
1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ	1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	Σχέδιο Ενίσχυσης της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	€10.000.000,00
3α: Προαγωγή της Επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο	Σχέδιο για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ Πρόγραμμα "Advice for Small Business Facility" το οποίο υλοποιείται μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας	€14.000.000,00 €2.150.000,00
	3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος	Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού Τουριστικού Προϊόντος και Επιμήκυνσης Τουριστικής περιόδου Δράσεις Προώθησης του Τουριστικού Προϊόντος	€16.000.000,00 €6.000.000,00
	3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας	Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	€14.000.000,00
		Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	€5.000.000,00
4β: Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις	4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από ΜΜΕ	Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»	€8.700.000,00
Σύνολο			€115.850.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Επιπλέον, στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ έχουν δημοσιευθεί Προσκλήσεις από το ΙΠΕ που αφορούν το Πρόγραμμα RESTART και οι οποίες μέχρι την 31/12/2017 δεν είχαν ενσωματωθεί στο ΟΠΣ. Αυτές είναι οι εξής ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο:

Πίνακας 15. Ενεργοποιημένες Προσκλήσεις Προγραμμάτων RESTART 2016-2020

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Πρόσκληση Restart Σ.Χ.	Π/Υ Πρόσκλησης
1α: Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.	1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	«Διδάκτωρ»	€ 4.800.000,00
		Ορίζοντας 2020-2η Ευκαιρία	€ 5.500.000,00
		Διακρατικές συνεργασίες Κύπρος-Γαλλία	€ 30.000,00
		Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες	€ 8.000.000,00
		Νησίδες Αριστείας	€ 10.100.000,00
		Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη	€ 3.600.000,00 ³
1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ	1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	Ολοκληρωμένα Έργα	€ 12.000.000,00
		Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις	€ 250.000,00
		Έρευνα στις Επιχειρήσεις	€ 4.000.000,00
		Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	€ 250.000,00
		Κοινωνική Καινοτομία	€ 600.000,00
		Βιομηχανική Ιδιοκτησία	€ 400.000,00
Σύνολο			€ 49.530.000,00

Πηγή: Στοιχεία 31.12.2017 από Διαχειριστική Αρχή και ΙΠΕ

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 1 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1α περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1α.1.

Ειδικός Στόχος 1α.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Μέσω των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α και του **Ειδικού Στόχου 1α.1 «Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας»** αυτής επιδιώκεται η επιλεκτική ανάπτυξη νέων υποδομών στους τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας (S3C), η αποτροπή του φαινομένου της διαρροής ερευνητών και η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ.

³ 9 Προσκλήσεις των €400.000,00 έκαστη.

Τον Σεπτέμβριο του 2017, εκδόθηκε η Πρόσκληση «Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας», στην οποία εντάχθηκε και υλοποιείται ένα (1) έργο (Δημόσια Σύμβαση).

Παράλληλα τα έτη 2016 και 2017 από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (Ενδιάμεσος Φορέας του ΕΠΑΑΑ) εκδόθηκαν Προσκλήσεις ενεργοποίησης έξι (6) Προγραμμάτων RESTART (Σχεδίων Χορηγιών), των οποίων οι διαδικασίες αξιολόγησης, έγκρισης και υλοποίησης βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Μέσω των Προσκλήσεων του RESTART της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α επιδιώκεται:

- ▶ Η ανάπτυξη ερευνητικών μονάδων και υποδομών για υλοποίηση έρευνας υψηλού επιπέδου αιχμής στους Τομείς Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy (Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες»).
- ▶ Η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ, για την εκπόνηση ερευνητικών έργων υψηλού επιπέδου από ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανισμών αυτών και τη δημιουργία νησίδων αριστείας (Προγράμματα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ», «Διακρατικές Συνεργασίες», «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη» και «Νησίδες Αριστείας»).
- ▶ Η συμπληρωματικότητα των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ με το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 της Ε.Ε (Πρόγραμμα «"Ορίζοντας 2020"- 2η Ευκαιρία»).

Ε.Π. 1β - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.....

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1β περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1β.1.

Ειδικός Στόχος 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται μέσα από τον Ε.Σ. 1β.1 στοχεύουν στην ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και στη δημιουργία συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Βασική επιδίωξη του Ε.Σ. 1β.1 είναι η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από τις επιχειρήσεις με σκοπό την προώθηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 1β.1 Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας**, ήδη από το 2014 εκδόθηκε Πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο **Σχέδιο Χορηγιών για ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας**.

Επίσης τα έτη 2016 και 2017 από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας εκδόθηκαν Προσκλήσεις ενεργοποίησης έξι (6) Προγραμμάτων RESTART (Σχεδίων Χορηγιών), των οποίων οι διαδικασίες αξιολόγησης, των οποίων οι διαδικασίες αξιολόγησης, έγκρισης και υλοποίησης βρίσκονται ακόμη σε πρώιμο στάδιο και δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Μέσω των Προσκλήσεων του RESTART της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β επιδιώκεται:

- ▶ Η προώθηση ολιστικών και ολοκληρωμένων λύσεων που θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των επιμέρους κλάδων των Τομέων Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy (Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα Έργα»)
- ▶ Η ενίσχυση των ΜμΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, είτε μεμονωμένα είτε σε συνεργασία με ερευνητικό οργανισμό ή με άλλες ΜμΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και η ενθάρρυνση της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς (Προγράμματα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις» και «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας»).
- ▶ Η δημιουργία ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία (Πρόγραμμα «Κοινωνική Καινοτομία»).
- ▶ Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και η προώθηση της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (Πρόγραμμα «Βιομηχανική Ιδιοκτησία»).

Ε.Π. 3α - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.1 αποσκοπούν στη δυναμική ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας τους με τη δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων καθώς και μέσω εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης τόσο υφιστάμενων όσο και νέων επιχειρηματικών μονάδων σε τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 στα μέσα του 2014 ενεργοποιήθηκε Πρόσκληση **Σχεδίου Χορηγιών για την υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση υφιστάμενων και νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων.**

Τέλος, εντός του 2017, εκδόθηκε η Πρόσκληση **«Πρόγραμμα "Advice for Small Business Facility" το οποίο υλοποιείται μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας»** που απευθύνεται σε κυπριακές ΜΜΕ με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την ενδυνάμωση και ανάπτυξη τεχνογνωσίας από μέρους των ΜΜΕ, κυρίως μέσω της παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης και εκπαίδευσης στις επιχειρήσεις.

Ειδικός Στόχος 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.2 αποσκοπούν στην άμβλυση των περιορισμών ανάπτυξης του τουριστικού τομέα, όπως είναι η εποχικότητα της τουριστικής κίνησης και το μονοδιάστατο τουριστικό προϊόν, μεταξύ άλλων, μέσω της περαιτέρω αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας και της βελτίωσης και καθιέρωσης της διεθνούς εικόνας της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού.

Στην κατεύθυνση αυτής, εντός του 2017, εκδόθηκαν οι ακόλουθες προσκλήσεις:

- α. Πρόσκληση για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στο **Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** (λήξη ημερομηνίας υποβολής των προτάσεων 05.02.2018), και
- β. Πρόσκληση **«Δράσεις Προώθησης του Τουριστικού Προϊόντος»** (υποβλήθηκε και υλοποιείται σχετικό έργο με Δικαιούχο τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού).

Ειδικός Στόχος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες του πληθυσμού

Στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.3 του Α.Π.1 εντάσσονται παρεμβάσεις οι οποίες αποσκοπούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων του πληθυσμού που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση. Αποτελέσματα αυτών των παρεμβάσεων εκτιμάται ότι θα είναι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων και κατ' επέκταση η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Από τις αρχές του 2014, στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 3α.3 Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού**, εκδόθηκαν δύο Προσκλήσεις για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στα Σχέδια Χορηγιών για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού (νέων και γυναικών).

Σημειώνεται ότι το Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ δεν έχει ακόμη ενημερωθεί με τα ενταγμένα και υλοποιούμενα έργα ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Ε.Π. 4β - Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις

Ειδικός Στόχος 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από ΜΜΕ

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 4β.1 στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της χώρας μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος της χώρας, της ενεργειακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα και της προώθησης της χρήσης ΑΠΕ από αυτές. Μέχρι την 31/12/2016 είχε ενεργοποιηθεί ένα Σχέδιο Χορηγιών, το Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» για την ενεργειακή αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας κτηριακών εγκαταστάσεων ΜΜΕ, που αναμένεται να συμβάλει α) στη μείωση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων - υποστηρίζοντας την επίτευξη του σχετικού ποσοτικού στόχου που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα – και β) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Σημειώνεται ότι, για το σύνολο των Προκηρύξεων των Σχεδίων Χορηγιών των ως άνω Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 1 του ΕΠΑΑΑ που προκηρύχθηκαν μέχρι το τέλος του 2016, ως απόρροια της ανάγκης προσαρμογής των μηχανισμών στις απαιτήσεις του νέου κανονιστικού και διαχειριστικού πλαισίου (στελέχωση, διαδικασίες, εργαλεία υποστήριξης), παρατηρήθηκαν βραδείς ρυθμοί αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων, με αποτέλεσμα η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων να παρουσιάζει ουσιαστική πρόοδο μόλις το 2017.

Τέλος, σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της 3ης αναθεώρησης του Προγράμματος και με βάση τα πορίσματα της μελέτης της εκ των πρότερων αξιολόγησης χρήσης χρηματοδοτικών εργαλείων στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ, έχει αποφασισθεί η δημιουργία α) Εγγυοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου το οποίο αναμένεται να καλύψει μέρος του ρίσκου των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ώστε να αυξηθεί η δυνατότητα παροχής πίστωσης εκ μέρους τους, β) Εργαλείου διευκόλυνσης συγχρηματοδότησης που θα καλύπτει όλες τις ΜΜΕ, με ιδιαίτερο βάρος στις νεοφυείς επιχειρήσεις, και το οποίο θα καλύπτει την χρηματοδότηση των σταδίων ανάπτυξης μιας επιχείρησης με υψηλό προφίλ ρίσκου, και γ) Δανειοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, που θα απευθύνεται και στις ΜΜΕ. Τα εν λόγω εργαλεία που θα αναπτυχθούν με την συνδρομή της ΕΤΕπ δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί.

Βασικές Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1

Α. Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2017 στον Άξονα Προτεραιότητας 1 είχαν ενταχθεί τα ακόλουθα δύο (2) έργα Δημοσίων Συμβάσεων:

α. *Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»*

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 35,04 εκ. €, που με Δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1α, αφορά στην ανέγερση των κτηριακών εγκαταστάσεων και την προμήθεια σύγχρονου εργαστηριακού εξοπλισμού του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου».

Οι κατασκευαστικές εργασίες του κτιρίου βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ έχουν ενεργοποιηθεί και οι διαδικασίες προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού. Το φυσικό αντικείμενο του έργου αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019.

Με τη λειτουργία του έργου αναμένεται σημαντική ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας (πληροφοριακή υποδομή / βάσεις δεδομένων και επιστημονικά συγγράμματα σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή, εργαστήρια πληροφορικών συστημάτων 24ωρης πρόσβασης και εργαστήριο προηγμένων τεχνολογιών, αίθουσα παραγωγής με υποδομή πληροφορικής, λοιπά εργαστήρια και αίθουσες κοκ.).

β. *Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου*

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 6 εκ. €, που με Δικαιούχο τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3α, προβλέπει την ανάπτυξη σειράς δράσεων που αφορούν στην εκπόνηση Στρατηγικής Επικοινωνίας και προβολής για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, Διαφημιστικές Εκστρατείες σε έντυπα, ηλεκτρονικά και ραδιοτηλεοπτικά μέσα στις αγορές στόχους, τη δημιουργία και Πιλοτική εφαρμογή Συμφώνου ανάδειξης της κυπριακής γαστρονομίας, τη Μελέτη

Εφαρμογής για συμπλήρωση και την κατασκευή ποδηλατικών διαδρομών της Κύπρου κοκ.. Το έργο ήδη υλοποιείται, αλλά δεν έχει ακόμη αποδώσει δαπάνες για το ΕΠΑΑ, και προβλέπεται να αναπτυχθεί έως και το έτος 2021.

Το έργο έχει ως σκοπό τη συμπλήρωση του τουριστικού προϊόντος της υπαίθρου και την ανάδειξη και προβολή στις αγορές στόχους του εξωτερικού των ιδιαίτερων και μοναδικών στοιχείων της υπαίθρου της Κύπρου, τα οποία θα συμβάλλουν στην επανατοποθέτηση του νησιού στον τουριστικό χάρτη όχι μόνο ως προορισμού του ήλιου και της θάλασσας, αλλά ως ενός προορισμού που επιφυλάσσει μοναδικές εμπειρίες στον επισκέπτη και δίδει τη δυνατότητα ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Β. Σχέδια Χορηγιών

Μέχρι το τέλος του 2017 είχαν ενεργοποιηθεί και ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ Προσκλήσεις ή/και έργα των ακόλουθων Σχεδίων Χορηγιών:

1. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
2. Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
3. Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
4. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β)
5. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β)

Ο συνολικός αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν, εγκρίθηκαν και εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑ προς χρηματοδότηση μέχρι το τέλος του 2017, παρουσιάζεται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν.

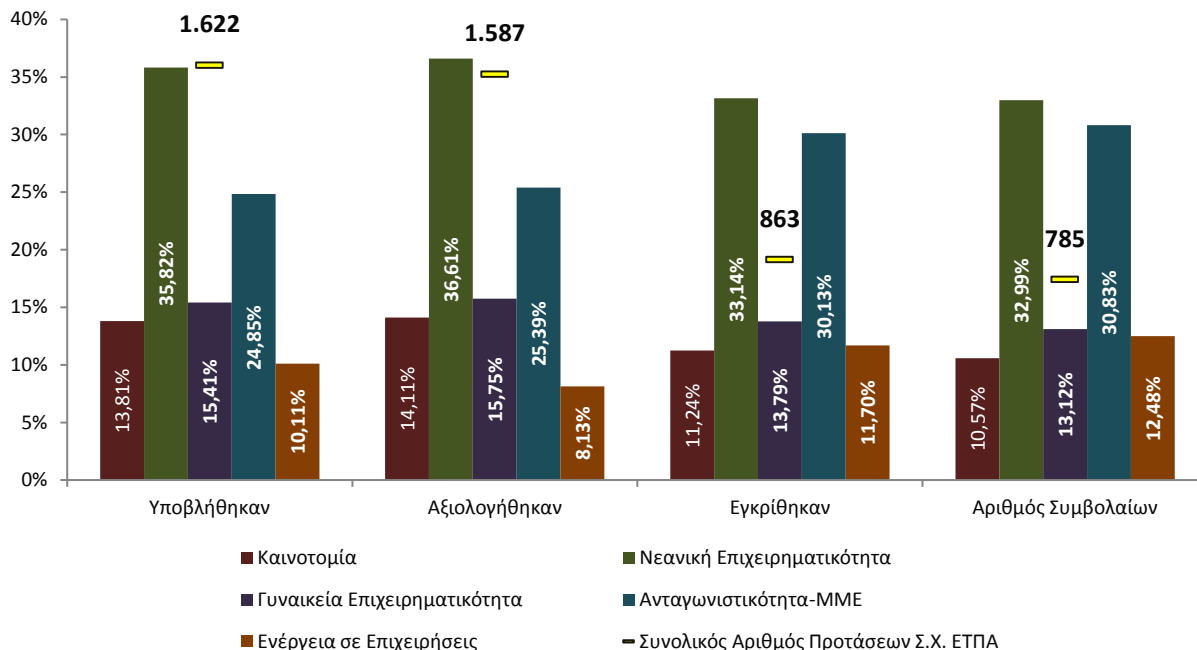
Πίνακας 16. Αριθμός έργων ανά Σχέδιο Χορηγιών

Σχέδιο Χορηγιών	Υποβλήθηκαν	Αξιολογήθηκαν	Εγκρίθηκαν	Αριθμός Συμβολαίων	Αριθμός ενταγμένων
Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων	403	403	260	242	152
Ενίσχυση της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	581	581	286	259	41
Ενίσχυση της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	250	250	119	103	0
Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	224	224	97	83	22
Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις	164	129	101	98	39
Σύνολο	1.622	1.587	863	785	254

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

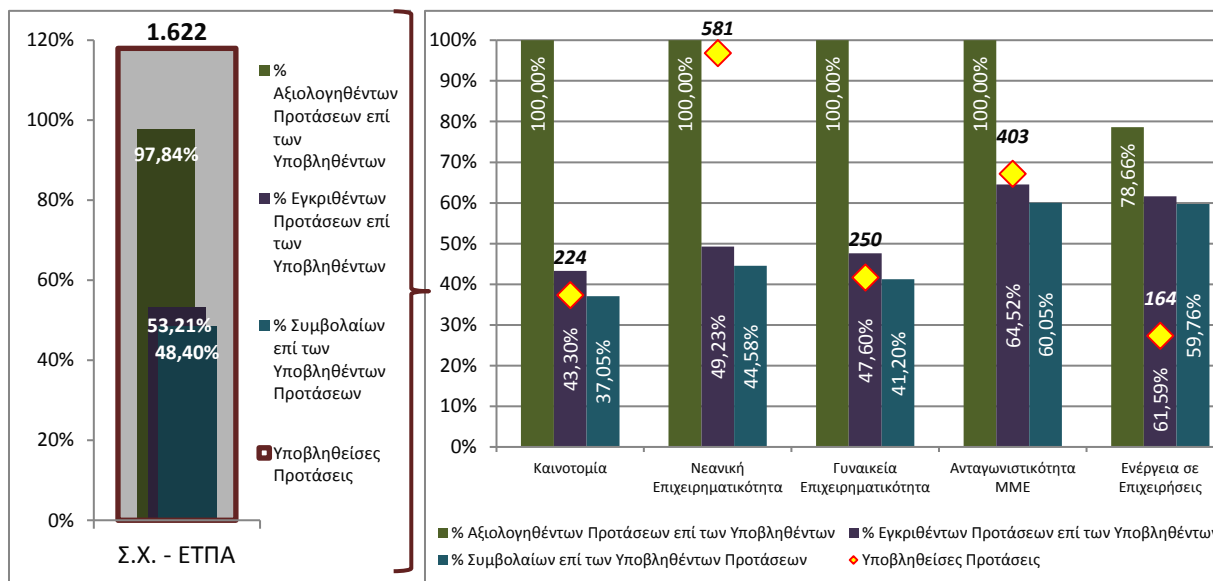
Η ποσοστιαία συμμετοχή των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν, εγκρίθηκαν και του αριθμού των έργων που καλύπτονται με συμφωνία χρηματοδότησης, καθώς και τα ποσοστά προόδου υλοποίησης κάθε Σχεδίου Χορηγιών παρατίθενται στα Διαγράμματα που ακολουθούν.

Διάγραμμα 17. Ποσοστό Αριθμού Προτάσεων ανά Σχέδιο Χορηγιών

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

Διάγραμμα 18. Ποσοστά Προόδου Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι **θετικά αξιολογήθηκε το 54,38% των αποδεκτών προτάσεων** που υποβλήθηκαν (863 προτάσεις έναντι 1.587 αποδεκτών), ενώ μέχρι 31/12/2017 **το 90,96% των εγκεκριμένων προτάσεων κατέληξε στην υπογραφή συμφωνιών χρηματοδότησης.**

Παρατηρείται επίσης ακόμη **εξαιρετικά χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης (ένταξης) των έργων** που καλύπτεται με συμφωνίες χρηματοδότησης **στο ΕΠΑΑ (μόλις το 32,36%)**, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά το σύνολο των δεικτών οικονομικής και φυσικής προόδου των Σχεδίων Χορηγιών και συνολικά του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Ιδιαίτερα **χαμηλή ενσωμάτωση** στο ΕΠΑΑ εντοπίζεται στα Σχέδια Χορηγιών για την **ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας (μηδενικές εντάξεις)** και την **ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας (15,83%).**

Σημειώνεται επίσης ότι έχουν ενεργοποιηθεί **Σχέδια Χορηγιών του Προγράμματος RESTART 2016-2020 για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία** (Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β), συνολικού προϋπολογισμού ύψους 49,3 εκ. €, που ομοίως δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ, ενώ η προθεσμία υποβολής προτάσεων στο **Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α) εκπνέει τον Φεβρουάριο του 2018.

Αναλυτικά η πρόοδος υλοποίησης των ως άνω Σχεδίων έχει ως ακολούθως:

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων

Το Σχέδιο, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, στοχεύει στην υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση των **μικρομεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων** που βρίσκονται εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε περιοχές της Κύπρου που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι ειδικότεροι στόχοι του είναι η ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση επενδύσεων που θα βελτιώσουν τη τεχνολογική στάθμη, την παραγωγική διαδικασία και την παραγωγικότητά τους, η δημιουργία νέων μονάδων και η τόνωση της επιχειρηματικότητας και τέλος η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν και αξιολογήθηκαν **403** και εγκρίθηκαν **260** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης με **242** επιχειρήσεις.

Μέχρι το τέλος του 2017 στο ΕΠΑΑ είχαν **ενταχθεί 152 επιχειρήσεις** για επενδυτικά σχέδια **συνολικού προϋπολογισμού 29,04 εκ. €** και **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 14,52 εκ. €**. Οι **δηλωθείσες δαπάνες** των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων ανέρχονται σε **4,05 εκ. €**, ενώ οι **επικυρωμένες δαπάνες σε 3,82 εκ. €**.

Μεταξύ των ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων, **48 έργα έχουν ήδη ολοκληρωθεί**, ενώ σε **30 έργα έχει πιστοποιηθεί η υλοποίηση του 50% τουλάχιστον των επενδυτικών τους δαπανών**. Σημειώνεται ότι

άλλα **2 έργα** που δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ ομοίως έχουν ολοκληρωθεί.

Σχέδια Χορηγιών για Ενίσχυση της Γυναικείας και Νεανικής επιχειρηματικότητας

Τα Σχέδια, που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, στοχεύουν στην ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και των νέων, παρέχοντας κίνητρα υπό την μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων για τη δημιουργία νέων βιώσιμων, δυναμικών, εξελίξιμων και ανταγωνιστικών ΜΜΕ.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου για την **ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας υποβλήθηκαν και αξιολογήθηκαν 250 και εγκρίθηκαν 119 προτάσεις**, υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης για **103 επενδυτικά σχέδια** δικαιούχων γυναικών, ενώ **6 έργα έχουν ήδη ολοκληρωθεί**. Παρότι το Σχέδιο ενεργοποιήθηκε στις αρχές του 2014, δεν έχουν ενσωματωθεί στο ΕΠΑΑΑ τα σχετικά έργα, με αποτέλεσμα μέχρι το τέλος του 2017 το Σχέδιο να μην αποδίδει δαπάνες και εκροές για το Πρόγραμμα.

Αντίστοιχα, στο πλαίσιο του Σχεδίου για την **ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας, υποβλήθηκαν και αξιολογήθηκαν 581 και εγκρίθηκαν 286 προτάσεις**, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης για **259 επενδυτικά σχέδια**. Μέχρι το τέλος του 2017 είχαν **ενταχθεί στο ΕΠΑΑ 41 επενδυτικά σχέδια νέων συνολικού προϋπολογισμού 2,95 εκ. € και δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 1,47 εκ. €**. Οι **δηλωθείσες δαπάνες** των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων ανέρχονται σε **421,11 χιλ. €,** ενώ οι **επικυρωμένες δαπάνες σε 370,02 χιλ. €**. Ομοίως και στο εν λόγω Σχέδιο εντοπίζεται χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης των έργων και των δαπανών τους στο ΕΠΑΑΑ.

Μεταξύ των εγκεκριμένων έργων υψηλή συγκέντρωση εντοπίζεται στις δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας (το 25,6% των εγκεκριμένων έργων), παρουσιάζεται διασπορά σε πληθώρα οικονομικών δραστηριοτήτων, ενώ σχετική συγκέντρωση εντοπίζεται στους κλάδους των δραστηριοτήτων ανθρώπινης υγείας. Στα εγκεκριμένα έργα κυριαρχούν επενδύσεις σε εφαρμογές και λύσεις πληροφορικής, αξιόλογος αριθμός των οποίων συνδέονται άμεσα με εξειδικευμένες εφαρμογές προς χρήση από λοιπούς κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων

Από τα **28 ολοκληρωμένα έργα** του Σχεδίου για την ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας **μόλις τα 8 έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ**, ενώ σε **4 έργα έχει πιστοποιηθεί η υλοποίηση του 50% τουλάχιστον των επενδυτικών τους δαπανών**.

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας

Το Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β, αποσκοπεί στην υποστήριξη και ενίσχυση υφιστάμενων και νεοσύστατων επιχειρήσεων που επενδύουν στην έρευνα και καινοτομία για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών τα οποία προγραμματίζουν να διαθέσουν στην αγορά, καθώς και/ή σε καινοτόμες διεργασίες και διαδικασίες στην παραγωγή των προϊόντων

τους. Τα επενδυτικά έργα πέραν των μεμονωμένων επιχειρήσεων δύναται να υποβληθούν και υλοποιηθούν από δίκτυα συνεργασίας (συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων ή/και με οργανισμούς ερευνών και διάδοσης γνώσεων). Μια από τις επιχειρήσεις του δικτύου υποβάλλει την αίτηση και ορίζεται συντονιστής του δικτύου.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν και αξιολογήθηκαν **224** και εγκρίθηκαν **97** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης για την υλοποίηση **83** επενδυτικών έργων.

Μέχρι το τέλος του 2017 στο ΕΠΑΑ είχαν **ενταχθεί 22 επενδυτικά έργα συνολικού προϋπολογισμού 4,91 εκ. €** και **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 2,82 εκ. €**. Οι **δαπάνες** των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων αφορούσαν αποκλειστικά σε προκαταβολές ύψους **760,42 χιλ. €**.

Στα εγκεκριμένα έργα κυριαρχούν επενδύσεις σε εφαρμογές και λύσεις πληροφορικής, αξιόλογος αριθμός των οποίων συνδέονται άμεσα με εξειδικευμένες εφαρμογές προς χρήση από λοιπούς κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής τομέας, πτεροχημική βιομηχανία, τουρισμός). Επίσης εντοπίζονται μεμονωμένες επενδυτικές πρωτοβουλίες σε καινοτόμα προϊόντα που προσδίδουν υψηλή προστιθέμενη αξία σε κρίσιμες δραστηριότητες και κλάδους της χώρας (διαχείριση υδάτων στη γεωργία, διαχείριση κινδύνων, γεννόσημα φάρμακα, δημόσια διοίκηση κοκ.). Με την ενσωμάτωση του συνόλου των εγκεκριμένων έργων στο ΕΠΑΑ χρήσιμη είναι η ανάλυση της κλαδικής διάστασης των επενδύσεων καινοτομίας και αντιστοίχισή τους με τους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy).

Σχέδιο Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις

Το Σχέδιο Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4β, αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας κτηριακών εγκαταστάσεων που ανήκουν ή ενοικιάζονται από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ΑΠΕ από αυτές, παρέχοντας κίνητρα για την υλοποίηση σχετικών επενδυτικών σχεδίων υπό τη μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν **164**, αξιολογήθηκαν **129** και εγκρίθηκαν **101** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης με **98** επιχειρήσεις.

Μέχρι το τέλος του 2017 στο ΕΠΑΑ είχαν **ενταχθεί 39 επιχειρήσεις** για επενδυτικά σχέδια **συνολικού προϋπολογισμού 6,3 εκ. €** και **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 3,24 εκ. €**. Οι **δηλωθείσες δαπάνες** των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων ανέρχονται σε **2,06 εκ. €**, ενώ οι **επικυρωμένες δαπάνες σε 1,83 εκ. €**.

Μεταξύ των ενταγμένων στο ΕΠΑΑ έργων **29 έχουν ήδη ολοκληρωθεί**, ενώ ο αριθμός αυτός αυξάνεται σε **36** εάν ληφθούν υπόψη και τα μη ενσωματωμένα στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ έργα.

Σχέδια Χορηγιών Προγραμμάτων RESTART

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 αποτελούν ένα πολυετές αναπτυξιακό πλαίσιο Προγραμμάτων για στήριξη της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας στην Κύπρο, που αναπτύσσεται σε τρεις βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής: Πυλώνας I: Έξυπνη Ανάπτυξη, Πυλώνας II: Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ και Πυλώνας III: Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ.

Στόχος των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι η ανάδειξη του τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) ως ένας εκ των βασικών συντελεστών στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, συνεισφέροντας στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και στην ανάπτυξη των προϋποθέσεων για επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές που αναδεικνύει το στρατηγικό πλαίσιο «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ο **σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 επικεντρώνεται** στις επιμέρους επιδιώξεις, καθώς και στους Τομείς Προτεραιότητας που αναδείχθηκαν μέσα από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy), ενώ σημαντικό μέρος του εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Α.Α.Α.

Το σύνολο των Προγραμμάτων του Πυλώνα I, τέσσερα (4) από τα πέντε (5) του Πυλώνα II και ένα (1) Πρόγραμμα του Πυλώνα III, προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΠΑΑΑ.

Από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (Ενδιάμεσος Φορέας του ΕΠΑΑΑ), κατά τη διάρκεια των ετών 2016 και 2017 εκδόθηκαν Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε δεκατέσσερα (14) Προγράμματα (Σχέδια Χορηγιών) συνολικής δημόσιας δαπάνης 49,53 εκ. €. Οι εν λόγω Προσκλήσεις δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, ενώ σε πρώιμο στάδιο βρίσκονται οι διαδικασίες ολοκλήρωσης των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκρισης των έργων βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη.

Ειδικότερα στο πλαίσιο δώδεκα (12) Προγραμμάτων, που εντάσσονται στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β, μέχρι το τέλος του 2017 υποβλήθηκαν 793 προτάσεις, αξιολογήθηκαν μόλις 50 και εγκρίθηκαν 12 προτάσεις. Αναλυτικότερα η κατάσταση των Προγραμμάτων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 17. Αριθμός έργων Προγραμμάτων RESTART

Πρόγραμμα / Επενδυτική Προτεραιότητα	Π/Υ	Υποβλήθηκαν	Αξιολογήθηκαν	Εγκρίθηκαν
Διδάκτωρ	4.800.000	193	-	-
Ορίζοντας 2020-2η Ευκαιρία	5.500.000	4	-	-
Διακρατικές συνεργασίες Κύπρος-Γαλλία	30.000	4	-	-
Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες	8.000.000	63	-	-
Νησίδες Αριστείας	10.100.000	284	-	-
Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη	3.600.000	57	48	10
Σύνολο Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α	32.030.000	605	48	10

Ολοκληρωμένα Έργα	12.000.000	53	-	-
Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις	250.000	31	-	-
Έρευνα στις Επιχειρήσεις	4.000.000	77	-	-
Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	250.000	11	-	-
Κοινωνική Καινοτομία	600.000	13	-	-
Βιομηχανική Ιδιοκτησία	400.000	3	2	2
Σύνολο Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α	17.500.000	188	2	2
Σύνολο Προγραμμάτων RESTART	49.530.000	793	50	12

Πηγή: Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) – Μάρτιος 2018

Πρόδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 1

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 1 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 1

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 1 αποτυπώνονται σε δεκαέξι (16) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 1 έχουν επιλεγεί δώδεκα (12) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δέκα (10) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι δύο (2) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 18. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 1 (31.12.2017)

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
1α	CO24	Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης	-	110	0
	1α1.1	Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Πλήθος	-	11	0
1β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	-	550	0
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	500	0
	CO26	Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Επιχειρήσεις	-	200	0
	CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Ευρώ	5.500.000	11.500.000	0
	CO28	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά	Επιχειρήσεις	-	180	0
3α	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Επιχειρήσεις	200	636	90
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	636	90
	CO06	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)	Ευρώ	-	60.000.000	3.878.407
	3.α.1	Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters	Ευρώ	-	30	0
	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	-	1.200	0
4β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	-	325	38
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	120	38
	CO03	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	-	240	0
	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόννοι ισοδύναμου CO2	-	200.000	2.054

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1 έχει ως εξής:

Ε.Π. 1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Οι τιμές επίτευξης των δύο (2) Δεικτών Εκροών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α (CO24: Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση και 1α1.1: Αριθμός υποδομών που ενισχύονται) είναι μηδενικές, ως αποτέλεσμα αφενός της καθυστερημένης ενεργοποίησης του συνόλου των σχετικών Προσκλήσεων των Προγραμμάτων RESTART και αφετέρου των χρονοβόρων διαδικασιών αξιολόγησης, έγκρισης και ενσωμάτωσης των έργων Σχεδίων Χορηγιών στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ.

Ο **Δείκτης CO24: Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση** τροφοδοτείται από τις δράσεις των Προγραμμάτων RESTART, για τις οποίες ήδη έχουν εκδοθεί σχετικές Προσκλήσεις και έχουν υποβληθεί σχετικές προτάσεις («ΔΙΔΑΚΤΩΡ», «Διακρατικές Συνεργασίες», «Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες-Τοπική Ανάπτυξη» και «Νησίδες Αριστείας»). Παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην αξιολόγηση και ένταξη των έργων εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του στόχου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Ο **Δείκτης 1α1.1: Αριθμός υποδομών που ενισχύονται** τροφοδοτείται από το Πρόγραμμα RESTART «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες», στη σχετική πρόσκληση του οποίου έχει υποβληθεί σημαντικός αριθμός προτάσεων, καθώς λοιπές παρεμβάσεις ανάπτυξης νέων υποδομών καινοτομίας και παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην αξιολόγηση και ένταξη των έργων εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του στόχου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου. Το μοναδικό ενταγμένο έργο της παρούσας Επενδυτικής Προτεραιότητας (Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου») αναμένεται να συνεισφέρει στον Δείκτη 1α1.1 με την τιμή 1.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1β: - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.....

Ομοίως οι τιμές επίτευξης των πέντε (5) Δεικτών Εκροών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β (CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται, CO02: Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις, CO26: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα, CO27: Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης και CO28: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά είναι μηδενικές.

Η υλοποίηση των ως άνω Δεικτών έχει επηρεασθεί αφενός, από την εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία αξιολόγησης, έγκρισης και ενσωμάτωσης των έργων του Σχεδίου Χορηγιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑ και αφετέρου την καθυστερημένη ενεργοποίηση του συνόλου των σχετικών Προσκλήσεων των Προγραμμάτων RESTART της παρούσας Επενδυτικής Προτεραιότητας.

Οι **Δείκτες CO01 και CO02** τροφοδοτούνται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών κυρίως στα πλαίσια των δράσεων ενίσχυσης ΜΜΕ για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών, των Προγραμμάτων

RESTART για τις οποίες ήδη έχουν εκδοθεί σχετικές Προσκλήσεις και έχουν υποβληθεί σχετικές προτάσεις («Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις» και «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας»), καθώς και το Πρόγραμμα «EUREKA Κύπρου» (αναμένονται δύο Προσκλήσεις το 2018 και 2019).

Η υφιστάμενη απόκριση στις σχετικές Προσκλήσεις που έχουν ήδη εκδοθεί, σε συνδυασμό με τις εξαιρετικά αργές διαδικασίες αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων καθιστούν **αρκετά επισφαλές το στόχο επίτευξης των τιμών των ως άνω Δεικτών CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται και CO02: Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.**

Εν αναμονή και των αναλυτικών στοιχείων από την αξιολόγηση και έγκριση των προτάσεων που έχουν υποβληθεί, καθώς και των αποτελεσμάτων των νέων Προσκήσεων που προγραμματίζονται, ως **επισφαλής κρίνεται και η δυνατότητα επίτευξης των στόχων των Δεικτών CO26: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα και CO28: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά.**

CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης CO27, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα προτεραιότητας 1, αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων και τροφοδοτείται από τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν στα έργα που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β (ενίσχυση επιχειρηματικής καινοτομίας και Προγράμματα RESTART).

Για την εκτίμηση του Οροσήμου του 2018, αλλά του βαθμού κάλυψης του τελικού στόχου (2023) λαμβάνονται υπ' όψιν:

- i. η σημαντική καθυστέρηση στην αξιολόγηση του Σχεδίου Χορηγιών για την Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας, που οδήγησε στην καθυστέρηση έναρξης και υλοποίησης των σχετικών προτάσεων (εκτιμάται ότι το συνολικό ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων θα ανέλθει το 2018 στα 3,49 εκ. €)
- ii. η πολυπλοκότητα και η αργή ωρίμανση των Σχεδίων Χορηγιών του Προγράμματος RESTART (ενεργοποίηση στο τέλος του 2016, με καταληκτικές προθεσμίες υποβολής των προτάσεων εντός του πρώτου τριμήνου του 2017, υπογραφή ελάχιστου αριθμού συμφωνιών χρηματοδότησης εξαιρετικά μικρού προϋπολογισμού),
- iii. ο χρονικός ορίζοντας υλοποίησης των παραπάνω προτάσεων (από 12 ή από 24 έως 36 μήνες) και σε ορισμένες περιπτώσεις η δυνατότητα επιμήκυνσης του χρόνου υλοποίησης των προτάσεων, καθώς και το γεγονός ότι η ιδιωτική επένδυση αναλογεί σε υλοποίηση Σχεδίων (πλην αυτών που αφορούν στη βασική έρευνα) σαφώς υψηλότερου Π/Υ,
- iv. η εκτίμηση ότι εκροές σε όρους ιδιωτικών επενδύσεων από τα Προγράμματα RESTART θα είναι από ελάχιστες έως και μηδενικές.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα εκτιμάται ως **υψηλός ο βαθμός κινδύνου μη επίτευξης του Δείκτη Οροσήμου του 2018 (ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης) σε ποσοστό χαμηλότερο του 65% του στόχου.**

Αντίστοιχα, ο βαθμός επίτευξης του τελικού στόχου του Δείκτη το 2023 (11.500.000€), με την ωρίμανση και υλοποίηση των Προγραμμάτων RESTART και την Προκήρυξη δεύτερου κύκλου του Σχεδίου Χορηγιών για την Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας **εκτιμάται ως εφικτός**, αλλά απαιτείται η διαρκής παρακολούθησή του και η λήψη τυχόν αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, καθώς και υποστηρικτικών μέτρων προς τους Ενδιάμεσους Φορείς.

Επενδυτική Προτεραιότητα 3α: - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α (ενίσχυση ΜΜΕ, ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας και ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων) και αποτελεί Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Ο αριθμός των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων των ως άνω Σχεδίων Χορηγιών που έχουν ολοκληρωθεί ή των οποίων έχει πιστοποιηθεί τουλάχιστον το 50% των επενδυτικών τους δαπανών και που τροφοδοτούν τον Δείκτη CO01 καλύπτει τον ενδιάμεσο στόχο (Ορόσημο του 2018) κατά 45% και τον προγραμματικό στόχο του 2023 κατά 14,15%.

Οι ως άνω τιμές επίτευξης επηρεάζονται από την καθυστερημένη έγκριση των επενδυτικών έργων, καθώς και τη χαμηλή ενσωμάτωση των έργων και των στοιχείων υλοποίησής τους στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι με την ενσωμάτωση των στοιχείων υλοποίησης του συνόλου των έργων που υλοποιήθηκαν εντός του 2017 στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, οι τιμές επίτευξης του Δείκτη καλύπτουν τον ενδιάμεσο στόχο του 2018 κατά 77,5% και τον προγραμματικό στόχο του 2023 κατά 24,37%.

Τόσο ο ενδιάμεσος στόχος του 2018 (Ορόσημο), όσο και ο τελικός προγραμματικός στόχος του 2023 εκτιμώνται ως απόλυτα εφικτοί.

CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Αποτελεί υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη», οι τιμές τους ταυτίζονται (το σύνολο των επιχειρήσεων των ενεργοποιημένων Σχεδίων Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α λαμβάνουν επιχορηγήσεις) και επόμενα ισχύουν οι επισημάνσεις που διατυπώθηκαν παραπάνω.

CO06 Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)

Ο Δείκτης τροφοδοτείται ομοίως από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, εξαιρουμένων κατ' αρχήν των Σχεδίων Χορηγιών που αφορούν σε τουριστικές επιχειρήσεις.

Μέχρι το τέλος του 2017 το ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων που τροφοδοτούν τον Δείκτη ανέρχονταν στα 3,88 εκ. €, επίδοση εξαιρετικά χαμηλή σε σχέση με τον προγραμματικό στόχο του 2023 (60 εκ. €), ενώ με την ολοκλήρωση των διαδικασιών ένταξης των έργων και ενσωμάτωσης των δαπανών τους στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2018 το ποσοστό επίτευξης του προγραμματικού στόχου εκτιμάται περίπου στο 20%.

Κατά την εκτίμηση της αξιολόγησης **στη μέτρηση της τιμής του σχετικού Δείκτη είναι σκόπιμη η συμπερίληψη των ιδιωτικών επενδύσεων** του τουριστικού τομέα (αυτή η δυνατότητα προβλέπεται ως δυναμική πρόνοια στα υποστηρικτικά έγγραφα προγραμματισμού και συνάδει με τη στοχοθεσία του Προγράμματος), ενώ παράλληλα **για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου** απαιτείται η ενεργοποίηση νέου κύκλου Προκηρύξεων.

3.α.1 Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη της καινοτομίας.

Μέχρι το 2017 δεν είχαν ενεργοποιηθεί σχετικές παρεμβάσεις που να υποστηρίζουν τον σχετικό στόχο.

CO08 Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3.α.

Μέχρι το 2017 το αναμενόμενο ποσοστό επίτευξης του προγραμματικού στόχου (σύμφωνα με τα δηλωθέντα στοιχεία από τον Ενδιάμεσο Φορέα) υπολογίζεται στο 31,67%. Με την ενσωμάτωση των έργων των Σχεδίων Χορηγιών στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, την έκδοση νέων Προσλήσεων και την ένταξη νέων έργων εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του Προγράμματος. Στην εκτίμηση αυτή συνηγορεί και η συνολική βελτίωση του οικονομικού κλίματος της χώρας και η αναμενόμενη θετική επίδραση της αλλαγής αυτής στην αγορά εργασίας.

Σημειώνεται σε κάθε περίπτωση ότι απαιτείται η τήρηση ενιαίας μεθοδολογία μέτρησης του Δείκτη (πριν και μετά την υλοποίηση των έργων), που θα διασφαλίζει την πληρότητα, εγκυρότητα και την ακρίβεια των μετρήσεων.

Ε.Π. 4θ - Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις

CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται

Ο Δείκτης προβλέπεται να τροφοδοτηθεί από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών κυρίως των δράσεων για επενδύσεις για τη χρήση ΑΠΕ, αποθήκευσης ενέργειας, συμπαραγωγής ηλεκτρισμού/θερμότητας/ψύξης και έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας, συστημάτων βιομάζας και δράσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων επιχειρήσεων.

Ο αριθμός των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» που έχουν ολοκληρωθεί και που τροφοδοτούν τον Δείκτη CO01 καλύπτει τον προγραμματικό στόχο του 2023 κατά 12,00%. Λαμβάνοντας υπόψη τον συνολικό αριθμό των εγκεκριμένων έργων για τα οποία έχουν υπογραφεί σχετικές συμφωνίες δημόσιας χρηματοδότησης η μέγιστη δυνητική τιμή επίτευξης του Δείκτη, από τη συγκεκριμένη Πρόσκληση, ανέρχεται στο 30,15%.

Για την επίτευξη του προγραμματικού στόχου απαραίτητη είναι η έκδοση νέων Προσκλήσεων για την κινητοποίηση τυχόν μη αναλωθέντων πόρων της Πρόσκλησης, καθώς και των μη ενεργοποιημένων πόρων του Θεματικού Στόχου 4 που έχουν κατανεμηθεί στον ΑΠ 1.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του αναθεωρημένου Προγράμματος και τα πορίσματα της εκ των πρότερων αξιολόγησης για τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων, προβλέπεται η δημιουργία Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης που θα απευθύνεται κυρίως στον ιδιωτικό τομέα (με έμφαση στις ΜΜΕ). Η ενεργοποίηση αυτού του εργαλείου αναμένεται να συμβάλλει καθοριστικά στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου.

CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Αποτελεί υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη».

Μέχρι το τέλος του 2017 η τιμή του Δείκτη παρουσίαζε ποσοστό επίτευξης 32,5% (αριθμός επιχειρήσεων με ολοκληρωμένα έργα του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»). Λαμβάνοντας υπόψη τον συνολικό αριθμό των εγκεκριμένων έργων για τα οποία έχουν υπογραφεί σχετικές συμφωνίες δημόσιας χρηματοδότησης η μέγιστη δυνητική τιμή επίτευξης του Δείκτη, από τη συγκεκριμένη Πρόσκληση, ανέρχεται στο 82,50%.

CO03 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων

Οι εκροές που θα τροφοδοτήσουν τον συγκεκριμένο Δείκτη εξαρτώνται από την ανάπτυξη παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις, μέσω του σχετικού Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου, που προβλέπεται να αναπτυχθεί με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Μέχρι το τέλος του 2017 το ποσοστό επίτευξης του Δείκτη ανήλθε μόλις στο 1,03%. Η ενσωμάτωση και των λοιπών εγκεκριμένων έργων του ενεργοποίηση Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, αναμένεται να βελτιώσει οριακά τη σχετική επίδοση του Δείκτη. Οι κύριες εκροές αναμένονται από την ενεργοποίηση των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, μέσω του σχετικού Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου. Κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων θα πρέπει να γίνει εκ νέου εκτίμηση της επάρκειας των πόρων για την επίτευξη του προγραμματικού στόχου και πιθανή επανεκτίμηση της τελικής τιμής στόχου.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

1α.1 Ερευνητικό δυναμικό της Κύπρου

Κατά το τελευταίο έτος ενημέρωσης του Δείκτη (2016) δεν υπήρχαν υλοποιημένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη της τιμής στόχου. Παρόλα αυτά υπάρχει σταθερή αύξηση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας σε ρυθμούς που οδηγούν στην εκτίμηση ότι ο τελικός στόχος είναι επιτεύξιμος.

Σε αυτή την εκτίμηση συνηγορεί και το γεγονός ότι οι ήδη ενεργοποιημένες παρεμβάσεις (μη καταχωρημένες στο ΟΠΣ) αναμένεται να συμβάλλουν καθοριστικά στην αύξηση του πλήθους του ερευνητικού δυναμικού της χώρας.

1β.1 Επιχειρήσεις που καινοτομούν

Δεν υπάρχει ενημέρωση της τιμής του Δείκτη για τα έτη 2015 έως και σήμερα (η επίσημη δημοσίευση στοιχείων από την Στατιστική Υπηρεσία για τα έτη 2015 και 2016 αναμένεται τον Ιούνιο του 2018). Κατά τα έτη αυτά δεν υπήρχαν σχετικές παρεμβάσεις που θα δικαιολογούσαν συμβολή του ΕΠΑΑΑ στη μεταβολή του Δείκτη.

3α.1 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Παρατηρείται θετική μεταβολή του Δείκτη με ρυθμούς που τεκμηριώνουν την επιτευξιμότητα του προγραμματικού στόχου. Οι σχετικές παρεμβάσεις του Προγράμματος (ενισχύσεις σε ΜΜΕ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α που ήδη χορηγούνται) αναμένεται να προσδώσουν περαιτέρω δυναμική στους ρυθμούς αύξησης της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών.

3α.2 Κατά κεφαλή δαπάνη των περιηγητών στην Κύπρο

Παρατηρείται συνεχής μείωση της κατά κεφαλή δαπάνης των περιηγητών στην Κύπρο, ενώ οι παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που αναμένεται να επηρεάσουν αυξητικά στην τιμή του, μόλις έχουν ενεργοποιηθεί και δεν αναμένεται να αποδώσουν στο άμεσο εγγύς χρονικό διάστημα.

3α.3 Νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται

Παρατηρούνται ιδιαίτερα θετικοί ρυθμοί αύξησης των νέων επιχειρήσεων που ιδρύονται, ενώ μερική συμβολή προς την κατεύθυνση αυτή έχουν και οι παρεμβάσεις που έχουν ενεργοποιηθεί από το ΕΠΑΑΑ, για τη δημιουργία και ανάπτυξη νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού (νέων και γυναικών). Οι θετικοί ρυθμοί αυτοί ακολουθούν συνδέονται κυρίως με τη σταθερή βελτίωση που καταγράφεται στους δείκτες της οικονομικής δραστηριότητας και της αγοράς εργασίας, τα υψηλά επίπεδα εγχώριας οικονομικής εμπιστοσύνης, το ευνοϊκό εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον και οι σχετικά χαμηλοί ρυθμοί πληθωρισμού.

4θ.1 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας υπηρεσιών και βιομηχανιών-εκτός ETS)

Εξαιρετικά χαμηλοί παραμένουν οι ρυθμοί αύξησης της εξοικονόμησης ενέργειας από τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα ο προγραμματικός στόχος να καθίσταται δύσκολα επιτεύξιμος.

Κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, μέσω του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα και τα κατάλληλα εργαλεία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των σχεδιαζόμενων από το ΕΠΑΑ παρεμβάσεων.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Ειδικός Στόχος 1α.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
1α.1	Ερευνητικό δυναμικό της Κύπρου	Ισοδύναμο Πλήρους Απασχόλησης	1.241	2012	1.284	1.246	1.260*	N/A	1.300	

* προκαταρκτική τιμή (τελικά στοιχεία αναμένονται στο τέλος Μαΐου 2018)

Ειδικός Στόχος 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
1β.1	Επιχειρήσεις που καινοτομούν	Ποσοστό	42,10	2012	41,80	*	37,86	*	55,00	

* η Έρευνα διεξάγεται κάθε δύο έτη

Ειδικός Στόχος 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
3α.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών	Ευρώ (εκατ. σε τρεχ. τιμές)	€2.020,50	2013	€1.942,40	€2.011,00	€2.106,40	€2.227,90	€2.410,00	

Ειδικός Στόχος 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κυπριακού τουριστικού προϊόντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
3α.2	Κατά κεφαλήν δαπάνη των περιηγητών στην Κύπρο	Ευρώ	€866	2013	€828,9	794,2	€741,68	€722,62	€1.000	Σωρευτική τιμή στην Τιμή Βάσης

Ειδικός Στόχος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
3α.3	Νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται	Πλήθος	3.020	2013	3.510	7.445	12.123	17.950	25.000	

Ειδικός Στόχος 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
4β.1	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας υπηρεσιών και βιομηχανιών - εκτός ETS)	Τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου (toe)	4.338	2013	6.325	6.347	7.175	9.269	61.000	Σωρευτική τιμή στην Τιμή Βάσης

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 1

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 1, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 1 Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Ο Θεματικός Στόχος 1 εμφανίζει σχετικά υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας υλοποίησης (0,5411), καθώς επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα του έργου «Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»», το οποίο εμφανίζει αξιόλογη πρόοδο στην υλοποίηση του φυσικού του αντικειμένου.

Αντίστοιχα, ο συγκεκριμένος Θεματικός Στόχος εμφανίζει δείκτη αποδοτικότητας κάτω της μονάδας (0,97), με δεδομένο ότι το δεύτερο ενταγμένο έργο του Θεματικού Στόχου παρουσιάζει μηδενική υλοποίηση του φυσικού του αντικειμένου.

Θεματικός Στόχος 3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 3 εμφανίζει ιδιαίτερα χαμηλή τιμή (0,1763), λόγω της χαμηλής τιμής του δείκτη φυσικής υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων και Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας, καθώς της μηδενικής τιμής του έργου «Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου».

Παράλληλα, τιμή κάτω της μονάδας εμφανίζει και ο δείκτης αποδοτικότητας του Θεματικού Στόχου 3 (0,93), ως αποτέλεσμα της χαμηλής υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων των Σχεδίων Χορηγιών και της μηδενικής του έργου Δημοσίων Συμβάσεων.

Σημειώνεται ότι οι ως άνω Δείκτες επηρεάζονται και από το γεγονός της χαμηλής ενσωμάτωσης των έργων, των δαπανών και του φυσικού τους αντικειμένου στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Θεματικός Στόχος 4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 4 εμφανίζει σχετικά υψηλό δείκτη, λόγω του υψηλού δείκτη φυσικής υλοποίησης (0,5436) και του γεγονότος ότι τα ενταγμένα έργα του Σχεδίου «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» χρηματοδοτούνται με την πιστοποίηση του συνολικού επενδυτικού έργου.

Αντίστοιχα, ο δείκτης αποδοτικότητας εμφανίζει τιμή κάτω της μονάδας, ως αποτέλεσμα της υστέρησης στην πιστοποίηση και δήλωση δαπανών των έργων με ολοκληρωμένο φυσικό αντικείμενο.

Πίνακας 19. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΑΠ 1

ΘΣ	Περιγραφή Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	2.825.496,40	2.825.496,40	7,46%	0,0000	0,0000	760.416,40	26,91%	0,00
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»	35.043.686,80	28.772.834,86	92,54%	0,5847	0,5411	20.182.676,27	57,59%	1,02
1 Total			37.869.183,20	31.598.331,26	100,00%		0,5411	20.943.092,67	55,30%	0,98
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων	14.523.496,00	14.523.496,00	66,02%	0,2416	0,1595	3.821.630,26	26,31%	0,92
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	1.474.832,84	1.474.832,84	6,70%	0,2509	0,0168	370.019,51	25,09%	1,00
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για	6.000.000,00	0,00	27,27%	0,0000	0,0000	0,00	0,00%	0,00

		την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου								
3 Total			21.998.328,84	15.998.328,84	100,00%		0,1763	4.191.649,77	19,05%	0,93
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις	3.243.369,34	3.243.369,34	100,00%	0,5436	0,5436	1.825.064,90	56,27%	0,97
4 Total			3.243.369,34	3.243.369,34	100,00%		0,5436	1.825.064,90	56,27%	0,97

3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών»

Ο παρακάτω Πίνακας συνοψίζει τα βασικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας, όπως περιγράφονται στο ισχύον κατά την 31/12/2017 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (1^η τροποποίηση).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	
Στόχος: Η βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών.	
Ειδικό Στόχοι:	
<ul style="list-style-type: none"> • 2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας • 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών 	
Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:	
2β.1	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ με στόχο την τόνωση της ζήτησης καινοτόμων υπηρεσιών και ειδικά των εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από ΜΜΕ. Το συγκεκριμένο Σχέδιο έχει ως στόχο την ανάπτυξη εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από κυπριακές επιχειρήσεις πληροφορικής για τη διεθνή αγορά, οι οποίες χρησιμοποιούν την εσωτερική αγορά σε δοκιμαστικό πεδίο. • Σχέδιο Κινήτρων για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Κύπρο με σκοπό την ανάπτυξη υποστήριξη και ενθάρρυνση ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και ευκαιρίες που προσφέρει το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες στην κοινωνία της πληροφορίας για επέκταση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων με έμφαση στην εκπαίδευση και εξοικείωση του προσωπικού και την παροχή της απαραίτητης υποδομής.
2γ.1	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από δημόσιους φορείς που θα προσφέρουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ευελιξία, προσβασιμότητα, πληρότητα, ευκολία και ασφάλεια. Οι δράσεις που υλοποιούνται αναμένεται να ενισχύσουν κυρίως τους τομείς της Δικαιοσύνης, της Υγείας και της Πολεοδομίας. • Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα, τη προώθηση της σύνδεσης μεταξύ των Κυβερνητικών υπηρεσιών, καθώς και της σύνδεσης με αντίστοιχα συστήματα στο εξωτερικό. • Δράσεις για την ανάπτυξη ΤΠΕ στον τομέα της Υγείας. Οι δράσεις αυτές αφορούν τη μηχανογράφηση των δημόσιων νοσοκομείων και κέντρων υγείας με την επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Υγείας, καθώς και τη δημιουργία κέντρου δεδομένων και την ψηφιοποίηση του φακέλου του ασθενή. Επιπλέον περιλαμβάνει την ανάπτυξη Συστήματος Πληροφορικής για την εισαγωγή και υποστήριξη του ΓΕΣΥ. • Δράσεις για την ανάπτυξη ΤΠΕ στον τομέα της παιδείας, π.χ. δημιουργία Συστήματος Υπηρεσιών Υποστήριξης με σκοπό την παροχή προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, σχετικούς φορείς) βελτιωμένων ποιοτικά υπηρεσιών όσον αφορά τη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων των ή/και την επίσπευση των διαδικασιών και του χρόνου ανταπόκρισης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε οποιαδήποτε αιτήματα.

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανέρχεται σε **€64.117.648** και αντιπροσωπεύει το **18,57%** και **9,16%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 20. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 2 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2017)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	64.117.648,00	24.750.000,00	3	22.895.914,00	20.623.623,00	18.643.653,00	4.626.898,87	4.626.898,87
Σύνολα		64.117.648,00	24.750.000,00	3	22.895.914,00	20.623.623,00	18.643.653,00	4.626.898,87	4.626.898,87

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 21. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 2 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2017) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	22.700.000,00	3	17.530.079,55	3.932.864,04	3.932.864,04
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	11.000.000,00				
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	17.000.000,00				
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	3.800.000,00				
Σύνολα*		54.500.000,00	3	17.530.079,55	3.932.864,04	3.932.864,04

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Η χρηματοοικονομική πρόοδος του Άξονα Προτεραιότητας 2 παραμένει σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στην **τελευταία θέση μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας** (πλην των Αξόνων της Τεχνικής Βοήθειας) του ΕΠΑΑΑ ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης των προγραμματισμένων πόρων (38,60%)** και την **απορρόφηση των δαπανών (7,22% των κατανεμημένων πόρων)**.

Στον ΑΠ 2 του ΕΠΑΑΑ έχουν **ενταχθεί συνολικά 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **20.623.623,00 €** (32,17% του προϋπολογισμού του ΑΠ 1 ή το 3,54% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 18.643.653,00 €** συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης, ήτοι το **29,08% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας** και το **90,40% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων**. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **4.626.898,87 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη), αντιπροσωπεύοντας μόλις το **7,22%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, το 22,43% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 24,82% των νομικών δεσμεύσεων.

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2 υπάγονται στον Θεματικό Στόχο 2: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας και η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 22. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 2 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
2	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	38,60%	32,17%	29,08%	7,22%
	Άξονας Προτεραιότητας 2	38,60%	32,17%	29,08%	7,22%
	ΕΤΠΑ	7,01%	5,85%	5,28%	1,31%
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	3,54%	2,95%	2,66%	0,66%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Το σύνολο των ενταγμένων έργων του Άξονα Προτεραιότητας 2 αφορούν σε παρεμβάσεις του εντάσσονται στον **Τομέα Παρέμβασης 078 Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης** και επόμενα η χρηματοοικονομική πρόοδος του ταυτίζεται με αυτή του Θεματικού Στόχου 2.

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι ενδεικτικοί πόροι των λοιπών Τομέων Παρέμβασης, περιλαμβανομένων και αυτών που αφορούν στην ενίσχυση υπηρεσιών και εφαρμογών για την επιχειρηματικότητα (ΜΜΕ).

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 2

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2

Έχουν εκδοθεί συνολικά δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων με ταυτόσημο αντικείμενο (1^η και 2^η Πρόσκληση) στο πλαίσιο της **Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία.**

Πίνακας 23. Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικό Στόχοι του Α.Π.2

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Πρόσκληση	Π/Υ Πρόσκλησης
2β: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ	2β.1: Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	-	-
2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία	2γ.1: Αύξηση των ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 1η Πρόσκληση	€21.000.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 2η Πρόσκληση	€3.750.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 2 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 2β - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 2β περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 2β.1.

Ειδικός Στόχος 2β.1: Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας

Δεν έχει ενεργοποιηθεί.

Οι Προκηρύξεις των Σχεδίων Χορηγιών για επενδύσεις στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου και σε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους αναμένεται να εκδοθούν εντός του 2018 και επόμενα οι πρώτες σχετικές εισροές και δαπάνες για το πρόγραμμα αναμένονται το 2019.

Ε.Π. 2γ - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1α.1.

Ειδικός Στόχος 2γ.1: Αύξηση των ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Μέσω των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ και του **Ειδικού Στόχου 2γ.1 «Αύξηση των ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης»** αυτής επιδιώκεται η αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των υπηρεσιών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που παρέχονται ηλεκτρονικά προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 2

Στο πλαίσιο των δύο σχετικών Προσκλήσεων που εκδόθηκαν εντός του 2017 και μέχρι 31/12/2017 στον Άξονα Προτεραιότητας 2 εντάχθηκαν τα ακόλουθα τρία (3) έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

- α. *Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο (Δικαιούχος - Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας)*

Το Έργο προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 13,9 εκ. € έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ, συνδέεται με τις υποχρεώσεις για την αναδιάρθρωση του τομέα της υγείας που απορρέουν από το Μνημόνιο Συναντίληψης της χώρας και αφορά στην ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος υποστήριξης των λειτουργιών του ΓεΣΥ (εγγραφή/αποθήκευση και διαχείριση δικαιούχων και εμπλεκόμενων φορέων, ηλεκτρονική συνταγογράφηση, διαχείριση εργαστηριακών εξετάσεων και δημιουργία Ηλεκτρονικού Αρχείου Ασθενή, διαχείριση αποζημιώσεων κοκ.).

Οι εργασίες ανάπτυξης του Συστήματος βρίσκονται σε εξέλιξη, ενώ το συνολικό έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές του 2020 με την παροχή εκ μέρους του Αναδόχου των προβλεπόμενων υπηρεσιών αρχικής υποστήριξης των επιχειρησιακών διαδικασιών του ΓεΣΥ.

- β. *Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος" (Δικαιούχος - Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το Έργο, συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης ύψους 6,49 εκ. €, έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ και αφορά στην αυτοματοποίηση όλων των λειτουργιών του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως αλλά και τη διαχείριση των Αδειών Οικοδομής από τις Επαρχιακές Διοικήσεις μέσω κατάλληλου Πληροφοριακού Συστήματος (καταχώρηση και διαχείριση αιτήσεων, υποστήριξη επικοινωνίας με αδειοδοτούσες αρχές, δυνατότητα πρόσβασης σε πολεοδομικές πληροφορίες και εργαλεία και υποβολή ενστάσεων μέσω διαδικτύου).

Κύριος σκοπός του είναι η βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και της εσωτερικής οργάνωσης του Τμήματος, μέσω της επιτάχυνσης των διαδικασιών έκδοσης πολεοδομικών αδειών, μείωσης της γραφειοκρατίας και της διακινούμενης πληροφορίας και της

εξασφάλισης σημαντικών εργαλείων οργάνωσης και διαχείρισης της πολεοδομικής πληροφορίας και ιδιαίτερα των γεωγραφικών πληροφοριακών δεδομένων.

Το έργο ήδη υλοποιείται και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

- γ. *Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας (Δικαιούχος - Γενικό Λογιστήριο)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 238 χιλ. €, ομοίως έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ και έχει ολοκληρωθεί.

Αφορούσε στην αναβάθμιση του υφιστάμενου Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement, προκειμένου να διαχειριστεί τις νέες φόρμες και εργαλεία που εισήχθησαν με την αλλαγή των Κοινοτικών Οδηγιών Περί Δημοσίων Συμβάσεων και υιοθετήθηκαν από τη χώρα.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 2

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 2 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 2.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 2

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 2 αποτυπώνονται σε τρεις (3) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων ένας (1) είναι στόχος του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 2 έχουν επιλεγεί τρεις (3) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και ένας (1) είναι ειδικός (έχει ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 24. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 2

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
2β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	-	330	0
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	-	330	0
2γ	2γ.1	Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	2	8	1

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2 έχει ως εξής:

Ε.Π. 2β - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ

Οι τιμές επίτευξης των δύο (2) Δεικτών Εκρών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2β (CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται και CO02: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις) είναι μηδενικές, ως αποτέλεσμα του γεγονότος ότι μέχρι το τέλος του 2017 δεν είχαν ενεργοποιηθεί οι προβλεπόμενες από το Πρόγραμμα Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων (Σχέδια Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ και την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου).

Παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην ενεργοποίηση των σχετικών Δράσεων, λόγω της φύσης των επενδυτικών έργων, εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου των δύο Δεικτών (ταυτίζονται πλήρως μεταξύ τους).

Η εκτίμηση αυτή βασίζεται και στο γεγονός της ύπαρξης ισχυρού σχετικού ενδιαφέροντος εκ μέρους των επιχειρήσεων, όπως αυτό άλλωστε εκφράσθηκε στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών για την ενίσχυση της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Ε.Π. 2γ - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η-υγεία

Στην Επενδυτική προτεραιότητα 2γ έχει επιλεγεί ο ειδικός Δείκτης Εκρών 2.γ.1. Δημόσιοι Φορείς Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, Δείκτης που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Προγράμματος.

Ήδη εντός του 2017 ολοκληρώθηκε το έργο «Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων e-procurement του Γενικού Λογιστηρίου) και μέχρι 31.12.2018 προβλέπεται και η ολοκλήρωση του έργου «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και

Οικήσεως του ΥΕ – ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ», με αποτέλεσμα να καλύπτεται ο ενδιάμεσος στόχος/ Ορόσημο του 2018.

Εφικτή εκτιμάται επίσης και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου με την προϋπόθεση της επιτάχυνσης των διαδικασιών ωρίμανσης των σχετικών έργων και την κινητοποίηση των μη ενεργοποιημένων πόρων του Θεματικού Στόχου 2 που έχουν κατανεμηθεί στον ΑΠ 2.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

2β.1 Ποσοστό ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ - Digital Agenda Scoreboard key indicators, ο προγραμματικός στόχος έχει ήδη επιτευχθεί από το έτος 2016 (12,37% έναντι στόχου 11%), ενώ το 2017 παρουσίασε πτώση κατά μια μονάδα. Οι διαφοροποιήσεις αυτές εκτιμάται ότι δεν αποτυπώνουν την ακριβή τιμή του Δείκτη, αλλά οφείλονται σε στατιστικές αποκλίσεις, λόγω του μικρού μεγέθους του στατιστικού δείγματος.

2γ.1 Ποσοστό πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Ομοίως, σύμφωνα με τα ως άνω στοιχεία, ο προγραμματικός στόχος έχει ήδη επιτευχθεί και ειδικότερα το ποσοστό του πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Κύπρο το έτος 2017 ανήλθε στο 42,30% έναντι του προγραμματικού στόχου 40%.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2.

Ειδικός Στόχος 2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
2β.1	Ποσοστό ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά	Ποσοστό	7,3	2013	10,00	10,29	12,37	11,41	11,00	

Ειδικός Στόχος 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
2γ.1	Ποσοστό πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Ποσοστό	30	2013	41,40	33,70	38,40	42,30	40,00	

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 2

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 2, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται τα εξής:

Θεματικός Στόχος 2

Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ

Ο Θεματικός Στόχος 2 είναι ο μοναδικός Στόχος του ΑΠ 2 και εμφανίζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας υλοποίησης (0,322), καθώς επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα του έργου «Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο», το οποίο εμφανίζει σχετικά χαμηλή πρόοδο στην υλοποίηση του φυσικού του αντικειμένου. Χαμηλά συνεισφέρει στον δείκτη αποτελεσματικότητας ο υψηλός δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης του έργου «Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας», λόγω της ιδιαίτερα χαμηλής χρηματοδοτικής του βαρύτητας.

Αντίστοιχα, ο συγκεκριμένος Θεματικός Στόχος εμφανίζει υψηλό δείκτη αποδοτικότητας (1,44), με δεδομένο ότι η οικονομική απορρόφηση των έργων είναι χαμηλότερη του ποσοστού υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου.

Πίνακας 25. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΑΠ 2

ΘΣ	Περιγραφή Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο	13.895.623,00	13.445.623,00	67,38%	0,2428	0,164	2.016.843,35	14,51%	1,67
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"	6.490.000,00	5.198.030,00	31,47%	0,4668	0,147	2.610.055,52	40,22%	1,16
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας	238.000,00	0,00	1,15%	1,0000	0,012	0,00	0,00%	
2 Total			20.623.623,00	18.643.653,00	100,00%		0,322	4.626.898,87	22,43%	1,44

3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3Α: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
<p>Στόχος: Η διατήρηση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος ως βασικού κοινωνικού και πλουτοπαραγωγικού αγαθού, δημιουργώντας συνθήκες αειφόρου ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς και υψηλής ποιότητας συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της χώρας. Μέσω των παρεμβάσεων του Άξονα 3 αντιμετωπίζονται οι ανάγκες της χώρας και αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (διάβρωση ακτών, παρακολούθηση επιπτώσεων και διαχείριση κινδύνων), τη διατήρηση/ προστασία/ αξιοποίηση και προβολή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, καθώς και τη διατήρηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων και της κατάστασης των τοπίων της χώρας (ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία των χερσαίων περιοχών NATURA).</p> <p>Ειδικό Στόχο:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5α.1: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος 6δ.1: Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000 <p>Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:</p>	
5α.1	<ul style="list-style-type: none"> Παράκτιες ζώνες: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης των παράκτιων ζωνών από τη διάβρωση των ακτών, περιλαμβανομένης της λήψης μέτρων για μετριασμό των επιπτώσεων των φραγμάτων στα παράκτια οικοσυστήματα. Βιοποικιλότητα: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης της βιοποικιλότητας από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η δημιουργία καταλόγου των πληθυσμών, της κατανομής και της γενετικής των ενδημικών ειδών. Αξιοποίηση των ΤΠΕ για ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης (early warning systems) και διαχείρισης κινδύνων, καθώς και κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Αναγκαίες μελέτες καταγραφής, αξιολόγησης και χαρτογράφησης των συγκεκριμένων κινδύνων.
6γ.1	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις για τη διατήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων και περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Δράσεις διασύνδεσης και ενίσχυσης της προσβασιμότητας σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, κυρίως σε αρχαιολογικούς χώρους
6δ.1	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία ενός μόνιμου και αποτελεσματικού σχεδίου παρακολούθησης για τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 – Σχέδιο Παρακολούθησης των οικοτόπων και των ειδών και ενδιατημάτων τους Χαρτογράφηση σε όλες τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 – οικοτόπων και ειδών Έργα συνεκτικότητας για το δίκτυο NATURA 2000 με χρήση πράσινης υποδομής (σύνδεση αρχαίων μνημείων και στοιχείων του τοπίου με ποτάμια/υγροβιότοπους κοκ.) Αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και των ενδιατημάτων των ειδών μέσω της δημιουργίας οικολογικών διαδρόμων και της δημιουργίας μικροαποθεμάτων, ιδιαίτερα για αμμοθινικά ενδιατήματα.

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 3Α ανέρχεται σε **€64.117.648** και αντιπροσωπεύει το **8,60%** και **4,34%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 3Α ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 26. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2017)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
5	Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	13.881.814,00	17.107.000,00	6	16.541.654,40	16.511.654,40	16.547.354,49	9.010.333,65	6.626.248,98
6	Προστασία του περιβάλλοντος και πρώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	16.470.589,00	14.700.000,00	3	15.689.947,87	13.956.747,87	12.990.747,87	3.287.956,87	3.287.956,87
Σύνολα		30.352.403,00	31.807.000,00	9	32.231.602,27	30.468.402,27	29.538.102,36	12.298.290,52	9.914.205,85

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 27. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 3Α ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2017) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	5.000.000,00	-	-	-	-
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	11.799.542,00	6	14.034.906,24	7.658.783,60	5.632.311,63
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	9.000.000,00	3	11.863.235,69	2.794.763,34	2.794.763,34
Σύνολα		25.799.542,00	9	25.898.141,93	10.453.546,94	8.427.074,97

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3Α, μεταξύ όλων των θεματικών Άξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πλην των Άξόνων Τεχνικής Βοήθειας), παρουσιάζει τις **καλύτερες επιδόσεις** ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων, εντάξεων και νομικών δεσμεύσεων** και τη **δεύτερη καλύτερη επίδοση** ως προς την **απορρόφηση των πόρων** (επικυρωμένες δαπάνες ενταγμένων έργων).

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 31,8 εκ. € (**104,79% του συνολικού προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **9 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **30.468.402,27 €** (100,38% του προϋπολογισμού του ΑΠ 3Α ή το 4,55% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 29.538.102,36 €**, ήτοι το **97,32%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 96,95% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **9.914.205,85 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **32,66%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 32,54% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2017 **είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των τριών (3) Θεματικών Στόχων**, ενώ τα ποσοστά πρόοδου υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 28. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

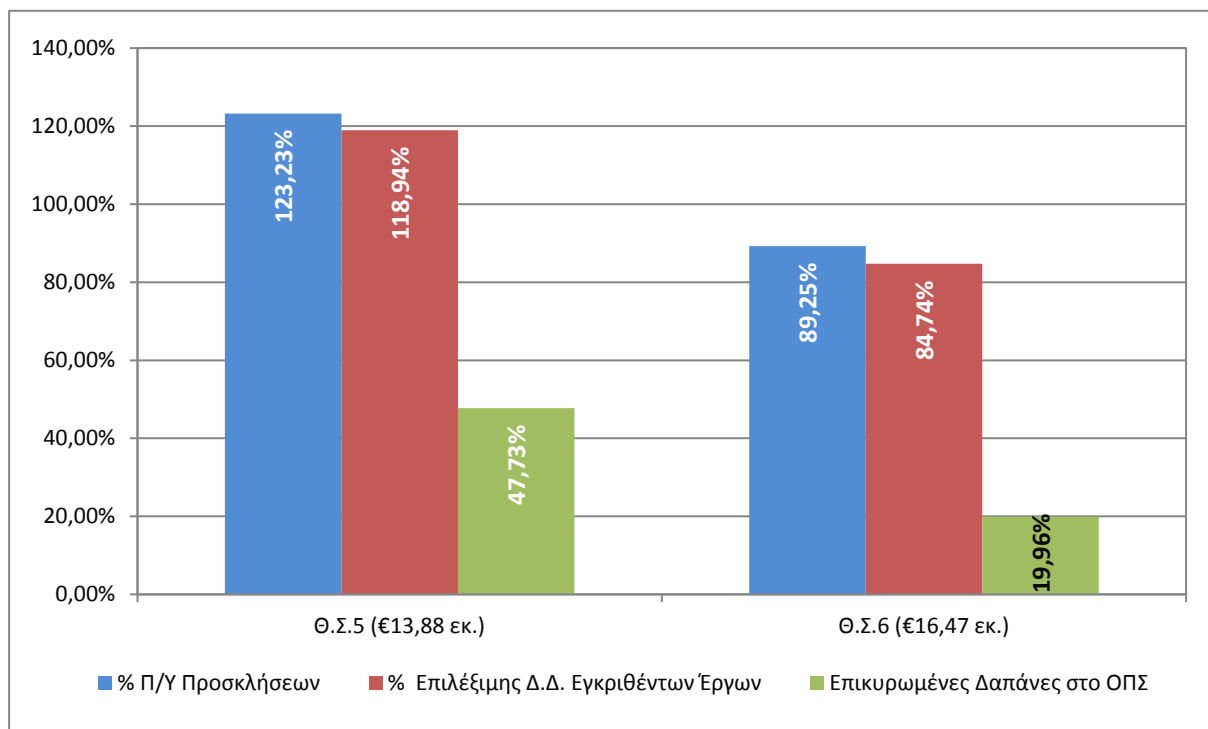
ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	123,23%	118,94%	119,20%	47,73%
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	89,25%	84,74%	78,87%	19,96%
Άξονας Προτεραιότητας 3Α		104,79%	100,38%	97,32%	32,66%
ΕΤΠΑ		9,02%	8,64%	8,37%	2,81%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		4,55%	4,35%	4,22%	1,42%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α, υψηλότερη οικονομική πρόοδο παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 5 (78,35%), ενώ υψηλότερους ρυθμούς συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων (νομικές δεσμεύσεις) και απορρόφησης (επικυρωμένες δαπάνες) ο Θεματικός Στόχος 1. Η εικόνα αυτή επηρεάζεται από το γεγονός ότι στον Θεματικό Στόχο 3 έχει ενταχθεί ένα έργο Δημοσίων Συμβάσεων υψηλού προϋπολογισμού που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ στους λοιπούς Θεματικούς Στόχους περιλαμβάνονται κυρίως έργα Σχεδίων Χορηγιών χαμηλού σχετικά προϋπολογισμού, που η

πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού τους αντικειμένου δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Διάγραμμα 19: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο του Α.Π. 3Α (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π. 3Α)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 1 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΘΣ 5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων»**, έχουν ενταχθεί έξη (6) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 16.541.654,40 € (118,94% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 16.547.354,49 € (119,20%) και επικυρωμένες δαπάνες 6.626.248,98 € (47,73% των πόρων του ΘΣ)
- ▶ Στον **ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 13.956.747,87 € (84,74% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 12.990.747,87 € (78,87%) και δαπάνες μόλις 3.287.956,87 € (19,96%).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 3Α (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΤΠ 087 «Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα»**, περιλαμβάνονται τα έξη (6) έργα του ΘΣ 5, με την ανάλογη οικονομική πρόοδο.
- ▶ Στον **ΤΠ 094 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς»**, περιλαμβάνονται τα τρία (3) έργα του ΘΣ 6 αντίστοιχα.

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι ύψους 5 εκ. € στον ΤΠ 086 «Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000», οι οποίοι δεν έχουν ενεργοποιηθεί.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 3Α

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Η δημοσίευση των τεσσάρων (4) Προσκήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει τις δύο (2) από τις τρεις (3) Επενδυτικές Προτεραιότητες του Α.Π. 3Α, καθώς και τους δύο (2) από τους τρεις (3) Ειδικούς Στόχους του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 29. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 3Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων	5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η Κλιματική Αλλαγή με προτεραιότητα τη διάβρωση των ακτών	€14.117.000,00
		Προστασία από τη Διάβρωση των Ακτών	€2.990.000,00
6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Διασύνδεση και ενίσχυση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους και ανάδειξη προστασία συντήρηση και προώθηση αρχαιολογικών μουσείων	€5.700.000,00
		Αποκατάσταση και Αξιοποίηση Ιστορικών Πολιτιστικών Υποδομών	€9.000.000,00
6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών	6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000	-	-
Σύνολο			€31.807.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 3Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 5α περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 5α.1.

Ειδικός Στόχος 5α.1: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 5α και του Ειδικού Στόχου 5α.1 αυτής επιδιώκεται η προστασία των παράκτιων ζωνών, με επικέντρωση στην αντιμετώπιση του φαινομένου της διάβρωσης των ακτών, η έγκαιρη πρόγνωση κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και συνολικά η επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, καθώς και των λοιπών διεθνών συμβάσεων για την κλιματική αλλαγή.

Στο πλαίσιο της Επενδυτικής προτεραιότητας εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η Κλιματική Αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών.

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 6γ.1.

Ειδικός Στόχος 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ και του Ειδικού Στόχου 6γ.1 αυτής επιδιώκεται η προστασία και ανάδειξη περιοχών και χώρων φυσικού ή/και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, με στόχο τη βελτίωση της επισκεψιμότητας των περιοχών αυτών, καθώς και γενικότερα η οικονομική αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, κυρίως μέσα από την ανάπτυξη και προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού.

Στο πλαίσιο της Επενδυτικής προτεραιότητας εκδόθηκαν το 2017 δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην αποκατάσταση και αξιοποίηση ιστορικών πολιτιστικών υποδομών και τη διασύνδεση και ενίσχυση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 6δ.1.

Ειδικός Στόχος 6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6δ και του Ειδικού Στόχου 6δ.1 αυτής επιδιώκεται η εφαρμογή δράσεων έργων εντός των περιοχών NATURA, περιλαμβανομένων και των παράκτιων NATURA, για την ανάδειξη των περιοχών και τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοσυστημάτων και ειδών, εκτός από έργα στις περιοχές που αφορούν θαλάσσιες NATURA.

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ δεν έχει ενεργοποιηθεί.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Στο πλαίσιο των τεσσάρων σχετικών Προσκλήσεων που εκδόθηκαν το 2016 (1 Πρόσκληση) και του 2017 (3 Προσκλήσεις) στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α και ανά Επενδυτική προτεραιότητα εντάχθηκαν τα ακόλουθα έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

α. Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών

Το έργο αφορά στην εκπόνηση σχετικής μελέτης (CCRA – Climate Change Risk Assessment), η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο ενός νομικά δεσμευτικού πλαισίου για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για την οικοδόμηση της ικανότητας της Κύπρου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η μελέτη θα αξιολογήσει τους κύριους κινδύνους σε όλους τους τομείς και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τη χώρα από την κλιματική αλλαγή. Μέσω της μελέτης παρέχεται υποστήριξη και αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνηση της Κύπρου για να συμβάλλουν την προτεραιοποίηση δράσεων και μέτρων προσαρμογής.

Το έργο έχει ολοκληρωθεί (τον Ιούνιο του 2016 υποβλήθηκε η τελική έκθεση για κριτική από ομάδα εμπειρογνομόνων, ενώ τον Αύγουστο του 2016 υποβλήθηκε η τελική έκθεση)

β. Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744

Το Έργο αφορά στην κατασκευή δέκα (10) ίσαλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή του Κόλπου Χρυσοχούς της επαρχίας Πάφου, μεταξύ του ποταμού Πετράτη και της δημοτικής παραλίας Πόλης Χρυσοχούς. Οι κυματοθραύστες είναι παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 110-120 m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,50 - -4,50m περίπου από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2019.

γ. Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762

Το Έργο αφορά στην κατασκευή έξι (6) ίσαλων παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη νότια ακτή της Επαρχίας Πάφου, στη θαλάσσια περιοχή του Δήμου Γεροσκήπου. Οι κυματοθραύστες είναι περίπου παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 170-250m

περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -4,00 μέχρι -5,50m περίπου από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

δ. Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761

Το Έργο αφορά στην κατασκευή έξι (6) ίσαλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή του Κόλπου Περβολιών της επαρχίας Λάρνακας. Η περιοχή οριοθετείται δυτικά, από το ακρωτήριο Πετούντα και ανατολικά, από το ακρωτήριο Κίτι. Οι κυματοθραύστες είναι παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 260-300m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,5m περίπου από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο ολοκλήρωσης και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

ε. Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763

Το Έργο αφορά στην κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή Λάρνακας, μεταξύ περιοχής Ναυτικού Ομίλου Λάρνακας στα Δυτικά και των συνόρων Λάρνακας Ορόκλινης στα Ανατολικά. Η στάθμη στέψης τους είναι +0,40 m από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας. Το μήκος των κυματοθραυστών είναι 100 m έκαστος.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2018 και το αργότερο αρχές του 2019.

στ. Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745

Το Έργο βρίσκεται. Το Έργο αφορά στην κατασκευή πέντε (5) ίσαλων παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στην Επαρχία Λεμεσού (κόλπος Λεμεσού) στη θαλάσσια περιοχή του Δήμου Γερμασόγειας. Οι κυματοθραύστες είναι περίπου παράλληλοι προς την ακτή σε απόσταση 120-150m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,50 μέχρι -4,75m περίπου από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας.

Στο έργο περιλαμβάνεται και η ολική ή μερική κατεδάφιση και απομάκρυνση δέκα (10) υφιστάμενων κάθετων προβόλων από φυσικούς ογκόλιθους και σκυρόδεμα συνολικού μήκους στη στέψη 775μ. περίπου.

Το έργο βρίσκεται στη φάση ολοκλήρωσής του.

Το σύνολο των παραπάνω έργων κατασκευής των κυματοθραυστών συμβάλλει στη μείωση της κυματικής δράσης στην παραλία με αποτέλεσμα την προστασία της ακτής από τη διάβρωση.

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

α. Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου

Το Έργο περιλαμβάνει την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων με την κατασκευή πεζογέφυρας πάνω από την λεωφόρο Απόστολου Παύλου και διαμορφώσεις πορειών επισκεπτών που ενώνει τούς αρχαιολογικούς χώρους εκατέρωθεν της λεωφόρου, τη διαμόρφωση πλατειών στην περιοχή της λεωφόρου Παύλου και οδού Λαμπριανού και στην περιοχή βόρεια και νοτιά της οδού Ιφιγένειας (η οποία πεζοδρομοποιείται) και την ανέγερση εφήμερων προκατασκευασμένων μονάδων για εξυπηρέτηση των αρχαιολογικού χώρου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου είναι η ασφαλής, απρόσκοπτη και ευχάριστη διακίνηση των επισκεπτών εντός όλου του αρχαιολογικού χώρου με συνεπακόλουθη αναβάθμιση της εμπειρίας που προσφέρει η επίσκεψη και η αύξηση της επισκεψιμότητας, καθώς και αναβάθμιση της περιοχής τόσο από αισθητικής όσο και από πρακτικής άποψης.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο ολοκλήρωσης και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

β. Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου

Το έργο περιλαμβάνει την ολοκληρωτική αναβάθμιση του Αρχαιολογικού Μουσείου Επαρχίας Πάφου, και την κτιριακή αναβάθμιση (εγκατάσταση νέων ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, αναβάθμιση εργαστηρίου συντήρησης, δημιουργία επιπρόσθετου αποθηκευτικού χώρου αρχαιοτήτων, δημιουργία νέων χώρων υγιεινής) και κατά βάση την εξ ολοκλήρου αναβάθμιση της μουσειακής εμπειρίας των επισκεπτών με την εφαρμογή μουσειολογικής μελέτης (προθήκες, φωτισμός, κείμενα και γραφιστικά, διαδραστικά).

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο ολοκλήρωσης και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

γ. Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας

Το Έργο αφορά την Αποκατάσταση του Δημοτικού Θεάτρου στη Λευκωσία, και μετατροπής του σε ένα σύγχρονο θέατρο με κατάλληλη υποδομή για την πραγματοποίηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων υψηλού επιπέδου, αποτελώντας παράλληλα το μεγαλύτερο θέατρο της Κύπρου με συνολική χωρητικότητα της τάξης των 1.000 θέσεων.

Με την ολοκλήρωση της Μελέτης Κατασκευής του Έργου, αναμένεται να ανακατασκευαστούν πλήρως οι εσωτερικοί και εξωτερικοί χώροι του κτηρίου, οι οποίοι μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν τη θεατρική λειτουργία σκηνής, την ακουστική του χώρου, το θεατρικό φωτισμό και συστήματα ήχου, την προμήθεια και εγκατάσταση όλων των επιπλώσεων και εξοπλισμού του θεάτρου καθώς και πολλά άλλα.

Στα πλαίσια εκπλήρωσης του Ειδικού Στόχου, το Έργο θα βελτιώσει ουσιαστικά την περιοχή ως πόλο πολιτιστικού ενδιαφέροντος και θα δρα συνδυαστικά και με άλλες υφιστάμενες πολιτιστικές χρήσεις στην περιοχή.

Έχουν ολοκληρωθεί οι μελέτες στατικής επάρκειας και κατασκευής, ενώ μικρές καθυστερήσεις που σχετίζονται με τις απαραίτητες αδειοδοτήσεις του κατασκευαστικού μέρους του έργου, δεν προκαλούν επιμήκυνση του χρόνου ολοκλήρωσης του έργου, που αναμένεται στις αρχές του 2019.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 3Α εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 3Α αποτυπώνονται σε τέσσερις (4) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχουν επιλεγεί τέσσερις (4) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι δύο (2) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 3Α του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 30. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 3Α

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
5α	5α.1	Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	8	20	17
6γ	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	2	3	0

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις / έτος	-	300.000	0
6δ	CO23	Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	εκτάρια	-	25.000	0

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχει ως εξής:

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 5α περιλαμβάνεται ένας (1) Δείκτης ο 5α.1 Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας.

Τα έργα που συνδράμουν με τις εκροές τους στην τιμή του Δείκτη βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, με τα τρία (3) από τα πέντε (5) ενταγμένα έργα να βρίσκονται ήδη από το 2017 στη φάση ολοκλήρωσής τους και τον ενδιάμεσο στόχο / Ορόσημο του 2018 να έχει ήδη επιτευχθεί (17 κυματοθραύστες έναντι 8).

Το 2018 με την ολοκλήρωση και των δύο (2) υπολοίπων ενταγμένων έργων θα επιτευχθεί υπερκάλυψη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 (27 κυματοθραύστες έναντι 20 του προγραμματικού στόχου).

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνεται οι ακόλουθοι δύο (2) Δείκτες Εκροών:

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Αποτελεί Δείκτη που ομοίως περιλαμβάνεται στο Πλαίσιο επίδοσης του ΑΠ 3Α. Το 2018 αναμένεται η ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου των ενταγμένων έργων «Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου» και «Ανακαίνιση και επέκταση του αρχαιολογικού μουσείου της Επαρχίας Πάφου», με αποτέλεσμα να επιτυγχάνεται η τιμή του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου).

Ομοίως εκτιμάται απόλυτα εφικτή και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

CO09 Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών

Αφορά στην εκ των προτέρων εκτιμώμενη αύξηση του αριθμού των επισκέψεων σε μία τοποθεσία τον επόμενο χρόνο από την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων.

Απαιτείται ειδική μεθοδολογία για την μέτρηση του Δείκτη (η οποία μπορεί να βασιστεί σε ανάλυση ζήτησης), πρωτοβουλία την οποία θα πρέπει να αναλάβει η Διαχειριστική Αρχή και ο Ενδιάμεσος Φορέας σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων ή άλλη καθ' ύλη αρμόδια υπηρεσία.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ περιλαμβάνεται ένας (1) Δείκτης ο **CO23 Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης.**

Ο δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις που προγραμματίζεται να αναπτυχθούν σε χερσαίες περιοχές του δικτύου NATURA και περιλαμβάνει τις εκτάσεις αποκατεστημένων ή νέων περιοχών με στόχο τη βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης για τα απειλούμενα είδη.

Παρότι δεν έχουν ενεργοποιηθεί σχετικές Προσκλήσεις εκτιμάται ότι ο προγραμματικός στόχος είναι επιτεύξιμος, μέσω των εκρών που θα προκύψουν από τα προγραμματιζόμενα έργα Διαχείριση Περιοχής "ΑΚΑΜΑ" - Natura 2000 και Διαχείριση των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

5α.1 Ακτογραμμή της χώρας που προστατεύεται έναντι κινδύνων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Έχει ήδη επιτευχθεί κατά 98,24% ο προγραμματικός στόχος με την αποκλειστική συμβολή των παρεμβάσεων του ΑΠ 3Α για την προστασία των ακτών (Κόλπος Χρυσοχούς, Περιοχή Γεροσκήπου, Κόλπος Περβολιών, παραλιακό μέτωπο Λάρνακας και Γερμασόγεια). Με την ολοκλήρωση του συνόλου των παρεμβάσεων προστασίας των ακτών θα υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος.

6γ.1 Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO

Κατά το τελευταίο έτος ενημέρωσης του Δείκτη (2016) δεν υπήρχαν υλοποιημένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη της τιμής στόχου. Παρόλα αυτά υπάρχει σταθερή αύξηση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας σε ρυθμούς που οδηγούν στην εκτίμηση ότι ο τελικός στόχος είναι επιτεύξιμος.

Σε αυτή την εκτίμηση συνηγορεί και το γεγονός ότι οι ήδη ενεργοποιημένες παρεμβάσεις (μη καταχωρημένες στο ΟΠΣ) αναμένεται να συμβάλλουν καθοριστικά στην αύξηση του πλήθους του ερευνητικού δυναμικού της χώρας.

6δ.1 Ποσοστό των περιοχών NATURA 2000 με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας σε ισχύ

Δεν υπάρχει ενημέρωση της τιμής του Δείκτη για τα έτη 2015 έως και σήμερα (η επίσημη δημοσίευση στοιχείων από την Στατιστική Υπηρεσία για τα έτη 2015 και 2016 αναμένεται τον Ιούνιο του 2018). Κατά τα έτη αυτά δεν υπήρξαν σχετικές παρεμβάσεις που θα δικαιολογούσαν συμβολή του ΕΠΑΑΑ στη μεταβολή του Δείκτη.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α.

Ειδικός 5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
5α.1	Ακτογραμμή της χώρας που προστατεύεται έναντι κινδύνων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής	Ποσοστό	22	2013	22	22	23,03	24,56	25	

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6γ.1	Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO	Ευρώ/ έτος	811.000	2013	1.110.670	1.139.204	1.188.760	1.464.163	900.000	

Ειδικός Στόχος 6δ.1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6δ.1	Ποσοστό των περιοχών NATURA 2000 με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας σε ισχύ	Ποσοστό	5	2013	11,5	12,9	12,9	12,9	65	

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 3Α

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 5

Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Ο Θεματικός Στόχος 5 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι πέντε (5) από τα έξη (6) ενταγμένα έργα του παρουσιάζουν υψηλό δείκτη υλοποίησης του φυσικού τους αντικειμένου.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (προχωρημένη υλοποίηση φυσικού αντικειμένου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης).

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι τα ενταγμένα έργα του παρουσιάζουν σχετικά χαμηλό δείκτη υλοποίησης του φυσικού τους αντικειμένου.

Αντίστοιχα υψηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,19) δείγμα της προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης τους.

Πίνακας 31. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 3Α

ΘΣ	Περιγραφή Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών	244.842,50	244.842,50	1,48%	1,0000	0,015	0,00	0,00%	
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744	4.634.975,00	4.634.975,00	28,07%	0,2000	0,056	2.234.960,90	48,22%	0,41
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762	2.938.434,70	2.974.134,79	17,80%	0,6666	0,119	1.582.983,33	53,87%	1,24
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761	3.305.820,00	3.305.820,00	20,02%	0,6666	0,133	1.645.278,88	49,77%	1,34

5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763	2.557.310,00	2.557.310,00	15,49%	0,4000	0,062	1.163.025,87	45,48%	0,88
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745	2.830.272,20	2.830.272,20	17,14%	1,0000	0,171	0,00	0,00%	
5 Total			16.511.654,40	16.547.354,49	100,00%		0,556	6.626.248,98	40,13%	1,39
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Κάτω Πάφου	3.406.621,60	3.406.621,60	24,41%	0,3450	0,084	972.864,70	28,56%	1,21
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου	2.154.638,00	1.262.138,00	15,44%	0,4090	0,063	769.734,83	35,72%	1,14
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας	8.395.488,27	8.321.988,27	60,15%	0,2221	0,134	1.545.357,34	18,41%	1,21
6 Total			13.956.747,87	12.990.747,87	100,00%		0,281	3.287.956,87	23,56%	1,19

3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4Α: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στόχος: Η προστασία του περιβάλλοντος και η αποδοτική διαχείριση των πόρων, ολοκληρώνοντας τη στρατηγική της τρίτης προτεραιότητας χρηματοδότησης της ΣΕΣ σχετικά με την προστασία και αποδοτική χρήση των πόρων. Επίσης, επιδιώκεται η συμμόρφωση της Κύπρου με το Κοινοτικό Κεκτημένο στους τομείς των στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και η αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με απώτερο στόχο την επίτευξη συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης μέσω της πράσινης οικονομίας. Οι παρεμβάσεις του Α.Π. 4Α στοχεύουν στην αντιμετώπιση των αναγκών της χώρας όσον αφορά τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδάτινων πόρων.

Ειδικό Στόχοι:

- 6i.1: Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
- 6i.2: Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- 6ii.1: Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- 6ii.2: Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

6i	• Κλείσιμο δύο παράνομων χωματερών το συντομότερο δυνατό και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των κυπριακών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και αποκατάσταση των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ) • Επέκταση και πύκνωση του δικτύου συλλογής αποβλήτων (πράσινα σημεία) με στόχο την πλήρη γεωγραφική κάλυψη της χώρας • Αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, βάσει αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, το οποίο είναι συμβατό με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ • Δράσεις πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, όπως ενημερωτικές εκστρατείες, ετοιμασία οδηγών μείωσης δημιουργίας αποβλήτων για τα νοικοκυριά και για τις επιχειρήσεις, προώθηση οικιακής κομποστοποίησης, υιοθέτηση νομοθετικών ρυθμίσεων, ανάπτυξη δικτύου εργαστηρίων επισκευής κλπ. • Σχέδια Κινήτρων για στήριξη τοπικών αρχών ή/και δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα για την εφαρμογή συστημάτων «πληρώνω όσο πετάω» (“pay as you throw”-ΡΑΥΤ) ή/και άλλων πρακτικών/μεθόδων χωριστής συλλογής, όπως συλλογή από πόρτα σε πόρτα, δημιουργία σημείων παραλαβής και λειτουργία κινητών μονάδων συλλογής ή/και την αναβάθμιση συστημάτων αποκομιδής στερεών αποβλήτων προκειμένου να αυξήσει το ποσοστό χωριστής συλλογής • Πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης (Zero Waste Approach) σε απομακρυσμένες περιοχές για μέγιστη αξιοποίηση των αποβλήτων τους, όπως π.χ. ορεινές περιοχές, με σκοπό την όσο το δυνατό μικρότερη ανάγκη μεταφοράς σύμμεικτων αποβλήτων προς κεντρικές μονάδες διαχείρισης (ΟΕΔΑ) ή ΧΥΤΑ. Τέτοια προγράμματα θα περιλαμβάνουν ενημερωτικές εκστρατείες μείωσης της παραγωγής αποβλήτων, εργαστήρια επισκευής αγαθών, προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης κλπ. • Προγράμματα μείωσης παραγωγής, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης αποβλήτων σε Δήμους ή συμπλέγματα κοινοτήτων με σκοπό τη μείωση των σύμμεικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμου υλικού π.χ. αγορά κατάλληλου εξοπλισμού, εκπαίδευση προσωπικού φορέων, εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού κλπ. • Σχέδια Χορηγιών σε επιχειρήσεις με σκοπό την αναβάθμιση ή/και δημιουργία νέων μονάδων διαχείρισης αποβλήτων, για αξιοποίηση των αποβλήτων που θα συλλέγονται προς ανακύκλωση, περιλαμβανομένων και των οργανικών αποβλήτων • Σχέδια Χορηγιών σε βιομηχανίες παραγωγής προϊόντων με σκοπό την ενθάρρυνση ανάπτυξης τεχνικών ένταξης ανακυκλώσιμου υλικού (π.χ. πλαστικού, γυαλιού) στην παραγωγική τους διαδικασία. • Παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις που παράγουν μεγάλες ποσότητες αποβλήτων, για εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.
6ii	• Κατασκευή Αποχετευτικών Δικτύων συλλογής λυμάτων, αγωγών μεταφοράς λυμάτων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ιλύος • Προετοιμασία αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού και Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας • Δημιουργία υποδομών για βελτίωση ή/και κατασκευή νέων υποστηρικτικών υποδομών, με σκοπό τη μείωση των απωλειών ύδατος στο συνολικό δίκτυο • Δημιουργία υποδομών για αξιοποίηση του ανακυκλώσιμου νερού

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 4Α ανέρχεται σε **€163.914.498** και αντιπροσωπεύει το **47,25% και 23,43%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 4Α ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 32. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 4Α ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2017)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	163.914.498,00	127.100.000,00	5	53.089.800,95	40.909.005,66	41.664.278,61	24.435.630,15	24.435.630,15
	Σύνολα	163.914.498,00	127.100.000,00	5	53.089.800,95	40.909.005,66	41.664.278,61	24.435.630,15	24.435.630,15

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 33. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 4Α ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2017) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων	23.000.000,00	1	1.762.490,60	1.249.157,53	1.249.157,53
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων	69.000.000,00	1	20.359.885,24	17.232.621,65	17.232.621,65
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	19.500.000,00	1	375.412,99	0,00	0,00
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	27.827.323,00	2	12.274.865,98	2.288.506,45	2.288.506,45
	Σύνολα	139.327.323,00	5	34.772.654,81	20.770.285,63	20.770.285,63

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 127,1 εκ. € (**77,54% του προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **5 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **40.909.005,66 €** (24,96% του προϋπολογισμού του ΑΠ 4Α ή το 5,85% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 41.664.278,61 €**, ήτοι το **25,42%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, ενώ οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **24.435.630,15 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας μόλις το **14,91%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 59,73 του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α υπάγονται στον **Θεματικό Στόχο 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων** και η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 34. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 4Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	77,54%	24,96%	25,42%	14,91%
	Άξονας Προτεραιότητας 4Α	104,79%	77,54%	24,96%	25,42%
	ΕΤΠΑ	9,02%	36,64%	11,79%	12,01%
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	4,55%	18,16%	5,85%	5,95%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 4Α (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΤΠ 015 «Διαχείριση οικιακών αποβλήτων»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 1.762.490,60 € (7,66% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 1.249.157,53 € (το 5,43% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον **ΤΠ 018 «Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 20.359.885,24 € (29,51% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 17.232.621,65 € (το 24,97% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ)
- ▶ Στον **ΤΠ 021 «Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο με συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη 375.412,99€ (1,93% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), οι δαπάνες του οποίου δε έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ.
- ▶ Στον **ΤΠ 022 «Επεξεργασία υγρών λυμάτων »**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 12.274.865,98 € (24,96% της ενδεικτικής

κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 2.288.506,45 € (14,91% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 4Α

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η δημοσίευση 6 Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 4Α, καθώς και το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 35. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 4Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Εγκαταστάσεις Ολοκληρωμένης Επεξεργασίας Αποβλήτων	€45.000.000,00
		Κλείσιμο χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων	€54.000.000,00
	6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	Επέκταση δικτύου πράσινων σημείων	€2.600.000,00
		Μείωση σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας	€8.000.000,00
6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ	Αστικά Λύματα	€17.000.000,00
		6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού	Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού
Σύνολο			€127.100.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 4Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6i περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 6i.1 «Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών» αυτής επιδιώκεται η αύξηση της δυναμικότητας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για εξυπηρέτηση των αναγκών της Κύπρου, η εκπλήρωση των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ σχετικά με το κλείσιμο των ΧΑΔΑ και την εκτροπή των βιοαποικοδομήσιμων υλικών από τους χώρους υγειονομικής ταφής και η μέσω των παραπάνω παρεμβάσεων μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων.

Το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην ανάπτυξη εγκαταστάσεων ολοκληρωμένης επεξεργασίας αποβλήτων (υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το έργο ολοκλήρωσης της κατασκευής μονάδας ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων) και στο κλείσιμο χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (εκκρεμεί η ένταξη των έργων).

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 6i.2 επιδιώκεται η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, η προώθηση της χωριστής συλλογής στην πηγή και η ενθάρρυνση της ανακύκλωσης, βάσει του εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων και του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων και σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ..

Το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην ανάπτυξη δικτύου πράσινων σημείων (υποβλήθηκε και εγκρίθηκε 1 έργο) και έργων για τη μείωση σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και την αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας(εκκρεμεί η ένταξη των έργων).

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6ii περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.1 προγραμματίζεται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις στον τομέα της διαχείρισης των υγρών αποβλήτων, οι οποίες θα συμβάλουν στην κάλυψη των οικισμών της χώρας με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, συμβάλλοντας στην εφαρμογή της Οδηγίας για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων 91/271/ΕΟΚ, καθώς και η ολοκλήρωση αποχετευτικών συστημάτων σε κοινότητες που εμπίπτουν στο Πρόγραμμα Μέτρων της Οδηγίας Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 6i.1** το 2017 εκδόθηκε μια (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων, υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν δύο (2) έργα αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων.

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου 6ii.2 στοχεύουν στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτινων πόρων, στον εμπλουτισμό των υδροφορέων, στην ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου, στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, που αφορούν κυρίως στο σοβαρό πρόβλημα της λειψυδρίας και της ξηρασίας, καθώς και στη διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για οικιακές, βιομηχανικές και άλλες χρήσεις.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.2 το 2017 εκδόθηκε μια (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων, υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το έργο για την κατάρτιση του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Ειδικός Στόχος 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Στο πλαίσιο της μιας (1) εκ των δύο (2) Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 6i.1 έχει ενταχθεί το ακόλουθο έργο:

- α. Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και τη Β Φάση του να έχει ήδη ολοκληρωθεί την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Κατά τη Φάση Β ολοκληρώθηκε η κατασκευή της Μονάδας Ο.Ε.Δ.Α που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων Μονάδα Μηχανικής Διαλογής (Μ.Μ.Δ), η κατασκευή ξεχωριστού χώρου υποδοχής για την αποφυγή ανάμειξης με τα σύμμεικτα απορρίμματα, η εγκατάσταση βιολογικής επεξεργασίας του βιοαποδομήσιμου κλάσματος και η παραγωγή βιοαερίου το οποίο θα αξιοποιείται για παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας και η κατασκευή του Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (Σ.Μ.Α.) στη θέση «Καντού» που εξυπηρετεί τις ανάγκες μεταφόρτωσης των Κοινοτικών Συμβουλίων των νοτιοδυτικών περιοχών της Επαρχίας Λεμεσού.

Η Μονάδα Ο.Ε.Δ.Α Λεμεσού είναι η δεύτερη που κατασκευάζεται στην Κύπρο μετά την κατασκευή της Μονάδας Ο.Ε.Δ.Α Λάρνακας-Αμμοχώστου η οποία λειτουργεί από το 2010.

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Στο πλαίσιο της μιας (1) εκ των δύο (2) Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 6i.2 έχει ενταχθεί το ακόλουθο έργο:

- α. *Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας. (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Αποτελεί έργο που ήδη υλοποιήθηκε βάσει του Στρατηγικού Σχεδίου Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων στην Κύπρο και του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης για τα Οικιακά και Παρομοίου Τύπου Απόβλητα και αφορούσε στην κατασκευή χώρων συλλογής υλικών προς επανάχρηση, ανακυκλώσιμων υλικών και ειδικών ρευμάτων αποβλήτων (“πράσινα σημεία”) τα οποία δεν συλλέγονται με τους κλασσικούς τρόπους αποκομιδής, για τις ανάγκες της επαρχίας Λεμεσού και της Κοινότητας Αλάμπρας.

Με την κατασκευή των ως χώρων ολοκληρώνεται το Δίκτυο των πράσινων σημείων της χώρας.

Η κατασκευή των ΠΣ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που απορρέουν από την οδηγία πλαίσιο 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση, εκτροπή από την ταφή) και αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, αλλά και στην εξασφάλιση και τη βελτίωση των όρων της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με την αποτελεσματική προστασία των φυσικών πόρων, μέσω της πρόληψης, της επαναχρησιμοποίησης υλικών και αντικειμένων, της ανακύκλωσης και της ανάκτησης.

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των

αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Στο πλαίσιο της σχετικής Πρόσκλησης του Ειδικού Στόχου 6i.2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας Φάση Β (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (δίκτυο μεταφοράς λυμάτων στις Κοινότητες Κακοπετριά- Γαλάτα) και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κατασκευή δικτύων συλλογής λυμάτων σε επτά κοινότητες της Σολέας, κατασκευή ενός κοινού σταθμού επεξεργασίας λυμάτων, αγωγοί μεταφοράς λυμάτων και φρεατίων ανύψωσης-αντλιοστασίων από τις κοινότητες προς τον κοινό σταθμό επεξεργασίας λυμάτων, δεξαμενή αποθήκευσης επεξεργασμένου νερού, το κεντρικό σύστημα διάθεσης του επεξεργασμένου νερού και το σύστημα επεξεργασίας και διάθεσης της λάσπης).

Ήδη έχουν κατασκευασθεί τα Δίκτυα Συλλογής Σινά Όρος – Καλλιάνα και υλοποιείται η κατασκευή των Δικτύων συλλογής και αγωγών μεταφοράς στις Κοινότητες Τεμβριάς και Κοράκου, με προγραμματισμένη ημερομηνία ολοκλήρωσης εντός του 2018.

Οι λοιπές εργασίες προγραμματίζεται να ολοκληρωθούν εντός του 2019 (Δίκτυα Συλλογής και αγωγών μεταφοράς λυμάτων στις κοινότητες Ευρύχου-Λινού-Φλάσου) και στις αρχές του 2020 (κατασκευή του κοινού Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων, των αντλιοστασίων, της Δεξαμενής Αποθήκευσης του Επεξεργασμένου Νερού και του Συστήματος Διάθεσης επεξεργασμένου νερού και λάσπης).

β. Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηένου - Φάση Β (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Αποτελεί ομοίως έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (ολοκλήρωση της κατασκευής του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων, της δεξαμενής Αποθήκευσης Επεξεργασμένου Νερού, του κεντρικού συστήματος διάθεσης του επεξεργασμένου νερού και του συστήματος επεξεργασίας και διάθεσης της λάσπης).

Το έργο έχει ολοκληρωθεί με τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων να λειτουργεί ήδη από την 01.04.2017.

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.2 εντάχθηκε και ολοκληρώθηκε το ακόλουθο έργο:

α. Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Αντικείμενο του Έργου ήταν η κατάρτιση του 2ου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου για την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και η κατάρτιση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

Το Έργο περιελάμβανε τη διεξαγωγή μελετών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και απαιτήσεων που απορρέουν από τις πρόνοιες της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ (ΟΠΥ) και κατά συνέπεια των προνοιών του Περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμου του 2004 της Κυπριακής Δημοκρατίας (Ν13(Ι)/2004) και της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την Αξιολόγηση και Διαχείριση των Κινδύνων Πλημμύρας και κατά συνέπεια των προνοιών των εναρμονιστικών περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμους του 2010 και 2012 (Ν.70(Ι)/2010 και Ν. 153(Ι)/2012) της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 4Α εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 4Α αποτυπώνονται σε τέσσερις (4) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος. Ο ένας εξ αυτών συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης μέσω Δείκτη - Βασικού Σταδίου Υλοποίησης.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχουν επιλεγεί τέσσερις (4) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων ο ένας είναι κοινός (περιέχεται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τρεις (3) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 4Α του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 36. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 4Α

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
6i	6i.1	Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης, μέσω Βασικού Σταδίου Υλοποίησης)</i>	Τόνοι / έτος	-	210.000	70.000
	6i.2	Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται	Πλήθος		50	110
6ii	CO19	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	Ισοδύναμο πληθυσμού	1.400	13.600	3.500
	6ii.2	Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων	Ποσοστό	-	100	0

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχει ως εξής:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6i περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκρών:

6i.1 Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Ο δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις αποκατάστασης των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων ή αναβάθμισης υφιστάμενων ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, τα Προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης σε απομακρυσμένες περιοχές για μέγιστη αξιοποίηση των αποβλήτων τους, κλπ.

Ήδη με την ολοκλήρωση του έργου της ΟΕΔΑ Λεμεσού έχει επιτευχθεί η τιμή του Δείκτη κατά 33,33%, ενώ συνολικά εφικτή εκτιμάται η προοπτική επίτευξης της τιμής στόχου του 2023 με την ανάπτυξη των προγραμματιζόμενων έργων πρόληψης, μείωσης, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης οικιακών και παρόμοιου τύπου αποβλήτων της Λάρνακας, Αμμοχώστου, Λεμεσού και Πάφου.

6i.2 Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται

Ο αριθμός των Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται με βάση τη γεωγραφική κάλυψη των υλοποιούμενων παρεμβάσεων ήδη το 2017 ανέρχονται σε 110 (προκύπτει από το έργο των Πράσινων Σημείων στην επαρχία Λεμεσού και στην κοινότητα Αλάμπρας που ολοκληρώθηκε), καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο τον προγραμματικό στόχο του 2023.

Σε επόμενη αναθεώρηση του Προγράμματος κρίνεται σκόπιμη η επαναδιατύπωση του Δείκτη προκειμένου να αποδοθούν με ακριβέστερο τρόπο οι αναμενόμενες εκροές από τις επιλεγμένες από το Πρόγραμμα και υλοποιούμενες παρεμβάσεις.

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Αντίστοιχα, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ii περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

CO19 Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων

Ο Δείκτης, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του ΑΠ 4Α, τροφοδοτείται από τις εκροές των παρεμβάσεων κατασκευής αποχετευτικών δικτύων συλλογής λυμάτων, αγωγών μεταφοράς λυμάτων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και λύος, δημιουργίας υποδομών για βελτίωση του δικτύου μεταφοράς νερού για ύδρευση και βελτίωσης υφιστάμενων υποδομών ή/και κατασκευής νέων υποστηρικτικών υποδομών, με σκοπό τη μείωση των απωλειών ύδατος στο συνολικό δίκτυο.

Ήδη από τις εκροές του έργου του Αποχετευτικού Συστήματος του Δήμου Αθηνών που ολοκληρώθηκε έχει επιτευχθεί η κάλυψη του Οροσήμου του έτους 2018. Συνολικά εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που αναμένεται να τροφοδοτηθεί από τις εκροές του αποχετευτικού συστήματος Σολέας που βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς και των λοιπών προγραμματιζόμενων έργων κατασκευής αποχετευτικών συστημάτων (μη εξαιρουμένου και του αποχετευτικού των Κοκκινοχωριών που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο, αλλά αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω δικαστικών προσφυγών).

6ii.2 Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

6i.1 Ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων υλικών που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής

Εντοπίζεται χαμηλή πρόοδος στην επίτευξη του στόχου, με τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων του ΑΠ 4Α να αναμένεται στα επόμενα έτη να τροφοδοτήσουν τα σχετικά αποτελέσματα.

6i.2 Ποσοστό υλικών (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) προς ανακύκλωση

Ισχύουν οι ως άνω παρατηρήσεις.

6ii.1 Κάλυψη των οικισμών με πληθυσμό ισοδύναμο ή άνω των 2000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων

Δεν υφίστανται επίκαιρα στατιστικά στοιχεία για την εκτίμηση της προόδου επίτευξης του στόχου.

6ii.2 Ποσότητα ανακυκλωμένου νερού που εντάσσεται στο υδατικό ισοζύγιο

Εντοπίζεται χαμηλή πρόοδος στην επίτευξη του στόχου, με τις επιπτώσεις των παρεμβάσεων του ΑΠ 4Α να αναμένεται στα επόμενα έτη να τροφοδοτήσουν τα σχετικά αποτελέσματα.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α.

Ειδικός 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6i.1	Ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων υλικών που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής	Τόνοι/έτος	308.630	2011	220.000	222.440	223.750	*	95.000	

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6i.2	Ποσοστό υλικών (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) προς ανακύκλωση	Ποσοστό	22	2011	28,6	28,2	28,4*	**	50	

* προκαταρκτικά στοιχεία ** μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6ii.1	Κάλυψη των οικισμών με πληθυσμό ισοδύναμο ή άνω των 2000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων	Ποσοστό πληθυσμού	73	2012	74,18	*	*	*	100	

* μη διαθέσιμα στοιχεία (η έρευνα είναι διετής και οι τιμές για τα έτη 2015 & 2016 θα είναι διαθέσιμα τον Ιούνιο 2018)

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6ii.2	Ποσότητα ανακυκλωμένου νερού που εντάσσεται στο υδατικό ισοζύγιο	Κυβικά μέτρα ανά έτος (εκ.)	15,7	2012	18,1	18,21	19,54	20,2*	34	

* προκαταρκτικά στοιχεία (αναμένεται επικαιροποίηση τιμής)

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 4Α

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται τα εξής:

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 βρίσκεται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, δεδομένου ότι τα τέσσερα (4) από τα πέντε (5) ενταγμένα έργα του έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,24) δείγμα της προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου τους σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης τους.

Πίνακας 37. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 3Α

ΘΣ	Περιγραφή Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας.	2.073.518,35	2.023.518,35	5,07%	1,0000	0,051	1.469.597,09	70,87%	1,41
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)	12.450.337,35	4.599.478,23	30,43%	0,1453	0,044	1.507.637,08	12,11%	1,20
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηνών - Φάση Β	1.990.681,45	3.619.420,82	4,87%	1,0000	0,049	1.184.723,45	59,51%	1,68
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου	441.662,34	0,00	1,08%	1,0000	0,011	0,00	0,00%	
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β	23.952.806,17	31.421.861,21	58,55%	1,0000	0,586	20.273.672,53	84,64%	1,18
6 Total			40.909.005,66	41.664.278,61	100,00%		0,740	24.435.630,15	59,73%	1,24

3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΠΡΩΘΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ

Στόχος: Η αντιμετώπιση του προβλήματος προσβασιμότητας της Κύπρου από και προς το κέντρο της Ευρώπης, λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα, καθώς και η συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην εξοικονόμηση ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση μέχρι το 2020, στο πλαίσιο του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού της Προγράμματος για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020. Οι επιδιώξεις αυτές αναμένεται να επιτευχθούν μέσω της βελτίωσης των υποδομών της χώρας για σύνδεση με τα ΔΕΔ, της βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και της πρώιμης πιο φιλικών προς το περιβάλλον μεταφορικών μέσων, καθώς και μέσω παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης τόσο στον ευρύτερο δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Ειδικοί Στόχοι:

- 4iii.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια
- 4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες
- 4v.1: Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας
- 7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς τον λιμένα της Λεμεσού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

4iii.1	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση των υφιστάμενων δημόσιων κτιρίων (θερμομόνωση, αλλαγή κουφωμάτων, αναβάθμιση των τεχνικών συστημάτων με την προσθήκη συστημάτων παρακολούθησης, εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, εγκατάσταση ή αναβάθμιση των συστημάτων διαχείρισης κτιρίων σε συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και συντήρησης κτιρίων, εφαρμογή τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας για διάθεσή της σε ώρες αιχμής και συμπαραγωγή ηλεκτρισμού θερμότητας υψηλής απόδοσης, εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή όπου είναι τεχνικά εφικτό). • Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων για εγκατάσταση «μονάδων επίδειξης» για συμπαραγωγή υψηλής απόδοσης σε δημόσια κτίρια.
4iii.2	<ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, μέσω παρεμβάσεων θερμομόνωσης, εγκατάστασης έξυπνων μετρητών ή/και εγκατάστασης συστημάτων ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή κλπ.
4v.1	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση του ποδηλατικού δικτύου που προτείνεται στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Κινητικότητας Λευκωσίας • Ανακατανομή / ανάπλαση οδικού χώρου σε επιλεγμένα σημεία στη βάση των αρχών της βιώσιμης κινητικότητας • Πρώιμη, όπου τεκμηριώνεται η οικονομική βιωσιμότητά τους, μέσων μαζικής μεταφοράς, φιλικών προς το περιβάλλον. • Ανάπτυξη υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων • Αναβάθμιση Συστημάτων Φωτοελεγχόμενων κόμβων αι διαβάσεων πεζών.
7i.1	<ul style="list-style-type: none"> • Επενδύσεις στο Λιμένα Λεμεσού που θα συμβάλλουν στην αύξηση της μεταφορικής δυναμικότητας όσον αφορά τη διακίνηση εμπορευμάτων και επιβατών • Επενδύσεις στο κεντρικό δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Οδικών Μεταφορών και ειδικότερα του Διαδρόμου του Κεντρικού Δικτύου αρ. 4: Αμβούργο-Πειραιάς-Λεμεσός-Λευκωσία.

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανέρχεται σε **€164.705.883** και αντιπροσωπεύει το **47,48%** και **23,54%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 38. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 5 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2017)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	124.405.883,00	26.000.000,00	2	30.589.515,54	24.917.273,29	22.248.582,23	13.571.620,30	13.571.620,30
7	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	40.300.000,00	42.000.000,00	2	46.935.544,39	36.950.740,97	40.323.417,51	12.925.540,12	12.189.379,20
Σύνολα		164.705.883,00	79.000.000,00	4	77.525.059,93	61.868.014,26	62.571.999,74	26.497.160,42	25.760.999,50

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 39. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 5 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2017)

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Επιλέξιμη Δημ. Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	23.500.000,00				
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	20.500.000,00				
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	1.000.000,00				
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	26.500.000,00	1	26.214.725,40	5.453.394,29	5.453.394,29
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	7.500.000,00	1	5.193.404,43	5.533.314,81	4.907.578,03
043	Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους	49.000.000,00	2	21.179.682,30	11.535.877,26	11.535.877,26
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	12.000.000,00		0,00	0,00	0,00
Σύνολα		140.000.000,00	4	52.587.812,12	22.522.586,36	21.896.849,58

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ο Άξονας Προτεραιότητας 5, μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πλην των Αξόνων Τεχνικής Βοήθειας), παρουσιάζει τη **δεύτερη χαμηλότερη επίδοση** ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης (47,96%)**, την **τρίτη καλύτερη ως προς το ύψος εντάξεων και νομικών δεσμεύσεων**, ενώ χαμηλή παραμένει και η **απορρόφηση επί των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων**.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 5 έχουν **ενταχθεί συνολικά τέσσερα (4) έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **61.868.014,26 €** (37,56% του προϋπολογισμού του ΑΠ 5 ή το 8,84% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 62.571.999,74 €**, ήτοι το **37,99%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **25.760.999,50 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας μόλις το **15,64%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, το 41,64% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 41,17% των νομικών δεσμεύσεων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2017 **είχαν ενεργοποιηθεί οι δύο (2) Θεματικοί Στόχοι του Άξονα**, ενώ τα ποσοστά πρόόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 40. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	29,74%	20,03%	17,88%	10,91%
7	Πρώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	104,22%	91,69%	100,06%	30,25%
Άξονας Προτεραιότητας 5		47,96%	37,56%	37,99%	15,64%
ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ		22,77%	17,83%	18,04%	7,43%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		11,29%	8,84%	8,94%	3,68%

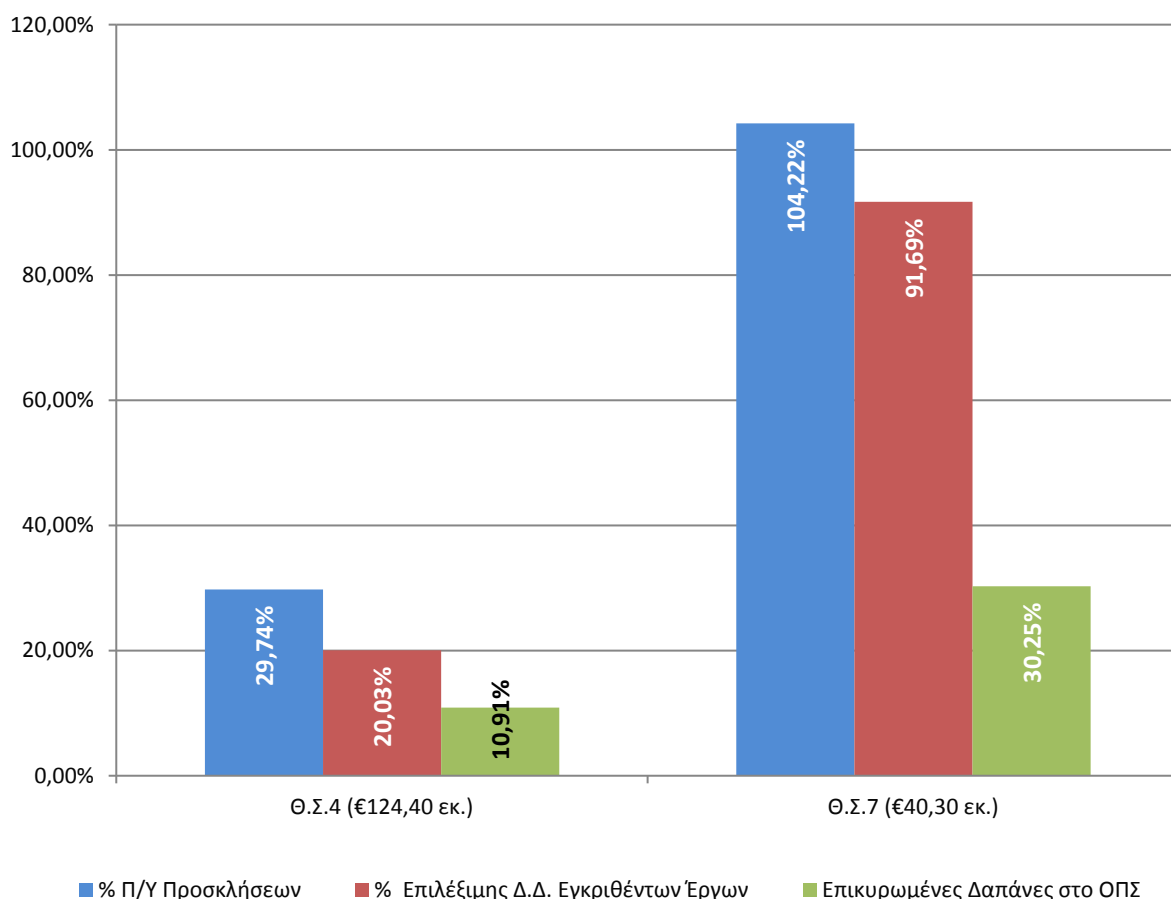
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 5, ο Θεματικός Στόχος 7 παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ενεργοποίησης, εντάξεων και νομικών δεσμεύσεων, ενώ υψηλή είναι και η απορρόφηση των πόρων (30,25%).

Αντίθετα ο Θεματικός Στόχος 4 παρουσιάζει χαμηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων και επόμενα εντάξεων, νομικών δεσμεύσεων και απορρόφησης. Ως προς το σκέλος που αφορά στην ένταξη και υλοποίηση των έργων η εικόνα του θεματικού Στόχου επηρεάζεται και από το γεγονός ότι στο

Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ δεν έχουν ενσωματωθεί οι παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

Διάγραμμα 20: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θ.Σ. του Α.Π.5 που έχουν ενταγμένα έργα (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θ.Σ. στον Α.Π.5)

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 5 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 30.589.515,54€ (20,03% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 22.248.582,23 € (17,88% των κατανεμημένων πόρων και 89,29% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 13.571.620,30 € (10,91% της κατανομής πόρων, ή 54,47% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- ▶ Στον **ΘΣ 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»**, έχουν ενταχθεί ομοίως δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 36.950.740,97 € (91,69% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 40.323.417,51 € (100,06%) και επικυρωμένες δαπάνες 12.189.379,20 € (30,25% των πόρων του ΘΣ)

Σημειώνεται ότι στον **ΘΣ 4** υπάρχει αριθμός έργων με **σημαντικούς δεσμευμένους πόρους** (μέσω συμφωνιών χρηματοδότησης) και **δαπάνες** που δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠ (εξοικονόμηση ενέργειας σε κατοικίες).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 5 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΤΠ 033 «Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 26.214.725,40 € (98,92% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 5.453.394,29 € (20,58% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον **ΤΠ 039 «Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)»**, ομοίως έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 5.193.404,43 € (69,25% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 4.907.578,03 € (65,43% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον **ΤΠ 043 «Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 21.179.682,30 € (43,22% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 11.535.877,26 € (23,54% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στους ΤΠ 013 «Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα», 016 «Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση» και 090 «Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια» που δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί, ενώ τα έργα του ΤΠ 014 «Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα» δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόοδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 5

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόοδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 5, καθώς και η πρόοδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η δημοσίευση πέντε (5) Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 5, καθώς και τρεις (3) από τους τέσσερις (4) Ειδικούς Στόχους του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 41. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 5

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης	4iii1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια	-	-
	4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες	Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών	€11.000.000,00
4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας	Κινητικότητα στην Αστική Περιοχή Λευκωσίας	€20.000.000,00
		Κινητικότητα στην αστική περιοχή Πάφου	€6.000.000,00
7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού	Αναβάθμιση του Λιμένα Λεμεσού	€10.000.000,00
		ΔΕΔ - Μεταφορών	€32.000.000,00
Σύνολο			€79.000.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 5 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 4iii1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι σχετικοί πόροι.

Ειδικός Στόχος 4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 4iii.2 επιδιώκεται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την στρατηγική Ευρώπη 2020.

Ο αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν και ο αριθμός των υπογεγραμμένων συμφωνιών χρηματοδότησης της σχετικής Πρόσκλησης «Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών» παρουσιάζεται αναλυτικά στην επόμενη ενότητα.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ν.1 προγραμματίζεται η εφαρμογή δράσεων του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας της Λευκωσίας καθώς και η ανάπτυξη Ολοκληρωμένων Βιώσιμων Αστικών Σχεδίων Κινητικότητας για τις άλλες πόλεις της Κύπρου. Οι παρεμβάσεις αστικής κινητικότητας θα συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων από τον τομέα των μεταφορών, συνεισφέροντας έτσι στην επίτευξη των εθνικών στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και ευρύτερα στη μείωση ατμοσφαιρικών ρύπων, βελτιώνοντας έτσι το επίπεδο ποιότητας του αέρα.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ν.1 το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν δύο (2) έργα αστικής κινητικότητας της Λευκωσίας και της Πάφου αντίστοιχα.

Ε.Π. 7ι: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 7ι περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 7ι.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 7ι.1 προβλέπεται η αναβάθμιση/επέκταση, καθώς και η βελτίωση της προσπελασιμότητας και της σύνδεσης με το δίκτυο Διευρωπαϊκών Οδικών μεταφορών της χώρας του λιμένα Λεμεσού. Με τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις επιδιώκεται η κάλυψη των αυξημένων αναγκών που αντιμετωπίζει η χώρα όσον αφορά τη διακίνηση εμπορευμάτων από και προς τις άλλες χώρες της ΕΕ αλλά και τρίτες χώρες καθώς και την διακίνηση επιβατών που επισκέπτονται την Κύπρο. Οι παρεμβάσεις αυτές διευκολύνουν και τις εργασίες που διεξάγονται στην ΑΟΖ της χώρας και τη διεύρυνση της δυνατότητας εμπλοκής της χώρας στη αγορά της κρουαζιέρας στην περιοχή της Μεσογείου.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 7ι.1 το 2016 και το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκε το έργο της αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού, καθώς και του Δρόμου που συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου, που έχει χαρακτηρισθεί ως μεγάλο έργο του ΕΠΑΑΑ.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 5

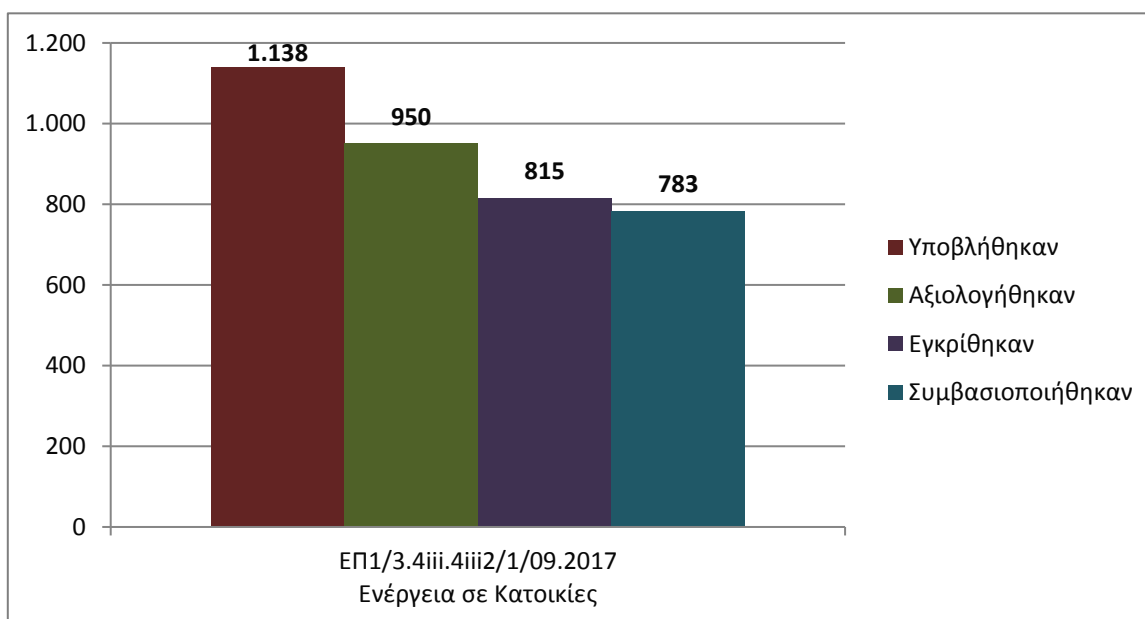
Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 5 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι πόροι για την εξοικονόμηση ενέργειας στα δημόσια κτίρια, ενώ τα έργα εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες δεν έχουν ακόμη ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Ο αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν και ο αριθμός των υπογεγραμμένων συμφωνιών χρηματοδότησης της Πρόσκλησης «Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών» παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 21. Πρόοδος Υλοποίησης του Προγράμματος «Ενέργεια σε Κατοικίες»

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Ειδικός Στόχος 4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Στο πλαίσιο των δύο (2) Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 4ν.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. *Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο αφορά τη βελτίωση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και τμημάτων των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου και διαλαμβάνει τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας μήκους 4,5 χλμ., δύο ανά κατεύθυνση, με κεντρική κτιστή διαχωριστική νησίδα, όπου οι δύο εξωτερικές λωρίδες κυκλοφορίας θα είναι λωρίδες κυκλοφορίας λεωφορείων. Διαλαμβάνει επίσης πεζοδρόμια, ποδηλατόδρομο διπλής κατεύθυνσης συνολικού μήκους 1,8 χλμ. και μεγάλο αριθμό διαβάσεων πεζών. Προβλέπεται επίσης η κατασκευή τεσσάρων κυκλικών κόμβων σε σημαντικές συμβολές. Για εξυπηρέτηση της εμπορικότητας και των χρηστών της Λεωφ. Αγλαντζιάς και των υπό ανακατασκευή τμημάτων των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου προβλέπεται σημαντικός αριθμός παρόδιων χώρων στάθμευσης. Στα πλαίσια του Έργου προβλέπεται επίσης να χωροθετηθούν λωρίδες και χώροι πρασίνου.

Το Έργο στοχεύει στη βελτίωση της βιώσιμης κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή της Λευκωσίας και ειδικότερα του Δήμου Αγλαντζιάς. Το Έργο θα υποστηρίξει τις ευρύτερες στρατηγικές πολεοδομικής και κυκλοφοριακής ανάπτυξης του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Λευκωσίας, όπως καθορίζονται αντίστοιχα στο Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας και στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Βιώσιμης Κινητικότητας Λευκωσίας. Γενικότερα το Έργο θα αυξήσει ουσιαστικά τα επίπεδα οδικής ασφάλειας στην περιοχή, μέσα από το σχεδιασμό του για όλους τους πιθανούς χρήστες (οδηγούς και χρήστες μηχανοκινήτων οχημάτων, πεζούς, ΑμεΑ, ποδηλάτες και χρήστες των δημοσίων συγκοινωνιών).

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και το φυσικό του αντικείμενο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

β. *Βελτίωση Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο αφορά τη βελτίωση και τη διεύρυνση της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων, που αποτελεί Δρόμο Πρωταρχικής Σημασίας με βάσει τις πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου Πάφου.

Η βελτίωση της λεωφόρου μήκους 3,0 χλμ. περίπου, περιλάμβανε την κατασκευή τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας (δύο ανά κατεύθυνση) με κτιστή κεντρική διαχωριστική νησίδα με κυμαινόμενο πλάτος, καθώς και πρόσθετες λωρίδες για δεξιόστροφες κινήσεις σε σημαντικούς κυκλοφοριακούς κόμβους του Έργου. Περιλάμβανε επίσης τη διαμόρφωση δευτερεύοντος οδικού δικτύου μήκους 1,4 χλμ. περίπου και αριθμό παρόδιων θέσεων στάθμευσης κατά μήκος του κύριου άξονα του Έργου προς όφελος της ενίσχυσης της εμπορικότητας της οδού. Σε σημαντικό τμήμα του Έργου περιλαμβάνεται ποδηλατόδρομος διπλής κατεύθυνσης μήκους 2,0 χλμ. ανά κατεύθυνση και λωρίδα πρασίνου, ενώ στο σύνολο του Έργου έχουν περιληφθεί πλακόστρωτα πεζοδρόμια, μοντέρνος οδικός φωτισμός, υπογειοποίηση των δικτύων των Υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας, καθώς και δημιουργία του αναγκαίου δικτύου συλλογής ομβρίων υδάτων. Στα πλαίσια του Έργου έχει διαμορφωθεί ένας κύριος οργανωμένος χώρος στάθμευσης εκτός της οδού, με θέσεις στάθμευσης οχημάτων και ειδικές θέσεις στάθμευσης για ΑμεΑ, ο οποίος υποστηρίζει τις ανάγκες

ενίσχυσης της εμπορικότητας της οδού και της περαιτέρω ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Στις κύριες συμβολές των δρόμων έχουν υλοποιηθεί ειδικές κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με την εγκατάσταση φώτων τροχαίας ή κατασκευή κυκλικών κόμβων. Για την εξυπηρέτηση των πεζών και ποδηλατών υπάρχουν ειδικές πρόνοιες με την κατάλληλη υποδομή. Ειδικές πρόνοιες υπάρχουν επίσης για εξυπηρέτηση των ΑμεΑ, με σχετική όδευση για τυφλούς, ράμπες στις συμβολές των δρόμων και στις διαβάσεις πεζών.

Το έργο βρίσκεται στη φάση της ολοκλήρωσής του, ενώ το ανακατασκευασμένο οδικό δίκτυο σήμερα υφίσταται και λειτουργεί.

Ε.Π. 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Ειδικός Στόχος 7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Στο πλαίσιο των δύο (2) προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 7i και του Ειδικού Στόχου 7i.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση (Δικαιούχος: Αρχή Λιμένων Κύπρου)

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (πρόδρομες εργασίες κατασκευής κρηπιδώματος, όπως εκσκαφή πρανούς, καθαρισμός πυθμένα, κατασκευή Caissons) και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κατασκευαστικές εργασίες για την επέκταση του κρηπιδώματος κατά 500 μ. και επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών).

Το έργο βρίσκεται στη φάση της ολοκλήρωσης του.

β. Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)

Αποτελεί ομοίως έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Φάση I να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και η Φάση II στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Το Έργο λόγω του σχετικά υψηλού προϋπολογισμού του έχει αξιολογηθεί με βάση τις διαδικασίες της Ε.Ε. ως Μεγάλο Έργο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Αρ. Απόφασης CCI 2009 CY161PROO2).

Η Φάση II αποτελείται από δύο κύριες κατασκευαστικές συμβάσεις, με τις οποίες θα επιτευχθεί η ολοκλήρωση της κατασκευής του Δρόμου Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου (ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ):

α) Τμήμα Α: Έχει μήκος 1,1 χιλιόμετρο περίπου και θα συνδέσει τη Φάση I και κατ' επέκταση το Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού- Πάφου. Στο τμήμα αυτό

περιλαμβάνεται και η συμπλήρωση / αναβάθμιση του υφιστάμενου ανισόπεδου κόμβου στη συμβολή με τον Αυτοκινητόδρομο.

β) Τμήμα Β: Έχει μήκος 2,6 χιλιόμετρα περίπου, κινείται παράλληλα με την περίφραξη του Λιμανιού και συνδέει την ανατολική με τη δυτική είσοδο του Λιμανιού.

Τα κατασκευαστικά συμβόλαια των δύο τμημάτων υπεγράφησαν το 2016 και 2017, ενώ η εκτιμώμενη περίοδος αποπεράτωσης των εργασιών τους προβλέπονται το τέλος του 2018 και την άνοιξη του 2019 αντίστοιχα.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 5

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 5 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 5

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 5 αποτυπώνονται σε εννέα (9) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι τέσσερις (4) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 5 έχουν επιλεγεί οκτώ (8) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι τέσσερις (4) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τέσσερις (4) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 42. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 5

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
4iii	CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Νοικοκυριά	700	2.100	0

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
	C032	Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων	kWh/έτος	-	3.000.000	0
	C034	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂	-	200.000	0
4v	4v.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	Χλμ.	6	21,5	4
	4v.2	Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται	Χλμ.	-	4,5	0
	4v.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	Τετρ. μέτρα	25.000	90.000	39.000
	C034	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂	-	4.500	-
7i	7.i.1	Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	μέτρα	150	500	500
	CO14a	Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χλμ.	-	3,6	0

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 5 έχει ως εξής:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

CO31 Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης

Ο Δείκτης CO31 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης και τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες. Το σχετικό Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες» υλοποιείται, αλλά τα σχετικά έργα δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ και επόμενα καταγράφεται “τυπική” μηδενική πρόοδος επίτευξης του Δείκτη.

Με βάση τα στοιχεία του Ενδιάμεσου Φορέα μέχρι την 31.12.2017 το ποσοστό επίτευξης του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου) ανήλθε στο 67,29% (ήδη έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε 471 νοικοκυριά) ή στο 22,43% του τελικού προγραμματικού στόχου.

Σύμφωνα με τα ήδη εγκεκριμένα έργα προβλέπεται υπερκάλυψη του Οροσήμου του 2018, ενώ με την ενεργοποίηση του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στον τομέα της ενεργειακής

απόδοσης στα νοικοκυριά εκτιμάται ότι είναι εφικτή η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

C032 Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων

Παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στην ενεργοποίηση παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στα δημόσια κτίρια που αναμένεται να τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη C032.

Σύμφωνα με τον εθνικό προγραμματισμό στις αρχές του 2018 αναμένονταν η ενεργοποίηση έργων για την υλοποίηση παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας στα ιδιόκτητα κτίρια των κεντρικών κυβερνητικών αρχών, ενώ έχουν καθορισθεί τα κριτήρια επιλογής των χώρων και έχουν ενημερωθεί οι Διευθύνσεις των κτιρίων που επελέγησαν.

Παρά την παρατηρούμενη καθυστέρηση και λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα από ανάλογα μέτρα και παρεμβάσεις ενεργειακών αναβαθμίσεων και εξοικονόμησης ενέργειας που υλοποιήθηκαν κατά τα έτη 2014-2016, εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου.

C034 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Ο Δείκτης υπολογίζεται για παρεμβάσεις που στοχεύουν στην μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες και τα δημόσια κτίρια. Η τιμή επίτευξης στο έτος 2017 είναι μηδενική (τα έργα εξοικονόμησης ενέργειας δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, ενώ δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμη οι παρεμβάσεις εξοικονόμησης στα δημόσια κτίρια).

Οι αναμενόμενες επιπτώσεις στις εκπομπές ρύπων από τα ήδη εγκεκριμένα έργα του Σχεδίου «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες» που υλοποιούνται αναμένεται να συμβάλλουν σε μικρό βαθμό στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου. Ειδικότερα η εκτιμώμενη συνολική μείωση από την υλοποίηση των εν λόγω έργων ανέρχεται σε 48.770 τόνους (δεν υπάρχει διαθέσιμη εκτίμηση για την ετήσια μείωση).

Παράλληλα με το σχεδιασμό των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης μέσω του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου, θα πρέπει να γίνει επιβεβαίωση ή/και επανεκτίμηση της δυνατότητας επίτευξης του στόχου μείωσης των ρύπων.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Αντίστοιχα, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκρών:

4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Ο τελικός προγραμματικός στόχος του Δείκτη, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης, μέχρι την 31.12.2017, έχει επιτευχθεί κατά 18,6% ενώ του Οροσήμου 2018 κατά 66,67% (ολοκλήρωση ποδηλατοδρόμου στο πλαίσιο του έργου «Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων» μήκους 4 χλμ.).

Με την ολοκλήρωση του ποδηλατοδρόμου του έργου της Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς (έργο που προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018) θα επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος του 2018.

Εφικτή εκτιμάται και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023, που θα τροφοδοτηθεί επιπλέον από τις εκροές του έργου του Δικτύου Ποδηλατοδρόμων στη Λευκωσία (ήδη το 2018 αναμένεται η κατασκευή ποδηλατοδρόμου μήκους 5 χλμ.), αλλά και λοιπών υπό ένταξη έργων αστικής κινητικότητας.

4v.2 Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται

Εντός του 2018 αναμένεται η επίτευξη του προγραμματικού στόχου, με την ολοκλήρωση των έργων που περιλαμβάνουν την κατασκευή λεωφορειολωρίδων (Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς, Τάφοι των Βασιλέων).

4v.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Ο Δείκτης 4v.3 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας και μετρά κάθε μορφής δημιουργία ή απελευθέρωση αστικού χώρου, η οποία γίνεται για τη βελτίωση της κινητικότητας και είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση των λοιπών παρεμβάσεων (διευθετήσεις χώρων για τη δημιουργία λεωφορειολωρίδων και ποδηλατοδρόμων, απελευθέρωση χώρων που σήμερα καταλαμβάνονται από άλλες χρήσεις, κλπ.). Με την ολοκλήρωση του έργου της Βελτίωσης της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος του 2018 (Ορόσημο του Άξονα) και κατά 43,33% ο τελικός προγραμματικός στόχος.

Με την ολοκλήρωση του έργου της Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς το 2018 προβλέπεται η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου (ποσοστό επίτευξης 107,22%).

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Ο Δείκτης υπολογίζεται για τις λοιπές παρεμβάσεις (πλην της εξοικονόμησης ενέργειας), που έχουν επιπτώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως είναι τα έργα των ποδηλατοδρόμων, καθώς και των λοιπών έργων αστικής κινητικότητας που απελευθερώνουν χώρους που σήμερα καταλαμβάνονται από πλέον ρυπογόνες χρήσεις.

Για την μέτρηση των εκροών αυτών των παρεμβάσεων και επόμενα την εκτίμηση της δυνατότητας απαιτείται ειδική μεθοδολογία η οποία σε αυτή τη φάση δεν είναι διαθέσιμη.

Ε.Π. 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Τέλος, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4v περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

7.i.1 Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών

Έχει επιτευχθεί ήδη ο προγραμματικός στόχος με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου του έργου Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού

CO14a Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές του μεγάλου έργου του Προγράμματος «Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II». Με την ολοκλήρωση του έργου (άνοιξη του 2019) θα καλυφθεί ο προγραμματικός στόχος του Άξονα.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

4iii.1 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα

Μέχρι το τελευταίο έτος ενημέρωσης του Δείκτη (2017) δεν υπήρχαν ενεργοποιημένες και υλοποιημένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη της τιμής στόχου, ενώ συνολικά εντοπίζεται εξαιρετικά χαμηλή πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που συνδέεται άμεσα με τον εθνικό στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

Η σύσταση Επιτροπής Αναβάθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης Δημοσίων Κτηρίων και η σύνταξη Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ενεργειακή Αναβάθμιση των κτηρίων που ανήκουν και χρησιμοποιούνται από την Κεντρική Δημόσια Διοίκηση, η υλοποίηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας από μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής συμπεριφοράς, η προώθηση μέτρων για κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας, καθώς και η ενεργοποίηση του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου για μέτρα ενεργειακής απόδοσης και στο δημόσιο τομέα αναμένεται τα επόμενα έτη να προκαλέσουν επιτάχυνση των ρυθμών εξοικονόμησης πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα.

4iii.2 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον οικιακό τομέα

Εντοπίζεται σχετική πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, ως αποτέλεσμα και των ενεργοποιημένων παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ. Η επίτευξη του στόχου του 2023 συνδέεται άμεσα από την αποτελεσματικότητα των υπό ανάπτυξη παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στις κατοικίες.

4v.1 Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές

Ομοίως και στον Δείκτη 4v.1 εντοπίζεται σχετική πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου. Η ολοκλήρωση του έργου της Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά, καθώς και η εφαρμογή των λοιπών δράσεων του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας της Λευκωσίας αναμένεται να συμβάλλουν καθοριστικά στην αύξηση του αριθμού διακινούμενων ατόμων με δημόσιες μεταφορές.

7i.1 Διακίνηση εμπορευμάτων από τον λιμένα της Λεμεσού

Ομοίως σχετική πρόοδος εντοπίζεται στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, πρόοδο στην οποία δεν έχουν ενσωματωθεί οι επιπτώσεις από το υπό ολοκλήρωση έργο της αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού, αλλά και οι επιπτώσεις από την ολοκλήρωση του Δρόμου που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού, επιπτώσεις που αναμένονται μετά το 2018.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Ειδικός 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
4iii.1	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα	toe (tones of oil equivalent)	777	2013	1.147	1.377	1.368	1.478	21.000	Σωρευτική τιμή στην Τιμή Βάσης

Ειδικός Στόχος 4iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
4iii.2	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον οικιακό τομέα	toe (tones of oil equivalent)	11.089	2013	16.871	19.403	21.729	25.501	72.000	Σωρευτική τιμή στην Τιμή Βάσης

* εκκρεμεί η διάθεση των στοιχείων του έτους

Ειδικός Στόχος 4v.1 Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
4v.1	Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές	Ποσοστό	3,5	2012	3,5	5,0	5,0	*	8	

* εκκρεμεί η διάθεση των στοιχείων του έτους

Ειδικός Στόχος 7i.1 Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
7i.1	Διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων από τον λιμένα της Λεμεσού	TEUs	307.396	2013	307.660	317.170	370.030	388.758	1.000.000	

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 5

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 5, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 6 Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο Θεματικός Στόχος 6 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,592), που επηρεάζεται από το γεγονός της ολοκλήρωσης του ενός έργου (Λεωφόρος Τάφοι Βασιλέων), που διαθέτει όμως μικρή χρηματοδοτική βαρύτητα μεταξύ των δύο ενταγμένων έργων, ενώ το έτερο (Αναβάθμιση Λεωφόρου Αγλαντζιάς) διαθέτει σχετικά μικρό δείκτη φυσικής υλοποίησης αλλά υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,09), λόγω της ελαφρά πιο προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των έργων σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης.

Θεματικός Στόχος 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 7 επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα του έργου του Δρόμου σύνδεσης του Λιμανιού της Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου και τον χαμηλό δείκτη φυσικής ολοκλήρωσης του έργου. Ο υψηλός δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης του έργου Αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού έχει μικρότερη επίδραση στον δείκτη αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου λόγω της μικρής του χρηματοδοτικής βαρύτητας.

Αντίστοιχα υψηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,22) δείγμα της πιο προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης τους.

Πίνακας 43. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 5

ΘΣ	Περιγραφή Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
6	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά	18.984.084,90	17.204.393,84	76,19%	0,4960	0,378	9.044.981,91	47,65%	1,04
6	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων	5.933.188,39	5.044.188,39	23,81%	0,9000	0,214	4.526.638,39	76,29%	1,18
6 Total			24.917.273,29	22.248.582,23	100,00%		0,592	13.571.620,30	54,47%	1,09
7	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση	6.109.887,56	10.800.199,10	16,54%	0,9292	0,154	5.773.621,21	94,50%	0,98
7	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II	30.840.853,41	29.523.218,41	83,46%	0,2996	0,250	6.415.757,99	20,80%	1,44
7 Total			36.950.740,97	40.323.417,51	100,00%		0,404	12.189.379,20	32,99%	1,22

3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στόχος: Η ενίσχυση υφιστάμενων ή η δημιουργία νέων ΜΜΕ για την τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η ανάπλαση του αστικού περιβάλλοντος και η προστασία και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων που θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση των υποβαθμισμένων περιοχών, η βελτίωση της αστικής κινητικότητας μέσω πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και τέλος η δημιουργία ή βελτίωση κοινωνικών υποδομών με στόχο την αύξηση της προσβασιμότητας του πληθυσμού σε αντίστοιχες υπηρεσίες.

Ειδικό Στόχοι:

- 3α.1: Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης
- 4ε.1: Βελτίωση τη μετακίνησης στις αστικές περιοχές
- 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- 6ε.1: Αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος
- 9β.1: Βελτίωση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

3α.1	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκατάσταση κτιρίων/χώρων παραδοσιακών αγορών μέσω της ενίσχυσης /διάσωσης και ανάδειξης του παραδοσιακού τους χαρακτήρα με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους από υφιστάμενους και νέους πωλητές. • Παροχή σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών σε χώρους αγορών για την υποστήριξη της λειτουργίας των επιχειρήσεων. • Δημιουργία κέντρων επιχειρηματικότητας για την ενίσχυση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές παρέμβασης και την υποστήριξη της διάδοσης καινοτομιών μεταξύ των επιχειρήσεων. • Παρεμβάσεις εξωραϊσμού περιοχών/χώρων συγκέντρωσης εμπορικών δραστηριοτήτων ή/και δημιουργία χώρων προώθησης τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων.
4ε.1	<ul style="list-style-type: none"> • Επέκταση και αναβάθμιση δικτύων πεζοδρόμων. • Δημιουργία/επέκταση ποδηλατοδρόμων. • Αναβάθμιση των υποδομών των οδών, μονοδρομήσεις οδών και διευθετήσεις της κυκλοφορίας. • Αναβάθμιση συστημάτων ελέγχου φωτισελεγχόμενων κόμβων και διαβάσεων πεζών/ποδηλατιστών. • Χώροι/διευθετήσεις στάθμευσης περιμετρικά των παραδοσιακών πυρήνων των πόλεων με σκοπό τη συγκράτηση της χρήσης ιδιωτικών οχημάτων εντός του αστικού κέντρου
6γ.1	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση υφιστάμενων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως θέατρα, παραδοσιακοί κινηματογράφοι κλπ. • Δημιουργία νέων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή χώρων πολλαπλών χρήσεων με άξονα τον πολιτισμό. • Προσδιορισμός διαδρομών πολιτιστικών περιπάτων για την ανάδειξη και αξιοποίηση των θέσεων θρησκευτικών, ιστορικών και άλλων πολιτιστικών στοιχείων των πόλεων. • Αποκατάσταση, ανάδειξη λουίων κτιρίων που συνθέτουν το πολιτιστικό απόθεμα των αστικών περιοχών (π.χ. χάνια, παραδοσιακά κτίρια, κλπ.) και ανάπτυξη νέων χρήσεων πολιτιστικού χαρακτήρα σε αυτά.
6ε.1	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκατάσταση όψεων κτιρίων σε επιλεγμένες περιοχές των πόλεων. • Ανάπλαση πλατειών ή άλλων χώρων, για ενίσχυση της προσβασιμότητας σε χώρους ελεύθερων δραστηριοτήτων • Πεζοδρόμηση, συντήρηση στοιχείων δομημένου περιβάλλοντος σε υποβαθμισμένους θύλακες των πόλεων. • Αναπλάσεις συνοικιών με έντονα στοιχεία υποβάθμισης και ενίσχυση, αναβάθμιση και προβολή ιδιαίτερων αισθητικών και πολιτιστικών στοιχείων του δομημένου περιβάλλοντος. • Παρεμβάσεις για τη δημιουργία ή αναβάθμιση κήπων, ενίσχυση περιοχών ή αξόνων πρασίνου στις υποβαθμισμένες περιοχές
9β.1	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία κέντρων κοινωνικής πρόνοιας, ενημέρωσης και δημιουργικής απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού • Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς ηλικιωμένους και άλλες ευάλωτες ομάδες • Δημιουργία Κέντρων Υποδοχής Αστέγων • Ανακαίνιση κτιρίων ή/και η ανάπλαση χώρων για την εγκατάσταση ή/και παροχή κοινωνικών υπηρεσιών

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανέρχεται σε **€80.294.119** και αντιπροσωπεύει το **22,76% και 11,48%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 έχουν εκδοθεί Προσκήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 58 εκ. € (**72,23% του προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **8 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **59.249.410,40 € (73,79% του προϋπολογισμού του ΑΠ 6** ή το 16,79% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 49.151.206,12 €**, ήτοι το **61,21%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 82,96% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **32.866.168,12 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **40,93%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας (υψηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ) ή το 55,47% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Πίνακας 44. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 6 ανά Θεματικό Στόχο

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	9.411.765,00	2.300.000,00	1	2.597.689,00	2.593.478,00	2.284.469,60	1.416.712,10	1.416.712,10
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	16.764.706,00	8.400.000,00	1	9.413.794,00	8.692.992,00	7.907.398,54	6.636.549,22	6.636.549,22
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	36.470.589,00	47.300.000,00	6	48.563.475,40	47.962.940,40	38.959.337,98	24.950.304,07	24.812.906,80
9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	17.647.058,00							
Σύνολα		80.294.118,00	58.000.000,00	8	60.574.958,40	59.249.410,40	49.151.206,12	33.003.565,39	32.866.168,12

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 45. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 6 ανά Τομέα Παρέμβασης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	8.000.000,00	1	2.204.456,30	1.204.205,29	1.204.205,29
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	10.000.000,00	1	7.389.043,20	5.641.066,84	5.641.066,84
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	12.000.000,00		0,00	0,00	0,00
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπάτους	4.250.000,00		0,00	0,00	0,00
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	25.000.000,00		0,00	0,00	0,00
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	6.000.000,00	6	40.768.499,34	21.207.758,46	21.090.970,78
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	3.000.000,00				
Σύνολα		68.250.000,00	8	50.361.998,84	28.053.030,58	27.936.242,90

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2017 είχαν ενεργοποιηθεί τρεις (3) από τους τέσσερις (4) Θεματικούς Στόχους, ενώ τα ποσοστά προόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

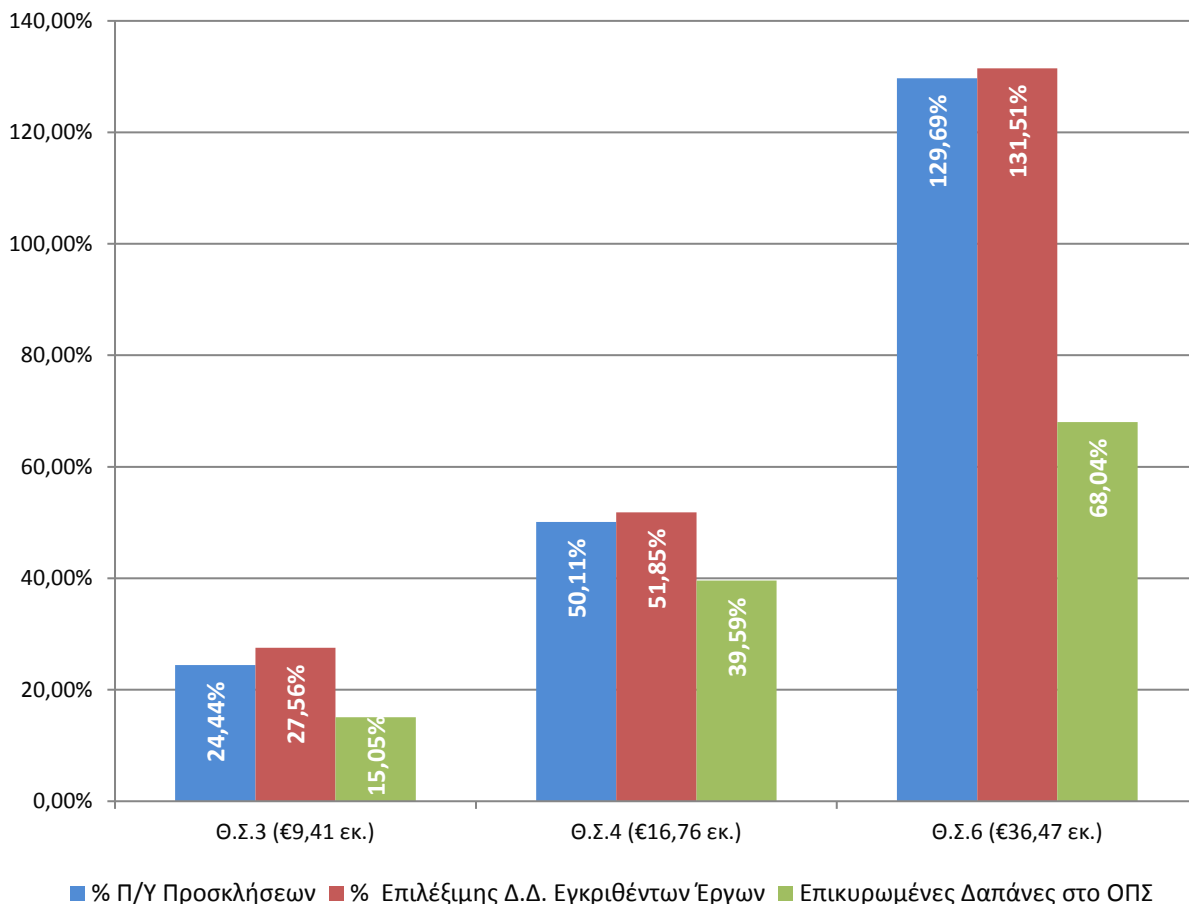
Πίνακας 46. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	24,44%	27,56%	24,27%	15,05%
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	50,11%	51,85%	47,17%	39,59%
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	129,69%	131,51%	106,82%	68,04%
9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Άξονας Προτεραιότητας 6		72,23%	73,79%	61,21%	40,93%
ΕΤΠΑ		16,44%	16,79%	13,93%	9,32%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		8,29%	8,47%	7,02%	4,70%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2017

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 6, υψηλότερη οικονομική πρόοδο παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 6, ενώ ως προς τις οικονομικές επιδόσεις ακολουθούν οι Θεματικοί Στόχοι 4 και 3 (δεν έχει ενεργοποιηθεί ο Θεματικός Στόχος 9).

Διάγραμμα 22. Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο του Α.Π.6 (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π. 6)

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 6 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 2.593.478,00 € (27,56% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 2.284.469,60 € (24,27% των κατανεμημένων πόρων και 88,09% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 1.416.712,10 € (15,05% της κατανομής πόρων, ή 54,63% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- ▶ Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 8.692.992,00 € (51,85% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 7.907.398,54 € (47,17% των κατανεμημένων πόρων και 90,96% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 6.636.549,22 € (39,59% της κατανομής πόρων, ή 76,34% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- ▶ Στον **ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, έχουν ενταχθεί έξι (6) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 47.962.940,40 €

(131,51% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 38.959.337,98 € (106,82% των κατανεμημένων πόρων και 81,23% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 24.812.906,80 € (68,04% της κατανομής πόρων, ή 51,73% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 6 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- ▶ Στον **ΤΠ 001 «Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 2.204.456,30 € (27,56% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 1.204.205,29 € (15,05% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον **ΤΠ 043 «Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών»**, ομοίως έχει ενταχθεί ένα (1) έργο συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 7.389.043,20 € (73,89% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 5.641.066,84 € (56,41% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- ▶ Στον **ΤΠ 094 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς»**, εμφανίζονται έξη (6) ενταγμένα έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 40.768.499,34 €, με επικυρωμένες δαπάνες 21.090.970,78 €, ποσά τα οποία είναι πολλαπλάσια της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ. Σημειώνεται ότι ορισμένα από τα ενταγμένα έργα θα μπορούσαν να αντιστοιχηθούν με τον **Τομέα Παρέμβασης 092 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας»**, γεγονός που αλλοιώνει τη συνολική εικόνα αξιοποίησης των πόρων των Τομέων Παρέμβασης 094 και 092.

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στους ΤΠ 055 «Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη», 090 «Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπάτους» και 101 «Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ» που δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόοδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 6

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόοδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 6, καθώς και η πρόοδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η δημοσίευση πέντε (5) Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει τέσσερις (4) από τις πέντε (5) Επενδυτικές Προτεραιότητες του Άξονα του Α.Π. 5, καθώς και τέσσερις (4) από τους πέντε (5) Ειδικούς Στόχους του Άξονα. Η αντιστοίχιση των Προσκήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 47. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικοί Στόχοι του Α.Π. 4Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου για την Ε.Π. 3α	€2.300.000,00
4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου για την Επενδυτική Προτεραιότητα	€8.400.000,00
6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου για την Ε.Π. 6γ	€8.300.000,00
6ε Ανάλυση δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών	Πρώτη Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας για την Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε	€32.000.000,00
		Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου για την Ε.Π. 6ε	€7.000.000,00
9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών	9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές	-	-
Σύνολο			€58.000.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 6 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 3α περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 επιδιώκεται η αναθέρμανση του παραγωγικού περιβάλλοντος εντός των αστικών κέντρων της Κύπρου και παράλληλα η βελτίωση της ελκυστικότητάς τους για επισκέψεις από το εσωτερικό και το εξωτερικό.

Η αναθέρμανση του οικονομικού περιβάλλοντος των αστικών περιοχών θα πραγματοποιηθεί κυρίως μέσω παρεμβάσεων μη οικονομικής στήριξης και στοχεύει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων υποβάθμισης και εγκατάλειψης που παρουσιάζουν οι εν λόγω περιοχές και στην οικονομική τους ανάπτυξη. Μέσω της μη οικονομικής στήριξης επιδιώκονται η αναζωογόνηση των εμπορικών υποδομών των αστικών περιοχών και η ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ ΜΜΕ, ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα των αστικών κέντρων των πόλεων όσον αφορά στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στην προσέλκυση επισκεπτών σε αυτές. Επιδιώκονται επίσης η αναζωογόνηση των εργασιών υφιστάμενων επιχειρήσεων, η προσέλκυση νέων ΜΜΕ και κατ' επέκταση η διατήρηση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 το 2016 εκδόθηκε μία (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκε και εγκρίθηκε ένα (1) έργο του Δήμου Πάφου.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ε.1 προβλέπεται η ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών και η βελτίωση των συνθηκών μετακίνησης στις αστικές περιοχές παρέμβασης, στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής του κράτους για προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Μέσω των παρεμβάσεων επιδιώκεται η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που παράγονται από τον τομέα των μεταφορών, η βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού, καθώς και η βελτίωση της ελκυστικότητας και επισκεψιμότητας των αστικών περιοχών.

Οι παρεμβάσεις που θα εφαρμοστούν επιδιώκουν την ενίσχυση των ήπιων μέσων μεταφοράς και ιδιαίτερα της χρήσης του ποδηλάτου, και τη συνολική βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας στις αστικές περιοχές, τόσο των πεζών όσο και των οχημάτων, μηχανοκίνητων ή μη, με έμφαση στα αστικά κέντρα των πόλεων, όπου παρατηρείται εντονότερη κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ε.1 το 2016 εκδόθηκε μία (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκε και εγκρίθηκε ένα (1) έργο του Δήμου Πάφου.

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6γ.1 προβλέπεται να ενισχυθούν παρεμβάσεις προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών πόρων στις αστικές περιοχές. Από την υλοποίηση των παρεμβάσεων αναμένεται να επιτευχθεί αφενός η αισθητική αναβάθμιση των περιοχών και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους και αφετέρου η βελτίωση της επισκεψιμότητάς τους, με άμεση αντανάκλαση στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας των περιοχών αυτών. Οι παρεμβάσεις που συνδέονται με την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος των αστικών περιοχών βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με την κεντρική επιδίωξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την αναγκαία σύζευξη των στοιχείων του πολιτισμού με την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της χώρας και την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6γ.1 το 2016 εκδόθηκε μία (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα του Δήμου Πάφου.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ε.1 επιδιώκεται η αισθητική αναβάθμιση του φυσικού και ιδιαίτερα του δομημένου περιβάλλοντος συγκεκριμένων περιοχών μέσα στα αστικά κέντρα, και η αντιμετώπιση των ελλείψεων που παρουσιάζονται σε δημόσια προσβάσιμους χώρους και τις επιλεγμένες παρεμβάσεις σε περιοχές που εμπεριέχουν ιδιαίτερα πολιτιστικά ή ιστορικά χαρακτηριστικά, μέσω πολεοδομικών παρεμβάσεων στις περιοχές εφαρμογής των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ε.1 το 2016 και το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα των Δήμων Πάφου και Λευκωσίας.

Ε.Π. 9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 9β.1 επιδιώκεται η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχουν οι Δήμοι, ώστε να ικανοποιήσουν όσο το δυνατό περισσότερες ανάγκες των δημοτών τους, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αστικών περιοχών και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Δεν έχει ενεργοποιηθεί σχετική Πρόσκληση στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9β.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 6 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Ειδικού Στόχου 3α.1 έχει ενταχθεί ένα (1) έργο:

α. Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το έργο περιλαμβάνει την αποκατάσταση και αναβάθμιση του κτιρίου της Δημοτικής Αγοράς Πάφου (εκτός του κτιρίου κέντρου γαστρονομίας) εξωτερικά και εσωτερικά, τη μετατροπή του πρώτου ορόφου από γραφεία σε καφεσιατόριο, τη δημιουργία νέας πλατείας δυτικά του κτιρίου με νέο πάτωμα, την μεταστέγαση της Λαχαναγοράς Πάφου, την αναβάθμιση του δρόμου που περνά δυτικά της πλατείας και την αναβάθμιση της μικρής πλατείας στη διασταύρωση της οδού Αγοράς με την οδό Κυριάκου Μαύρου, με νέο πάτωμα, μεταλλικό σκέπαστρο και πράσινους τοίχους.

Το έργο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και το φυσικό του αντικείμενο αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Ειδικού Στόχου 4ε.1 έχει ενταχθεί ένα (1) έργο:

α. Αναβάθμιση και ενσποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το Έργο αφορά στην αναβάθμιση και ενοποίηση δημόσιων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου της Πάφου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ. Οι εργασίες περιλαμβάνουν διαμόρφωση της Πλατείας Κέννεντυ και εργασίες βελτίωσης της στάθμευσης, νέες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με περιστασιακές πεζοδρομήσεις, ενοποίηση δρόμων με ανοικτές πλατείες, υπογειοποίηση δικτύων της ΑΗΚ, νέα συστήματα ύδρευσης και ομβρίων, δημιουργία νέου χώρου στάθμευσης κοκ.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα τρία (3) έργα:

- α. *Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Θεάτρου και στη δημιουργία ενός δημόσιου κτηρίου τοποσημο για την πόλη και την αναβάθμιση της περιοχής. Το έργο περιλάμβανε ανάπλαση των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων (αντικατάσταση κολόνων, κατασκευή καμαρινιών, γραφείων αποθηκών και χώρων υγιεινής, κατασκευή εισόδου του θεάτρου και του χώρου που την περιλαμβάνει, κατασκευή χώρου καφετέριας), προμήθεια εξοπλισμού θεάτρου, απομάκρυνση οικονομικών δραστηριοτήτων μη συμβατών με τη λειτουργία του χώρου και τη φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

- β. *Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το έργο αφορά στην αποκατάσταση και επανάχρηση του Χανιού του Ιμπραήμ που βρίσκεται στο Εμπορικό Κέντρο της Πάφου. Αποτελείται από ένα μεγάλο συγκρότημα διατηρητέων οικοδομών, οι οποίες αποκαταστάθηκαν και επιδιορθώθηκαν. Επίσης, έγιναν νέες προσθήκες τόσο στο ισόγειο όσο και στον όροφο του συγκροτήματος. Ο περιβάλλοντας χώρος έχει αναδιαμορφωθεί και έχει δημιουργηθεί υπαίθριος χώρος για πολιτιστικές δραστηριότητες.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

- γ. *Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών" στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το έργο αφορούσε στην ανακαίνιση και επέκταση του πρώην κινηματοθεάτρου Αττικών που βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της Πάφου και στη μετατροπή του σε χώρο για καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις μικρής κλίμακας. Οι εργασίες περιλάμβαναν αποκατάσταση υφιστάμενου κτίσματος, κατεδαφίσεις και προσθήκες νέων τμημάτων περιλαμβανομένου και υπόγειου χώρου και συμπεριλαμβανομένων όλων των νέων εγκαταστάσεων και εξωτερικών εργασιών, καθώς και σύνδεση με το γειτνιάζοντα πολυχώρο πολιτισμού Παλιά Ηλεκτρική με μικρής κλίμακας τροποποιήσεις επί του τελευταίου.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Στο πλαίσιο των δύο (2) Προσκήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6ε έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα τρία (3) έργα:

- α. *Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην ανάπλαση, αναδιαμόρφωση και ανάδειξη χώρων στη συνοικία του Μουττάλου με χωρικούς μετασχηματισμούς (μορφικούς και λειτουργικούς). Συγκεκριμένα, η περιοχή παρέμβασης ξεκινά από την οδό Φελλάχογλου και καταλήγει στις σπηλιές του γκρεμού και την Πλατεία. Το έργο περιλάμβανε προμήθεια αστικού εξοπλισμού, στέγαστρα, χώρους υγιεινής, στοιχεία πρασίνου και δεντροφύτευσης, διαχείριση στάθμευσης κοκ..

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

- β. *Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην ανάπλαση και ενοποίηση των πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού, καθώς και του δημόσιου αστικού χώρου γύρω από τον Δημόσιο Κήπο της Πάφου. Ο χώρος μεταξύ των πλατειών 28ης Οκτωβρίου και Κωστή Παλαμά έχει αποδεσμευτεί πλήρως από το αυτοκίνητο και προσφέρεται για αποκλειστική χρήση στους πεζούς. Οι χαράξεις στο δάπεδο με κέντρο τα δύο μνημεία που τις σηματοδοτούν (Στήλη 28ης Οκτωβρίου και Περίπτερο Κοιμώμενου Έρωτα αντίστοιχα) ενοποιούν τις δύο επιμέρους πλατείες, δημιουργώντας έναν ευρύτερο δημόσιο χώρο.

Στην πλατεία Διονυσίου Σολωμού οργανώθηκε ο χώρος, η κίνηση του αυτοκινήτου περιορίστηκε και ο χώρος απόκτησε την απαραίτητη μικροκλίμακα μέσα από τις συγκεκριμένες χαράξεις και τη διεύθυνση του πρασίνου μέσα στην πλατεία.

Το φυσικό αντικείμενο του έργου έχει ολοκληρωθεί και έχει πραγματοποιηθεί η προσωρινή παραλαβή του Έργου.

γ. *Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και τη Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Το Έργο αφορά στην ανάπλαση της κεντρικής πλατείας της πρωτεύουσας, με στόχο την αναβάθμιση της αισθητικής εικόνας και της λειτουργικότητας του χώρου ως πλατείας αλλά και ως πόλου/σημείου αναφοράς για τους πολίτες της πόλης αλλά και για τους επισκέπτες. Επιπλέον στοχεύει στην οργανική και αισθητική σύνδεση του χώρου με το Ενετικό Τείχος και την Παλιά Πόλη σε σχέση με τη νέα πόλη που εκτείνεται εκτός των τειχών - η πλατεία θα αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στο ιστορικό κέντρο και το σύγχρονο αστικό κέντρο της πρωτεύουσας.

Το Έργο συγκεκριμένα περιλαμβάνει τον επανασχεδιασμό του δημόσιου χώρου-πλατείας καθώς και τη διαμόρφωση δημόσιων υπαίθριων χώρων στο επίπεδο της Τάφρου, κάτω από την πλατεία, με στόχο ο χώρος της τάφρου να αναβαθμιστεί και να ενταχθεί λειτουργικά στον πολεοδομικό ιστό της ευρύτερης περιοχής. Στο πλαίσιο του Έργου, υπογοιποιούνται οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας, προτείνονται μέτρα κυκλοφοριακής διαχείρισης, καθώς και άλλες επεμβάσεις οι οποίες ενισχύουν την ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής.

Το έργο της ανάπλασης της Πλατείας Ελευθερίας και του περιβάλλοντος χώρου το 2017 παρουσίασε σημαντική επιτάχυνση και υλοποιείται με εντατικούς ρυθμούς. Στις αρχές του 2018 αναμένονταν να δοθεί πρόσβαση στους πεζούς διά μέσου της γέφυρας της πλατείας και πρόσβαση από την οδό Κωνσταντίνου Παλαιόλογου προς την οδό Κωστάκη Παντελίδη για τα αυτοκίνητα. Σημαντικές εργασίες που απομένουν είναι το δυτικό στηθαίο της γέφυρας και τα υδάτινα στοιχεία του έργου.

Ε.Π. 9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Δεν έχει ενεργοποιηθεί σχετική Πρόσκληση και δεν έχουν ενταχθεί σχετικά έργα.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 6

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 6 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 6.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 6

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 6 αποτυπώνονται σε εννέα (9) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι τρεις (4) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 6 έχουν επιλεγεί εννέα (9) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι έξι (6) είναι κοινói (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τρεις (3) είναι ειδικói (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 6 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 48. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 6

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
3α	C001	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις		80	0
	C004	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη	Επιχειρήσεις	-	80	0
	C008	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	-	120	0
4ε	4ε.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	-	3,5	0
	4ε.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετ. Μέτρα	15.000	26.000*	11.904
6γ	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	6	3

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2018)	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2017
		<i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>				
	CO39	Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	-	3.000	0
6ε	CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	Τετραγωνικά μέτρα	12.000	32.000	25.450
9β	CO37	Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης	Φυσικά πρόσωπα	-	40.000	45.380

* ο Δείκτης στον Πίνακα του Πλαισίου Επίδοσης φέρει την τιμή 32.000

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 6 έχει ως εξής:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3α η πρόοδος επίτευξης των στόχων των Δεικτών Εκροών **CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται, CO04: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη και CO08: Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις** που ενισχύονται παραμένουν μηδενικές.

Προς το παρόν εκροές αναμένονται μόνο από το μοναδικό ενταγμένο έργο της Δημοτικής Αγοράς της Πάφου που αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018 και να τροφοδοτήσει με εκροές τον Δείκτη.

Καθυστέρηση εντοπίζεται στην ενεργοποίηση και ωρίμανση των λοιπών έργων των στρατηγικών ΟΒΑΑ, που μπορούν ομοίως να τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

4ε.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Μέχρι την 31.12.2017 η τιμή του Δείκτη παραμένει μηδενική.

Εκροές αναμένονται από την ανάπτυξη των παρεμβάσεων των Ολοκληρωμένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των Δήμων Λάρνακας, Λεμεσού και Λευκωσίας που δεν έχουν ενεργοποιηθεί

4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Το ποσοστό επίτευξης του στόχου του Δείκτη 4ε.3, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6, ανήλθε το 2017 στο 79,36%.

Εντός του 2018 δεν αναμένονται νέες εκροές με αποτέλεσμα να μην καλύπτεται ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018).

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Ο Δείκτης συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6 και με την ολοκλήρωση των τριών (3) έργων του Δήμου Πάφου (Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου Πάφου, Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ και Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικόν") έχει ήδη επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018).

Εντός του 2018 αναμένεται η προσθήκη στα ολοκληρωμένα έργα του Αρχαιολογικού Χώρου Παλαιού Δημαρχείου της Λευκωσίας (υπό ένταξη έργο), ενώ για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου απαιτείται η ενεργοποίηση και των παρεμβάσεων σε υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος στους λοιπούς Δήμους.

CO39 Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές

Η πρόοδος του Δείκτη μέχρι 31.12.2017 παραμένει μηδενική. Οι παρεμβάσεις που θα τροφοδοτήσουν με εκροές τον Δείκτη των στρατηγικών ΟΒΑΑΑ δεν έχουν ενεργοποιηθεί και δεν έχουν εντοπισθεί σχετικά ώριμα έργα, με αποτέλεσμα να είναι επισφαλής προς το παρόν η πιθανότητα επίτευξης του προγραμματικού στόχου.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε περιλαμβάνεται ο Δείκτης CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές, που αποτελεί Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6. Ήδη μέχρι την 31.12.2017 έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος προγραμματικός στόχος (Ορόσημο 2018), ενώ εντός του 2018 αναμένεται υπερκάλυψη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Τέλος, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9β περιλαμβάνεται ο Δείκτης CO37 Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, που μέχρι την 31.12.2017 έχει μηδενική τιμή, καθότι δεν έχουν ενεργοποιηθεί ακόμη οι παρεμβάσεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

3α.4 Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία έχει υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος.

4ε.1 Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές

Εκκρεμεί η ανάθεση εμπειρογνομosύνης σχετικά με τη μεθοδολογία μέτρησης και τη μέτρηση του Δείκτη.

6γ.3 Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές

Έχει ήδη επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος. Με την ολοκλήρωση και λειτουργία των έργων που χρηματοδοτούνται από τον Άξονα Προτεραιότητας αναμένεται περαιτέρω βελτίωση των σχετικών επιδόσεων.

6ε.2 Ποσοστό αστικών περιοχών που αναβαθμίζονται

Αναμένεται με την ολοκλήρωση των στρατηγικών ΟΒΑΑ η επίτευξη του προγραμματικού στόχου (ήδη το ποσοστό επίτευξης το 2017 ανήλθε στο 82%).

9β.2 Δυνατότητα εξυπηρέτησης των κοινωνικών υποδομών στις αστικές περιοχές

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί εθνικές ή συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις που να συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6.

Ειδικός 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
3α.4	Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές	Πλήθος	9.612	2014	9.612	9.612	-	12.231	10.500	

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές*

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
4ε.1	Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές	Ποσοστό μετακινήσεων με ιδιωτικό όχημα	85	2015					78	

* εκκρεμεί έρευνα πεδίου για μέτρηση του δείκτη

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6γ.3	Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές	Αριθμός επισκεπτών / έτος	124.415	2015	123.925	124.415	129.966	144.230	133.000	

* εκκρεμεί η διάθεση των στοιχείων του έτους

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
6ε.2	Ποσοστό αστικών περιοχών που αναβαθμίζονται	Ποσοστό	36	2015	-	36	36	41	50	

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	Τιμή Στόχος (2023)	Παρατηρήσεις
9β.2	Δυνατότητα εξυπηρέτησης των κοινωνικών υποδομών στις αστικές περιοχές	άτομα/ημέρα	235	2015		235		372	600	

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 6

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 6, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 3

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο Θεματικός Στόχος 6 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,626) και αποδοτικότητας (1,15) επηρεαζόμενος από την πορεία υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του μοναδικού ενταγμένου έργου «Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο».

Θεματικός Στόχος 4

Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Ομοίως, ο Θεματικός Στόχος 4 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (1,00) και αποδοτικότητας (1,31) επηρεαζόμενος από την πορεία υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του μοναδικού ενταγμένου έργου «Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο».

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 παρουσιάζει σχετικά υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,613) και επηρεάζεται απ' το γεγονός ότι πέντε (5) από τα έξη (6) έργα έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο, αλλά η χρηματοδοτική τους βαρύτητα είναι σχεδόν το ήμισυ του ενός έργου που δεν έχει ολοκληρωθεί (Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας της Λευκωσίας), που το φυσικό του αντικείμενο είναι σε εξέλιξη.

Αντίστοιχα υψηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,18) δείγμα της πιο προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης τους.

Πίνακας 49. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 6

ΘΣ	Περιγραφή Θ.Σ.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων Έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ.	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο	2.593.478,00	2.284.469,60	100,00%	0,6259	0,626	1.416.712,10	54,63%	1,15
3 Total			2.593.478,00	2.284.469,60	100,00%		0,626	1.416.712,10	54,63%	1,15
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο	8.692.992,00	7.907.398,54	100,00%	1,0000	1,000	6.636.549,22	76,34%	1,31
4 Total			8.692.992,00	7.907.398,54	100,00%	1,0000	1,000	6.636.549,22	76,34%	1,31
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου	3.871.776,00	3.275.968,93	8,07%	1,0000	0,081	2.810.999,37	72,60%	1,38
		Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο	3.154.452,40	2.934.141,22	6,58%	1,0000	0,066	2.300.918,40	72,94%	1,37
		Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικόν" στην Πάφο	2.014.109,00	1.684.730,70	4,20%	1,0000	0,042	1.260.744,34	62,60%	1,60

	Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο	3.816.205,00	3.514.997,75	7,96%	1,0000	0,080	2.644.228,77	69,29%	1,44
	Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο	4.017.398,00	3.541.575,62	8,38%	1,0000	0,084	3.292.080,38	81,95%	1,22
	Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β	31.089.000,00	24.007.923,76	64,82%	0,4022	0,261	12.503.935,54	40,22%	1,00
	6 Total	47.962.940,40	38.959.337,98	100,00%		0,613	24.812.906,80	51,73%	1,18

3.2.7 Άξονες Προτεραιότητας 7Α & 7Β «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7Α: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΕΤΠΑ

Στόχος: Ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, οργάνωσης και λειτουργίας που απαιτείται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικό Στόχοι:

- 7Α.1: Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και των απαιτήσεων του e-Cohesion.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ, καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Ε.Π., όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων και τη διασφάλιση γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται από το Άρθρο 72 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογικών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημόσιων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη σχετικά με την πληροφόρηση και πρόσβαση σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης, με σκοπό τη δημοσιοποίηση στους πολίτες της χώρας και της ΕΕ του ρόλου και των επιτευγμάτων της πολιτικής για τη συνοχή και των Ταμείων, του αντίκτυπου του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης, των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των έργων, στην κυπριακή οικονομία και κοινωνία.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης των Ε.Π., με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνομosυνών.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του Ε.Π., καθώς και για την εκπόνηση των προβλεπόμενων από τα Άρθρα 54, 55 και 56 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 αξιολογήσεων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείριση συμβάσεων).
- Παρεμβάσεις που αφορούν σε τεχνική συνδρομή που παρέχεται με Πρωτοβουλία της Επιτροπής σχετικά με την προετοιμασία, παρακολούθηση, διοικητική και τεχνική συνδρομή, αξιολόγηση και δημοσιονομικό έλεγχο, τα οποία είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 και προσδιορίζονται από το Άρθρο 58 του Κανονισμού. Περιλαμβάνονται επίσης υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

7Α.1

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7B: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Στόχος: Ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, οργάνωσης και λειτουργίας που απαιτείται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικό Στόχο:

- 7B.1: Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή»

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

- 7B.1
- Περιλαμβάνεται το σύνολο των Ενδεικτικών Δράσεων που περιγράφονται στον Άξονα Προτεραιότητας 7A και επιπλέον οι ακόλουθες Ενδεικτικές Κατηγορίες Έργων:
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών κλπ από Φορείς διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
 - Παροχές τεχνικής στήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή ή και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα στον προγραμματισμό και την προετοιμασία των παρεμβάσεων, τις διαδικασίες διαχείρισής τους, τις διαδικασίες παρακολούθησής τους, την προετοιμασία και υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε τοπικούς φορείς (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) οι οποίοι εμπλέκονται στις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών.

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου των Αξόνων Προτεραιότητας 7A & 7B

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 7A ανέρχεται σε **€7.469.433** και αντιπροσωπεύει το **2,12%** και **1,07%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Αντίστοιχα, η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 7B ανέρχεται σε **€18.284.356** και αντιπροσωπεύει το **5,27%** και **2,61%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία των Αξόνων Προτεραιότητας 7A και &B αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 50. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 7A & 7B

ΑΠ	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
ΑΠ 7A	7.469.433,00	7.800.000,00	4	10.737.771,84	8.482.557,03	2.048.619,76	2.048.619,76
ΑΠ 7B	18.284.356,00	21.500.000,00	5	28.616.282,40	20.864.884,34	3.815.090,86	3.815.090,86
Σύνολα	25.753.789,00	29.300.000,00	9	39.354.054,24	29.347.441,37	5.863.710,62	5.863.710,62

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή

Στον Άξονα Προτεραιότητας 7A έχουν εκδοθεί Προσκήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 7,8 εκ. € (**104,43%** του προϋπολογισμού του Άξονα) και έχουν ενταχθεί συνολικά **4 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **10.737.771,84 € (143,76%** του προϋπολογισμού του ΑΠ 7A ή το **1,53%** των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 8.482.557,03 €**, ήτοι το **113,56%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 79,00% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **2.048.619,76 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **27,43%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 19,08% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Αντίστοιχα, στον Άξονα Προτεραιότητας 7B έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 21,5 εκ. € (**117,59% του προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **5 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **28.616.282,40 € (156,61% του προϋπολογισμού του ΑΠ 7B** ή το **4,09%** των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 20.864.884,34 €**, ήτοι το **114,11%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 72,91% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **25.760.999,50 €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **140,89%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 90,02% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Ενταγμένα Έργα των Αξόνων Προτεραιότητας 7A & 7B

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Άξονα Προτεραιότητας έργων έχει ως ακολούθως:

Α.Π. 7Α Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Άξονα Προτεραιότητας 7Α έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το έργο αφορά στην ενίσχυση του Ενδιάμεσου Φορέα / Μονάδας Ευρωπαϊκών Ταμείων (ΜΕΤ) του Υπουργείου Εσωτερικών με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και αποδοτικής διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», καθώς και τη δημοσιότητα του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας.

Το έργο στοχεύει κυρίως στη βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης της ΜΕΤ όσον αφορά στην αξιολόγηση / ένταξη έργων, την παρακολούθηση και έλεγχο της υλοποίησης των έργων, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των έργων που υλοποιούνται από τους επιλέξιμους Δικαιούχους και τη δημοσιότητα του σχετικού Άξονα Προτεραιότητας (με μικρό αριθμό δράσεων κατάρτισης και δημοσιότητας /πληροφόρησης).

- β. *Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ (Δικαιούχος: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού)*

Το έργο αποσκοπεί στην υποστήριξη του Ενδιάμεσου Φορέα για υλοποίηση του "Σχεδίου Χορηγιών επενδύσεων εμπλουτισμού και εκσυγχρονισμού του τουριστικού προϊόντος για την

επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου" μέσω της ενίσχυσης της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των υποστηρικτικών δομών διαχείρισης, διοίκησης της εφαρμογής του και ειδικότερα τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, προετοιμασία, αξιολόγηση, παρακολούθηση, δημοσιότητα και έλεγχο.

- γ. *Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ- Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Δικαιούχος: Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού)*

Το έργο αφορά στην τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιεί το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού/ Ενδιάμεσος Φορέας κατά τη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Αναλυτικότερα, περιλαμβάνει δράσεις προώθησης και δημοσιότητας των Σχεδίων Χορηγιών (π.χ. διοργάνωση στοχευμένων εκδηλώσεων σχετικών με τα Σχέδια Χορηγιών για ενημέρωση/πληροφόρηση των ενδιαφερομένων κτλ.), δράσεις που αφορούν έξοδα προβολής/διαφήμισης, δημοσιεύσεων, έντυπα κτλ. καθώς και έξοδα που αφορούν την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλου λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για την υλοποίηση των εν λόγω Σχεδίων, καθώς και ανάπτυξης αναγκαίου λογισμικού για ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων.

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει μισθούς των υπαλλήλων που εργάζονται στα εν λόγω Σχέδια, μίσθωση υπηρεσιών για οποιεσδήποτε ανάγκες προκύψουν όπως για συμβούλους/εμπειρογνώμονες, τεχνικούς ελέγχους και επαληθεύσεις, υπερωρίες για αξιολόγηση των αιτήσεων, εκπαιδευτικά ταξίδια και σεμινάρια, διάφορες μελέτες, κτλ.

- δ. *Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ (Δικαιούχος: Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας)*

Το Έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή των Σχεδίων Χορηγιών που διαχειρίζεται ο Ενδιάμεσος Φορέας.

Οι ενέργειες αυτές αφορούν σε όλα τα στάδια εργασίας του Ιδρύματος στο πλαίσιο του σχεδιασμού και παρακολούθησης της υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών που διαχειρίζεται από την προετοιμασία των Προσκλήσεων, την υποδοχή και αξιολόγηση των προτάσεων, την υπογραφή των συμφωνιών χρηματοδότησης, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και την καταχώριση των σχετικών στοιχείων στο ΟΠΣ. Περιλαμβάνονται επίσης δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας.

Α.Π. 7Β Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Άξονα Προτεραιότητας 7Β έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ (Δικαιούχος: Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου)*

Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες με σκοπό την ενίσχυση της ΥΕΕ ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει απρόσκοπτα, αποτελεσματικά και αποδοτικά στις υποχρεώσεις της ως Αρχή Ελέγχου, μέσω της χρηματοδότησης των μισθών του προσωπικού και δράσεων για κατάρτιση

και δικτύωση, του κόστους ενοικίασης κτιρίων, της αγοράς εξοπλισμού, της συντήρησης του ελεγκτικού λογισμικού και της αγοράς υπηρεσιών από τρίτους/άλλους ελεγκτικούς φορείς για την διενέργεια ελέγχων πράξεων/συστημάτων.

β. Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Δικαιούχος: Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων)

Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2014-20. Οι ενέργειες αυτές αφορούν κυρίως τη διαχείριση, συμπεριλαμβανομένων ενεργειών για το σχεδιασμό και την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος καθώς και ενεργειών για την επιλογή των έργων, την παρακολούθηση, τη δημοσιότητα και την εφαρμογή και έλεγχο του ΕΠ και των έργων που εντάσσονται σε αυτό.

γ. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)

Το έργο στοχεύει στην υποβοήθηση της επιτάχυνσης της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς και στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του συστήματος διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα των κοινοτικών και εθνικών πόρων. Οι δράσεις τεχνικής βοήθειας αφορούν στην αναβάθμιση και προσαρμογή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), στη συντήρηση και λειτουργική υποστήριξη του ΟΠΣ, στη διοργάνωση συνεδριών Επιτροπών Παρακολούθησης, στη διοργάνωση ημερίδων πληροφόρησης, στην εκπόνηση αξιολογήσεων και σε δράσεις κατάρτισης και δικτύωσης.

δ. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (Δικαιούχος: Γενικό Λογιστήριο)

Το έργο έχει ως στόχο την ενίσχυση της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας. Με το έργο αυτό καλύπτεται το μισθολογικό κόστος των υπαλλήλων της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, το κόστος συμμετοχής τόσο του προσωπικού της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης όσο και του προσωπικού της Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων σε προγράμματα επιμόρφωσης τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, την αγορά εξοπλισμού (μηχανογραφικού και άλλου εξοπλισμού) για την κάλυψη των αναγκών της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης και την κάλυψη επιδόματος οδοιπορικών και επιδόματος εκτός έδρας για το προσωπικό της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης.

ε. Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων (Δικαιούχος: Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων)

Σκοπός του έργου είναι η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της υλοποίησης όλων των συγχρηματοδοτούμενων έργων που ανατέθηκαν στην Διεύθυνση Ελέγχου για την περίοδο 2014-2020. Προβλέπεται η ενίσχυση της στελέχωσης και οργάνωσης

του Ενδιάμεσου Φορέα (Διεύθυνσης Ελέγχου, η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και δράσεις δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 7Α & 7Β

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Άξονα Προτεραιότητας Τεχνικής Βοήθειας τα εξής:

Άξονας Προτεραιότητας 7Α

Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ

Ο Άξονας Προτεραιότητας 7Α παρουσιάζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,209), αποτέλεσμα της καθυστερημένης ενεργοποίησης, της “τυπικής” συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων, καθώς και του χαμηλού δείκτη υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των ενταγμένων έργων.

Ο υψηλός δείκτης αποδοτικότητας (1,10) αντικατοπτρίζει την ελαφρά πιο προχωρημένη υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το οικονομικό αντικείμενο.

Άξονας Προτεραιότητας 7Β

Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής

Ο Άξονας Προτεραιότητας 7Β παρουσιάζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,163) και υψηλό δείκτης αποδοτικότητας (1,22), για τους ίδιους λόγους με τον ΑΠ 7Α.

Πίνακας 51. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα των Α.Π. 7Α & 7Β

Α.Π.	Περιγραφή Α.Π.	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου / Δράσης στο σύνολο των ενταγμένων έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Ενταγμένου Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου / Δράσης - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	4	5	6	7	8	9=8*7	10	11=10/5	12=8/11
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ	1.358.840,65	1.345.340,65	12,65%	0,2162	0,03	247.538,36	18,22%	1,19
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ	Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ	600.000,00	0,00	5,59%	0,0000	0,00	0,00	0,00%	
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ-Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	6.778.931,20	5.137.216,32	63,13%	0,2036	0,13	1.230.791,41	18,16%	1,12
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ	Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ	1.999.999,99	2.000.000,06	18,63%	0,2851	0,05	570.289,99	28,51%	1,00
7Α Total			10.737.771,84	8.482.557,03	100,00%		0,209	2.048.619,76	19,08%	1,10
7Β	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής	Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ	5.078.631,27	3.184.387,24	17,75%	0,0888	0,02	451.197,94	8,88%	1,00

7B	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής	Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου	4.822.753,44	4.598.653,92	16,85%	0,3243	0,05	1.378.479,75	28,58%	1,13
7B	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή	11.316.496,26	6.857.916,26	39,55%	0,1158	0,05	1.294.721,45	11,44%	1,01
7B	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	3.950.000,00	3.495.501,49	13,80%	0,1585	0,02	0,00	0,00%	
7B	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής	Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων	3.448.401,43	2.728.425,43	12,05%	0,2055	0,02	690.691,72	20,03%	1,03
7B Total			28.616.282,40	20.864.884,34	100,00%		0,163	3.815.090,86	13,33%	1,22

3.3 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στην Ενότητα που ακολουθεί γίνεται ανάλυση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος ανά Θεματικό Στόχο και Κατηγορία Παρέμβασης με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2017.

3.3.1 Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο

Η κατανομή της Κοινοτικής Συνδρομής ανά Θεματικό Στόχο, όπως έχει αποτυπωθεί στην Ενότητα 2.2 αντανακλά την επικέντρωση της στρατηγικής του ΕΠΑΑΑ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας (Θεματικοί Στόχοι 1, 2 & 3, στους οποίους έχει κατανεμηθεί το 32,7% της Κοινοτικής Συνδρομής) στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΣΕΣ για αναδιάρθρωση της οικονομίας, στήριξη παραγωγικού της τομέα και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, όπως αυτές εκδηλώνονται σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Επιπλέον, περίπου το 19,28% των πόρων της Κοινοτικής Συνδρομής βρίσκονται σε συνάφεια με την πολιτική για την κλιματική αλλαγή, συμβάλλοντας στους αντίστοιχους εθνικούς στόχους της χώρας στον τομέα αυτό αλλά και στη φιλοδοξία, σε επίπεδο Ε.Ε., να αφιερωθεί ένα σημαντικό ελάχιστο ποσοστό του συνόλου των πόρων που διατίθεται στα Κράτη-Μέλη της Ένωσης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία στους στόχους της κλιματικής αλλαγής.

Την υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα στους συνολικούς πόρους του ΕΠΑΑΑ κατέχει ο Θεματικός Στόχος 6 (30,99%), στον οποίο κατανέμεται το 15% των πόρων του ΕΤΠΑ και το 47,3% των πόρων του Ταμείου Συνοχής.

Ο Θεματικός Στόχος 4 συγκεντρώνει τη δεύτερη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα του ΕΠ (22,36%) και περιέχεται ομοίως σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (2 του ΕΤΠΑ και 1 του Ταμείου Συνοχής).

Τέλος, σημαντική χρηματοδοτική βαρύτητα έχει δοθεί στον τομέα των μεταφορών και τις βασικές υποδομές δικτύων (Θεματικός Στόχος 7, στον οποίο έχει κατανεμηθεί το 11,67% των πόρων του Ταμείου Συνοχής) με στόχο τη δημιουργία απαραίτητων υποδομών μεταφορών για την επέκταση δυναμικότητας των λιμένων της χώρας (Λιμένας Λεμεσού) και την ολοκλήρωση των συνδέσεων των λιμένων της χώρας με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών.

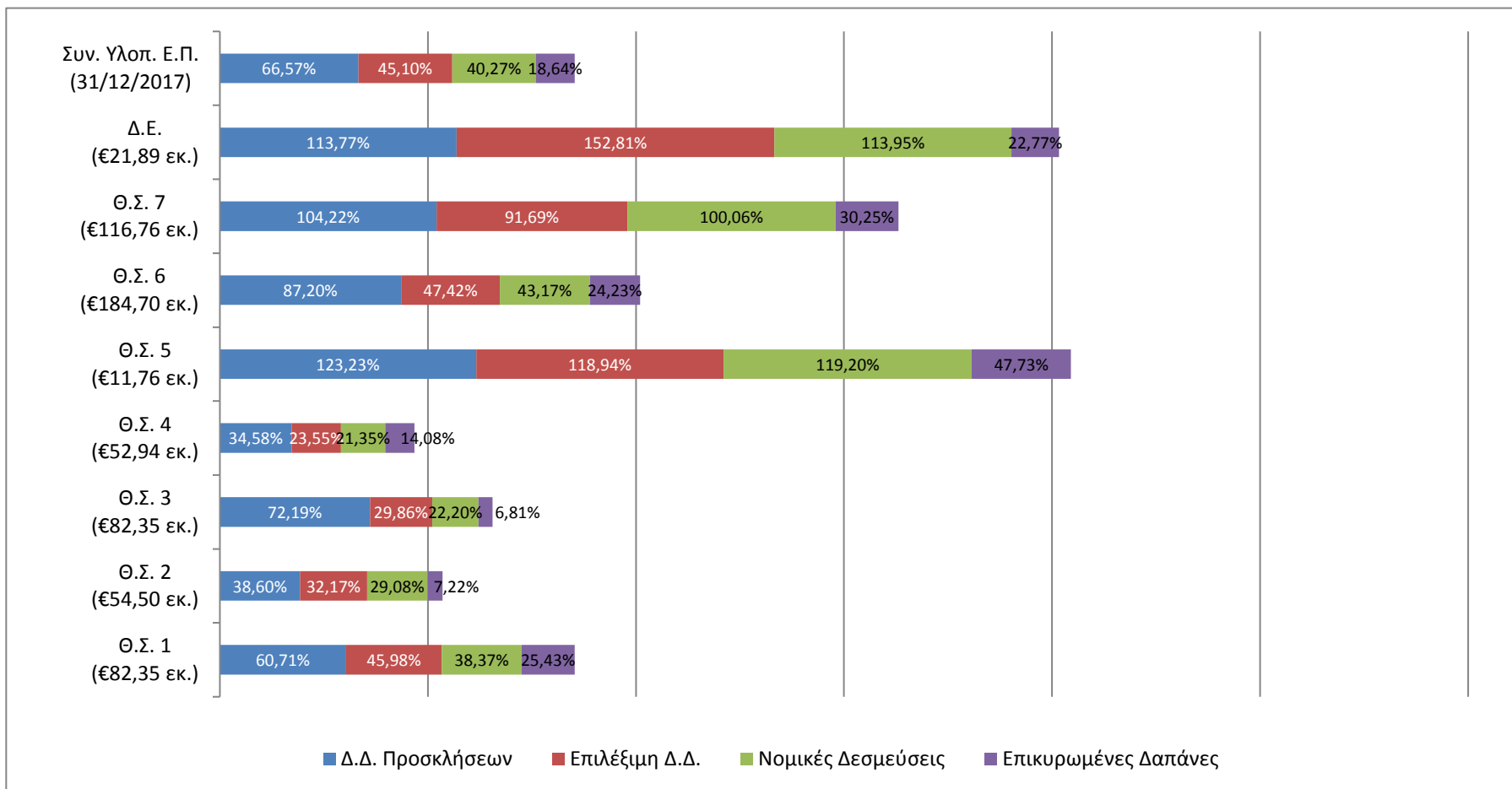
Στο πλαίσιο αυτού του χρηματοδοτικού στρατηγικού προσανατολισμού του ΕΠΑΑΑ, μέχρι την **31/12/2017 είχαν ενεργοποιηθεί όλοι οι Θεματικοί Στόχοι** του Προγράμματος, **πλην του Θεματικού Στόχου 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας»** που εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη».

Η πορεία οικονομικής ολοκλήρωσης του ΕΠΑΑΑ (ενεργοποιημένοι πόροι, Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων, των νομικών δεσμεύσεων και των πιστοποιημένων δαπανών των ενταγμένων έργων) ανά Θεματικό Στόχο παρατίθενται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθεί.

Πίνακας 52. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Θεματικό Στόχο

Θεματικός Στόχος	Π/Υ (Δημόσια Δαπάνη) Θεματικού Στόχου	Δημ. Δαπάνη- Προσκλήσεων	Επιλέξιμη Δ.Δ.	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες	
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	€ 82.352.942,00	€ 58.150.000,00	€ 37.869.183,20	€ 31.598.331,26	€ 20.943.092,67
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	€ 64.117.648,00	€ 24.750.000,00	€ 20.623.623,00	€ 18.643.653,00	€ 4.626.898,87
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	€ 82.352.941,00	€ 51.300.000,00	€ 24.591.806,84	€ 18.282.798,44	€ 5.608.361,87
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	€ 156.464.707,00	€ 54.100.000,00	€ 36.853.634,63	€ 33.399.350,11	€ 22.033.234,42
5	Πρωτόηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	€ 13.881.814,00	€ 17.107.000,00	€ 16.511.654,40	€ 16.547.354,49	€ 6.626.248,98
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	€ 216.855.676,00	€ 189.100.000,00	€ 102.828.693,93	€ 93.614.364,46	€ 52.536.493,82
7	Πρωτόηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	€ 40.300.000,00	€ 42.000.000,00	€ 36.950.740,97	€ 40.323.417,51	€ 12.189.379,20
9	Πρωτόηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	€ 17.647.058,00	-	-	-	-
Τεχνική Υποστήριξη		€ 25.753.789,00	€ 29.300.000,00	€ 39.354.054,24	€ 29.347.441,37	€ 5.863.710,62
Σύνολο		€ 699.726.575,00	€465.807.000,00	€315.583.391,21	€281.756.710,64	€130.427.420,45
% Π/Υ του ΕΠΑΑΑ			66,57%	45,10%	40,27%	18,64%

Διάγραμμα 23. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης Ε.Π. ανά Θ.Σ. ως % επί του Συνολικού Π/Υ του Ε.Π

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω Πίνακα, μέχρι το τέλος του 2017, **ο Θεματικός Στόχος με τους υψηλότερους ενεργοποιημένους πόρους ήταν ο Θεματικός Στόχος 6** (189,1 εκ. € ή το 40,60% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ). **Ακολουθούσαν οι Θεματικοί Στόχοι 1, 4Α και 3Α** (12,42%, 11,61% και 11,01% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης των διαθέσιμων πόρων στις πρώτες θέσεις βρίσκονται οι Θεματικοί Στόχοι 5 και 7** (η Δημόσια Δαπάνη των σχετικών Προσκήσεις ανήλθε στο **123,23%** και **104, 22%** των κατανεμημένων σε αυτούς πόρων).

Ο Θεματικός Στόχος 5 παρουσιάζει υπερδέσμευση του προϋπολογισμού του (η Δημόσια επιλέξιμη Δαπάνη των ενταγμένων έργων του ανήλθε στο 118,94% των κατανεμημένων σε αυτόν πόρων), ενώ αντίστοιχα υψηλή είναι και η δέσμευση των πόρων του Θεματικού Στόχου 7 με τα ενταγμένα σε αυτόν έργα (91,69% της κατανεμημένης συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου).

Οι δύο ως άνω Θεματικοί Στόχοι παρουσιάζουν και τον υψηλότερο βαθμό απορρόφησης των πόρων τους μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του προγράμματος (47,73% και 30,25% αντίστοιχα).

Ειδικότερα στον **Θεματικό Στόχο 5 έχουν ενταχθεί πέντε (5) έργα** συνολικής Δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους 16,54 εκ €, με επικυρωμένες δαπάνες έως 31/12/2017 ύψους 6,27 εκ. €.

Αντίστοιχα **στον Θεματικό Στόχο 7 έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα** συνολικής Δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους 46,94 εκ € (περιλαμβάνεται και το έργο του Δρόμου που συνδέει το νέο Λιμάνι της Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου, που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο του ΕΠΑΑΑ), με επικυρωμένες δαπάνες έως 31/12/2017 ύψους 12,19 εκ. €.

Ο **Θεματικός Στόχος 6** είναι ο Θεματικός Στόχος με τους υψηλότερους ενεργοποιημένους πόρους (189,1 εκ. € ή το 40,60% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ), που παρουσιάζει την **τρίτη καλύτερη επίδοση** μεταξύ όλων των θεματικών Στόχων **ως προς τον βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του** (87,20%). Ο Θεματικός Στόχος 6 περιέχεται σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (2 του ΕΤΠΑ και 1 του Ταμείου Συνοχής) και διαθέτει **14 ενταγμένα έργα** Δημόσιας επιλέξιμης Δαπάνης ύψους 102,83 εκ. € (47,22% των πόρων του Θεματικού Στόχου ή 14,70% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ), με επικυρωμένες δαπάνες ύψους 52,54 εκ. € (24,32% των πόρων του Θεματικού Στόχου 7,5% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Σχετικά **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης παρουσιάζει και ο Θεματικός Στόχος 3** (72,19%), που συμμετέχει σε δύο Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ. Ο συγκεκριμένος Θεματικός Στόχος παρουσιάζει **χαμηλό βαθμό δεσμεύσεων**, απόρροια και του γεγονότος ότι σημαντικός αριθμός έργων των Σχεδίων Χορηγιών δεν έχει τυπικά ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ, ενώ παράλληλα παρουσιάζει και **την χειρότερη επίδοση ως προς την απορρόφηση των πόρων** του (μόλις 6,81%). Στον Θεματικό Στόχο έχουν ενταχθεί 195 έργα (2 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 193 έργα Σχεδίων Χορηγιών).

Στον **Θεματικό Στόχο 1 παρατηρείται σχετικά χαμηλός βαθμός ενεργοποίησης (60,71%)**, απόρροια του γεγονότος ότι Προσκήσεις σημαντικού προϋπολογισμού ύψους 49,35 εκ. €, που αφορούν στα σε Προγράμματα Έρευνας και Καινοτομίας (Προγράμματα RESTART) δεν έχουν ενσωματωθεί στο

Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ. Στον Θεματικό Στόχο 1 έχουν ενταχθεί 22 έργα Σχεδίων Χορηγιών και ένα έργο Δημόσιας Σύμβασης.

Χαμηλό βαθμός παρουσιάζουν οι Θεματικοί Στόχοι 2 και 4.

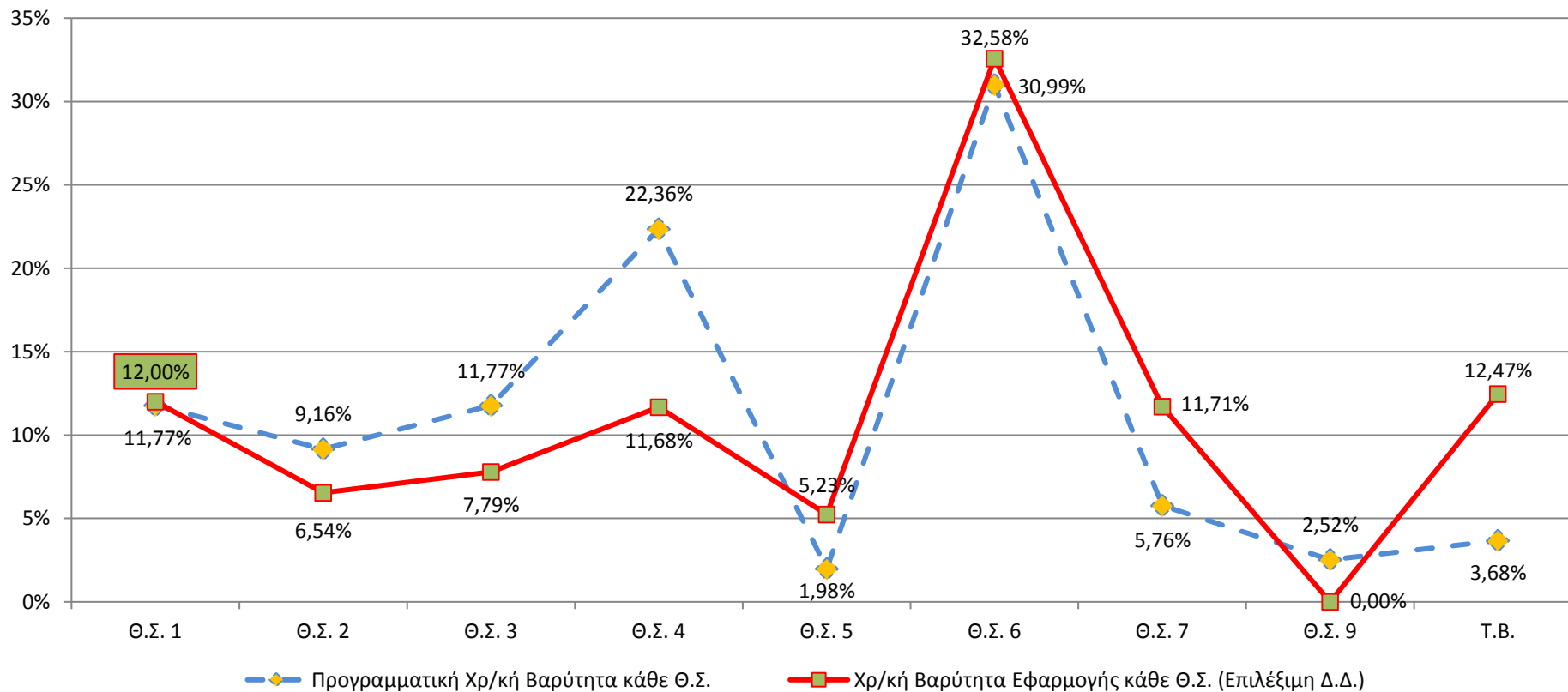
Ο Θεματικός Στόχος 2 παρουσιάζει χαμηλό βαθμό ενεργοποίησης, δέσμευσης και απορρόφησης των πόρων του (38,60%, 32,17% και 22% αντίστοιχα). Στον Θεματικό Στόχο 2 έχουν ενταχθεί μόλις 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 20,62 εκ. €, που μέχρι την 31/12/2017 διέθεταν επικυρωμένες δαπάνες ύψους 4,63 εκ. €.

Ομοίως ο **Θεματικός Στόχος 4** (δεύτερος σε Χρηματοδοτική βαρύτητα Θεματικός Στόχος) **παρουσιάζει εξαιρετικά χαμηλό βαθμό ενεργοποίησης, δέσμευσης και απορρόφησης των πόρων του (34,58%, 23,55% και 14,08% αντίστοιχα).** Ο Θεματικός Στόχος 4 συμμετέχει σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΑ και διαθέτει 39 ενταγμένα έργα Σχεδίων Χορηγιών και 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 36,85 εκ. €, που μέχρι την 31/12/2017 διέθεταν επικυρωμένες δαπάνες ύψους 22,03 εκ. €.

Τέλος, οι παρεμβάσεις τεχνικής υποστήριξης (Άξονες Προτεραιότητας 7Α και 7Β) που δεν εντάσσονται σε κάποιον από τους Θεματικούς Στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», παρουσιάζουν υψηλό βαθμό ενεργοποίησης και δεσμεύσεων, αλλά χαμηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων τους.

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα που ακολουθεί σε γενικές γραμμές υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ της προγραμματικής χρηματοδοτικής βαρύτητας και της χρηματοδοτικής βαρύτητας που προκύπτει από την εφαρμογή του ΕΠΑΑΑ (κατανομή πόρων με βάση τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων).

Διάγραμμα 24. Χρηματοδοτική Βαρύτητα των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ – Προγραμματική & Εφαρμογής πόρων

3.3.2 Πρόσδος υλοποίησης ανά Τομέα Παρέμβασης

Τα έργα που έχουν ενταχθεί στο Ε.Π. μέχρι την 31/12/2017 αφορούν δεκαεπτά (11) Τομείς Παρέμβασης. Αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

- **001:** Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
- **017:** Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης)
- **018:** Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα μηχανικής επεξεργασίας, θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης και υγειονομικής ταφής)
- **021:** Διαχείριση Αποβλήτων και Εξοικονόμηση πόσιμου νερού
- **022:** Επεξεργασία Υγρών Λυμάτων
- **033:** Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ
- **039:** Θαλάσσιοι Λιμένες
- **043:** Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών
- **058:** Υποδομή έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης (δημόσιες)
- **063:** Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (clusters) και δίκτυα επιχειρήσεων κατ' εξοχήν προς όφελος των ΜΜΕ
- **068:** Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα
- **078:** Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- **087:** Μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα, όπως η διάβρωση, οι θύελλες και η ξηρασία
- **094:** Προστασία, ανάπτυξης και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς
- **121:** Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση
- **122:** Αξιολόγηση, μελέτες
- **123:** Πληροφόρηση - Επικοινωνία

Η αναλυτική εικόνα της πορείας οικονομικής υλοποίησης του Ε.Π. ανά Τομέα Παρέμβασης παρουσιάζεται στους Πίνακες και τα Διαγράμματα που ακολουθούν.

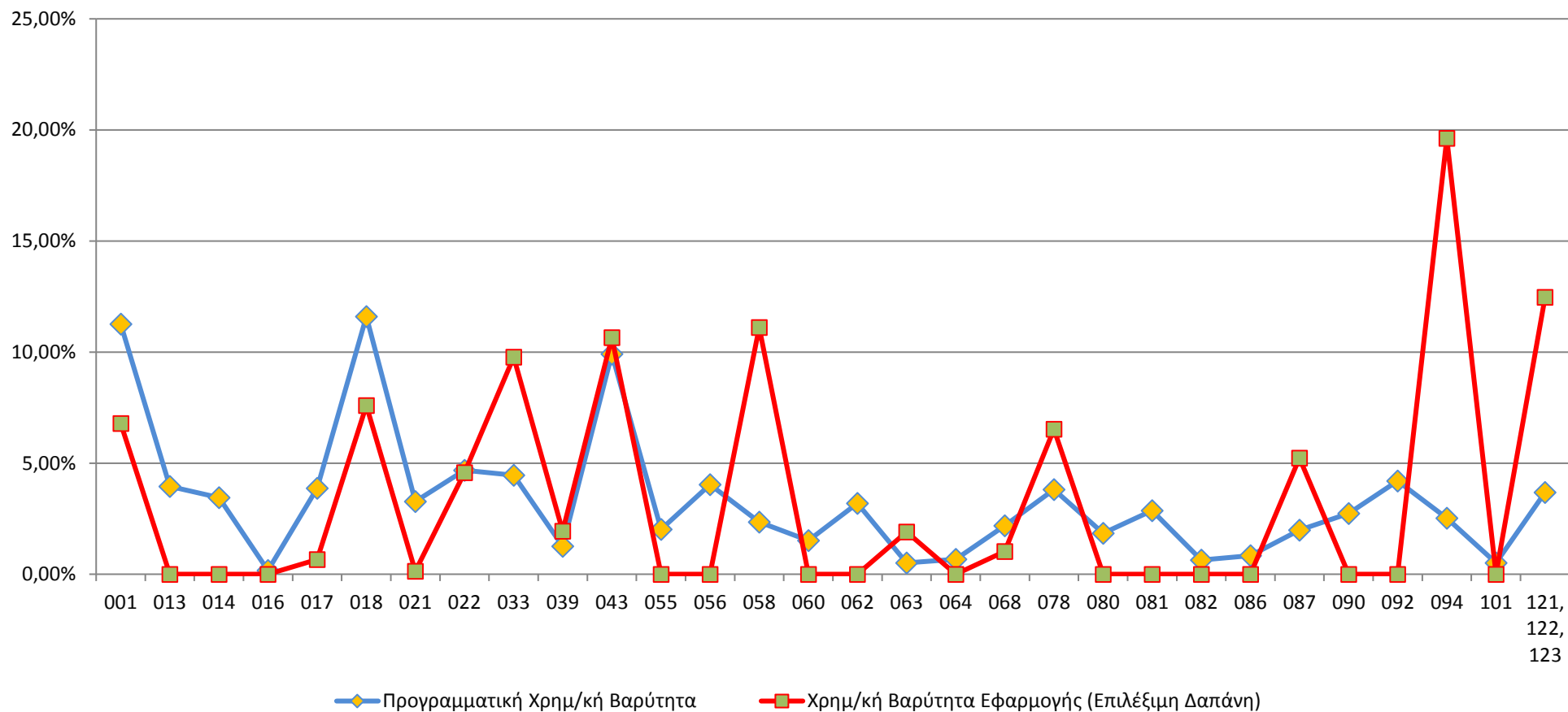
Σε σχέση με την ενδεικτική προγραμματική χρηματοδοτική βαρύτητα των Τομέων Παρέμβασης και την αντίστοιχη της εφαρμογής (ενεργοποίηση πόρων και Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) παρουσιάζεται αντιστοιχία, με μοναδικές εξαιρέσεις αυτές των Υποδομών Έρευνας (Τομέας Παρέμβασης 058) και των παρεμβάσεων προστασίας, ανάπτυξης και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς (Τομέας Παρέμβασης 058), όπου στην εφαρμογή εντοπίζεται υψηλότερη βαρύτητα.

Πίνακας 53. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης του Ε.Π. ανά Κατηγορία Παρέμβασης (σε Ενωσιακή Δαπάνη)

	Π/Υ Ε.Π. ανά Κατηγορία Παρέμβασης	Π/Υ Εγκριθέντων Έργων	Επιλέξιμη Δ.Δ.	Νομικές Δεσμεύσεις Επιλέξιμων Δ.Δ.	Υποβληθείσες Επιλέξιμες Δαπάνες στο ΟΠΣ Ενταγμένων Έργων για Καταβολή	Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ
001	67.000.000,00 €	33.578.287,15 €	18.204.707,75 €	17.942.050,61 €	5.646.796,18 €	5.413.461,53 €
013	23.500.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
014	20.500.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
016	1.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
017	23.000.000,00 €	1.762.490,60 €	1.762.490,60 €	1.719.990,60 €	1.249.157,53 €	1.249.157,53 €
018	69.000.000,00 €	27.006.082,03 €	20.359.885,24 €	26.708.582,03 €	17.232.621,65 €	17.232.621,65 €
021	19.500.000,00 €	375.412,99 €	375.412,99 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
022	27.827.323,00 €	15.982.345,19 €	12.274.865,98 €	6.986.064,19 €	2.288.506,45 €	2.288.506,45 €
033	26.500.000,00 €	26.278.763,42 €	26.214.725,40 €	25.094.735,65 €	5.453.394,29 €	5.453.394,29 €
039	7.500.000,00 €	13.616.449,31 €	5.193.404,42 €	9.180.169,24 €	5.533.314,81 €	4.907.578,03 €
043	59.000.000,00 €	34.002.813,11 €	28.568.725,50 €	25.632.583,65 €	17.176.944,09 €	17.176.944,09 €
055	12.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
056	24.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
058	14.000.000,00 €	40.881.992,19 €	29.787.133,78 €	24.456.909,63 €	17.155.274,83 €	17.155.274,83 €
060	9.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
062	19.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
063	3.000.000,00 €	5.100.000,00 €	5.100.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
064	4.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
068	13.000.000,00 €	5.355.536,93 €	2.756.863,94 €	2.756.863,94 €	1.749.996,60 €	1.551.305,17 €

078	22.700.000,00 €	19.461.526,90 €	17.530.079,55 €	15.847.105,05 €	3.932.864,04 €	3.932.864,04 €
080	11.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
081	17.000.000,00 €					
082	3.800.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
086	5.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
087	11.799.542,00 €	14.060.406,24 €	14.034.906,24 €	14.065.251,32 €	7.658.783,60 €	5.632.311,63 €
090	16.250.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
092	25.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
094	15.000.000,00 €	54.615.409,78 €	52.631.735,03 €	44.157.572,97 €	24.002.521,80 €	23.885.734,12 €
101	3.000.000,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
121, 122, 123	21.890.720,00 €	33.450.946,10 €	33.450.946,10 €	24.945.325,16 €	4.984.154,03 €	4.984.154,03 €
Σύνολο	594.767.585,00 €	325.528.461,94 €	268.245.882,53 €	239.493.204,04 €	114.064.329,90 €	110.863.307,38 €

Διάγραμμα 25. % Χρηματοδοτικής Βαρύτητας των Κατηγοριών Παρέμβασης του Ε.Π – Προγραμματική & Εφαρμογής πόρων (σε Ενωσιακή Δαπάνη)

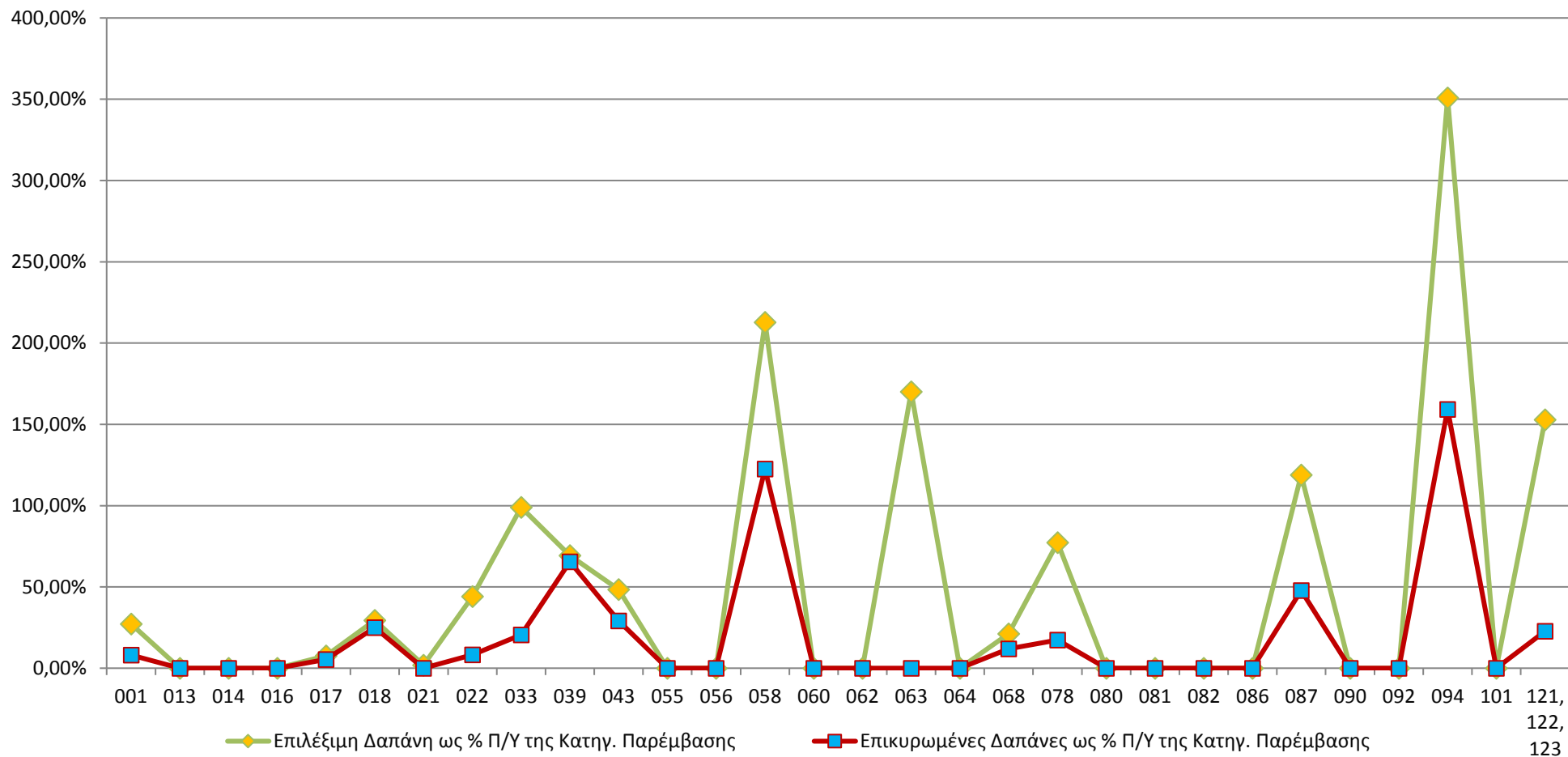

Πίνακας 54. % Οικονομικής Υλοποίησης του Π/Υ της κάθε Κατηγορία Παρέμβασης (σε ενωσιακή Δαπάνη)

	Π/Υ Ε.Π. ανά Κατηγορία Παρέμβασης	Π/Υ Εγκριθέντων Έργων	Επιλέξιμη Δ.Δ.	Νομικές Δεσμεύσεις Επιλέξιμων Δ.Δ.	Υποβληθείσες Επιλέξιμες Δαπάνες στο ΟΠΣ Ενταγμένων Έργων για Καταβολή	Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ
001	67.000.000,00 €	50,12%	27,17%	26,78%	8,43%	8,08%
013	23.500.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
014	20.500.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
016	1.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
017	23.000.000,00 €	7,66%	7,66%	7,48%	5,43%	5,43%
018	69.000.000,00 €	39,14%	29,51%	38,71%	24,97%	24,97%
021	19.500.000,00 €	1,93%	1,93%	0,00%	0,00%	0,00%
022	27.827.323,00 €	57,43%	44,11%	25,11%	8,22%	8,22%
033	26.500.000,00 €	99,17%	98,92%	94,70%	20,58%	20,58%
039	7.500.000,00 €	181,55%	69,25%	122,40%	73,78%	65,43%
043	59.000.000,00 €	57,63%	48,42%	43,45%	29,11%	29,11%
055	12.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
056	24.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
058	14.000.000,00 €	292,01%	212,77%	174,69%	122,54%	122,54%
060	9.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
062	19.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
063	3.000.000,00 €	170,00%	170,00%	0,00%	0,00%	0,00%
064	4.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
068	13.000.000,00 €	41,20%	21,21%	21,21%	13,46%	11,93%
078	22.700.000,00 €	85,73%	77,23%	69,81%	17,33%	17,33%

080	11.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
081	17.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
082	3.800.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
086	5.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
087	11.799.542,00 €	119,16%	118,94%	119,20%	64,91%	47,73%
090	16.250.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
092	25.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
094	15.000.000,00 €	364,10%	350,88%	294,38%	160,02%	159,24%
101	3.000.000,00 €	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
121, 122, 123	21.890.720,00 €	152,81%	152,81%	113,95%	22,77%	22,77%
Σύνολο	594.767.585,00 €					

Διάγραμμα 26. % Οικονομικής Υλοποίησης του Π/Υ της κάθε Κατηγορία Παρέμβασης

4. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

Στην Ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνεται η εκτίμηση του βαθμού και των προοπτικών επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων καθώς και του Πλαισίου Επίδοσης ανά Άξονα Προτεραιότητας του Προγράμματος.

4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ 2018 - 2019

Στην παρούσα Ενότητα γίνεται εκτίμηση του βαθμού και των προοπτικών επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για τα έτη 2018 και 2019, έτη για τα οποία υφίστανται προβλέψεις της ΓΔ ΕΠΣΑ - - Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων για την προβλεπόμενη οικονομική πρόοδο των ενταγμένων αλλά και ώριμων υπό ένταξη έργων στο ΕΠΑΑΑ.

Σύμφωνα με το άρθρο 136 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εφαρμόζεται ο Κανόνας υποχρεωτικής αθροιστικής απορρόφησης / αυτόματης αποδέσμευσης των πόρων (n+3), δηλαδή αποδεσμεύεται μέρος του ποσού σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για την καταβολή της αρχικής και ετήσιας προχρηματοδότησης και ενδιάμεσων πληρωμών έως τις 31 Δεκεμβρίου του τρίτου οικονομικού έτους μετά το έτος της δημοσιονομικής ανάληψης υποχρεώσεων στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος ή για το οποίο η αίτηση πληρωμής που υποβάλλεται, δεν έχει σταλεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού.

Ο εν λόγω κανόνας, στις περιπτώσεις πολυταμειακών Προγραμμάτων που υλοποιούνται μόνο σε μια Κατηγορία Περιφέρειας, υπολογίζεται στο σύνολο του χρηματοοικονομικού στόχου του Προγράμματος και εφόσον υπάρχει αστοχία στην επίτευξή του εφαρμόζεται ο κανόνας αυτόματης αποδέσμευσης διακριτά για κάθε Ταμείο και ειδικότερα στην περίπτωση του ΕΠΑΑΑ για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής.

Από τα ανωτέρω και με βάση τα στοιχεία των Πινάκων που ακολουθούν (προβλέψεις της 31/12/2017), είναι σαφές ότι το ΕΠΑΑΑ έχει ήδη καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» για το 2017.

Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφησης σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το 2017 ανήλθε για το ΕΤΠΑ σε 71.608.598 € Κοινοτικής Συμμετοχής και για το Ταμείο Συνοχής σε 37.499.135 € Κοινοτικής Συμμετοχής, ενώ οι πιστοποιημένες δαπάνες μέχρι 31.12.2017 ανέρχονται σε 76.243.510 € Κοινοτικής Συμμετοχής και 49.485.112 € αντίστοιχα για κάθε Ταμείο.

Συνολικά σε επίπεδο Προγράμματος παρουσιάσθηκε πλεόνασμα του στόχου του έτους 2017 ύψους 16.620.889 €, που το μεγαλύτερο μέρος του (72,11%) προήλθε από το Ταμείο Συνοχής.

Στους Πίνακες που ακολουθούν (καταρτίσθηκαν από τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος με βάση αναλυτικές προβλέψεις οικονομικής προόδου των ενταγμένων και ώριμων υπό ένταξη έργων), παρατίθενται οι προβλέψεις των Αιτήσεων Πληρωμών και εκτιμήσεις για την επίτευξη των

Χρηματοοικονομικών Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας, Ταμείο και συνολικά σε επίπεδο Προγράμματος.

Πίνακας 55. Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών 2018 - 2019 – ΕΤΠΑ *

Αξονας Προτεραιότητας	Πιστοποιημένες Δαπάνες μέχρι 31/12/2017	Σύνολο Επιλέξιμων Δαπανών μέχρι 31/12/2017	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Ιαν-Οκτ. 2018	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Νοεμβ. – Δεκ. 2018	Σύνολο Προβλεπόμενων Πιστοποιήσεων εντός του 2018	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Ιαν. – Δεκ. 2019	Σύνολο Προβλεπόμενων Πιστοποιήσεων 2018-2019 (Αιτήσεις Πληρωμών)
(α)	(β)	(β1)	(γ)	(δ)	(ε) = (γ) + (δ)	(στ)	(ζ)=(ε)+(στ)
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	26.787.618	31.612.622	11.775.004	11.000.000	22.775.004	39.815.004
2	Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4.626.899	6.617.461	6.441.827	6.929.193	13.371.020	31.038.801
3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	9.914.206	13.700.000	11.185.794	3.875.000	15.060.794	23.310.794
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	32.866.168	35.700.000	13.633.832	7.300.000	20.933.832	45.933.832
7α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	2.048.619	2.048.619	1.000.000	300.000	1.300.000	2.300.000
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ:		76.243.510	89.678.702	44.036.457	29.404.193	73.440.650	142.398.431

* Τα ποσά σε € (ευρώ) και σε Δημόσια Δαπάνη

A. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΙΑΝ – ΟΚΤ 2018 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	37.430.988 €
B. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΝΟΕ-ΔΕΚ 2018 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	24.993.564 €
Γ. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ 2019 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	58.614.114 €
Σύνολο Αιτήσεων Πληρωμών 2018-2019:	121.038.667 €

ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2018- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018)	
Δεσμεύσεις 2014+2015 (€84.554.199+€84.776.470) <u>μείον</u> Αρχικές Προκαταβολές (€10.988.443) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.491.221), 2017(€7.207.228), 2018(€7.752.377):	137.891.400 €
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης μέχρι Δεκ. 2018 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	127.231.536 €
Έλλειμμα:	-10.659.864 €
ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2019- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018 & 2019)	
Δεσμεύσεις 2014+2015+2016 ((€84.554.199+€84.776.470+20.220.392) <u>μείον</u> Αρχ. Προκαταβολές (€10.988.443) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.491.221), 2017(€7.207.228), 2018(€7.752.377), 2019(€8.104.758):	150.007.034 €
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης 2019 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	185.845.650 €
Πλεόνασμα:	35.838.616 €

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 56. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων ΕΤΠΑ για τα έτη 2018 και 2019

(ποσά σε ευρώ)

Άξονες Προτεραιότητας		Αιτήσεις Πληρωμών μέχρι Δεκέμβριο 2017	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2018	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2019	Σύνολο Προβλεπόμενων Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι τέλος 2019
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	26.787.618	22.775.004	17.040.000	66.602.622
2	Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4.626.899	13.371.020	17.667.782	35.665.700
3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	9.914.206	15.060.794	8.250.000	33.225.000
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	32.866.168	20.933.832	25.000.000	78.800.000
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	2.048.619	1.300.000	1.000.000	4.348.619
7Β	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής	3.815.091	3.700.000	2.000.000	9.515.091
ΣΥΝΟΛΟ :		76.243.510	73.440.650	68.957.782	218.641.941
ΕΤΟΣ 2017: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					71.608.598 €
Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι Δεκ. 2017					76.243.510 €
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2017					4.634.912 €
ΕΤΟΣ 2018: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					90.616.580 €
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2018					73.440.650 €
ΕΛΛΕΙΜΜΑ Στόχου 2018					-17.175.930 €
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2018					-12.541.018 €
ΕΤΟΣ 2019: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					14.253.687 €
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2019					68.957.782 €
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2019					54.704.094 €
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2019					42.163.077 €

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 57. Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών 2018 - 2019 – Ταμείο Συνοχής *

Άξονας Προτεραιότητας	Πιστοποιημένες Δαπάνες μέχρι 31/12/2017	Σύνολο Επιλέξιμων Δαπανών μέχρι 31/12/2017	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Ιαν-Οκτ. 2018	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Νοεμβ. - Δεκ. 2018	Σύνολο Προβλεπόμενων Πιστοποιήσεων εντός του 2018	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις σε ΕΕ Ιαν. - Δεκ. 2019	Σύνολο Προβλεπόμενων Πιστοποιήσεων 2018-2019 (Αιτήσεις Πληρωμών)
(α)	(β)	(β1)	(γ)	(δ)	(ε) = (γ) + (δ)	(στ)	(ζ)=(ε)+(στ)
4Α Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	24.435.630	30.190.000	10.554.370	2.200.000	12.754.370	11.100.000	23.854.370
5 Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	21.234.391	29.430.000	27.395.609	9.900.000	37.295.609	6.850.000	44.145.609
7B 7B Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής	3.815.091	4.715.091	2.300.000	1.400.000	3.700.000	2.000.000	5.700.000
ΣΥΝΟΛΟ Ταμείου Συνοχής:	49.485.112	64.335.091	40.249.979	13.500.000	53.749.979	19.950.000	73.699.979

* Τα ποσά σε € (ευρώ) και σε Δημόσια Δαπάνη

A. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΙΑΝ - ΟΚΤ 2018 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	34.212.482 €
B. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ ΝΟΕ-ΔΕΚ 2018 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	11.475.000 €
Γ. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΕ ΕΕ 2019 (Κοινοτική συνεισφορά 85%):	16.957.500 €
Σύνολο Αιτήσεων Πληρωμών 2018-2019:	62.644.982 €

ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2018- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018)	
Δεσμεύσεις 2014+2015 (€53.727.358+€45.564.699) μείον Αρχικές Προκαταβολές (€10.134.768) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.067.384), 2017(€6.650.941), 2018(€7.622.364):	69.816.600 €
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης μέχρι Δεκ. 2018 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	87.749.827 €
Πλεόνασμα:	17.933.227 €
ΣΩΡΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ 2019- ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ (CUMULATIVE 2017 & 2018 & 2019)	
Δεσμεύσεις 2014+2015+2016 ((€84.554.199+€84.776.470+20.220.392) μείον Αρχ. Προκαταβολές (€10.988.443) και Ετήσιες Προκαταβολές 2016(€5.491.221), 2017(€7.207.228), 2018(€7.752.377), 2019(€8.104.758):	98.803.947 €
Εκτιμώμενο Ποσό Απορρόφησης 2019 σύμφωνα με προβλέψεις (κοινοτική συνεισφορά)	104.707.327 €
Πλεόνασμα:	5.903.380 €

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 58. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων Ταμείου Συνοχής για τα έτη 2018 και 2019

(ποσά σε ευρώ)

Αξονες Προτεραιότητας	Αιτήσεις Πληρωμών μέχρι Δεκέμβριο 2017	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2018	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2019	Σύνολο Προβλεπόμενων Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι τέλος 2019
4Α Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	24.435.630	12.754.370	11.100.000	48.290.000
5 Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	21.234.391	37.295.609	6.850.000	65.380.000
7B 7B Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής	3.815.091	3.700.000	2.000.000	9.515.091
ΣΥΝΟΛΟ :	49.485.112	53.749.979	19.950.000	123.185.091
ΕΤΟΣ 2017: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ				37.499.135 €
			Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι Δεκ. 2017	49.485.112 €
			ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2017	11.985.977 €
ΕΤΟΣ 2018: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ				44.638.041 €
			Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2018	53.749.979 €
			ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2018	9.111.938 €
			Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2018	21.097.915 €
ΕΤΟΣ 2019: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ				34.102.761 €
			Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2019	19.950.000 €
			ΕΛΛΕΙΜΜΑ Στόχου 2019	-14.152.761 €
			Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2019	6.945.153 €

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 59. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων ΕΠΑΑΑ για τα έτη 2018 και 2019

(ποσά σε ευρώ)

Άξονες Προτεραιότητας		Αιτήσεις Πληρωμών μέχρι Δεκέμβριο 2017	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2018	Προβλέψεις Αιτήσεων Πληρωμών εντός 2019	Σύνολο Προβλεπόμενων Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι τέλος 2019
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	26.787.618	22.775.004	17.040.000	66.602.622
2	Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4.626.899	13.371.020	17.667.782	35.665.700
3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	9.914.206	15.060.794	8.250.000	33.225.000
4Α	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής	24.435.630	12.754.370	11.100.000	48.290.000
5	Πρωώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	21.234.391	37.295.609	6.850.000	65.380.000
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	32.866.168	20.933.832	25.000.000	78.800.000
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	2.048.619	1.300.000	1.000.000	4.348.619
7Β	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής	3.815.091	3.700.000	2.000.000	9.515.091
ΣΥΝΟΛΟ :		125.728.622	127.190.629	88.907.782	341.827.032
ΕΤΟΣ 2017: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					109.107.733 €
Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών μέχρι Δεκ. 2017					125.728.622 €
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2017					16.620.889 €
ΕΤΟΣ 2018: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					135.254.621 €
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2018					127.190.629 €
ΕΛΛΕΙΜΜΑ Στόχου 2018					-8.063.992 €
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2018					8.556.897 €
ΕΤΟΣ 2019: ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΥ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ					48.356.448 €
Προβλεπόμενο Ποσό Αιτήσεων Πληρωμών 2019					88.907.782 €
ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ Στόχου 2019					40.551.333 €
Σωρευτικό Πλεόνασμα Απορρόφησης μέχρι 31/12/2018					49.108.230 €

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των παραπάνω Πινάκων στο επίπεδο του Προγράμματος για τα έτη 2018 και 2019 προβλέπεται θετικό σωρευτικό πλεόνασμα απορρόφησης (8.556.897 € και 49.108.230 € αντίστοιχα).

Ειδικότερα το 2018 εντοπίζεται υστέρηση στην επίτευξη του ετήσιου στόχου του Προγράμματος ύψους 8.063.992 €, που αντισταθμίζεται όμως από το αντίστοιχο πλεόνασμα του στόχου του προηγούμενου έτους. Η τιμή του στόχου επηρεάζεται θετικά από το τρέχον πλεόνασμα του έτους από τα έργα του Ταμείου Συνοχής (9.111.938 €) και αρνητικά από το σημαντικό έλλειμα του ετήσιου στόχου του ΕΤΠΑ (-17.175.930 €). Σημειώνεται ότι το ίδιο έτος το ΕΤΠΑ παρουσιάζει συνολικό σωρευτικό έλλειμα (μέχρι 31/12/2018) ύψους 12.541.018 €.

Αντίστοιχα το 2019 στο επίπεδο του Προγράμματος αναμένεται θετικό ετήσιο πλεόνασμα ύψους 40.551.333 € και σωρευτικό πλεόνασμα απορρόφησης (μέχρι 31/12/2019) ύψους 49.108.230 €. Το έτος αυτό αντιστρέφονται οι επιδόσεις των Ταμείων με το ΕΤΠΑ να παρουσιάζει υψηλό θετικό ετήσιο πλεόνασμα ύψους 54.704.094 € και σωρευτικό πλεόνασμα απορρόφησης μέχρι 31/12/2019 ύψους 42.163.077 €.

Αντίθετα το ίδιο έτος τα έργα του Ταμείου Συνοχής αναμένεται να έχουν ετήσιο έλλειμα στόχου ύψους 14.152.761 € και θετικό σωρευτικό πλεόνασμα απορρόφησης (μέχρι 31/12/2019) ύψους 6.945.153 €.

Οι πιο πάνω επιδόσεις σχετίζονται με τη φύση και τον κύκλο ζωής των έργων που έχουν ενταχθεί ή προβλέπεται να ενταχθούν στους Άξονες Προτεραιότητας των επιμέρους Ταμείων.

Στο Ταμείο Συνοχής κυριαρχούν τα έργα κλασσικών υποδομών, για τα οποία είναι περισσότερο εξοικειωμένο το σύστημα και οι μηχανισμοί παραγωγής τους, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται σημαντικός αριθμός έργων phasing, που είχαν ωριμάσει την προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

Αντίθετα το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί ποικιλία έργων μεταξύ των οποίων έργα Σχεδίων Χορηγιών, ερευνητικά έργα και υποδομές, υποδομές και εργαλεία ΤΠΕ, κοινωνικές υποδομές κλπ., που κατά κανόνα απαιτούν και προϋποθέτουν ειδικές διαδικασίες ωρίμανσης.

Με βάση την παραπάνω εικόνα προβλέψεων απορρόφησης των πόρων δεν εντοπίζεται κίνδυνος μη επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για τα έτη 2018 και 2019. Για την αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων στο μέλλον εντοπίζεται η ανάγκη:

- α. κινητοποίησης πόρων, μηχανισμών και διαδικασιών για την εισροή νέων πιστοποιημένων δαπανών ύψους, ακόμη και εντός του 2018, στους Άξονες Προτεραιότητας του ΕΤΠΑ,
- β. λήψης των κατάλληλων μέτρων για την απορρόφηση μετά το 2019 νέων πόρων του Ταμείου Συνοχής, όπου είναι ορατή η χρηματοδοτική "κόπωση", λόγω της εξάντλησης των έργων που είχαν ωριμάσει στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο.

4.2 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Το Πλαίσιο Επίδοσης του ΕΠΑΑΑ περιλαμβάνει εικοσιένα (21) συνολικά Δείκτες, εκ των οποίων δεκατέσσερις (14) είναι Δείκτες Εκρών, ένας (1) Βασικό Στάδιο Υλοποίησης και έξη (6) Χρηματοοικονομικοί Δείκτες (ένας για κάθε θεματικό Άξονα Προτεραιότητας). Η επίτευξη των οροσήμων και των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης αξιολογείται λαμβάνοντας υπόψη όλους τους Δείκτες διακριτά ανά Άξονα Προτεραιότητας.

Η παρακολούθηση του συστήματος των δεικτών που περιλαμβάνονται στο Πλαίσιο Επίδοσης συνδέεται άρρηκτα με την λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος και ευρύτερα με τη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Παρακολούθησης των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην ίδια κατεύθυνση λειτουργούν και τα μέτρα **αποφυγής πολλαπλής μέτρησης ορισμένων δεικτών**, ιδιαίτερα Κοινών Δεικτών, οι οποίοι είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη μέτρηση των εκρών περισσότερων του ενός Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, λόγω της φύσης των έργων που εντάσσονται σε αυτές (έργα ίδιου φυσικού αντικείμενου, όπως για παράδειγμα ο αριθμός των επιχειρήσεων που ενισχύονται κλπ).

Το 2017 σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στην ενσωμάτωση των στοιχείων ενεργοποίησης και υλοποίησης των παρεμβάσεων και έργων Δημοσίων Συμβάσεων και Σχεδίων Χορηγιών στο ΟΠΣ. Παρόλα αυτά εξακολουθεί και υπάρχει υστέρηση στην ενσωμάτωση του συνόλου των στοιχείων των Προσκήσεων ή των στοιχείων των ενταγμένων έργων, κυρίως του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑ και ειδικότερα:

- ▶ των Προσκήσεων των Προγραμμάτων RESTART, συνολικού προϋπολογισμού Δημόσιας Δαπάνης ύψους 49,53 εκ. € (Άξονας Προτεραιότητας 1 - Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β),
- ▶ των στοιχείων σημαντικού μέρους των έργων των Σχεδίων Χορηγιών του Άξονα Προτεραιότητας 1 για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων & της επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α), της επιχειρηματικής καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β) και της ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β), δηλ. στην ενσωμάτωση και ένταξη έργων με συμφωνίες χρηματοδότησης στο ΟΠΣ, καθώς και την καταχώρηση στοιχείων οικονομικής και φυσικής προόδου ενταγμένων έργων,
- ▶ του συνόλου των έργων που αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στις κατοικίες (Άξονας Προτεραιότητας 5 - Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii),
- ▶ μικρού τμήματος στοιχείων υλοποίησης έργων Δημοσίων Συμβάσεων των Αξόνων Προτεραιότητας.

Η μη ενσωμάτωση των παραπάνω στοιχείων στο ΟΠΣ αντιμετωπίστηκε από τη Διαχειριστική Αρχή με τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων που τηρούνται στο επίπεδο των Ενδιάμεσων Φορέων.

Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης για την εκτίμηση της προοπτικής επίτευξης των Δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης (Δείκτες Εκροών, Κύρια Στάδια Υλοποίησης και Χρηματοοικονομικοί Δείκτες) αξιοποιούνται το σύνολο των στοιχείων που τηρούνται στο επίπεδο της Διαχειριστικής Αρχής και των Ενδιάμεσων Φορέων.

Σημειώνεται ότι για τη μέτρηση των Δεικτών Εκροών και την εκτίμηση της προοπτικής επίτευξης των **Οροσήμων του 2018** και των τελικών προγραμματικών **στόχοι του 2023**, ελήφθη υπόψη η σχετική τροποποίηση του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 215/2014, όσον αφορά τις αλλαγές στον καθορισμό των οροσήμων και των ποσοτικών στόχων για τους Δείκτες Εκροών στο Πλαίσιο Επίδοσης για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, σύμφωνα με την οποία «το ορόσημο και ο ποσοτικός στόχος για έναν δείκτη εκροών αναφέρονται στις τιμές που επιτυγχάνονται από πράξεις, όταν όλες οι ενέργειες που οδηγούν σε εκροές έχουν υλοποιηθεί πλήρως, αλλά για τις οποίες δεν έχουν αρχίσει, αλλά ορισμένες από τις ενέργειες που οδηγούν σε εκροές βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη, ή και στα δύο» (Άρθρο 1, παρ. 1 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2018/276 της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 2018).

Προς το σκοπό αυτό η Διαχειριστική Αρχή, μετά από σχετική πρόταση του Συμβούλου Αξιολόγησης, υιοθέτησε κατ' αρχήν συγκεκριμένη μεθοδολογία μέτρησης των Δεικτών Εκροών και η οποία αναμένεται να οριστικοποιηθεί μετά και τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες που αναμένονται από την ΕΕ.

Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία αυτή εφαρμόστηκε από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης για κάθε Δείκτη Εκροών και προγραμματικό στόχο (ενδιάμεσο στόχο / Ορόσημο του 2018 & τελικό προγραμματικό στόχο του 2023) ανά Άξονα Προτεραιότητας, οι τιμές των οποίων καθώς και οι εκτιμήσεις σχετικά με τις προοπτικές επίτευξης των στόχων αποτυπώθηκαν στην Ενότητα 3.2 της παρούσας αξιολόγησης.

Οι μετρήσεις αυτές, οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις σχετικά με τις προοπτικές επίτευξης των στόχων αυτών επαναλαμβάνονται στην παρούσα Ενότητα της αξιολόγησης, μόνο εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο για την τεκμηρίωση των προβλέψεων επίτευξης των συνολικών στόχων του Πλαισίου Επίδοσης των επιμέρους Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος.

4.2.1 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 1

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.1

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	ΕΤΠΑ	200	636
Εκροών	CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	ΕΤΠΑ	€5.500.000	€11.500.000

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Χρημ/κός	ΧΔ1	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	ΕΤΠΑ	€58.500.000	€170.588.236

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

CO01 - Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης CO01 τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α δηλαδή των Σχεδίων Χορηγιών για την Ενίσχυση των ΜΜΕ, Σχέδια Χορηγιών για τουριστικές επιχειρήσεις και Σχέδια χορηγιών για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων από ειδικές ομάδες του πληθυσμού (γυναίκες, νέοι).

Τόσο ο ενδιάμεσος στόχος του 2018 (Ορόσημο), όσο και ο **τελικός προγραμματικός στόχος του 2023 εκτιμώνται ως απόλυτα εφικτοί.**

CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης CO27, αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων και περιλαμβάνει τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν στα έργα που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β.

Όπως αναλύθηκε και στην Ενότητα 3.2.1 της παρούσας εκτιμάται ως **υψηλός ο βαθμός κινδύνου μη επίτευξης του Δείκτη Οροσήμου του 2018** και μάλιστα σε ποσοστό χαμηλότερο του 65% του στόχου.

Αντίθετα εκτιμάται **εφικτή η επίτευξη του του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.**

ΧΔ1 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Με βάση τις προβλέψεις της Διαχειριστικής Αρχής, σχετικά με τις επιλέξιμες δαπάνες των ενταγμένων και υπό ένταξη στο ΕΠΑΑΑ έργων στο τέλος του 2018, το εκτιμώμενο ύψος της Δημόσιας Δαπάνης υπολογίζεται στα 49,56 εκ. € (ποσοστό 84,72% του στόχου Οροσήμου του 2018 του Χρηματοοικονομικού Δείκτη), δηλ. υπολείπεται κατά τι του αποδεκτού ποσοστού επιτυχίας (85%). Σημειώνεται ότι το ορόσημο (και ο ποσοτικός στόχος) για ένα δημοσιονομικό δείκτη αφορούν το συνολικό ποσό των επιλέξιμων δαπανών που έχουν εγγραφεί στο λογιστικό σύστημα της αρχής πιστοποίησης και επικυρωθεί από την αρχή σύμφωνα με το άρθρο 126 στοιχείο α) του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

Με βάση τα παραπάνω εκτιμάται ως **οριακή η δυνατότητα επίτευξης του Χρηματοοικονομικού Δείκτη ΧΔ1 του Οροσήμου του 2018** (Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας 1) ύψους 58.500.000€, ιδιαίτερα στην περίπτωση που παρουσιασθούν έστω και

μικρές προς τα κάτω αποκλίσεις σε σχέση με τις προβλεπόμενες επιλέξιμες δαπάνες των ενταγμένων και υπό ένταξη έργων του Άξονα Προτεραιότητας 1.

4.2.2 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 2

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.2

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	2γ.1	Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	ΕΤΠΑ	2	8
Χρημ/κός	ΧΔ2	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	ΕΤΠΑ	€14.000.000	€64.117.648

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

2γ.1 - Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτης Εκροών)

Εντός του 2017 ολοκληρώθηκε το έργο «Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων e-procurement του Γενικού Λογιστηρίου) και μέχρι 31.12.2018 προβλέπεται και η ολοκλήρωση του έργου «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του ΥΕ – ΙΠΠΟΔΑΜΟΣ», με αποτέλεσμα να καλύπτεται ο ενδιάμεσος στόχος/ Ορόσημο του 2018.

Εφικτή εκτιμάται επίσης και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου με την προϋπόθεση της επιτάχυνσης των διαδικασιών ωρίμανσης των σχετικών έργων και την κινητοποίηση των μη ενεργοποιημένων πόρων του Θεματικού Στόχου 2 που έχουν κατανεμηθεί στον ΑΠ 2.

ΧΔ2 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 2 μέχρι το τέλος του 2017 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των τριών (3) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 4,63 εκ. € ή στο 33,05% του στόχου Οροσήμου του 2018. Αντίστοιχα οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων αυτών μέχρι το τέλος του 2018 προβλέπονται στο ύψος των 12,68 εκ. € ή στο 90,57% του Οροσήμου.

Για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μη επίτευξης του Οροσήμου, αλλά και για την προσέγγιση του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται:

- η επιτάχυνση ολοκλήρωσης των διαδικασιών ένταξης των ώριμων έργων, ιδίως εκείνων που αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην επίτευξη των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής της χώρας για την Ψηφιακή Σύγκλιση και ταυτόχρονα του στόχου του ΧΔ2.
- η επιτάχυνση της διαδικασίας προκήρυξης της Πρόσκλησης του Σχεδίου Χορηγιών που αφορά στο Ηλεκτρονικό Εμπόριο και κατ' επέκταση η γρήγορη διαδικασία αξιολόγησης και συμβασιοποίησης των υποβληθέντων και εγκριθέντων αντίστοιχα προτάσεων.

4.2.3 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.3Α

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	5α.1	Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	Πλήθος	ΕΤΠΑ	8	20
Εκροών	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	ΕΤΠΑ	2	3
Χρημ/κός	ΧΔ3	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	ΕΤΠΑ	€25.000.000	€30.352.403

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

5α.1 - Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών

Τα έργα που συνδράμουν με τις εκροές τους στην τιμή του Δείκτη βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, με τα τρία (3) από τα πέντε (5) ενταγμένα έργα να βρίσκονται ήδη από το 2017 στη φάση ολοκλήρωσής τους και τον ενδιάμεσο στόχο / Ορόσημο του 2018 να έχει ήδη επιτευχθεί (17 κυματοθραύστες έναντι 8).

Το 2018 με την ολοκλήρωση και των δύο (2) υπολοίπων ενταγμένων έργων θα επιτευχθεί υπερκάλυψη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 (27 κυματοθραύστες έναντι 20 του προγραμματικού στόχου).

6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Το 2018 αναμένεται η ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου των ενταγμένων έργων «Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου» και «Ανακαίνιση και επέκταση του αρχαιολογικού μουσείου της Επαρχίας Πάφου», με αποτέλεσμα να επιτυγχάνεται η τιμή του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου).

Ομοίως εκτιμάται απόλυτα εφικτή και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

ΧΔ3 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α μέχρι το τέλος του 2017 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των εννέα (9) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 9,91 εκ. € ή στο 39,66% του στόχου Οροσήμου του 2018. Αντίστοιχα οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων αυτών μέχρι το τέλος του 2018 προβλέπονται στο ύψος των 25,48 εκ. € ή στο 101,92% του Οροσήμου.

Για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου μη επίτευξης του Οροσήμου, αλλά και για την προσέγγιση του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται η επιτάχυνση ολοκλήρωσης των διαδικασιών

ωρίμανσης και ένταξης των έργων βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000.

4.2.4 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.4Α

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	6i.1	Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Τόνοι / έτος	Τ.Σ.	0	210.000
Βασικό Στάδιο Υλοπ.	6i.1-2	Αριθμός ενταγμένων έργων	Πλήθος	Τ.Σ.	2	4
Εκροών	CO19	Επιπρόσθετος πληθυσμός που επωφελείται από εγκαταστάσεις διαχείρισης υγρών αποβλήτων Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη	Ισοδύναμος Πληθυσμός	Τ.Σ	1.400	13.600
Χρημ/κός	ΧΔ4Α	στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	Τ.Σ	€37.500.000	€163.914.498

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

6i.1- Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών (Ειδικός Δείκτης Εκροών)

6i.1-2 - Αριθμός ενταγμένων έργων (Βασικό Στάδιο Υλοποίησης)

Ο Ειδικός Δείκτης Εκροών «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» περιλαμβάνεται στο Ε.Π. ως δείκτης μέτρησης των εκροών που προκύπτουν από τις παρεμβάσεις που θα ενταχθούν στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 6i. Τιμή – στόχος του δείκτη είναι οι 210.000 τόνοι ανά έτος μέχρι το 2023. Ο δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις της Επενδυτικής Προτεραιότητας, όπως οι παρεμβάσεις αποκατάστασης των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ), η αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων κ.ο.κ.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης του Πλαισίου Επίδοσης, ο Δείκτης Εκροών θα μετρηθεί με την υιοθέτηση του βασικού σταδίου υλοποίησης «Ενταγμένα Έργα (Αριθμός)» Ως ορόσημο για το 2018 ορίζεται ο στόχος της ένταξης 2 έργων, έναντι 4 έργων που αποτελούν τον στόχο για το 2023.

Ήδη με την ένταξη και ολοκλήρωση των έργων της δημιουργίας ΟΕΔΑ Λεμεσού – Β Φάση και του Δικτύου των Πράσινων Σημείων στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας έχει επιτευχθεί ο στόχος Ορόσημο 2018, ενώ εντός του 2018 αναμένεται και η ένταξη άλλων τριών (3) έργων (Πρόγραμμα χωριστής συλλογής-μείωσης στερεών αποβλήτων στις παραλιακές περιοχές Λάρνακας – Αμμοχώστου, Αποκαταστάσεις ΧΑΔΑ στην Επαρχία Λευκωσίας και Αποκαταστάσεις ΧΑΔΑ στην Επαρχία Λεμεσού).

Η ωριμότητα και ο βαθμός προόδου υλοποίησης των παραπάνω έργων, οδηγεί στην ασφαλή εκτίμηση για την εφικτότητα κάλυψης και της τελικής τιμής στόχου του Ειδικού Δείκτη Εκροών 6i.1.

CO19- Επιπρόσθετος πληθυσμός που επωφελείται από εγκαταστάσεις διαχείρισης υγρών αποβλήτων (Κοινός Δείκτης Εκροών)

Ήδη από τις εκροές του έργου του Αποχετευτικού Συστήματος του Δήμου Αθηνών που ολοκληρώθηκε έχει επιτευχθεί η κάλυψη του Οροσήμου του έτους 2018. Συνολικά εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου, που αναμένεται να τροφοδοτηθεί από τις εκροές του αποχετευτικού συστήματος Σολέας που βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς και των λοιπών προγραμματιζόμενων έργων κατασκευής αποχετευτικών συστημάτων (μη εξαιρουμένου και του αποχετευτικού των Κοκκινοχωριών που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο, αλλά αντιμετωπίζει προβλήματα λόγω δικαστικών προσφυγών).

ΧΔ4Α- Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α μέχρι το τέλος του 2017 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των πέντε (5) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 24,44 εκ. € ή στο 65,16% του στόχου Οροσήμου του 2018. Αντίστοιχα οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων αυτών μέχρι το τέλος του 2018 προβλέπονται στο ύψος των 32,10 εκ. € ή στο 85,60% του Οροσήμου. Λαμβάνοντας υπόψη και τις προβλεπόμενες επιλέξιμες δαπάνες τριών (3) νέων έργων που προβλέπεται εντός του 2018 να ενταχθούν και να αποδώσουν δαπάνες στο ΕΠΑΑΑ, αναμένεται η υπερκάλυψη του Οροσήμου του 2018 του Χρηματοοικονομικού Δείκτη.

Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται η επιτάχυνση ολοκλήρωσης των διαδικασιών ωρίμανσης και ένταξης των λοιπών υποψηφίων έργων του Άξονα προτεραιότητας 4Α.

4.2.5 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 5

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.5

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκροών	CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	Τ.Σ.	700	2.100
Εκροών	4v.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ	Τ.Σ.	6	21,5
Εκροών	4v.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγ. Μέτρα	Τ.Σ.	25.000	48.775

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκρών	7i.1	Επέκταση κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	Μέτρα	Τ.Σ.	150	500
Χρημ/κός	ΧΔ5	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	Τ.Σ	€41.500.000	€164.705.883

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

CO31 Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης

Ο Δείκτης CO31 τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες. Το σχετικό Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Κατοικίες» υλοποιείται, αλλά τα σχετικά έργα δεν έχουν ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ και επόμενα καταγράφεται “τυπική” μηδενική πρόοδος επίτευξης του Δείκτη.

Με βάση τα στοιχεία του Ενδιάμεσου Φορέα μέχρι την 31.12.2017 το ποσοστό επίτευξης του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου) ανήλθε στο 67,29% (ήδη έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε 471 νοικοκυριά) ή στο 22,43% του τελικού προγραμματικού στόχου.

Σύμφωνα με τα ήδη εγκεκριμένα έργα προβλέπεται υπερκάλυψη του Οροσήμου του 2018, ενώ με την ενεργοποίηση του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης στα νοικοκυριά εκτιμάται ότι είναι εφικτή η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

4v.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Ο τελικός προγραμματικός στόχος του Δείκτη, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης, μέχρι την 31.12.2017, έχει επιτευχθεί κατά 18,6% ενώ του Οροσήμου 2018 κατά 66,67% (ολοκλήρωση ποδηλατοδρόμου στο πλαίσιο του έργου «Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων» μήκους 4 χλμ.).

Με την ολοκλήρωση του ποδηλατοδρόμου του έργου της Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς (έργο που προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του 2018) αναμένεται να επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος του 2018.

Εφικτή εκτιμάται και η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023, που θα τροφοδοτηθεί επιπλέον από τις εκροές του έργου του Δικτύου Ποδηλατοδρόμων στη Λευκωσία (ήδη το 2018 αναμένεται η κατασκευή ποδηλατοδρόμου μήκους 5 χλμ.), αλλά και λοιπών υπό ένταξη έργων αστικής κινητικότητας.

4v.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Ο Δείκτης 4v.3 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας και μετρά κάθε μορφής δημιουργία ή απελευθέρωση αστικού χώρου, η οποία γίνεται για τη βελτίωση της κινητικότητας και είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση των λοιπών παρεμβάσεων (διευθετήσεις χώρων για τη δημιουργία λεωφορειολωρίδων και ποδηλατοδρόμων, απελευθέρωση χώρων που σήμερα

καταλαμβάνονται από άλλες χρήσεις, κλπ.). Με την ολοκλήρωση του έργου της Βελτίωσης της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος του 2018 (Ορόσημο του Άξονα) και κατά 43,33% ο τελικός προγραμματικός στόχος.

Με την ολοκλήρωση του έργου της Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς το 2018 προβλέπεται η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου (ποσοστό επίτευξης 107,22%).

7.1.1 Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών

Έχει επιτευχθεί ήδη ο προγραμματικός στόχος με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου του έργου Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού

ΧΔ5 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 5 μέχρι το τέλος του 2017 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των τεσσάρων (4) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 25,76 εκ. € ή στο 62,07% του στόχου Οροσήμου του 2018. Αντίστοιχα οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων αυτών και του Σχεδίου εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες μέχρι το τέλος του 2018 προβλέπονται στο ύψος των 57,88 εκ. €, υπερκαλύπτοντας σημαντικά το Ορόσημο του 2018 του Χρηματοοικονομικού Δείκτη.

Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται η επιτάχυνση ολοκλήρωσης των διαδικασιών ένταξης των λοιπών υποψηφίων έργων, καθώς και της ωρίμανσης και ένταξης νέων έργων στον Άξονα Προτεραιότητας 5.

4.2.6 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 6

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.6

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Ταμείο	Ορόσημο για το 2018	Τελικός Στόχος (2023)
Εκρών	4ε.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγωνικά μέτρα	ΕΤΠΑ	15.000	26.000
Εκρών	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	ΕΤΠΑ	3	6
Εκρών	CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	ΕΤΠΑ	12.000	32.000
Χρημ/κός	ΧΔ6	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	ΕΤΠΑ	€64.000.000	€80.294.118

Ανά Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Το ποσοστό επίτευξης του στόχου του Δείκτη 4ε.3 ανήλθε το 2017 στο 79,36%, που αποτελεί και το ποσοστό επίτευξης του Οροσήμου, καθώς εντός του 2018 δεν αναμένονται νέες εκροές.

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Με την ολοκλήρωση των τριών (3) έργων του Δήμου Πάφου (Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκεδείου Δημοτικού Θεάτρου Πάφου, Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ και Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών") έχει ήδη επιτευχθεί ο ενδιάμεσος στόχος (Ορόσημο 2018).

Εντός του 2018 αναμένεται η προσθήκη στα ολοκληρωμένα έργα του Αρχαιολογικού Χώρου Παλαιού Δημαρχείου της Λευκωσίας (υπό ένταξη έργο), ενώ για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου απαιτείται η ενεργοποίηση και των παρεμβάσεων σε υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος στους λοιπούς Δήμους.

CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές

Ήδη μέχρι την 31.12.2017 έχει επιτευχθεί ο ενδιάμεσος προγραμματικός στόχος (Ορόσημο 2018), ενώ εντός του 2018 αναμένεται υπερκάλυψη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

ΧΔ6 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 μέχρι το τέλος του 2017 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των οκτώ (8) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα 32,86 εκ. € ή στο 51,34% του στόχου Οροσήμου του 2018. Αντίστοιχα οι συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων αυτών επαρκούν οριακά για την κάλυψη του Οροσήμου του 2018 του Χρηματοοικονομικού Δείκτη.

Η σημαντική καθυστέρηση στην ωρίμανση, ένταξη και έναρξη υλοποίησης των έργων των περισσότερων στρατηγικών ΟΒΑΑ μπορεί υπό συνθήκες να δημιουργήσει προβλήματα στην επίτευξη τόσο του ενδιάμεσου στόχου του Οροσήμου του 2018, όσο και του τελικού προγραμματικού στόχου του Χρηματοοικονομικού Δείκτη.

4.3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Με βάση τα στοιχεία που αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες, το Πρόγραμμα έχει τεθεί σε τροχιά πλήρους υλοποίησης με το βαθμό ενεργοποίησης του συνολικού προϋπολογισμού να ανέρχεται έως τις 31/12/2017 στο 66,57% βάσει των καταχωρημένων Προσκλήσεων ή στο 89,3% αν συνυπολογιστούν και εκείνες που δεν έχουν ακόμα καταχωρηθεί στο ΟΠΣ.

Το 2017 αποτέλεσε το έτος επιτάχυνσης των διαδικασιών ενεργοποίησης των πόρων, ένταξης και υλοποίησης αξιόλογου αριθμού έργων, καθώς και των πρώτων εκροών των ενταγμένων σε αυτό έργων.

Σε ότι αφορά την αποτίμηση της προόδου του Προγράμματος, με όρους εκροών, σε σχέση με τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί έως την ημερομηνία αναφοράς (31/12/2017), εντοπίζονται επιμέρους ζητήματα, που αναλυτικά εντοπίστηκαν στις Ενότητες 3.2 και 4.2 που προηγήθηκαν.

Αναλυτικά η κατάσταση σε σχέση με τους επιτευχθέντες στόχους των Δεικτών Εκροών ανά Ειδικό Στόχο του Προγράμματος παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 60. Συνολικός Πίνακας προόδου Δεικτών Εκρών του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» μέχρι την 31/12/2016

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Ένδειξη Τιμής 2017	Τεκμηρίωση - Παραδοχές	
ΑΠ1: «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»						
1.α.1 Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	CO24 Αριθμός νέων ερευνητών σε δομές που ενισχύονται	Ισοδύναμα ανθρ/έτη πλήρους απασ/λησης	110	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα	
	1.α.1.1 Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Πλήθος	11	0	Υλοποιείται ένα (1) έργο ερευνητικής υποδομής και αναμένονται νέες υποδομές από τα Προγράμματα RESTART	
1.β.1 Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Πλήθος	550	0	Υπάρχουν 22 ενταγμένα και 83 υπό ένταξη έργα (ενίσχυση επιχειρηματικής καινοτομίας). Έχουν επίσης υποβληθεί 188 προτάσεις στα Σχέδια Χορηγίων Προγραμμάτων RESTART.	
	CO02. Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Πλήθος	500	0		
	CO26. Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Πλήθος	200	0		
	CO27. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	εκ. €	11,5	0		
	CO28. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά	επιχειρήσεις	180	0		
3.α.1 Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών 3.α.2 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος 3.α.3 Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	636	90	Ο αριθμός επιχειρήσεων Σχ. Χορηγίων που καλύπτονται με Συμφ. Δημ. Χρημ/τησης την 31/12/2017 ανέρχονταν σε 604	
	CO02. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	636	90		
	CO06. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)	εκ. €	60	3,88		
	3.α.3. Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters	Πλήθος	30	0		Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα
	CO08. Νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται στις επιχειρήσεις που στοχεύονται	ισοδύναμα ανθρ/έτη πλήρους απασ/λησης	1.200	0		
4.β.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από επιχειρήσεις	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	325	38	Ο αριθμός επιχειρήσεων Σχ. Χορηγίων που καλύπτονται με Συμφ. Δημ. Χρημ/τησης την 31/12/2017 ανέρχονταν 98	
	CO02. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	120	38		
	CO03. Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	επιχειρήσεις	240	0		
	CO34. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	200.000	2.054		

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Ένδειξη Τιμής 2017	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
ΑΠ2: «ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»					
2.β.1 Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	CO01 Αριθμός Επιχειρήσεων που ενισχύονται CO02 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	330	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα
2.γ.1 Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών	2.γ.1. Δημόσιοι Φορείς Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	8	1	Υπάρχουν 3 ενταγμένα έργα Δημοσίων Φορέων
ΑΠ3Α: «ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»					
5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών	5.ι.1. Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	πλήθος	20	17	Αναμένονται 27 κυματοθραύστες από τα ήδη ενταγμένα έργα
6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	0	Τρεις (3) υποδομές από ενταγμένα έργα ήδη υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις
	CO09 Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις / έτος	300.000	0	
6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000	CO23 Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	εκτάρια	25.000	0	Δεν έχουν ενεργοποιηθεί Προσκλήσεις
ΑΠ4Α: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ»					
6.ι.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών	6.ι.1. Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	τόνοι / έτος	210.000	70.000	
6.ι.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	6.ι.2. Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται	Πλήθος	50	110	
6.ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ	CO19. Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμο Πληθυσμού	13.600	3.500	
6.ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού	6.ii.2. Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων	Ποσοστό	100%	-	Υλοποιούνται δύο έργα αποχετευτικών συστημάτων
ΑΠ5: «ΠΡΩΘΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ»					
4.iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια 4.iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες	CO31. Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης	Πλήθος	2.100	0	Έχουν συμβασιοποιηθεί 783 έργα εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες
	CO32. Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας από δημόσια κτίρια	KWh/έτος	3.000.000	0	Δεν έχουν ενεργοποιηθεί πόροι
	CO34. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	200.000	0	
4ν.1 Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας	4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	21,5	4	
	4ν.2 Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται	Χλμ.	4,5	0	Υλοποιούνται δύο έργα που περιλαμβάνουν 7,5 χλμ. λεωφορειολωρίδων

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκροών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος	Ένδειξη Τιμής 2017	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
	4ν.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετρ. μέτρα	90.000	39.000	
	CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	4.500	-	
7.ι.1 Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού	7.ι.1.1. Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	μέτρα	500	500	
	CO14a. Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων ΔΕΔ-Μ	Km	3,6	0	Υλοποιείται έργο σε μήκος 3,7 Km
ΑΠ6: «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»					
3.α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	80	0	Έχει ενταχθεί και υλοποιείται ένα έργο Δημοτικής Αγοράς
	CO04 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη	επιχειρήσεις	80	0	
	CO08. Θέσεις απασχόλησης στις επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα ανθρ/έτη	120	0	
4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές	4ε.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	3,5	0	
	4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετ. Μέτρα	26.000	11.904	
6.γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	6	3	
	CO39 Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	3.000	0	
6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών	CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	τ.μ	32.000	25.450	
9.β.1 Βελτίωση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές	CO37. Ωφελούμενος πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης	Πλήθος (φυσικά πρόσωπα)	10.000	-	

Σημειώνεται ότι συνολικά οι διαθέσιμοι πόροι των επιμέρους Αξόνων Προτεραιότητας επαρκούν για την επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών στόχων του Προγράμματος.

Επιμέρους προβλήματα που εντοπίζονται και αφορούν την κάλυψη των αναγκών χρηματοδότησης έργων ανά Άξονα Προτεραιότητας είναι τα ακόλουθα:

Άξονας Προτεραιότητας 1

Έχει ενεργοποιηθεί το 67,91% των συνολικών πόρων του Άξονα. Περιλαμβανομένων και των Προσκλήσεων των Προγραμμάτων RESTART, η συνολική ενεργοποίηση ανέρχεται στο 103,15%, με τον Θεματικό Στόχο 1 να εξαντλεί τα χρηματοδοτικά του όρια.

Για την επίτευξη των τεθέντων στόχων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α απαιτείται η Προκήρυξη νέων Σχεδίων Χορηγιών και η ενεργοποίηση Ενδεικτικών Κατηγοριών Δράσεων που προβλέπονται στον Άξονα και αφορούν στην ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων, καθώς και στην ενίσχυση του τουρισμού της υπαίθρου.

Παρ' όλη την υψηλή ενεργοποίηση των πόρων του Άξονα και λόγω του χαμηλού βαθμού των δεσμευμένων πόρων εκτιμάται ότι υπάρχει σχετική επάρκεια των πόρων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων και Δεικτών Εκροών του Άξονα.

Ειδικά ζητήματα που αφορούν στην δυνατότητα επίτευξης των στόχων και των Δεικτών που συνδέονται με την έρευνα και καινοτομία έχουν αναλυθεί στις Ενότητες 3.2 και 4.2 της αξιολόγησης.

Άξονας Προτεραιότητας 3Α

Εντοπίζεται υπερδέσμευση των πόρων του Θεματικού Στόχου 5 με την ένταξη έξη (6) έργων που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ δεν έχουν ενεργοποιηθεί Δράσεις προστασίας και βελτίωσης της βιοποικιλότητας από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, καθώς Δράσεις για την ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και διαχείρισης κινδύνων, καθώς και κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Η σχετική υπερδέσμευση των πόρων δεν είναι σημαντικού ύψους, ενώ οι Δράσεις που δεν έχουν ενεργοποιηθεί θα μπορούσαν να καλυφθούν εν μέρει και από παρεμβάσεις του Θεματικού Στόχου 6.

Άξονας Προτεραιότητας 6

Εντοπίζεται υπερδέσμευση των πόρων του Θεματικού Στόχου 6 (131,51%), με τα ενταγμένα να καλύπτουν τις ανάγκες μέρους των στρατηγικών ΟΒΑΑ των Δήμων. Το χρηματοδοτικό αυτό έλλειμα έχει εντοπισθεί και έχει αναληφθεί η δέσμευση κάλυψης των εν λόγω αναγκών με εθνική χρηματοδότηση.

Συνολικά και λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω, η υφιστάμενη κατανομή των πόρων σε κάθε Άξονα Προτεραιότητας και Θεματικό Στόχο εκφράζει μια συγκεκριμένη χρηματοδοτική βαρύτητα, η οποία είναι πλήρως συνυφασμένη με την κύρια στρατηγική στόχευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος που είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας στα πλαίσια συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης. Στο χρονικό διάστημα που έχει μεσολαβήσει από την έγκριση του

Προγράμματος, οι συνθήκες στο παραγωγικό και ευρύτερο περιβάλλον παραμένουν εν πολλοίς αμετάβλητες, συνεπώς στο βαθμό που η στρατηγική στόχευση του Προγράμματος παραμένει επίκαιρη, **δεν θεωρείται σκόπιμη η ανακατανομή πόρων εντός των Αξόνων Προτεραιότητας**. Ούτε όμως από τη συσχέτιση της προόδου υλοποίησης του Προγράμματος με τους πόρους που έχουν διατεθεί έως τις 31/12/2017, προκύπτουν στοιχεία που να συνηγορούν υπέρ της αναγκαιότητας για ανακατανομή πόρων. Με βάση λοιπόν τα σημερινά δεδομένα, η υφιστάμενη κατανομή πόρων εξυπηρετεί τους Θεματικούς και Ειδικούς Στόχους του Προγράμματος και δύναται να εξασφαλίσει την κάλυψη των τελικών τιμών στόχων του Προγράμματος. Ειδικός χειρισμός και λήψη μέτρων απαιτούνται για την επίτευξη των Οροσήμων 2018, όπως αυτά αποτυπώνονται στην Ενότητα 4.2 της παρούσας.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Έκθεση Αξιολόγησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» έχει ως κύριο στόχο να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, καθώς και την αποτελεσματικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με στόχο τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας για την πρόοδο υλοποίησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων των ΕΠ. Σε αυτό το πλαίσιο προηγήθηκε μια αναλυτική καταγραφή και παρουσίαση όλων των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν και τεκμηριώνουν την πρόοδο του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος, σε όλα τα επίπεδα προγραμματισμού (Άξονας Προτεραιότητας, Κατηγορία Παρέμβασης, Θεματικός Στόχος, Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικός Στόχος) για την περίοδο 2014-2017.

Στα θετικά στοιχεία της αξιολόγησης συγκαταλέγεται ο ικανοποιητικός βαθμός επιτάχυνσης των διαδικασιών ενεργοποίησης του Προγράμματος βάσει των δημοσιευμένων Προσκλήσεων, καθώς μέχρι την 31/12/2017 είχε ενεργοποιηθεί το 66,57% του συνολικού Προϋπολογισμού του Προγράμματος (έναντι 24,85% το 2016). Επιτάχυνση παρατηρήθηκε και στις διαδικασίες ένταξης και υλοποίησης των έργων του Προγράμματος.

Συνολικά και μέχρι την 31.12.2017 η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ είχε ως εξής:

- ▶ Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων **ανήλθε στο 66,57%** επί της συνολικής συγχρηματοδοτούμενης Δημόσιας Δαπάνης του ΕΠΑΑΑ, ποσοστό ικανοποιητικό σε σχέση με την εικόνα καθυστέρησης ενεργοποίησης που παρουσίαζε το Πρόγραμμα μέχρι το τέλος του 2016.
- ▶ Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) **ανήλθε στα 315,58 εκατ. €**, ποσοστό που αντιστοιχεί στο **45,10% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- ▶ Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη υπογεγραμμένων συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 281,76 εκατ. €**, ποσό που αντιστοιχεί στο **40,27% του προϋπολογισμού** του και το 89,28% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.
- ▶ Οι **δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **130,43 εκατ. €**, απορροφώντας το **18,64% του προϋπολογισμού του Προγράμματος**, το 41,33% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 46,29% των νομικών δεσμεύσεων.

Παράλληλα επιτάχυνση παρατηρήθηκε στην πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου των έργων του Προγράμματος. Χαρακτηριστικά ενώ το 2016 μόνο ένα έργο είχε αποδώσει δαπάνες και εκροές στο Πρόγραμμα, ήδη το 2017 σαράντα (40) έργα Δημοσίων Συμβάσεων υλοποιούνται και εξ αυτών δέκα (10) έργα βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης του φυσικού τους αντικείμενου τους. Παράλληλα έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα 254 επενδυτικά έργα ιδιωτών στο πλαίσιο Σχεδίων

Χορηγιών, ενώ εκκρεμεί η τυπική ένταξη άλλων 530 επενδυτικών έργων και σειράς προτάσεων επιχειρήσεων και συνεργασιών επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART.

Παρ' όλα αυτά ο βαθμός απορρόφησης των πόρων του Προγράμματος παραμένει χαμηλός (απόρροια και της καθυστερημένης ενεργοποίησης των πόρων του και σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στα Σχέδια Χορηγιών, καθυστέρηση των διαδικασιών αξιολόγησης και έγκρισης των έργων).

Αναφορικά με τους χρηματοδοτικούς στόχους του Προγράμματος επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Παρά τις δυσκολίες που υπήρχαν, ο υψηλός στόχος απορρόφησης του ΕΠ για το 2017 (€109,1 εκ.) επιτεύχθηκε πλήρως και συγκεκριμένα η Κύπρος για το 2017 κατέλαβε την πρώτη θέση στην αξιοποίηση πόρων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης ανάμεσα στα 28 Κράτη-Μέλη και την έκτη θέση από τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ. Αυτό οφείλεται κυρίως στα υψηλά επίπεδα απορρόφησης των Αξόνων 3Α, 6, 7Α και 7Β, σε αντίθεση με τα σχετικά χαμηλά ποσοστά απορρόφησης στους Άξονες 1, 2, 4Α και 5.
- Δεδομένου του υψηλού στόχου απορρόφησης για το 2018 (€135,2 εκ.), ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος ετήσιος στόχος ολόκληρης της προγραμματικής περιόδου, απαιτείται περαιτέρω επίσπευση στην πρόοδο υλοποίησης έργων σε όλους τους Άξονες του ΕΠ, κάτι που συνεπάγεται ακόμη μεγαλύτερη δέσμευση εκ μέρους των Ενδιάμεσων Φορέων και των Δικαιούχων των έργων.

Αντίστοιχα και με βάση τις εκτιμήσεις για την πρόοδο υλοποίησης του **Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος**, που αναλύθηκαν στην Ενότητα 4.2 της αξιολόγησης, επισημαίνονται τα ακόλουθα κρίσιμα ζητήματα:

- γ. **υψηλός είναι ο κίνδυνος μη επίτευξης των ενδιάμεσων στόχων του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 1** του Προγράμματος. Ιδιαίτερα υψηλός είναι ο βαθμός κινδύνου μη επίτευξης του Δείκτη Οροσήμου του 2018 CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης και μάλιστα σε ποσοστό χαμηλότερο του 65%.

Στην περίπτωση μάλιστα που παρουσιασθούν έστω και μικρές προς τα κάτω αποκλίσεις σε σχέση με τις προβλεπόμενες επιλέξιμες δαπάνες των ενταγμένων και υπό ένταξη έργων του Άξονα Προτεραιότητας 1, που θα οδηγήσουν και στην μη επίτευξη του Χρηματοοικονομικού Δείκτη, τότε είναι ορατός ο κίνδυνος απώλειας πόρων του Άξονα.

- δ. η σημαντική καθυστέρηση στην ωρίμανση, ένταξη και έναρξη υλοποίησης των έργων των περισσότερων στρατηγικών ΟΒΑΑ μπορεί υπό συνθήκες να δημιουργήσει προβλήματα στην **επίτευξη** τόσο του Οροσήμου του 2018, όσο και του τελικού προγραμματικού στόχου του **Χρηματοοικονομικού Δείκτη του Άξονα Προτεραιότητας 6**.

Η κρισιμότητα επίτευξης του στόχου του Χρηματοοικονομικού Δείκτη σε ποσοστό υψηλότερο του 85% του στόχου του οροσήμου 2018 είναι ιδιαίτερα επιτακτική, λόγω και του γεγονότος ότι ο Δείκτης Εκρών 4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για

βελτίωση της αστικής κινητικότητας που περιλαμβάνεται στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα δεν προβλέπεται να επιτύχει τιμή ίση ή υψηλότερη του 85% του στόχου.

Ως προς τα Σχέδια Χορηγιών εξακολουθούν και ισχύουν οι επισημάνσεις και οι προτάσεις που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης του Προγράμματος το 2016 και ειδικότερα η ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση και επιτάχυνση υλοποίησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος που καλύπτεται με Σχέδια Χορηγιών και ειδικότερα η:

- επιτάχυνση ολοκλήρωσης των διαδικασιών αξιολόγησης και συμβασιοποίησης των υποβληθέντων και εγκριθέντων αντίστοιχα προτάσεων,
- επιτάχυνση της ενσωμάτωσης των εγκριθέντων έργων στο ΟΠΣ,
- εντατικοποίηση των ελέγχων πιστοποίησης των δαπανών των υλοποιούμενων έργων και καταχώρησης τους στο ΟΠΣ,
- εντατικοποίηση των ενεργειών ενημέρωσης και υποστήριξης των Δικαιούχων των Σχεδίων Χορηγιών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων σχετικά με την συμβασιοποίηση και την υλοποίηση των επενδυτικών προτάσεων τους,
- συστηματική εκ μέρους της Διαχειριστικής Αρχής παρακολούθηση των ενταγμένων έργων τεχνικής υποστήριξης των Ενδιάμεσων Φορέων και η προτεραιοποίηση των ενεργειών που αφορούν στα εργαλεία υποστήριξης της διαχείρισης και ελέγχου πιστοποίησης των ενταγμένων έργων,
- άμεση ενεργοποίηση νέων Προσκλήσεων Σχεδίων Χορηγιών για την ομαλή επίτευξη των τεθέντων από το Πρόγραμμα στόχων.

Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στις παρεμβάσεις που συνδέονται άμεσα με την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) και χρηματοδοτούνται κυρίως από τις Ε.Π. 1α και 1β, περιοχή όπου παρατηρείται σημαντική υστέρηση. Προς το σκοπό αυτό χρήσιμη εκτιμάται η εκπόνηση κατάλληλου Σχεδίου Δράσης περιοδικής αποτίμησης της πορείας υλοποίησης των σχετικών Σχεδίων Χορηγιών και η υποβολή σχετικών Εκθέσεων Προόδου των Ενδιάμεσων Φορέων (ΙΠΕ και ΥΒΕΕΤ) προς τα όργανα Διοίκησης και Διαχείρισης του Ε.Π.

Για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων απόκλισης από τους τεθέντες στόχους του Προγράμματος, καθώς και για την άμεση διάχυση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων του στο παραγωγικό και κοινωνικό ιστό της χώρας προτείνεται:

- **Η άμεση κινητοποίηση πόρων και παρεμβάσεων που συνδέονται με Επενδυτικές Προτεραιότητες και Ειδικούς Στόχους, που δεν έχουν ενεργοποιηθεί**

Παραδείγματα αποτελούν οι προβλεπόμενες στο Πρόγραμμα Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων που αφορούν στην:

- ενίσχυση των υφιστάμενων ή /και τη δημιουργία νέων υποδομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών για την τοπική κοινωνία, με σκοπό τη βελτίωση της

πρόσβασης των ευπαθών ομάδων πληθυσμού των αστικών κέντρων των πόλεων στις υπηρεσίες αυτές, στο πλαίσιο των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Επενδυτική Προτεραιότητα 9β)

- προστασία και ανάδειξη των περιοχών NATURA, καθώς και την αποκατάσταση των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των ειδών μέσω της δημιουργίας πράσινων υποδομών (Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ)
 - εφαρμογή κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ με στόχο την τόνωση της ζήτησης καινοτόμων υπηρεσιών και ειδικά των εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από ΜΜΕ και για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Κύπρο με σκοπό την ανάπτυξη, υποστήριξη και ενθάρρυνση των ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και ευκαιρίες που προσφέρει το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες στην κοινωνία της πληροφορίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ)
 - ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων, καθώς και την ενίσχυση του τουρισμού της υπαίθρου (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α).
- **Η συστηματική παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης**

Εξαιρετικά αργή είναι η διαδικασία ωρίμανσης της εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, στους περισσότερους αστικούς Δήμους της χώρας, με πιθανές επιπτώσεις και στη συνολική πορεία υλοποίησης του Άξονα Προτεραιότητας 6 που τις χρηματοδοτεί. Κρίσιμη επίσης συνιστώσα αποτελεί η διασφάλιση του ολοκληρωμένου χαρακτήρα των παρεμβάσεων, ως ενός συνεκτικού σχεδίου αναζωογόνησης και ανάπτυξης των υποβαθμισμένων περιοχών και όχι ενός αθροίσματος έργων.

Στην κατεύθυνση αυτή επίκαιρη είναι η πρόταση για τη θέσπιση υποχρέωσης υποβολής από τα όργανα Διοίκησης των ΟΒΒΑ περιοδικών Εκθέσεων προόδου υλοποίησης και αξιολόγησης της εφαρμογής τους (συνοπτικές ετήσιες και αναλυτικές διετείς Εκθέσεις Προόδου Εφαρμογής των ΟΒΑΑ).